



การศึกษาเปรียบเทียบระบบบริหารอาชีวศึกษาประเทศไทย
และประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ

COMPARATIVE STUDY OF VOCATIONAL EDUCATION MANAGEMENT SYSTEMS
IN THAILAND AND LEADING INDUSTRIAL COUNTRIES

ฉัตรกุล เอื้อพัฒนากุล

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2565

การศึกษาเปรียบเทียบระบบบริหารอาชีวศึกษาประเทศไทย
และประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ



ปฏิญานีพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปีการศึกษา 2565
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

COMPARATIVE STUDY OF VOCATIONAL EDUCATION MANAGEMENT SYSTEMS
IN THAILAND AND LEADING INDUSTRIAL COUNTRIES



CHATKUL UAPIPATTANAKUL

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of DOCTOR OF EDUCATION
(Educational Administration)

Faculty of Education, Srinakharinwirot University

2022

Copyright of Srinakharinwirot University

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง
การศึกษาเปรียบเทียบระบบบริหารอาชีวศึกษาประเทศไทย
และประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ
ของ
ฉัตรกุล เอื้อพิพัฒน์กุล

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

..... ที่ปรึกษาหลัก ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระภาพ เพชรมาลัยกุล) (รองศาสตราจารย์ ดร.วิสุทธิ วิจิตรพัชราภรณ์)

..... ที่ปรึกษาร่วม กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวีศิลป์ กุลนภาดล) (อาจารย์ ดร.อภิธีร์ ทรงบัณฑิตย์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทน์ศรี ภูติอริยวัฒน์)

ชื่อเรื่อง	การศึกษาเปรียบเทียบระบบบริหารอาชีวศึกษาประเทศไทย และประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ
ผู้วิจัย	ฉัตรกุล เชื้อพิพัฒนากุล
ปริญญา	การศึกษาศุภบัณฑิต
ปีการศึกษา	2565
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระภาพ เพชรมาลัยกุล
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทวีศิลป์ กุลภาค

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระบบบริหารอาชีวศึกษาประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ 2) เพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบระบบการบริหารอาชีวศึกษาของประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำตามองค์ประกอบและมิติ กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ 1) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา จำนวน 4 คน 2) กลุ่มตัวแทนผู้ประกอบการ องค์กรหน่วยงานที่ใช้แรงงานอาชีวศึกษา จำนวน 2 คน และ 3) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านกำหนดนโยบาย จำนวน 3 คน โดยใช้เทคนิคการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure) และการจัดสนทนากลุ่ม (Focus group) ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบและมิติสำคัญของระบบอาชีวศึกษา ได้แก่ 1) ด้านนโยบายการจัดการอาชีวศึกษา นโยบายการจัดการศึกษาของทุกประเทศมีจุดเน้นร่วมกัน คือ การมุ่งให้ผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาในระบบมีการเรียนรู้และพัฒนาความรู้ทักษะอย่างต่อเนื่องด้วยแนวทาง Life long learning เพื่อให้เกิดการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ จุดเน้นดังกล่าวทำให้แรงงานอาชีวศึกษามีศักยภาพเพิ่มพูนสามารถรองรับเท่าทันความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา 2) ด้านโครงสร้างระบบอาชีวศึกษา ประเทศไทยมีรูปแบบการบริหารจัดการแบบศูนย์อำนาจ แต่ประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำมีการบริหารจัดการแบบกระจายอำนาจ จุดเด่นร่วมด้านการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของแนวทางในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า ซึ่งโครงสร้างระบบการศึกษาของไทยยังขาดความเชื่อมโยงซึ่งกันและกันตามช่วงชั้นของระดับการศึกษา 3) ด้านหลักสูตรอาชีวศึกษา การกำหนดนโยบายการจัดทำหลักสูตรจะต้องมีความสอดคล้องกับนโยบายของการจัดการศึกษา และให้องค์กรที่เกี่ยวข้องด้านวิชาชีพเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร ปัจจุบันหลักสูตรของประเทศญี่ปุ่นและประเทศสิงคโปร์มีหลักสูตรที่ให้เลือกรเรียนหลายสาขาวิชาและทันสมัย ประเทศเกาหลีใต้ได้พัฒนาหลักสูตรสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจภาคอุตสาหกรรม ส่วนประเทศเยอรมันมีหลักสูตรด้านวิชาชีพหลากหลายที่ได้รับรองมาตรฐานและเป็นต้นแบบการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีให้กับประเทศไทยและประเทศอื่นๆ และ 4) ด้านการพัฒนาครู ประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำให้ความสำคัญกับวิชาชีพครูเป็นอย่างมาก เพราะเป็นอาชีพที่มีเกียรติและให้ค่าตอบแทนสูง มีระบบการคัดเลือกครูที่เป็นขั้นตอน มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะวิชาชีพและเทคโนโลยีเตรียมความพร้อมในการถ่ายทอดวิชาความรู้ให้ผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ

คำสำคัญ : การเปรียบเทียบ, การบริหารอาชีวศึกษา, องค์ประกอบระบบอาชีวศึกษา

Title	COMPARATIVE STUDY OF VOCATIONAL EDUCATION MANAGEMENT SYSTEMS IN THAILAND AND LEADING INDUSTRIAL COUNTRIES
Author	CHATKUL UAPIPATTANAKUL
Degree	DOCTOR OF EDUCATION
Academic Year	2022
Thesis Advisor	Dr Theeraphab Phetmalhkul
Co Advisor	Assistant Professor Dr. Taweasil Koolnaphadol

The Objectives of this research are as follows: 1) This research aimed to compare the budget function 1) to study the vocational education management system in Thailand and leading industrial countries 2) To analyze and compare the vocational education administration system of Thailand and leading industrialized countries according to components and dimensions. The sample groups and information provider include: 1) A policy experts groups 3 people 2) A group of professionals in the administration of vocational education institutions 4 people and 3) Entrepreneur representative group Organizations that use vocational education 2 people using selection techniques purposive sampling. The research tools were semi-structured interviews and focus group discussions. The results of the research revealed that the important components and dimensions of the vocational education system were 1) Vocational Education Management Policy Education management policies of all countries have a common focus, which is aiming for learners and graduates in the formal system to learn and develop knowledge and skills continuously with the Life long learning approach to achieve self-development on a regular basis. Such emphasis has made vocational workers have the potential to increase. Able to keep pace with changes that occur at all times 2) The structure of the vocational education system Thailand has a centralized management model. But the leading industrialized countries are managed decentralized. The common strength of the decentralization of education management is one of the guidelines for the development of the country to progress. The structure of the Thai education system still lacks a linkage with each other according to the level of education 3) Vocational courses Policy formulation for curriculum must be consistent with the policy of education management. And to allow relevant professional organizations to participate in curriculum preparation. Currently, the Japanese and Singaporean curriculum offers a wide range of courses to choose from and is up-to-date. South Korea has developed a curriculum in line with the direction of industrial economic development. Germany has a variety of vocational courses that have been certified and become a model for bilateral education for Thailand and other countries and 4) Teacher Development Leading industrialized countries attach great importance to the profession of teachers. Because it is a prestigious and highly paid profession. There is a stepwise teacher selection system. Focus on developing professional skills and technology, preparing to transfer knowledge to learners to their full potential.

Keyword : Comparison, Vocational education administration, Components of the vocational education system

กิตติกรรมประกาศ

ปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีด้วยความเมตตาจากครูนาช่วยเหลือ เอาใจใส่อย่างดี คอยดูแลให้คำแนะนำ ให้กำลังใจและข้อคิดที่เป็นประโยชน์ และติดตามความก้าวหน้าของงานอย่างต่อเนื่องจากคณะกรรมการควบคุมปริญญาานิพนธ์ ประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระภาพ เพชรมาลัยกุล ที่ปรึกษาหลัก และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวีศิลป์ กุลนภาดล ที่ปรึกษาร่วม

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โยธิน ศรีโสภา ที่กรุณามาเป็นประธานคณะกรรมการพิจารณาเค้าโครงปริญญาานิพนธ์ และอาจารย์เรือเอก ดร.อภิสิทธิ์ ทรงบัณฑิตย์ และอาจารย์ ดร.สมบุญ นูรศิริรักษ์ ที่กรุณาเป็นกรรมการพิจารณาเค้าโครงปริญญาานิพนธ์ให้ผู้วิจัย พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.วิสุทธิ วิจิตรพัชรภรณ์ ที่กรุณามาเป็นประธานคณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญาานิพนธ์ และอาจารย์เรือเอก ดร.อภิสิทธิ์ ทรงบัณฑิตย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทร์ศมภ์ ภูติอริยวัฒน์ ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบปากเปล่าปริญญาานิพนธ์ให้ผู้วิจัย พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ทำให้ปริญญาานิพนธ์เล่มนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์ทั้ง 5 ท่าน จากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา ผู้บริหารสถานประกอบการ ที่กรุณาเสียสละเวลา และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณครอบครัวที่เป็นกำลังใจอย่างดีเยี่ยมและสนับสนุนผู้วิจัยตลอดมาจนสำเร็จลุล่วง

ฉัตรกุล เชื้อพิพัฒนากุล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญรูปภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
กรอบแนวคิดของการวิจัย	7
ประโยชน์ที่ได้รับของการวิจัย	9
นิยามศัพท์	9
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม.....	11
1. แนวคิดทฤษฎีการบริหารจัดการอาชีวศึกษาและระบบบริหารอาชีวศึกษา	11
2. ระบบบริหารอาชีวศึกษาของประเทศไทย.....	110
3. ระบบบริหารอาชีวศึกษาของประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ.....	121
4. แนวคิดและวิธีวิทยาการของการศึกษาเปรียบเทียบ	143
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	154
ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเอกสารและการสังเคราะห์งานวิจัย.....	157
ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ 1 (Qualitative research)	157

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัยเชิงคุณภาพ 2 (Qualitative research)	159
ขั้นตอนที่ 4 สังเคราะห์ข้อมูลและเปรียบเทียบระบบการบริหารอาชีวศึกษาประเทศไทยและ ประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ	161
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	162
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบบริบทพื้นฐานของประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ.....	162
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบระบบบริหารอาชีวศึกษาของประเทศไทยและประเทศ อุตสาหกรรมชั้นนำ	190
ตอนที่ 3 ผลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับองค์ประกอบระบบบริหารอาชีวศึกษา ประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ	213
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	216
สรุปผลการวิจัย.....	216
การอภิปรายผล	221
ข้อเสนอเชิงนโยบาย	234
บรรณานุกรม	236
ภาคผนวก.....	243
ประวัติผู้เขียน.....	260

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 การเปรียบเทียบบริบทด้านภูมิศาสตร์ของประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ	170
ตาราง 2 การเปรียบเทียบบริบทด้านประชากรของประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ	177
ตาราง 3 การเปรียบเทียบด้านการเมืองการปกครองของประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ	182
ตาราง 4 การเปรียบเทียบบริบทด้านระบบการศึกษาของประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ	188
ตาราง 5 การเปรียบเทียบนโยบายการจัดการศึกษาของประเทศไทยและประเทศประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ	194
ตาราง 6 การเปรียบเทียบโครงสร้างระบบอาชีวศึกษาของประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ	201
ตาราง 7 การเปรียบเทียบหลักสูตรของประเทศไทยกับประเทศประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ	206
ตาราง 8 การเปรียบเทียบการพัฒนาครูของประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ	211

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	8
ภาพประกอบ 2 องค์ประกอบของทฤษฎีระบบ	28
ภาพประกอบ 3 แสดงความเชื่อมโยงของแผน นโยบาย ยุทธศาสตร์และมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับ การผลิตและพัฒนากำลังคนด้านอาชีวศึกษา	30
ภาพประกอบ 4 ระบบการศึกษาของญี่ปุ่น	128
ภาพประกอบ 5 ระบบการศึกษาของสิงคโปร์	134
ภาพประกอบ 6 แสดงระบบศึกษาประเทศเกาหลีใต้	139
ภาพประกอบ 7 แสดงระบบศึกษาประเทศเยอรมัน	143
ภาพประกอบ 8 ขั้นตอนการวิจัย	156
ภาพประกอบ 9 แผนที่และลักษณะทางภูมิศาสตร์ของประเทศไทย	163
ภาพประกอบ 10 แผนที่และลักษณะทางภูมิศาสตร์ของประเทศไทย	165
ภาพประกอบ 11 แผนที่และลักษณะทางภูมิศาสตร์ของประเทศไทย	166
ภาพประกอบ 12 แผนที่และลักษณะทางภูมิศาสตร์ของประเทศไทย	167
ภาพประกอบ 13 แผนที่และลักษณะทางภูมิศาสตร์ของประเทศไทย	168
ภาพประกอบ 14 โครงสร้างประชากรไทย	171
ภาพประกอบ 15 โครงสร้างประชากรญี่ปุ่น	173
ภาพประกอบ 16 โครงสร้างประชากรสิงคโปร์	174
ภาพประกอบ 17 โครงสร้างประชากรเกาหลีใต้	175
ภาพประกอบ 18 โครงสร้างประชากรเยอรมัน	175
ภาพประกอบ 19 โครงสร้างระบบการศึกษาของประเทศไทย	183
ภาพประกอบ 20 โครงสร้างระบบการศึกษาของประเทศไทย	184

ภาพประกอบ 21 โครงสร้างระบบการศึกษาของประเทศสิงคโปร์.....	185
ภาพประกอบ 22 โครงสร้างระบบการศึกษาของประเทศเกาหลีใต้.....	186
ภาพประกอบ 23 โครงสร้างระบบการศึกษาของประเทศเยอรมัน.....	187
ภาพประกอบ 24 โครงสร้างระบบอาชีวศึกษาของประเทศไทย.....	197
ภาพประกอบ 25 โครงสร้างระบบอาชีวศึกษาของประเทศญี่ปุ่น.....	197
ภาพประกอบ 26 โครงสร้างระบบอาชีวศึกษาของประเทศสิงคโปร์.....	198
ภาพประกอบ 27 โครงสร้างระบบอาชีวศึกษาของประเทศไทย.....	199
ภาพประกอบ 28 โครงสร้างระบบอาชีวศึกษาของประเทศไทย.....	200



บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคม การจัดการศึกษาต้องปรับเปลี่ยนวิธีคิดและแนวทางการดำเนินงาน ประเทศไทยถูกพัฒนาโดยอาศัยนวัตกรรม เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์มาเป็นตัวหลักในการขับเคลื่อนและพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศมากขึ้น การพัฒนาประเทศประกอบกับสถานการณ์โลกที่ส่งผลต่อระบบกำลังคนและรูปแบบการเรียนรู้จากการพลิกผันของเทคโนโลยี (Technology Disruption) จะทำให้อาชีพต่างๆ ถูกทดแทนด้วยเครื่องจักรและมีอาชีพใหม่เกิดขึ้น ดังนั้นจึงต้องพัฒนากำลังคนในสาขาอาชีพที่มีความจำเป็นเร่งด่วนต่อการพัฒนาประเทศตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ เพื่อให้รากฐานการพัฒนาภายในประเทศมีความเหมาะสม เท้าทันกับบริบทการพัฒนาที่ประเทศต้องการมุ่งเน้น สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจึงได้ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566 – 2570) ให้เป็นแผนที่มีความชัดเจนในการกำหนดทิศทางและเป้าหมายการพัฒนาประเทศ เริ่มต้นจากการสังเคราะห์ วิเคราะห์ แนวโน้ม พร้อมทั้งผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นทั้งภายในประเทศ ภูมิภาค และระดับโลก เพื่อประเมินความท้าทายและโอกาสในการพัฒนาประเทศไทยใต้บริบทเงื่อนไขข้อจำกัดที่ประเทศไทยต้องเผชิญอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2564: หน้า 4) อีกทั้งความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยี ทำให้ปัญญาประดิษฐ์ หรือ AI (Artificial Intelligence) รวมทั้งหุ่นยนต์ที่มีคุณสมบัติและความสามารถคล้ายมนุษย์เข้ามาทำงานแทนที่มนุษย์ในเกือบทุกอุตสาหกรรม สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ต้องปรับเปลี่ยนเพื่อตอบสนองความเปลี่ยนแปลงของโลกอนาคต (สมพร ปานดำ, 2564 : 11)

การศึกษายุคใหม่ย่อมดำเนินมาคู่กับกระแสเศรษฐกิจโลกที่หมุนเวียนเปลี่ยนไปตลอดเวลา ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนภายใต้ระบบอาชีวศึกษาจึงจำเป็นต้องปฏิรูปให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเทรนด์เศรษฐกิจอุตสาหกรรมโลก เมื่อก้าวถึงระบบอาชีวศึกษาไทยเมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศแล้วมีความจำเป็นต้องเร่งมุ่งพัฒนาระบบการศึกษาให้ได้มาตรฐานสากล การให้ความสำคัญหรือความเท่าเทียมทางการศึกษา (Equity in Education) เป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนทั้งระบบ การยกระดับการศึกษายุคใหม่ให้เป็นแกนหลักแห่งการขับเคลื่อนประเทศต้องอาศัยแรงผลักดันจากหลายด้านหลายภาค

ส่วนประกอบกัน ทั้งภาคการศึกษา วิทยาศาสตร์และการส่งเสริมจากภาครัฐ รวมทั้งการสนับสนุนจากภาคเอกชน ดังนั้นการศึกษาเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญต่อการสร้างคนกำลังคนที่มีคุณภาพ และเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนาประเทศ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลด้านกำหนดแนวทางดำเนินงานและนโยบาย การศึกษาด้านวิชาชีพให้สอดคล้องกับทิศทางการเปลี่ยนแปลงของประเทศ รวมถึงการสร้างทรัพยากรบุคคลที่มีศักยภาพพร้อมทั้งทักษะ ความรู้ความสามารถ มีทัศนคติและพฤติกรรมที่ตอบ โจทย์งานภาคอุตสาหกรรม ซึ่งหมายถึง การพัฒนาคนให้มีความพร้อมเข้าสู่อาชีพโดยการ ดำเนินงานตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติเป็นเกณฑ์การพิจารณา คุณวุฒิของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาในแต่ละระดับ เพื่อให้ได้ผู้สำเร็จการศึกษาที่มีคุณภาพ และศักยภาพที่เพียงพอต่อความต้องการของตลาดแรงงาน แผนพัฒนาการศึกษาอาชีวศึกษา พ.ศ.2560-2579 จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและขับเคลื่อนการจัดการศึกษา อาชีวศึกษาของประเทศให้สอดคล้องกับเป้าหมายและทิศทางของการพัฒนากำลังคนตาม ยุทธศาสตร์ชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาและ เสริมสร้างศักยภาพของคน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2560 : 5) ซึ่งความสำเร็จ ของการขับเคลื่อนแผนพัฒนาการอาชีวศึกษาสู่การปฏิบัติขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายการ รวมถึงการมี ส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ทั้งระดับนโยบายและการปฏิบัติเพื่อนำสู่การปฏิบัติที่เป็น รูปธรรม

การอาชีวศึกษาเป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพเพื่อผลิตและพัฒนาากำลังคนระดับ ฝีมือ (ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ หรือ ปวช.) ระดับเทคนิค (ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง หรือ ปวส.) และระดับเทคโนโลยี (ระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ หรือ ทล.บ) ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาระยะยาว และการฝึกอบรมวิชาชีพซึ่งเป็นการจัดการศึกษาระยะสั้น โดย มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษามีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของสถาน ประกอบการ ชุมชน ตลาดแรงงาน และประกอบอาชีพอิสระ (สำนักงานคณะกรรมการการ อาชีวศึกษา. 2562 : 1) ด้วยแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของโลกทำให้ประชากรต้องมีการปรับตัว และเข้าใจกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้สามารถใช้ชีวิตได้อย่างปกติและมี คุณภาพ เหมือนดังเช่นในหลายประเทศที่พัฒนาตนเองจนเป็นผู้นำในด้านต่างๆ และได้รับการ ยอมรับจากนานาประเทศ จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาขีดความสามารถในการ แข่งขันเพื่อจัดทำโครงการวิจัยส่วนบุคคล พบว่า ปัจจุบันทั่วโลกต่างมุ่งพัฒนา “ความได้เปรียบเชิง แข่งขัน (Competitive Advantage)” ด้วยนวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์ วิทยาศาสตร์และ

เทคโนโลยีเพื่อทดแทน “ความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Advantage)” จากปัจจัยการผลิตและทรัพยากรธรรมชาติ แต่ประเทศไทยกลับต้องประสบอุปสรรคสำคัญใน 5 ด้าน ได้แก่ 1) การสร้างเทคโนโลยีและนวัตกรรม 2) การพัฒนาบุคลากร 3) ระบบโครงสร้างพื้นฐาน 4) การพัฒนากลุ่มอุตสาหกรรม (Cluster) และ 5) กฎระเบียบข้อบังคับที่เป็นอุปสรรค (จรีพร จาตุศรีพิทักษ์, 2562) สอดคล้องกับจากรายงานการศึกษาของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย พบว่าหลักสูตรไม่เชื่อมโยงกับทักษะที่ต้องใช้ในโลกการทำงานจริงหรือธุรกิจ เปิดสอนสาขาได้ตรงกับที่ตลาดต้องการแต่เนื้อหาหลักสูตรล้าสมัย ระบบอาชีวศึกษายังขาดการส่งเสริมด้านทรัพยากรอย่างรุนแรง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การขาดครู อุปกรณ์ และครุภัณฑ์ (ณัฐสิริภูมิ วัชรเกียรติวิศ. 2559 : 3 -13) และจากรายงาน The World Competitiveness Yearbook (WCY) 2020 ได้ประกาศผลการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านต่างๆ ของประเทศทั่วโลก ประเทศไทยอยู่ในอันดับ 29 มีอันดับลดลง 4 อันดับ (จากอันดับที่ 25 ในปี 2562) ผลที่ลดลงอาจสืบเนื่องมาจากการแพร่ระบาดของโควิด 19 ที่ส่งผลกระทบต่อภาคธุรกิจ อุตสาหกรรมและบริการของประเทศ ซึ่งการจัดอันดับจะพิจารณาจากปัจจัยหลักที่สำคัญ 4 ด้าน คือ 1) สมรรถนะทางเศรษฐกิจ (Economic Performance) 2) ประสิทธิภาพของภาครัฐ (Government Efficiency) 3) ประสิทธิภาพของภาคธุรกิจ (Business Efficiency) และ 4) โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) ซึ่งประเมินครอบคลุมข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ สุขภาพและสิ่งแวดล้อม รวมถึงปัจจัยด้านการศึกษา จากข้อสรุปสะท้อนให้เห็นว่าการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาทั้งระบบของประเทศเมื่อนำไปเปรียบเทียบกับเป้าหมายยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาของแผนการศึกษาแห่งชาติ ประเทศไทยจะต้องปรับปรุงแก้ไขมาตรการต่างๆ ให้อย่างเร่งด่วนเพื่อสร้างระบบการศึกษาของประเทศให้ทันสมัยและมีคุณภาพทัดเทียมกับประเทศที่มีระบบการศึกษาที่ดี (สุรัชย์ เทียนขาว. 2562 : ออนไลน์)

การพัฒนาคุณภาพแรงงานเป็นโจทย์สำคัญสำหรับประเทศไทยในการพยายามก้าวพ้นกับดักรายได้ปานกลาง โดยเฉพาะการวางเป้าหมายเพิ่มแรงงานทักษะสูง ระบบการศึกษาซึ่งเป็นต้นทางในการสร้างคนส่งต่อไปยังตลาดแรงงาน ส่วนหนึ่งที่ยังขาดคือแรงงานฝีมือจากอาชีวศึกษา ปัจจัยสำคัญหนึ่งที่ทำให้มีผู้เลือกเรียนสายอาชีพน้อย คือ ค่านิยมของสังคม แม้ว่าปัจจุบันจะมีความพยายามปรับภาพลักษณ์และสร้างความเข้าใจมากขึ้น แต่คนส่วนมากก็ยังเลือกเรียนสายสามัญเพื่อเรียนต่อมหาวิทยาลัย ขณะที่ความต้องการกำลังคนทางด้านอาชีวศึกษามีจำนวนมากและมีแนวโน้มจะมากขึ้นเรื่อยๆ แต่ผู้เรียนมีแนวโน้มลดลง การสร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักต่อการเรียนทางด้านอาชีวศึกษายังไม่ประจักษ์ในสังคม

เท่าที่ควร ถึงแม้รัฐบาลพยายามรณรงค์ความร่วมมือของสถานประกอบการในการจัดการอาชีวศึกษาจะมีมากขึ้น แต่ยังไม่เข้มแข็งและเพียงพอต่อความต้องการเท่าที่ควร การจัดการอาชีวศึกษามีการดำเนินการหลายหน่วยงาน ขาดการเชื่อมโยงและบูรณาการซึ่งกันและกัน การผลิตและพัฒนากำลังคนด้านอาชีวะยังขาดทักษะทางเรื่องเทคโนโลยี ปริมาณกำลังคนไม่เพียงพอต่อความต้องการของสถานประกอบการและการบริหารจัดการในองค์กรยังไม่ทันสมัย (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2552) มาติน คาร์นอย (Martin Canoy, 1992) ได้ศึกษาเกี่ยวกับกระแสโลกาภิวัตน์ที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาทั้งโดยรวมและโดยอ้อม ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรงในตลาดแรงงานอันเป็นผลมาจากความต้องการแรงงานคุณภาพสูง มีทักษะทางด้านเทคโนโลยีในการทำงานทั้งนี้เพื่อลดความสูญเสียอันเกิดจากขบวนการผลิต

ดังนั้นการจัดการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สำคัญ เป็นการมุ่งเน้นการผลิตกำลังคนในสาขาต่างๆ ตรงตามสายอาชีพที่ตลาดแรงงานต้องการเพื่อส่งเสริมและพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย (แวนตา พูลสวัสดิ์, 2561 : 10) รัฐบาลจึงเล็งเห็นความสำคัญของการขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยการผลักดันให้เน้นการจัดการศึกษาประเภทอาชีวศึกษาให้มากขึ้น ในช่วงปี 2563 ที่ผ่านมามีหลากหลายเหตุการณ์ที่นำไปสู่ความไม่แน่นอนทั้งในประเทศไทยและทั่วโลก ทั้งสภาวะด้านความไม่แน่นอนของเศรษฐกิจโลกส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนทั่วโลก เป็นยุคที่โลกต้องเผชิญกับเหตุการณ์ที่ไม่อาจคาดการณ์ล่วงหน้าได้ เรียกว่า “โลกยุค VUCA หรือ VUCA World” คือ ยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีแบบก้าวกระโดด (Disruptive Technology) ส่งผลกระทบต่อภาคธุรกิจ เศรษฐกิจทั้งภายในและภายนอก ทำให้ทุกภาคส่วนได้รับผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญซึ่งเป็นผลมาจากกระแสใหญ่ของโลกทั้ง 3 กระแส ได้แก่ 1) กระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization) 2) กระแสการพัฒนาทางเทคโนโลยี (Big Bang of Technology) และ 3) กระแสความเป็นใหญ่ของเงินทุน (Financialization) ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการด้านการอาชีวศึกษาโดยมุ่งจัดการศึกษาเพื่อผลิตกำลังแรงงานที่มีคุณภาพตามความเป็นเลิศของแต่ละสถานศึกษาและตามบริบทของพื้นที่ จึงกำหนดนโยบายในการพัฒนาอาชีวศึกษาสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษา (Excellent Center) ในสถานศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตและพัฒนาแรงงานระดับกลางในสาขาที่เป็นความต้องการของประเทศ เร่งยกระดับคุณภาพกำลังคนในกลุ่มผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา ผู้อยู่ในภาคแรงงานให้มีสมรรถนะใหม่ ทักษะใหม่ โดยกระบวนการสร้าง New skill, Up skill และ Re skill รวมถึงการสร้างทักษะใหม่ที่จำเป็นต่อการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง และพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้สู่การผลิตนวัตกรรมที่จะช่วย

เสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันระดับชาติและนานาชาติ (สำนักมาตรฐานและวิชาชีพ. 2564 : ออนไลน์)

ประเทศ G20 เป็นกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำและประเทศเศรษฐกิจเกิดใหม่ทางด้านเศรษฐกิจและเสถียรภาพทางเศรษฐกิจโลก ประเทศเหล่านี้มีเศรษฐกิจรวมกันเท่ากับร้อยละ 90 ของเศรษฐกิจโลก ในการประชุมเมื่อปี 2561 ประเด็นหลักของการหารือ คือ ประเด็นการให้ความสำคัญกับการลงทุน การฝึกอบรมและทักษะในการดำรงชีพและการทำงาน รวมทั้งการปรับใช้นโยบายทางการคลังหรือการปฏิรูปโครงสร้าง (กองนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ. 2561 : ออนไลน์) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจึงได้จัดทำความร่วมมือเป็นกรอบบูรณาการการทำงานระหว่างกระทรวงการต่างประเทศ เพื่อสนับสนุนการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนอาชีวศึกษาไทยให้เทียบเท่าสากล และยกระดับคุณภาพบุคลากรสายอาชีวศึกษาให้สามารถรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายที่ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศอันจะเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศไทย 4.0 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริเวณพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) (กระทรวงต่างประเทศ, 2560) ในการพัฒนาการศึกษาด้านอาชีวศึกษาไทยให้เทียบเท่ามาตรฐานสากลจะประสบความสำเร็จได้นั้นจำเป็นต้องศึกษาระบบบริหารอาชีวศึกษาในกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำในเชิงเปรียบเทียบ เพราะวัตถุประสงค์ของการศึกษาเปรียบเทียบอาจเป็นการค้นพบในประเด็นต่างๆ ผ่านการวิเคราะห์และทำความเข้าใจระบบการศึกษาในประเทศอื่นๆ จึงก่อให้เกิดการพัฒนาความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมระหว่างประเทศ มิตรภาพระหว่างกลุ่มคน และรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและเปรียบเทียบเพื่อค้นหาและแก้ไขปัญหาในประเด็นที่ต้องการ (Abbas Khakpour. 2012 : 25) ซึ่งในครั้งนี้อยู่วิจัยต้องการที่จะศึกษาเกี่ยวกับระบบอาชีวศึกษาในกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ เพื่อนำวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารอาชีวศึกษาในมิติรายด้านและนำผลที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารอาชีวศึกษาไทยสำหรับสังเคราะห์องค์ประกอบแนวทางตามมิติการเปรียบเทียบเพื่อนำเสนอเป็นแนวทางในการพัฒนาบริหารอาชีวศึกษาไทยให้มีความเข้มแข็งต่อไป

ในประเด็นระบบบริหารอาชีวศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งเป็นระบบที่รองรับกำลังคนพัฒนาประเทศและช่วยแก้ปัญหาโอกาสทางการศึกษาเนื่องจากบางครอบครัวมีรายได้จำกัด มีความจำเป็นต้องให้บุตรหลานเข้าสู่การศึกษาด้านอาชีพและสามารถทำงานได้เมื่อสำเร็จการศึกษา ในขณะที่อาชีวศึกษาของประเทศไทยยังต้องเผชิญปัญหาจากแนวโน้มการเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างประเทศที่มีแนวโน้มการร่วมเขตอุตสาหกรรมและภูมิภาคตั้งแต่ยุโรป

จนถึงอาเซียน ทำให้แรงงานประเทศไทยเผชิญปัญหาแรงงานอาชีวศึกษาของต่างประเทศมาแย่งคนในประเทศ การศึกษาอาชีวศึกษาในเชิงเปรียบเทียบมีความจำเป็นเพราะสภาพพหุวัฒนธรรม การรวมกลุ่มระดับภูมิภาค การจัดการเคลื่อนย้ายแรงงานข้ามประเทศมากขึ้น ระบบการจัดการศึกษาต้องสามารถรองรับสถานการณ์ดังกล่าว การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบทำให้เห็นความเหมือนหรือความแตกต่างในองค์ประกอบของระบบการจัดการศึกษาสำหรับเป็นสารสนเทศวิจัยให้ผู้บริหารระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการได้พิจารณาดำเนินการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง จากการศึกษาค้นคว้าทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เรียงเรียงมาข้างต้น แสดงถึงความจำเป็นและความสำคัญของการศึกษาวิจัยเพื่อให้ได้สารสนเทศฐานวิจัยเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพัฒนาการบริหารการอาชีวศึกษาของประเทศไทย ผู้วิจัยมุ่งเสนอรูปแบบการศึกษาระบบการบริหารอาชีวศึกษาเชิงเปรียบเทียบของ 5 ประเทศ โดยวิเคราะห์เปรียบเทียบมิติต่างๆ ตามองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ 1) นโยบายการจัดการศึกษา 2) โครงสร้างระบบอาชีวศึกษา 3) หลักสูตรอาชีวศึกษา และ 4) การพัฒนาครู ซึ่งเป็นกรอบการศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่สรุปจากนักวิชาการ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระบบบริหารอาชีวศึกษาประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ
2. เพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบระบบการบริหารอาชีวศึกษาของประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำตามองค์ประกอบและมิติ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาระบบบริหารอาชีวศึกษา วิเคราะห์เปรียบเทียบระบบบริหารอาชีวศึกษาตามองค์ประกอบและมิติการวิเคราะห์ที่สำคัญระหว่างประเทศไทยกับประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ โดยมีขอบเขตการวิจัยในแต่ละด้าน ดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ด้านเนื้อหาเป็นการวิเคราะห์เปรียบเทียบระบบบริหารอาชีวศึกษาประเทศไทยกับประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ ได้แก่ ระบบบริหารอาชีวศึกษา ผู้วิจัยมุ่งศึกษาระบบบริหารตามองค์ประกอบและมิติการวิเคราะห์ที่สำคัญ โดยทำการศึกษาแนวคิดทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบบริหารอาชีวศึกษาของประเทศที่ต้องการศึกษา เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบระบบบริหารจัดการอาชีวศึกษาว่ามีความเหมือนกันหรือแตกต่างกันอย่างไร เช่น

- 1) นโยบายการจัดการศึกษา
- 2) โครงสร้างระบบอาชีวศึกษา
- 3) หลักสูตรอาชีวศึกษา
- 4) การพัฒนาครู

2. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูลและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเอกสารและการสังเคราะห์งานวิจัย

- 1) เอกสารและงานวิจัย
- 2) วารสารวิจัยด้านการบริหารจัดการอาชีวศึกษา
- 3) ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เว็บไซต์

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ 1 (Qualitative research)

ขั้นตอนนี้เป็นการพัฒนาแบบสัมภาษณ์เชิงคุณภาพเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบและมิติสำคัญของระบบบริหารอาชีวศึกษา” ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารหน่วยงานและผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา ผู้ประกอบการ องค์กรหน่วยงานที่เชี่ยวชาญอาชีวศึกษา

- 1) รายงานการศึกษาวิจัยการจัดการอาชีวศึกษาของประเทศไทย
- 2) รายงานการศึกษาวิจัยการจัดการอาชีวศึกษาของประเทศไทย
- 3) รายงานการศึกษาวิจัยการจัดการอาชีวศึกษาของประเทศไทย
- 4) รายงานการศึกษาวิจัยการจัดการอาชีวศึกษาของประเทศไทย
- 5) รายงานการศึกษาวิจัยการจัดการอาชีวศึกษาของประเทศไทย

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัยเชิงคุณภาพ 2 (Qualitative research)

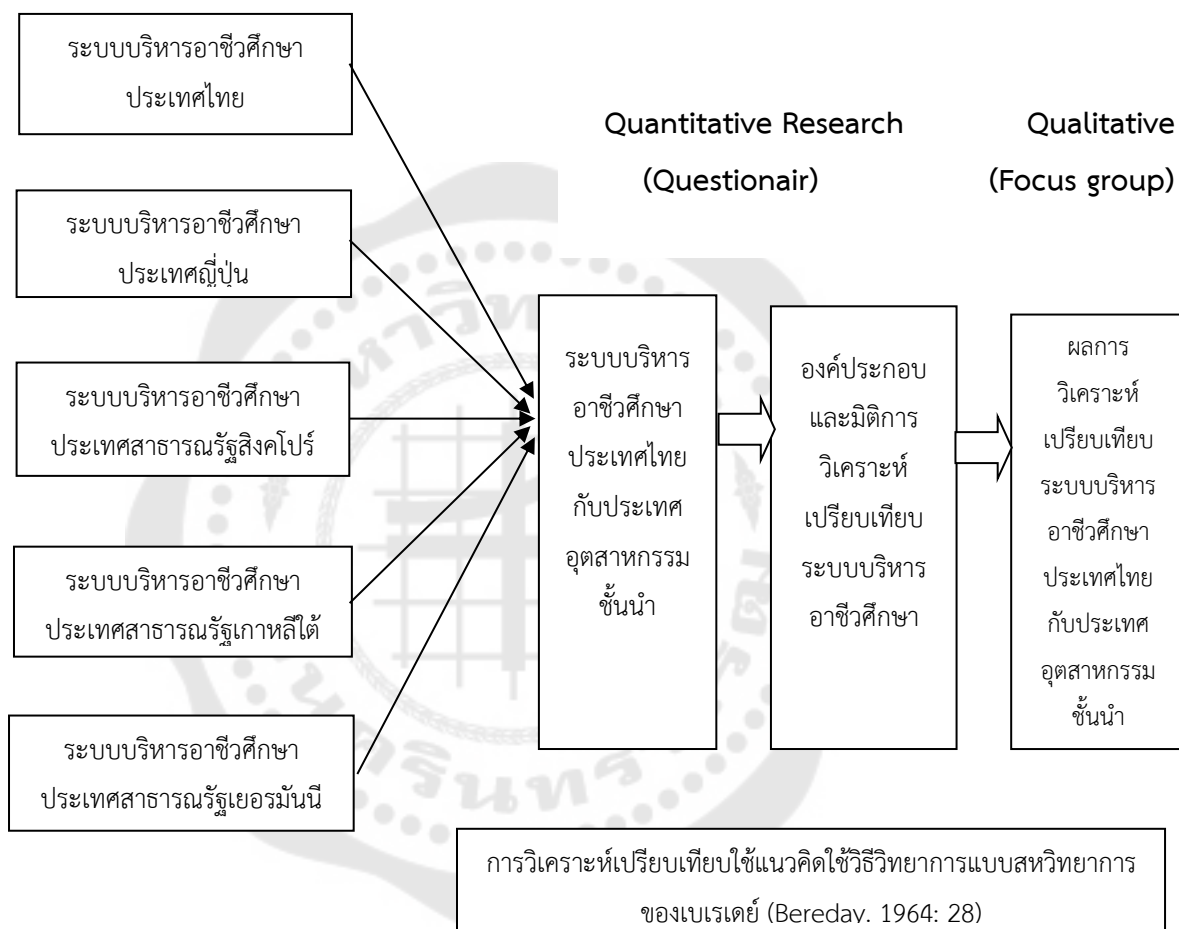
ขั้นตอนนี้ใช้การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus group) ต่อผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระบบบริหารอาชีวศึกษาประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ โดยกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิด้านอาชีวศึกษาทั้งระดับนโยบายและระดับบริหารจาก “กระทรวงศึกษาธิการ สอศ. นกวิชากร ตัวแทนผู้บริหารสถานศึกษาภาครัฐและภาคเอกชน”

ขั้นตอนที่ 4 สังเคราะห์ข้อมูลและเปรียบเทียบระบบการบริหารอาชีวศึกษาประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาระบบบริหารอาชีวศึกษาของประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำด้วยกระบวนการ 4 ขั้น ได้แก่ 1) การวิจัยเอกสารและสังเคราะห์เอกสาร 2) การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ 1 (Qualitative research) 3) การวิจัยเชิงคุณภาพ 2 (Qualitative research) และ 4) สังเคราะห์ข้อมูลและเปรียบเทียบระบบการบริหารอาชีวศึกษา โดยวิธีการวิเคราะห์เปรียบเทียบ (Comparative Analysis) ตามวิธีการเปรียบเทียบแบบสหวิทยาการของเบเรเดย์ (Bereday, 1964: 28) ซึ่งมี 4 ขั้นตอนดังนี้

- ขั้นตอนที่ 1 การบรรยายพรรณนาเรื่องที่ศึกษา
 ขั้นตอนที่ 2 การอธิบายหรือตีความข้อมูลทางวิชาการที่ศึกษา
 ขั้นตอนที่ 3 การเทียบเคียงข้อมูลประเทศที่ต้องการจะศึกษา
 ขั้นตอนที่ 4 การเปรียบเทียบข้อมูลประเทศที่ต้องการจะศึกษา



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่ได้รับของการวิจัย

1. ผลการวิจัยเป็นสารสนเทศฐานวิจัยด้านระบบบริหารอาชีวศึกษาประเทศไทย
2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระบบบริหารอาชีวศึกษาประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาองค์ประกอบของการบริหารและการพัฒนาสถานศึกษาอาชีวศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

นิยามศัพท์

1. การศึกษาเปรียบเทียบ หมายถึง การนำเสนอแนวความคิดทางการศึกษาจากประเทศหนึ่งมายังอีกประเทศหนึ่ง ที่มีอิทธิพลต่อระบบการศึกษาในประเทศต่างๆ โดยนำมาวิเคราะห์แนวทางในการพัฒนาและผลิตผลของระบบการศึกษาที่สัมพันธ์กับประเด็นต่างๆ มาตีความภายในกรณีศึกษาเทียบเคียงข้อมูลสร้างสมมติฐาน พิสูจน์สมมติฐาน ซึ่งเป็นการอธิบายเหตุการณ์เพื่อให้เกิดความเข้าใจและสอดคล้องกับสภาพการณ์นั้นๆ

2. การอาชีวศึกษา เป็นการกระบวนจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นให้คนมีความรู้ความชำนาญ และทักษะความสามารถในอาชีพตามความถนัด เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนให้สมรรถนะด้านอาชีพให้มีความพร้อมและความก้าวหน้าในสายอาชีพ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานประเทศ

3. ระบบการบริหารอาชีวศึกษา หมายถึง ปัจจัยหรือกระบวนการที่ใช้ในการดำเนินการผลิตและพัฒนากำลังคนด้านวิชาชีพในระดับฝีมือทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยการมีส่วนร่วมของสถานประกอบการทั้งภาครัฐและภาคเอกชน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ

4. องค์ประกอบระบบบริหารอาชีวศึกษา หมายถึง ปัจจัยสำคัญที่ใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานของกลุ่มบุคคล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งพัฒนาคนด้านวิชาชีพให้มีความรู้ความชำนาญและทักษะความสามารถ และสมรรถนะที่เพียงพอสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการและตลาดแรงงาน และเป็นไปตามกลไกการขับเคลื่อนกำลังคนตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ จากที่กล่าวมาสามารถสรุปประเด็นสำคัญที่เกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารอาชีวศึกษาได้แก่

4.1 นโยบายการจัดการศึกษา หมายถึง นโยบายการจัดการศึกษา เป็นพันธกิจที่จะต้องดำเนินการภายใต้กระทรวงศึกษาธิการ โดยแต่ละหน่วยงานจะถูกแบ่งจากส่วนราชการและมีการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาชาติ และพร้อมรองรับกับการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่เสมอ

4.2 โครงสร้างระบบอาชีวศึกษา หมายถึง องค์ประกอบหลักที่เป็นตัวแปรสำคัญในสำคัญในการบริหารด้านวิชาชีพ มีการควบคุม กำกับ ติดตามโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบเป็นผู้กำหนดนโยบาย หลักเกณฑ์ วิธีการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และสอดคล้องกับบริบทของประเทศนั้นๆ

4.3 หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ความรู้ด้านวิชาชีพเฉพาะทางที่จัดให้ผู้เรียนโดยอาศัยความร่วมมือกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ หรือหน่วยงานภายนอก ซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบของกิจกรรมโครงการเพื่อเป็นแนวทางจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะความรู้ ความเชี่ยวชาญตามความถนัดของแต่ละบุคคล เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายตามที่หลักสูตรกำหนด

4.4 การพัฒนาครู หมายถึง กระบวนการที่ส่งเสริมให้ครูในหน่วยงานได้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการทำงานเพิ่มมากขึ้น ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมครูให้เป็นที่ต้องการขององค์กรหรือหน่วยงาน อันจะส่งผลให้องค์กรหรือหน่วยงานที่ปฏิบัติงานอยู่สามารถบรรลุเป้าหมายขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่สูงขึ้น

5. ประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ (G20) หมายถึง การรวมตัวของประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำและประเทศเศรษฐกิจเกิดใหม่ ซึ่งประเทศเหล่านี้มีเป็นประเทศที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาและผลิตบุคลากรเพียงพอกับความต้องการของตลาดแรงงาน อีกทั้งมีความโดดเด่นด้านความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจภาคอุตสาหกรรมและบริการ ได้แก่ ญี่ปุ่น สาธารณรัฐสิงคโปร์ สาธารณรัฐเกาหลีใต้ และเยอรมนี

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบระบบบริหารอาชีวศึกษาประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้า ตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยมีประเด็นที่ศึกษาดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีการบริหารจัดการอาชีวศึกษาและระบบบริหารอาชีวศึกษา
 - 1.1 แนวคิดการบริหารจัดการอาชีวศึกษา
 - 1.2 ระบบบริหารอาชีวศึกษา
2. ระบบบริหารอาชีวศึกษาของประเทศไทย
3. ระบบอาชีวศึกษาของประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำในการวิจัย
 - 3.1 ระบบและการบริหารอาชีวศึกษาของประเทศญี่ปุ่น
 - 3.2 ระบบและการบริหารอาชีวศึกษาของประเทศสิงคโปร์
 - 3.3 ระบบและการบริหารอาชีวศึกษาของประเทศเกาหลีใต้
 - 3.4 ระบบและการบริหารอาชีวศึกษาของประเทศรัฐเยอรมัน
4. แนวคิดและวิธีวิทยาการของการศึกษาเปรียบเทียบ

1. แนวคิดทฤษฎีการบริหารจัดการอาชีวศึกษาและระบบบริหารอาชีวศึกษา

การอาชีวศึกษา มาจากรากศัพท์ 2 คำ คือ คำว่า อาชีวะหรืออาชีพ กับคำว่า ศึกษา เมื่อรวมกันก็เป็นอาชีวศึกษา ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายของอาชีวศึกษา หมายถึง การศึกษาที่มุ่งไปในทางช่างฝีมือ ส่วนในภาษาอังกฤษมีคำที่มีความหมายตรงกับอาชีวศึกษาหลายคำ เช่น

Vocational education หมายถึง โปรแกรมการศึกษาที่มีระดับต่ำกว่าระดับมหาวิทยาลัย มีจุดมุ่งหมายเพื่อฝึกอบรมบุคคลออกไปประกอบอาชีพ หรือเพื่อพัฒนาแรงงานฝีมือที่มีงานทำอยู่แล้วให้มีฝีมือแรงงานในระดับที่สูงขึ้น

Technical education หมายถึง การศึกษาที่เน้นการเรียนรู้ด้านเทคนิค หรือการปฏิบัติการทางเทคนิคและทักษะ มีจุดมุ่งหมายเพื่อฝึกฝนผู้เรียนให้เป็นช่างเทคนิค ซึ่งโดยปกติจะจัดรูปแบบการเรียนการสอนในระดับที่สูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายแต่ไม่ถึงระดับปริญญา

Technical and vocational education หมายถึง การจัดการศึกษาวิชาชีพเฉพาะอย่าง ในระดับมัธยมศึกษาหรือระดับวิทยาลัยชุมชน (Community college) และระดับสถาบันเทคนิค (Technical institute)

1.1 แนวคิดการบริหารและจัดการอาชีวศึกษา

บริบทที่เป็นหลักสำคัญของนักบริหาร คือ การจัดการหรือการบริหารองค์การให้สามารถอยู่ได้อย่างมีเสถียรภาพภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง โดยรวบรวมเอากลุ่มกิจกรรมต่างๆ ขององค์การ ดำเนินไปสู่การปฏิบัติเพื่อความสำเร็จในเป้าหมาย ซึ่งต้องคำนึงถึงความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

นักอาชีวศึกษาคนสำคัญ คือ Prosser and Allen (1925) ได้สรุปทฤษฎีเกี่ยวกับการอาชีวศึกษาไว้ 16 ข้อ ดังนี้

- 1) การจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา ต้องจัดสภาพให้เหมือนกับในสถานที่ทำงานจริง
- 2) การสอนอาชีวศึกษาต้องสอนด้วยกระบวนการ เครื่องมือเครื่องจักรเหมือนกับที่ใช้ในงานจริง ครูต้องมีประสบการณ์ในการทำงานจริงมาก่อน
- 3) การสอนอาชีวศึกษาต้องฝึกฝนให้ผู้เรียนมีนิสัยการคิดแก้ปัญหาอย่างมีระบบ และมีทักษะปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสมกับแต่ละอาชีพ โดยคำนึงถึงระยะเวลาการฝึกฝนที่เพียงพอในการสร้างนิสัยดังกล่าว
- 4) การจัดการอาชีวศึกษาต้องคำนึงถึงความสนใจความถนัด เซอว์นปัญหาของผู้เรียนแต่ละคน และส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้สูงสุดตามความสามารถของตนเอง
- 5) การจัดการอาชีวศึกษาควรมุ่งเฉพาะกลุ่มผู้สนใจหรือผู้ที่มีความสามารถที่จะใช้วิชาชีพที่ได้เรียนมาในการพัฒนางานอาชีพของตนเองได้เท่านั้น
- 6) ต้องมีการฝึกฝนบ่อยครั้งและมากเพียงพอที่จะสร้างนิสัยการคิดและทักษะพื้นฐานที่จำเป็นพร้อมกับการฝึกทักษะทางอาชีพ
- 7) ครูผู้สอนอาชีวศึกษาควรมีประสบการณ์การทำงานจริงในอาชีพที่ตนสอนมาก่อนทั้งทางด้านทักษะและความรู้
- 8) การจัดการอาชีวศึกษาต้องสามารถสร้างคนให้มีความสามารถ บุคลิกภาพ คุณธรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้จ้างงาน

9) การจัดการอาชีวศึกษาต้องคำนึงถึงความต้องการของตลาดแรงงาน ถึงแม้ว่าการฝึกอาชีพบางประเภทจะน่าสนใจแต่ไม่ควรให้ความสำคัญไปกว่าความต้องการของสังคมและชุมชน

10) การฝึกฝนผู้เรียนอาชีวศึกษาต้องฝึกในสภาพที่เป็นจริง ไม่ควรฝึกด้วยแบบฝึกหัดจำลอง

11) ข้อมูลความรู้ที่เชื่อถือได้สำหรับการฝึกฝนอาชีพต้องมาจากประสบการณ์ของผู้รอบรู้ในอาชีพนั้น ๆ เท่านั้น

12) ในทุก ๆ อาชีพต่างก็มีเนื้อหาความรู้เป็นการเฉพาะของตนเอง ซึ่งไม่มีในอาชีพอื่น ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนควรคำนึงถึงเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ที่นำมาสอนต้องให้สอดคล้องและใช้ประโยชน์ในอาชีพนั้น ๆ

13) การจัดการอาชีวศึกษาที่จะได้ผลดีต่อสังคม ควรจัดให้ตรงตามความต้องการของแต่ละคนหรือแต่ละกลุ่มในเวลาที่เขาต้องการ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้เต็มที่ทันต่อความต้องการ

14) การจัดการอาชีวศึกษาควรให้ความสำคัญกับความสนใจความถนัดและความสามารถของแต่ละคนที่เหมาะสมกับการเรียนในแต่ละอาชีพมากกว่าคะแนน หรือระดับ IQ. ของเขาจึงควรมีกระบวนการแนะแนวที่เหมาะสม

15) โครงสร้างของการจัดการอาชีวศึกษา เช่น หลักสูตรและการสอน ควรมีความยืดหยุ่นและปรับตัวเองได้ไม่ควรยึดโครงสร้างที่แข็งและไม่ปรับตัว เพราะอาชีพและเทคโนโลยีจะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

16) การจัดการอาชีวศึกษาเป็นการจัดการศึกษาที่มีต้นทุนต่อหัวสูงกว่าสามัญศึกษาอย่างมาก ดังนั้น การจัดการอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพ ผู้จัดควรมีความพร้อมทางเศรษฐกิจที่เพียงพอ มิฉะนั้นจะเป็นการลงทุนที่ไม่คุ้มค่า

จากแนวคิดดังกล่าวจึงสรุปได้ว่า การจัดการอาชีวศึกษา จะมุ่งเน้นให้สามารถฝึกบุคคลให้มีความรู้ความชำนาญขั้นพื้นฐานที่จำเป็นในการประกอบอาชีพ ดังนั้นสถาบันจะต้องพิจารณาความพร้อมในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นหลักการ เนื้อหาวิชา ครูผู้สอน ตัวผู้เรียน วัสดุอุปกรณ์ฝึกงานต่าง ๆ ที่มีคุณภาพได้มาตรฐานงานอาชีพ

1.1.1 นิยามความหมายของการอาชีวศึกษา

จากที่กล่าวมา มีนักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านได้นิยามความหมายของคำว่า “การอาชีวศึกษา” (Vocational Education) ไว้ดังนี้

ธีระวุฒิ โสภณ (2542, น. 5) กล่าวว่า การอาชีวศึกษา เป็นการเตรียมทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพสำหรับอาชีพหนึ่งหรือกลุ่มอาชีพหนึ่ง โดยจัดกระบวนการศึกษาที่มุ่ง

พัฒนาและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลในด้านต่างๆ ประกอบด้วย ด้านทักษะหรือความชำนาญ ด้านความรู้ความเข้าใจด้านเจตคติ เพื่อให้สามารถประกอบอาชีพที่ตนเลือกเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2542, น. 13) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การอาชีวศึกษาเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิต การอาชีวศึกษาจึงเป็นการศึกษาเพื่อชีวิตโดยมุ่งเน้นให้ผู้ได้รับการศึกษาหรือฝึกอบรมในด้านนี้ได้มีสมรรถภาพในการทำงาน มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รวมทั้งความรู้ความสามารถและทักษะในการผลิต การแปรรูปและการจำหน่าย

ศิริพรรณ ชุมนุ่ม (2546, น. 18) กล่าวว่า การอาชีวศึกษาเป็นกระบวนการที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อหล่อหลอมบุคคลให้มีความสามารถ มีทักษะในงานอาชีพ สามารถทำมาหากินเลี้ยงชีพได้ ถือว่าการอาชีวศึกษาเป็นงานสร้างชีวิต ทำให้บุคคลพึ่งตนเองได้ มีรายได้ มีความสุขที่ได้ทำในสิ่งที่ตนเองทำได้ดีที่สุด

สุรเจต ไชยพันธ์พงษ์ (2549, น. 20) กล่าวว่า การศึกษาเป็นระบบหนึ่งในสังคม ส่วนการอาชีวศึกษาเป็นระบบย่อยของการศึกษา การศึกษาเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิต การอาชีวศึกษาจึงเป็นการศึกษาเพื่อชีวิตโดยมุ่งให้ผู้ได้รับการศึกษาหรือฝึกอบรมในด้านนี้ได้มีสมรรถภาพในการทำงาน มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รวมทั้งมีความรู้ความสามารถและทักษะในการผลิต ซึ่งมีคำอยู่ 2 คำ ที่ใช้ในการศึกษาเพื่ออาชีพ คือ การอาชีวศึกษา (Vocational Education) และเทคนิคศึกษา (Technical Education) เป็นการมองการศึกษาที่ระดับของการจัดการศึกษา โดยนัยนี้ความหมายของการอาชีวศึกษาก็จะแตกต่างจากเทคนิคศึกษา ดังนี้

1) การอาชีวศึกษา เป็นการศึกษาวชิชาชีพสาขาต่างๆ ที่อาศัยความรู้ระดับต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งรวมถึงการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เพื่อผลิตกำลังคนตั้งแต่ระดับแรงงานขึ้นไป (Unskilled) ไปจนถึงแรงงานฝีมือ (skilled)

2) เทคนิคศึกษา เป็นการศึกษาวชิชาชีพในระดับการศึกษาที่สูงกว่ามัธยมศึกษา ตอนปลายเพื่อผลิตกำลังคนที่มีความชำนาญเฉพาะด้าน ระดับกึ่งวิชาชีพชั้นสูง (Semi Professional) เป็นการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค

พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 (2551, น. 2) ได้ให้ความหมายของการอาชีวศึกษาว่า เป็นกระบวนการศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี

ณรงค์ ฤทธิเดช (2552, น. 16) กล่าวว่า การอาชีวศึกษา คือ การศึกษาที่มุ่งพัฒนาคนเข้าสู่อาชีพ เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนากำลังคนทั้งก่อนทำงานและที่ทำงานแล้ว โดยเน้นการเพิ่มสมรรถนะให้เพียงพอที่จะเข้าสู่อาชีพได้ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานซึ่งสามารถจัดได้ทั้งในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย

ขจรศักดิ์ อินทรโสภา (2557, น. 18) กล่าวไว้ว่า การอาชีวศึกษา เป็น การศึกษาวิชาชีพที่มุ่งฝึกลักษณะนิสัยรักการทำงาน มีความรู้ความชำนาญในอาชีพที่สอดคล้องกับ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียน มุ่งเน้นให้สามารถนำไปประกอบอาชีพได้ตามสมควรแก่ วัยและความสามารถ การจัดการศึกษาอาชีวศึกษา จึงมุ่งผลิตกำลังคนที่มีทักษะในระดับกึ่งฝีมือ และระดับผู้ชำนาญการเฉพาะอย่างให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน รวมถึง ความต้องการทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย ซึ่งปัจจุบันมุ่งเน้นเป้าหมายจากการพัฒนา ประเทศสู่ประชาคมอาเซียน

จินตนา รอมชมรัตน์ (2558, น. 9) กล่าวว่า การอาชีวศึกษา เป็นการจัดการ การศึกษาและฝึกอบรมเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ โดยมีคุณธรรมและค่านิยมที่ เหมาะสมและสมรรถนะเพียงพอที่จะเข้าสู่อาชีพและความก้าวหน้าในอาชีพ สอดคล้องกับ ความ ต้องการของสถานประกอบการและตลาดแรงงาน และเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างต่อเนื่อง

วรัถย์พัชร์ ทวีเจริญกิจ (2561 : 64) กล่าวว่า การอาชีวศึกษา หมายถึง การ จัดการศึกษาวิชาชีพให้กับผู้เรียนเพื่อนำไปประกอบอาชีพ โดยมุ่งให้ผู้เรียนได้มีความรู้ทักษะและ ความสามารถในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้การจัดการอาชีวศึกษาควรจะต้องจัดให้ตรงกับความต้องการของ ตลาดแรงงานและสังคม

สรุปได้ว่า การอาชีวศึกษา เป็นการจัดการศึกษาเพื่อให้คนมีความรู้ความ ชำนาญและทักษะในอาชีพตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน เพื่อผลิตและพัฒนา กำลังคนให้สมรรถนะด้านอาชีพให้มีความพร้อมและความก้าวหน้าในสายอาชีพ สอดคล้องกับ ความต้องการของตลาดแรงงานและสังคม

1.1.2 ความเป็นมาและวิวัฒนาการบริหารจัดการอาชีวศึกษา

แนวคิดการจัดการศึกษาอาชีพ ได้มีมาตั้งแต่ยุคสมัยที่ประเทศไทยเริ่มมีอาชีพ ทัศนกรรมมากขึ้นนอกเหนือไปจากอาชีพกสิกรรม การอาชีวศึกษาเริ่มอย่างเป็นทางการ เมื่อได้รับการ บรจจุในโครงการศึกษา พ.ศ. 2441 เป็นการศึกษาพิเศษ ซึ่งหมายถึง การเรียนวิชา เฉพาะ เพื่อ ให้ เกิดความชำนาญ โดยในปีพ.ศ.2452 การจัดการศึกษา ได้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ โรงเรียน สามัญศึกษา สอนวิชาสามัญ และโรงเรียนวิสามัญศึกษาสอนวิชาเพื่อออกไปประกอบอาชีพ เช่น

แพทย์ ผดุงครรภ์ ภาษาอังกฤษ พาณิชยการ ครู เป็นต้น ในปี พ.ศ.2453 ได้จัดตั้ง โรงเรียน อาชีวศึกษาแห่งแรก คือ โรงเรียนพาณิชยการที่วัดมหาพฤฒาราม และวัดราชบูรณะ ปี พ.ศ. 2456 จัดตั้งโรงเรียนเพาะช่าง และปี พ.ศ.2460 จัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูประถมกสิกรรม

แผนการศึกษาแห่งชาติ ได้มีผลต่อการกำหนดการศึกษาอาชีพให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2475 ได้กำหนดว่าวิสามัญศึกษา ได้แก่ การศึกษาวิชาชีพซึ่ง จัดให้เหมาะสมกับภูมิประเทศ เช่น กสิกรรม หัตถกรรม และพาณิชยการ เพื่อเป็นพื้นฐานความรู้ สำหรับประกอบการเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมต่างๆ และในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2479 ได้ปรากฏคำว่า "อาชีวศึกษา" เป็นครั้งแรกในระบบการศึกษาของประเทศไทย โดยแบ่งออกเป็น 3 ชั้น คือ อาชีวศึกษาขั้นต้น กลาง และสูง รับนักเรียนจากโรงเรียนสามัญศึกษาของทุกระดับ ประโยค

ปี พ.ศ.2481 พระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการในสังกัดกระทรวงธรรมการ (กระทรวงศึกษาธิการ ในปัจจุบัน) ให้จัดตั้งกรมใหม่ขึ้น 2 กรม คือ

- 1) กรมสามัญศึกษา มีหน้าที่จัดการศึกษาสายสามัญ
- 2) กรมวิชาการ มีหน้าที่จัดการศึกษาสายอาชีพ

โดยแบ่งออกเป็น 4 กอง :

- 1) สำนักงานเลขาธิการกรม
- 2) กองตำรา
- 3) กองสอบไล่
- 4) กองอาชีวศึกษา

ซึ่งกองอาชีวศึกษามีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดโรงเรียนอาชีวศึกษา

ในปี พ.ศ. 2484 ได้มีพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พุทธศักราช 2484 ซึ่งตราขึ้นเมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2484 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา คือ วันที่ 19 สิงหาคม 2484 กระทรวงธรรมการได้เปลี่ยนชื่อเป็น "กระทรวง ศึกษาธิการ" และตั้งกรมอาชีวศึกษาขึ้นแทนกรมวิชาการ ส่วนกองวิชาการเป็นกองหนึ่งในกรมอาชีวศึกษา ดังนั้นกรมอาชีวศึกษาจึงได้จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติกรมอาชีวศึกษา เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2484 โดยแบ่งส่วนราชการออกเป็น 3 กอง คือ 1) สำนักงานเลขาธิการกรม 2) กองโรงเรียนทำหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินการโรงเรียนอาชีวศึกษา 3) กองวิชาการทำหน้าที่เกี่ยวกับหลักสูตร แบบเรียน ทะเบียน การสอบไล่ และการออกประกาศนียบัตร ช่วงระหว่างมหา สงครามเอเชียบูรพา กรมอาชีวศึกษาได้รับผลกระทบจากภัยสงครามก่อให้เกิดการขาดแคลน

อุปกรณ์การสอนนักเรียนต้องลดภัย จำนวนครูและนักเรียนน้อยลงจนกระทั่งภาวะสงครามสงบลง รัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้นโดยในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2494 การอาชีวศึกษาได้ถูกแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย และมัธยมศึกษาชั้นสูง โดยในแต่ละระดับกำหนดเวลาเรียนไม่เกิน 3 ปี

ปี พ.ศ. 2499 การอาชีวศึกษาได้พัฒนาขึ้นเป็นลำดับ โดยโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหลายแห่งได้รับอนุมัติให้เปิดสอนในระดับอาชีวศึกษาชั้นสูง และโรงเรียนอาชีวศึกษาชั้นสูงเฉพาะวิชาอีกหลายแห่งได้จัดตั้งขึ้นเพื่อรับนักเรียนที่จบมัธยมศึกษาปีที่ 6 สายสามัญเข้าศึกษาต่อ

ปี พ.ศ. 2501 กรมอาชีวศึกษาได้รับความช่วยเหลือจากองค์การ Southeast Asia Treaty Organization (SEATO) โดยมหาวิทยาลัยฮาวายในการปรับปรุงหลักสูตรตามโครงการฝึกช่างฝีมือ และฝึกอบรมครูวิชาช่างก่อสร้าง ช่างยนต์ ช่างไฟฟ้า ช่างวิทยุ และช่างเชื่อมโลหะโดยมีโรงเรียนการช่าง 18 แห่ง เข้าร่วมโครงการในระยะแรกแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2503 จำนวนนักเรียนอาชีวศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปีที่ 1-3 มีจำนวนลดลง แต่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายปีที่ 4 จำนวนนักเรียนในประเภทช่างอุตสาหกรรมมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น จนกระทั่งต้องเปิดการเรียนการสอน 2 ผลัด

ปี พ.ศ. 2508 กรมอาชีวศึกษาได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีในการก่อตั้งวิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น

ปี พ.ศ. 2509 ได้รับความช่วยเหลือจากองค์การ United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNICEF) ในการปรับปรุงโรงเรียนการช่างสตรี จำนวน 35 แห่ง ทั้งในด้านหลักสูตรการเรียนการสอนและครุภัณฑ์ เป็นการเฉพาะ

ปี พ.ศ. 2510 กรมอาชีวศึกษาได้ดำเนินงานโครงการเงินกู้ธนาคารโลกเพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา มีหน้าที่ประสานงานระหว่างโรงเรียนในโครงการประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม รวม 25 แห่ง กับกรมอาชีวศึกษาและกระทรวงศึกษาธิการ

ปี พ.ศ. 2512 ได้รับความช่วยเหลือจากประเทศออสเตรเลียในการจัดตั้งโรงเรียนเทคนิคสัตหีบ จังหวัดชลบุรี สถานศึกษาหลายแห่งได้รับการพัฒนาและเปิดสอนจนถึงระดับปวส. โดยในปี พ.ศ. 2512 ได้รับการยกฐานะจากโรงเรียนเป็นวิทยาลัย ซึ่งแห่งแรก คือ วิทยาลัยพาณิชยการพระนคร จนถึง พ.ศ. 2522 กรมอาชีวศึกษามีสถานศึกษาอยู่ในสังกัด จำนวน 90 แห่ง ในจำนวนสถานศึกษาทั้งสิ้น 159 แห่ง

ปี พ.ศ. 2513 รวมโรงเรียนการช่างสตรีและโรงเรียนการช่าง 4 จังหวัด คือ อ่างทอง ราชบุรี นุรีรัมย์ และพัทลุง ปี พ.ศ. 2514 ได้มีพระราชบัญญัติจัดตั้งสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า โดยได้หลอมรวมวิทยาลัยเทคนิคธนบุรี วิทยาลัยเทคนิคพระนครเหนือ และวิทยาลัยโทรคมนาคม ในสังกัดกรมอาชีวศึกษาขึ้นเป็นสถาบันเทคโนโลยี และจัดการศึกษาถึงระดับปริญญาตรีตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 217

ปี พ.ศ. 2515 ให้โอนโรงเรียนฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่ 36 แห่ง ของกรมอาชีวศึกษา ไปสังกัดกรมสามัญศึกษา

การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการ

ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 172 พ.ศ.2515 ได้แบ่งส่วนราชการในสังกัดกรมอาชีวศึกษาออกเป็น 9 กอง คือ

- 1) สำนักงานเลขาธิการกรม
- 2) กองวิทยาลัย
- 3) กองโรงเรียน
- 4) กองแผนงาน
- 5) กองการเจ้าหน้าที่
- 6) กองคลัง
- 7) กองออกแบบและก่อสร้าง
- 8) กองบริการเครื่องจักรกล
- 9) หน่วยศึกษานิเทศก์

ปี พ.ศ. 2516-2520 มีโครงการเงินกู้จากธนาคารพัฒนาแห่งเอเชีย (Asian Development Bank: ADB) เพื่อพัฒนาวิทยาลัยเทคนิค 4 แห่ง (กรุงเทพฯ สงขลา เชียงใหม่ และ นครราชสีมา) ปรับปรุงเครื่องมืออุปกรณ์ พัฒนาครู และอาคารสถานที่ใน 6 สาขาวิชา คือ อิเล็กทรอนิกส์ ไฟฟ้าก่อสร้าง เครื่องกล เทคนิคโลหะ และช่างยนต์

ปี พ.ศ. 2518 ได้มีพระราชบัญญัติจัดตั้งวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาขึ้น โดยแยกวิทยาลัย 28 แห่ง ออกจากกรมอาชีวศึกษา เปิดสอนถึงระดับปริญญาตรีและได้โอนศูนย์ฝึกต่อเรือหนองคายของสำนักงานพลังงานแห่งชาติมาอยู่ในสังกัดกรมอาชีวศึกษา โดยเปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนอุตสาหกรรมต่อเรือหนองคาย

ปี พ.ศ. 2519 รวมโรงเรียนเทคนิค โรงเรียนอาชีวศึกษา โรงเรียนการช่างใน 65 วิทยาเขตและยกฐานะโรงเรียนเกษตรกรรม 12 แห่ง เป็นวิทยาลัย

ปี พ.ศ. 2520 จัดตั้งโรงเรียนเกษตรกรรม 10 แห่ง

ปี พ.ศ. 2521-2527 มีโครงการเงินกู้ธนาคารโลก จัดตั้งศูนย์ฝึกวิชาชีพ 12 แห่งในแต่ละเขตการศึกษา

ปี พ.ศ. 2522-2523 พบว่า มีปัญหาอุปสรรคในการบริหารจัดการดำเนินการแยกวิทยาเขตต่างๆ ออกเป็นอิสระ

ปี พ.ศ. 2522 ได้มีการโอนวิทยาลัยเกษตรกรรมเจ้าคุณทหารไปสังกัดสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ประกาศใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.) และจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาอาชีพศึกษา ต่อมากระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.) รับนักเรียนผู้จบมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ เข้าเรียนวิชาชีพ เป็นเวลา 2 ปี

ปี พ.ศ. 2523 ได้มี "พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2523" กำหนดให้มี 10 หน่วยงาน ให้เกิดหน่วยงานใหม่จากเดิม คือ กองวิทยาลัยและกองโรงเรียนเป็นกองใหม่ คือ

- 1) กองวิทยาลัยเกษตรกรรม
- 2) กองวิทยาลัยเทคนิค
- 3) กองวิทยาลัยอาชีวศึกษา

ปี พ.ศ. 2524 ได้ประกาศใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2524 ปี พ.ศ. 2527 ได้ใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พ.ศ. 2527 และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค พ.ศ. 2527

ปี พ.ศ. 2527 ทดลองจัดการอาชีวศึกษาระบบโรงเรียน-โรงงาน ที่วิทยาลัยเทคนิคท่าหลวงซีเมนต์ไทยอนุสรณ์ จังหวัดสระบุรี ในสาขาช่างซ่อมบำรุงในโรงงานอุตสาหกรรมซึ่งโครงการดังกล่าวได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และดำเนินการรับช่างฝึกหัดรุ่นแรกในปีการศึกษา 2532

ปี พ.ศ. 2528 ส่งเสริมแนวคิด "การอาชีวศึกษาครบวงจร" และได้มีการจัดตั้งสำนักงานโครงการพิเศษ เป็นหน่วยงานภายในมีหน้าที่ประสานงานกับสำนักงานโครงการพิเศษ และรับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงและงานพัฒนาชนบท และในปี พ.ศ. 2530 ได้มีการจัดตั้งวิทยาลัยการอาชีพในพื้นที่จังหวัดมุกดาหารและแม่ฮ่องสอน โดยมีเป้าหมายที่จะจัดการศึกษาทุกประเภทวิชาและทุกหลักสูตร ทั้งในระบบและนอกระบบการศึกษา

ปี พ.ศ. 2531 รัฐบาลสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ให้ความช่วยเหลือพัฒนา อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

ปี 2532-2533 UNDP ให้ความช่วยเหลือจัดตั้ง สถาบันพัฒนาครูอาชีวศึกษา และปี พ.ศ. 2533 ได้ประกาศใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรครูเทคนิคชั้นสูง (ปทส.)

ปี พ.ศ. 2533-2535 การอาชีวศึกษาได้รับความสนใจมาก จึงได้จัดตั้ง สถานศึกษาเพิ่ม 20 แห่ง โดยมีพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการพ.ศ. 2535 ได้ประกาศแบ่งส่วนราชการออกเป็น 11 หน่วยงาน โดยเพิ่ม สถาบันพัฒนาครูอาชีวศึกษาเป็นหน่วยงานอิสระระดับกอง

ปี พ.ศ. 2535 กรมอาชีวศึกษาได้ดำเนินการเปลี่ยนชื่อจาก “การจัดอาชีวศึกษา ระบบโรงเรียน-โรงงาน” เป็น “การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี”

ปี พ.ศ. 2535-2539 ได้มีโครงการจัดตั้งวิทยาลัยเพิ่มขึ้นอีกจำนวน 93 แห่ง เฉพาะโครงการจัดตั้งวิทยาลัยการอาชีพ ระดับอำเภอ 60 แห่ง วิทยาลัยสารพัดช่าง 25 แห่งและ อีก 8 แห่ง มีวัตถุประสงค์เพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาวิชาชีพไปสู่ท้องถิ่น สนับสนุนการพัฒนา ชนบทเพื่อผลิตกำลังคนด้านวิชาชีพในระดับกึ่งฝีมือและช่างเทคนิค ให้ตรงกับความต้องการของ ตลาดแรงงานและสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

ปี พ.ศ. 2536-2543 ได้รับความร่วมมือจากรัฐบาลญี่ปุ่นพัฒนาการผลิต กำลังคนสาขาวิชาแมคคาทรอนิกส์ที่วิทยาลัยช่างกลปทุมวัน ปี พ.ศ. 2537 มีโครงการเงินกู้ กองทุนความร่วมมือทางเศรษฐกิจโพ้นทะเลแห่งญี่ปุ่น (Overseas Economic Cooperative Fund, JAPAN) โดยได้รับอนุมัติให้ดำเนินโครงการเมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2537 เพื่อพัฒนา เครื่องมืออุปกรณ์และบุคลากรในสถานศึกษา 20 แห่ง

ปี พ.ศ. 2540 กรมอาชีวศึกษา ได้จัดตั้งวิทยาลัยการอาชีพ 70 แห่ง วิทยาลัยเทคนิค 19 แห่ง และวิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยว 2 แห่ง และได้มีพระราช กฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ 2) กำหนดให้สถาบัน เทคโนโลยีปทุมวันเป็นส่วนราชการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา กำหนดอำนาจหน้าที่ให้กรม อาชีวศึกษาจัดและส่งเสริมการศึกษาระดับปริญญาตรี อนุปริญญา ประกาศนียบัตร หลักสูตรระยะสั้นและหลักสูตรพิเศษ รวมถึงพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาในสถาบัน เทคโนโลยีปทุมวัน

ปี พ.ศ. 2541 ได้กำหนดให้สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน มีอำนาจจัดการศึกษา ระดับปริญญาตรี ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และเป็นสถานศึกษาที่จัดหลักสูตรระดับปริญญาหรือเทียบเท่า ได้แก่ หลักสูตรประกาศนียบัตรครุวิชาชีพชั้นสูง (ปทส.) และปริญญาตรี

ปี พ.ศ. 2542 ประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2542) ซึ่งมีมาตรา 20 เกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษา

ปี พ.ศ. 2545 มีการปรับแก้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ กำหนดจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา วันที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ. 2546 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ให้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาขึ้นแทนกรมอาชีวศึกษา มีสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 404 แห่ง ประกอบด้วย

- 1) วิทยาลัยเทคนิค 109 แห่ง
- 2) วิทยาลัยอาชีวศึกษา 36 แห่ง
- 3) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี 44 แห่ง
- 4) วิทยาลัยสารพัดช่าง 54 แห่ง
- 5) วิทยาลัยการอาชีพ 144 แห่ง
- 6) วิทยาลัยพาณิชยกรรม 5 แห่ง
- 7) วิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรมต่อเรือ 3 แห่ง
- 8) วิทยาลัยศิลปหัตถกรรม 2 แห่ง
- 9) วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยว 3 แห่ง
- 10) วิทยาลัยประมง 3 แห่ง
- 11) กาญจนภิเษกวิทยาลัยช่างทองหลวง 1 แห่ง

ปี พ.ศ. 2547-2550 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กำหนดนโยบาย อยากรเรียนสาขาวิชาใดต้องได้เรียนสาขาวิชานั้น และมีการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาในโรงเรียนมัธยม

ปี พ.ศ. 2551 ประกาศใช้พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 (ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2551)

ปี พ.ศ. 2552 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกาศจัดตั้งวิทยาลัยเทคโนโลยี การจัดการเพื่อเฉลิมพระเกียรติในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมพรรษา 80 พรรษา จำนวน 11 แห่ง ทำให้มีสถานศึกษาในสังกัดทั้งสิ้น 415 แห่ง

ปี พ.ศ. 2553 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดการสอบคัดเลือกนักเรียนที่ประสงค์จะเข้าศึกษาต่อในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พร้อมกับการสอบคัดเลือกเข้าเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ในการเพิ่มสัดส่วนนักเรียนสายอาชีวศึกษาต่อสายสามัญ คือ 60:40 และกำหนดให้โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสอบคัดเลือกรอบเดียว

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) หรือ "กรมอาชีวศึกษา" (เดิม) เป็นหนึ่งในห้าหน่วยงานหลักของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบกำกับดูแลงานการศึกษาในด้านการอาชีวศึกษา เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีภารกิจเกี่ยวกับการจัดและส่งเสริมการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ โดยคำนึงถึงคุณภาพและความเป็นเลิศทางวิชาชีพ (พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการ เล่ม 120. 2546: 30)

1.1.3 หลักการจัดการอาชีวศึกษา

การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพต้องเป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยนำความรู้ในทางทฤษฎีอันเป็นสากลและภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาผู้รับการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในทางปฏิบัติ และให้มีสมรรถนะจนสามารถนำไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ปฏิบัติหรือผู้ประกอบการอิสระ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, น. 1)

1.1.3.1 ภารกิจของการจัดการอาชีวศึกษา ในการจัดการอาชีวศึกษามีภารกิจที่สำคัญ ได้แก่

- 1) การจัดการอาชีวศึกษา เป็นการผลิตและพัฒนากำลังคนด้านวิชาชีพในระดับฝีมือ (ปวช.) ระดับเทคนิค (ปวส.) และระดับเทคโนโลยี (ปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ)
- 2) การฝึกอบรมวิชาชีพ เป็นการเพิ่มพูนความรู้ และการฝึกทักษะอาชีพ

1.1.3.2 ค่านิยมอาชีวศึกษา ในการจัดการอาชีวศึกษามีค่านิยมที่เป็นเป้าหมายหลักในการปลูกฝังที่สำคัญ 4 ประการ ได้แก่

1) คุณธรรม (Merit) หมายถึง ความประพฤติดีงาม เพื่อประโยชน์แก่ตนเองและสังคมซึ่งมีพื้นฐานมาจากหลักศีลธรรมทางศาสนา เป็นค่านิยมทางวัฒนธรรม ประเพณีหลักกฎหมายและจรรยาบรรณวิชาชีพ

2) คุณภาพ (Quality) หมายถึง ผู้สำเร็จการอาชีวศึกษามีสมรรถนะตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติและมาตรฐานคุณวุฒิการอาชีวศึกษาแต่ละระดับ

3) ความร่วมมือ (Collaboration) หมายถึง ความสามารถและทักษะในการจัดการและการพัฒนางาน รวมทั้งการทำงานร่วมกับผู้อื่น

4) ความเป็นมืออาชีพ (Professional) หมายถึง ความรู้ ทักษะ และความสามารถในด้านวิชาชีพ รวมทั้งการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะในด้านวิชาชีพเพื่อการประกอบอาชีพอิสระ

1.1.3.3 การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ

มาตรา 10 กล่าวว่า สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดต้องจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ โดยคำนึงถึงหลักการต่อไปนี้ (พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551, 2551, น. 4)

1) การมีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในทางปฏิบัติ โดยมีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่สถานศึกษาและสถาบันการอาชีวศึกษา

2) การศึกษาในด้านวิชาชีพ สำหรับประชาชนวัยเรียนและวัยทำงานตามความถนัดและความสนใจอย่างทั่วถึงและต่อเนื่องจนถึงระดับปริญญาตรี

3) การมีส่วนร่วมของชุมชน สังคม และสถานประกอบการในการกำหนดนโยบายการผลิตและพัฒนากำลังคน รวมทั้งการกำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษา

4) การศึกษาที่มีความยืดหยุ่น หลากหลาย และมีระบบเทียบโอนผลการเรียนและระบบเทียบโอนประสบการณ์การทำงานของบุคคล เพื่อเข้ารับการศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

5) การมีระบบจูงใจให้สถานประกอบการ มีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ

6) การระดมทรัพยากรทั้งจากภาครัฐและเอกชนในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ โดยคำนึงถึงการประสานประโยชน์อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

7) การมีระบบการพัฒนาครูและคณาจารย์ของการอาชีวศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี

1.1.4 จุดมุ่งหมายการจัดการอาชีวศึกษา

การจัดการอาชีวศึกษาเป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนระดับฝีมือ (ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ หรือ ปวช.) ระดับเทคนิค (ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง หรือ ปวส.) และระดับเทคโนโลยี (ระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ หรือ ทล.บ) ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาระยะยาว และการฝึกอบรมวิชาชีพซึ่งเป็นการจัดการศึกษาระยะสั้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษามีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ ชุมชน ตลาดแรงงาน และประกอบอาชีพอิสระ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. 2562 : 1) ตามพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 มาตรา 6 ได้กำหนดไว้ว่า การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพต้องเป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ ต้องเป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยนำความรู้ในทางทฤษฎีอันเป็นสากลและภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาผู้รับการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในทางปฏิบัติ และมีสมรรถนะจนสามารถนำไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ปฏิบัติหรือประกอบอาชีพอิสระ

มาตรา 9 การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพมาตรา 6 และมาตรา 8 ให้จัดตามหลักสูตรที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด ดังต่อไปนี้

- 1) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ
- 2) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ
- 3) ปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ

1.1.4.1 หลักการเรียนการสอนอาชีวศึกษา

กระบวนการเรียนการสอนอาชีวศึกษา ประกอบด้วย หลักสำคัญ 9 ประการ คือ (ธวัช วงษ์สุวรรณ. 2535 : 424-425)

- 1) การเรียนการสอนอาชีวศึกษา เป็นการสร้างและธำรงรักษาอาชีพต่าง ๆ (Established and Maintained) บนพื้นฐานของความปรารถนาต้องการในอาชีพนั้น ๆ

2) การเรียนการสอนอาชีวศึกษาจะบังเกิดผลต่างๆ ตามความต้องการของผู้เรียนทุกๆ คนได้นั้นก็ขึ้นอยู่กับกำลังความสามารถหรือธรรมชาติที่มีอยู่ในตัวเองของแต่ละบุคคลที่จะสามารถนำออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์

3) เงื่อนไขหรือสถานการณ์ต่างๆ (Conditions) ที่จัดขึ้นในการเรียนการสอนอาชีวศึกษานั้น จะต้องจัดให้สอดคล้องสัมพันธ์หรือเสมือนจริงกับสถานการณ์ต่างๆ ที่มีอยู่ในการประกอบอาชีพนั้นๆ อย่างดีที่สุด

4) งานที่แท้จริง (Real jobs) คือการเตรียมหรือจัดให้มีการปฏิบัติทดลองที่ดีที่สุด (The best laboratory) สำหรับการอาชีวศึกษา

5) มาตรฐานในการอาชีวศึกษา (The standards in vocational education) จะต้องอยู่ในระดับที่สูงกว่ามาตรฐานที่ยอมรับกันโดยทั่วไปในการประกอบอาชีพ

6) โปรแกรมการอาชีวศึกษาต่างๆ นั้น จะต้องมีส่วนหลักสูตรสั้นๆ และหลักสูตรเข้ม (Short, intensive course) และหลักสูตรเต็มเวลาตลอดเทอม (Long-term course)

7) โปรแกรมการเรียนการสอนอาชีวศึกษาจะต้องมีลักษณะสำคัญ คือสามารถเปลี่ยนแปลงหรือยืดหยุ่นได้ (Flexibilities)

8) มีความรู้และข่าวสารข้อมูลทางเทคนิคหรือวิชาการ (Technical information) อยู่เป็นอันมากที่เป็นความต้องการในการประกอบสัมมาอาชีพเพื่อประโยชน์แก่สังคม

9) การเรียนการสอนอาชีวศึกษานั้น เป็นการให้ทั้งความรู้หรือข่าวสารข้อมูลและกิจกรรมต่างๆ ซึ่งเป็นการวางแผนเพื่อที่จะคุ้มครองป้องกันและธำรงรักษาชีวิตมนุษย์สำหรับแนวการสอนวิชาชีพซึ่งครูอาชีวศึกษาสามารถนำไปปฏิบัติในงานการเรียนการสอนประกอบไปด้วย

1) ต้องทำการสอนให้สอดคล้องต่อทักษะที่จะฝึกหัดเพื่อพัฒนาความสามารถทางด้านอาชีพ

2) วิชาสามัญหรือวิชาพื้นฐาน ได้แก่ วิทยาศาสตร์, คณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษ ต้องสอนควบคู่กับวิชาชีพและในขณะเดียวกันก็เน้นจริยธรรมและคุณธรรมของวิชาชีพ ตลอดจนความรู้เรื่องงานอุตสาหกรรมสมัยใหม่

3) สนับสนุนโครงการต่างๆ ที่จะพัฒนาอุตสาหกรรมที่จะเป็นผลต่อการพัฒนาประเทศ

4) ให้การศึกษาแก่ผู้เรียนในการที่จะหาความรู้ทักษะและทัศนคติที่ดีทางเทคโนโลยีไปใช้ให้เกิดประโยชน์

5) ปลุกฝังทัศนคติและความพึงพอใจในวิชาชีพของตนเองและพร้อมที่จะเสียสละเสริมให้เกิดความก้าวหน้ากับคนรุ่นหลังต่อไป (กฤษมันต์วัฒนารงค์, 2536, หน้า 31)

1.1.4.2 รูปแบบการจัดการอาชีวศึกษา

การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพตามมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 สามารถจัดในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง หรือหลายรูปแบบรวมกัน ดังนี้

1) การศึกษาในระบบ เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เน้นการศึกษาในสถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษาเป็นหลัก โดยมีการกำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตรระยะเวลา การวัดและการประเมินผลที่เป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

2) การศึกษานอกระบบ เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการศึกษา ระยะเวลา การวัดและการประเมินผลที่เป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

3) การศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษากับสถานประกอบการ รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐในเรื่องการจัดหลักสูตร การเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล ผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษา และเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐ

ทั้งนี้ ในการจัดการอาชีวศึกษาได้กำหนดให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาและสถาบันมุ่งเน้นการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นสำคัญ เพื่อประโยชน์ในการผลิตและพัฒนากำลังคนได้ตรงความต้องการของสถานประกอบการ

1.2 ระบบบริหารอาชีวศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีภารกิจเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายในการบริหาร จัดการและส่งเสริม สนับสนุนการอาชีวศึกษา ตลอดจนการฝึกอบรมวิชาชีพให้หน่วยงานภายใต้ยุทธศาสตร์ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้แก่ ยกกระดับคุณภาพผู้เรียนเข้าสู่มาตรฐานสากล เพิ่มปริมาณผู้เรียนสายอาชีพให้เพียงพอต่อความต้องการของประเทศ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการจัดอาชีวศึกษา และเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการให้มีมาตรฐานและคุณภาพโดยใช้หลักธรรมาภิบาล

1.2.1 ทฤษฎีระบบและระบบบริหารอาชีพศึกษา

การที่จะศึกษาถึงองค์การโดยเน้นเฉพาะโครงสร้างตามแนวคิดของนักวิชาการ กลุ่มการบริหารเชิงวิทยาศาสตร์หรือเน้นเฉพาะการปฏิสัมพันธ์ของกลุ่มบริหารเชิงมนุษยสัมพันธ์ย่อมมีปัญหา เพราะไม่ครอบคลุมพฤติกรรมทุกส่วนขององค์การทั้งระบบ ทฤษฎีนี้จึงเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานเป็นอย่างมาก การนำเอาแนวคิดของวิธีการเชิงระบบ (System Approach) มาใช้ในการบริหารด้วยเหตุผลที่ว่าในปัจจุบันองค์การมีการขยายตัวอย่างรวดเร็วและสลับซับซ้อนมากขึ้น จึงยากที่จะพิจารณาถึงพฤติกรรมขององค์การโดยให้ครอบคลุมได้หมดทุกแง่มุม ทำให้นักวิชาการการบริหารทฤษฎีองค์การสมัยใหม่หันมาศึกษาเรื่องพฤติกรรมขององค์การ โดยมีความเห็นว่าองค์การเป็นระบบสังคมซึ่งเป็นระบบใหญ่ จึงต้องมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม อยู่ตลอดเวลา (จันทรานี สงวนนาม, 2545, หน้า 83)

1.2.1.1 หลักการและแนวคิดของทฤษฎีระบบ (จันทรานี สงวนนาม, 2545, หน้า 85-86)

- 1) ทฤษฎีระบบมีความเชื่อว่า ระบบจะต้องเป็นระบบเปิด (Open System) กล่าวคือ จะต้องมีการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมโดยได้รับอิทธิพล หรือผลกระทบตลอดเวลาจากสภาพแวดล้อม
- 2) มีรูปแบบของการจัดลำดับ (The Hierarchical Model) ในลักษณะของระบบใหญ่และระบบย่อยที่สัมพันธ์กัน
- 3) มีรูปแบบของปัจจัยป้อนเข้าและผลผลิต (Input Output Model) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงผลของปฏิสัมพันธ์ที่มีกับสิ่งแวดล้อม โดยเริ่มต้นจากปัจจัย กระบวนการ และผลผลิตตามลำดับเป็นองค์ประกอบของระบบ
- 4) แต่ละองค์ประกอบของระบบจะต้องมีส่วนสัมพันธ์กันหรือมีผลกระทบต่อกันและกัน (The Entities Model) หมายความว่า ถ้าองค์ประกอบของระบบตัวใดตัวหนึ่งเปลี่ยนแปลงไปก็จะมีผลต่อการปรับเปลี่ยนขององค์ประกอบตัวอื่นด้วย
- 5) ทฤษฎีระบบเชื่อในหลักการของการมีเหตุ-ผลของสิ่งต่างๆ (Cause and Effect) ซึ่งเป็นหลักการทางวิทยาศาสตร์ที่สามารถพิสูจน์ได้ ทฤษฎีระบบไม่เชื่อผลของสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งเกิดจากสาเหตุเพียงสาเหตุเดียว แต่ทฤษฎีระบบเชื่อว่าปัญหาทางการบริหารที่เกิดขึ้นมักจะมีสาเหตุที่มากกว่าหนึ่งสาเหตุ
- 6) ทฤษฎีระบบจะมองทุกๆ อย่างในภาพรวมของทุกองค์ประกอบมากกว่าที่จะมองเพียงส่วนใดส่วนหนึ่งของระบบ

7) ทฤษฎีระบบคำนึงถึงผลของการปฏิบัติที่เป็น “Output” หรือ “Product” มากกว่า “Process” ซึ่งผลสุดท้ายของงานที่ได้รับอาจมีมากมายหลายสิ่งซึ่งก็คือผลกระทบ (Outcome or Impact) ที่เกิดขึ้นตามมาในภายหลังนั่นเอง

8) ทฤษฎีระบบจะมีกระบวนการในการปรับเปลี่ยนและป้อนข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เพื่อบอกให้รู้ว่าระบบมีการเบี่ยงเบนอย่างไร ควรจะแก้ไขที่องค์ประกอบใดของระบบ ซึ่งก็คือ (System Analysis) นั่นเอง

1.2.1.2 รูปแบบของวิธีระบบ (System Approach Model)

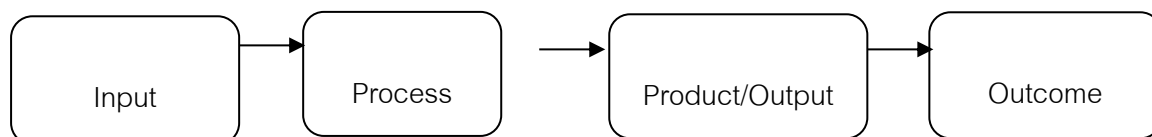
จากหลักการและแนวคิดของทฤษฎีระบบ ระบบประกอบด้วยส่วนประกอบที่สำคัญ ดังต่อไปนี้ (จันทรานี สงวนนาม, 2545, หน้า 86-87)

1) ปัจจัยนำเข้า (Input) หมายถึง ทรัพยากรทางการบริหารต่างๆ ด้าน ได้แก่ บุคลากร (Man) งบประมาณ (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Materials) การบริหารจัดการ (Management) และแรงจูงใจ (Motivations) ที่เป็นส่วนเริ่มต้นและเป็นตัวจักรสำคัญในการปฏิบัติงานขององค์การ

2) กระบวนการ (Process) คือ การนำเอาปัจจัยหรือทรัพยากรทางการบริหารทุกประเภทมาใช้ในการดำเนินงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ เนื่องจากในกระบวนการจะมีระบบย่อยๆ รวมกันอยู่หลายระบบครบวงจร ตั้งแต่การบริหาร การจัดการ การนิเทศ การวัดและการประเมินผล การติดตาม ตรวจสอบ เป็นต้น เพื่อให้ปัจจัยทั้งหลายเข้าไปสู่กระบวนการทุกกระบวนการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) ผลผลิต หรือ ผลลัพธ์ (Product/Output) เป็นผลที่เกิดจากกระบวนการของการนำเอาปัจจัยมาปฏิบัติเพื่อให้เกิดประสิทธิผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

4) ผลกระทบ (Outcome) เป็นผลที่เกิดขึ้นภายหลังจากผลลัพธ์ที่ได้ ซึ่งอาจเป็นสิ่งที่คาดไว้หรือไม่เคยคาดคิดมาก่อนว่าจะเกิดขึ้นก็ได้



ภาพประกอบ 2 องค์ประกอบของทฤษฎีระบบ

โคเดอ์เบค และเคฟาลัส (Schoderbek and Kefalas. 1990) เป็นนักวิชาการอีกท่านที่ได้ให้นิยามทฤษฎีเชิงระบบ (System Theory) เป็นการแก้ปัญหาในสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งองค์กรจำเป็นอย่างมากที่จะต้องพิจารณารายละเอียดของแต่ละปัญหาอย่างลึกซึ้ง การมองปัญหาโดยรวม หรือที่เรียกว่า Systems view or Systems Approach ส่วนวิธีการเชิงระบบเป็นกระบวนการในการแยกแยะจากส่วนรวมทั้งหมดออกเป็นส่วนๆ ที่เล็กกว่า เพื่อให้เข้าใจการทำหน้าที่ของส่วนรวม วิธีการเชิงระบบอยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีระบบทั่วไป ซึ่งความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับการรวมเอาแนวทางปฏิบัติต่างๆ มารวมกันเข้า เพื่อเป็นการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ทำให้สามารถจำแนกองค์ประกอบของระบบ ได้ดังนี้ Schoderbeck and other (1990 : 22)

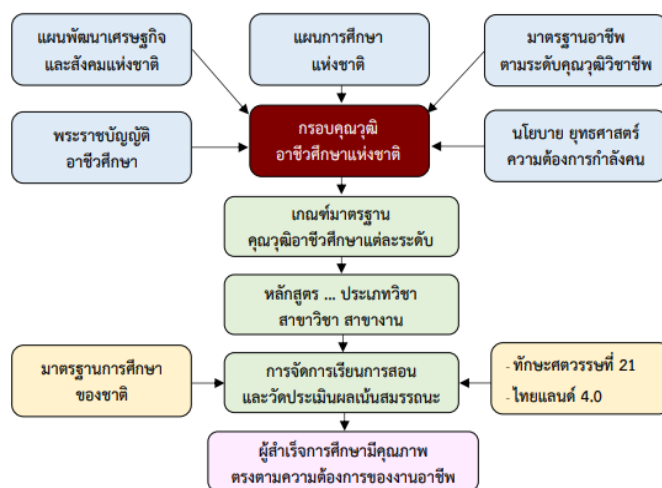
1. ปัจจัยนำเข้า (Input) หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่เริ่มเข้าไปในระบบเพื่อให้เกิดการทำงานมากขึ้น โดยมีองค์ประกอบย่อย คือ บุคลากร วัสดุ ปัจจัย พลังงาน ข้อมูลต่างๆ ที่จำเป็นต่อการดำเนินงานในระบบ
2. กระบวนการ (Process) หมายถึง ขั้นตอนที่จะทำให้ปัจจัยนำเข้าต่างๆ ไปสู่ผลผลิต เป็นกระบวนการจัดกระทำกับปัจจัยนำเข้าเพื่อให้ได้ผลผลิตตามที่ต้องการ
3. ผลผลิต (Output) หมายถึง ผลที่ได้จากกระบวนการจัดกระทำกับปัจจัยนำเข้าต่างๆ และสามารถนำมาเป็นปัจจัยนำเข้าของอีกระบบหนึ่งซึ่งมีการเชื่อมโยงกัน
4. ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) หมายถึง ข้อมูลที่ได้จากผลผลิตเพื่อที่จะได้นำไปปรับปรุงองค์ประกอบของปัจจัยนำเข้าและกระบวนการ เพื่อให้เกิดการพัฒนาและปรับปรุงผลผลิตให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น
5. สภาพแวดล้อม (Enviroment) หมายถึง สภาพความเป็นอยู่ทั้งภายในและภายนอกของระบบ ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับระบบเป็นอย่างมาก สามารถชักนำให้ระบบดำเนินไปได้ได้ดี

อาจกล่าวได้ว่า องค์ประกอบของระบบ ประกอบด้วย องค์ประกอบหรือส่วนประกอบหลักสำคัญ 5 ส่วน คือ 1) ปัจจัยนำเข้า (Input) 2) กระบวนการ (Process) 3) ผลผลิต (Output) 4) ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) และ 5) สภาพแวดล้อม (Enviroment) ซึ่งแต่ละส่วนจะต้องมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันจึงจะสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2.1.3 แนวคิดระบบบริหารอาชีวศึกษา

ในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามจุดมุ่งหมายดังกล่าว หลักสูตรและการบริหารจัดการศึกษาตามหลักสูตรถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการผลิต

และพัฒนากำลังคน โดยต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ กรอบคุณวุฒิ อาชีวศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานการศึกษาของชาติ เกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ รวมทั้งมาตรฐานอาชีพตามระดับคุณวุฒิเพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาทุกระดับคุณวุฒิมีคุณภาพทั้ง ด้านคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้าน ความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาวិชาชีพของ ประเภทวิชา สาขาวิชาและสาขางานที่ศึกษา ซึ่งสถานศึกษาต้องจัดให้มีการประกันคุณภาพของ หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้สังคมมีความเชื่อมั่นต่อคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา อาชีวศึกษาด้วย



ภาพประกอบ 3 แสดงความเชื่อมโยงของแผน นโยบาย ยุทธศาสตร์และมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและพัฒนากำลังคนด้านอาชีวศึกษา

1) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 มีทั้งหมด 10 ยุทธศาสตร์ โดยมี 6 ยุทธศาสตร์ตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีและอีก 4 ยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยสนับสนุนการผลิตและพัฒนากำลังคนด้านอาชีวศึกษา

(1) การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์

(2) ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำใน

สังคม

(3) ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้

อย่างยั่งยืน

- ยังยืน
- (4) ยุทธศาสตร์การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
- (5) ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่งคั่งและยั่งยืน
- (6) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริต ประพฤติมิชอบและธรรมาภิบาลในสังคมไทย
- (7) ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์
- (8) ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัยและนวัตกรรม

- (9) ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ
- (10) ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา
- 2) แผนการศึกษาแห่งชาติ
- ยุทธศาสตร์ในแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 12 มีทั้งหมด 6 ยุทธศาสตร์
- ดั่งนี้
- ประเทศชาติ
- ยุทธศาสตร์ที่ 1 : การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ
- ยุทธศาสตร์ที่ 2 : การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัยและนวัตกรรมการ เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
- สังคมแห่งการเรียนรู้
- ยุทธศาสตร์ที่ 3 : การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้าง
- เทียม
- ยุทธศาสตร์ที่ 4 : การสร้างโอกาส ความเสมอภาคและความเท่า
- มิตรกับสิ่งแวดล้อม
- ยุทธศาสตร์ที่ 5 : การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็น
- การศึกษา
- ยุทธศาสตร์ที่ 6 : การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการ

3) กรอบคุณวุฒิวิชาชีพศึกษาแห่งชาติ

มาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 กำหนดให้มีคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีหน้าที่พิจารณา

เสนอนโยบาย แผนพัฒนามาตรฐาน และหลักสูตรการอาชีวศึกษาทุกระดับที่สอดคล้องกับ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ และได้มีการ ประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ.2560-2564 แผนการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 และคณะรัฐมนตรีในคราวประชุม เมื่อวันที่ 18 เมษายน 2560 ได้ เห็นชอบกรอบคุณวุฒิแห่งชาติฉบับปรับปรุง ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้ใช้กรอบคุณวุฒิ แห่งชาติดังกล่าว พร้อมทั้งมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 แล้ว จึงได้มีการปรับปรุง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติและมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาในแต่ละระดับ การศึกษาให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ กรอบคุณวุฒิแห่งชาติและมาตรฐานการศึกษาของชาติดังกล่าวตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ลงวันที่ 13 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2562 ซึ่งมี สาระสำคัญดังนี้

(1) วัตถุประสงค์ของกรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ

กรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนด เกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ สำหรับใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรหรือ ปรับปรุงหลักสูตรฐานสมรรถนะตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ มาตรฐานอาชีพ หรือตามความ ต้องการของสถานประกอบการและตลาดแรงงาน การพัฒนาการจัดการเรียนการสอน การ พัฒนาคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษา และเพื่อประโยชน์ต่อการรับรองหลักสูตรและคุณวุฒิ การศึกษาของผู้สำเร็จการศึกษา

(2) ระดับคุณวุฒิอาชีวศึกษาและคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา อาชีวศึกษา

ระดับคุณวุฒิอาชีวศึกษาตามกรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติมี 3 ระดับ คือ 1) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ 2) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และ3) ระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ

คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา คุณภาพของผู้สำเร็จ การศึกษาทุกระดับคุณวุฒิอาชีวศึกษา ประเภทวิชาและสาขาวิชา ต้องครอบคลุมอย่างน้อย 4 ด้าน คือ 1) คุณธรรม 2) ความรู้ 3) ด้านทักษะ และ4) ด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้และ ความรับผิดชอบ

(3) การจัดการศึกษาแต่ละระดับคุณวุฒิอาชีวศึกษา

รูปแบบการจัดการศึกษา โครงสร้างหลักสูตร ชื่อคุณวุฒิ จำนวนหน่วยกิต ระยะเวลาในการศึกษา และการเทียบโอนผลการเรียนในแต่ละระดับคุณวุฒิอาชีวศึกษา ต้องเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษา กำหนด

1.2.2 องค์ประกอบระบบบริหารอาชีวศึกษา

ระบบบริหารอาชีวศึกษาเป็นรูปแบบองค์กรในการดำเนินการที่เกี่ยวกับวิชาชีพ มีจุดมุ่งหมายในการผลิตและพัฒนาบุคลากรให้สมรรถนะด้านวิชาชีพ เพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการทำงานหรือไปประกอบอาชีพอิสระ โดยต้องอาศัยส่วนประกอบหลักที่สำคัญที่นำมาใช้ในกระบวนการบริหารระบบนั้นๆ ในการคิดเชิงระบบจะต้องพิจารณารายละเอียดแต่ละส่วนเพื่อเชื่อมโยงกระบวนการทำงาน การศึกษาเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า เพราะการศึกษาเป็นรากฐานของการพัฒนาความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในยุคโลกาภิวัตน์ เพื่อให้ประเทศไทยแข่งขันและร่วมมือกับประเทศอื่นๆ ในสังคมโลกอย่างเหมาะสม จึงต้องกระบวนการศึกษาจะช่วยสร้างสรรค์สังคมเพื่อให้เทียบเท่ามาตรฐานสากล โดยการจัดการให้ได้ผลนั้นต้องประกอบด้วยองค์ประกอบหลายส่วนเพื่อให้ดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งนักวิชาการหลายท่านได้เสนอแนวคิดองค์ประกอบที่เกี่ยวกับบริหารอาชีวศึกษาดังนี้

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523) กล่าวว่า องค์ประกอบที่สมบูรณ์ของระบบการศึกษาจะประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก ดังนี้

- 1) ด้านบริหาร
- 2) ด้านวิชาการ
- 3) ด้านเทคโนโลยีการศึกษา

วีระพันธ์ สิทธิพงศ์ (2541 : 51) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบการจัดการอาชีวศึกษาให้ได้คุณภาพนั้น ต้องมองความเชื่อด้านใด จัดเพื่อใคร จัดเมื่อใด และจะจัดอย่างไร สิ่งที่มีอิทธิพลเกี่ยวข้องกับการจัดการอาชีวศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ได้แก่

- 1) ครูอาชีวศึกษา ครูผู้สอนต้องมีลักษณะเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ด้านทฤษฎีเป็นอย่างดี พร้อมกับการเป็นผู้ที่สามารถจัดระบบและกลวิธีในการปฏิบัติให้ผู้เรียนเกิดความชำนาญ ครูสอนวิชาทฤษฎีจะต้องได้รับการฝึกฝน ขณะที่ครูปฏิบัติจะต้องมีความชำนาญและมีทักษะสูงในด้านปฏิบัติ

2) หลักสูตรและวิธีสอน หลักสูตรเร็นวิชาชีฟจะเป็นหลักสูตรที่มีลักษณะเฉพาะและแตกต่างกันออกไป ซึ่งหลักสูตรที่ต้องผลิตผู้สำเร็จการศึกษาออกไปทำงานได้ จะต้องฝึกฝนให้ผู้เรียนด้านทักษะมากกว่าทฤษฎี ส่วนหลักสูตรที่ต้องการให้ผู้เรียนศึกษาต่อในระดับที่สูงก็จะมีลักษณะแตกต่างกันออกไป สำหรับรายวิชาบางหมวดในหลักสูตรอาชีวศึกษา เช่น รายวิชาคณิตศาสตร์ หรือรายวิชาวิทยาศาสตร์ที่เป็นวิชาพื้นฐานที่ทุกคนต้องเรียน ก็ย่อมมีลักษณะพิเศษ คือ เป็นการเรียนที่ประยุกต์ไปในทางวิชาชีพ ด้านเทคนิคการสอน วิธีสอนทฤษฎี หรือปฏิบัติก็ต้องจัดให้เหมาะสมกับสภาพที่แท้จริง การจัดห้องเรียน จำนวนผู้เรียน ห้องฝึกปฏิบัติงาน สิ่งเหล่านี้จะต้องมีข้อแตกต่างจากการศึกษาสายสามัญอย่างแน่นอน

3) ผู้บริหารและการบริหาร ผู้บริหารศึกษาอาชีวจะจะต้องมีความรู้และความเข้าใจอย่างแท้จริงในสภาพงานของแต่ละอาชีพ และสามารถเลือกใช้วิธีการบริหารอย่างถูกต้องเหมาะสม ทั้งในเรื่องการจัดการเรียนการสอนห้องทดลอง ห้องฝึกปฏิบัติการ การจัดกลุ่มเรียน สิ่งเหล่านี้เป็นเทคนิควิธีการบริหารงานและบริหารหลักสูตรอาชีวศึกษา ในหลักสูตรอาชีวศึกษาแต่ละสาขาผู้บริหารที่มีความรู้อาจเลือกใช้หลักและวิธีการบริหารที่แตกต่างกัน ความสะดวกและคล่องตัวในการดำเนินงานเท่านั้นที่จะส่งผลให้การจัดอาชีวศึกษาประสบผลสำเร็จ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2542 : 21) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของการอาชีวศึกษาว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามต้องการ สามารถตอบสนองความต้องการบุคคล ความต้องการสังคม และความต้องการของประเทศชาติ นั่นคือ บุคคลสามารถประกอบอาชีพได้และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างเป็นสุขไปในลักษณะที่การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาอาชีพ องค์ประกอบของการอาชีวศึกษาจำแนกตามความสำคัญออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่

1) องค์ประกอบหลัก หมายถึง องค์ประกอบที่มีความสำคัญยิ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญในการจัดด้านวิชาชีพ ได้แก่ หลักสูตรครูผู้สอน นักเรียนนักศึกษา และการจัดการเรียนการสอน

2) องค์ประกอบรอง หมายถึง องค์ประกอบที่เป็นปัจจัยสนับสนุนให้จัดการศึกษาด้านวิชาชีพได้เป็นไปตามเป้าหมาย ได้แก่ สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น อาคารสถานที่ เครื่องมือเครื่องจักร วัสดุฝึก และงบประมาณ เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการด้านการศึกษาได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารอาชีวศึกษาในมิติต่างๆ โดยมีดังนี้

ธงชัย สมบูรณ์ และคณะ (2552, น. ก) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบการจัดการอาชีวศึกษาของประเทศญี่ปุ่นกับประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า ด้านนโยบายและจุดมุ่งหมายของทั้งสองประเทศมุ่งเน้นผลิตแรงงานฝีมือและแรงงานกับทักษะ ซึ่งจะนำมาเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ด้านบริหารจัดการกรมอาชีวศึกษาและกรมเทคนิคศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้รับผิดชอบซึ่งถือได้ว่าเป็นการบริหารการศึกษาแบบรวมศูนย์ แต่มีการจัดการแบบกึ่งกระจายอำนาจ ด้านหลักสูตรทั้งสองประเทศมีหลักสูตรการสร้างความเป็นมืออาชีพและมีทักษะขั้นสูง โดยนักศึกษาสามารถเลือกเรียนได้ 3 ลักษณะ คือ หลักสูตรทางด้านเทคนิคนักวิชาชีพ หลักสูตรอาชีวศึกษา หลักสูตรการฝึกทักษะปฏิบัติ ซึ่งแต่ละหลักสูตรนั้นขึ้นอยู่กับระยะเวลาเรียนเป็นสำคัญ ด้วยสภาพการณ์ปัจจุบัน พบว่าทั้งสองประเทศมีความร่วมมือกับสถานประกอบการมือขึ้น เช่น มีระบบทวิภาคี การฝึกอบรมระหว่างทำงาน ปัจจุบันจำนวนนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาแล้วสามารถก้าวเข้าสู่ตลาดแรงงานได้มากขึ้น โดยภาพรวมแล้วอาชีวศึกษาของทั้งสองประเทศมีความเหมือนกันมากกว่าความแตกต่าง ซึ่งเป็นผลมาจากบริบทพื้นฐานทางด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง รวมทั้งสภาพแห่งวิถีการเปลี่ยนแปลงของสภาวะโลกาภิวัตน์

กรรต์น์ พิพัฒน์ผล (2557, น. 7) ได้ทำการศึกษาเรื่อง องค์ประกอบความสำเร็จของการจัดการอาชีวศึกษาในสถานประกอบการขนาดใหญ่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบความสำเร็จของการจัดการอาชีวศึกษาในสถานประกอบการขนาดใหญ่ และ 2) ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการจัดการอาชีวศึกษาในสถานประกอบการขนาดใหญ่ ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบความสำเร็จของการจัดการอาชีวศึกษาในสถานประกอบการขนาดใหญ่มีทั้งหมด 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การบริหารครูอาจารย์ที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถาบันการศึกษา 2) การจัดการเชิงกลยุทธ์ 3) การสื่อสารการตลาด 4) หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 5) แรงจูงใจในการประกอบอาชีพ 6) สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 7) การจัดการทรัพยากรมนุษย์ สำหรับแนวทางส่งเสริมการจัดการอาชีวศึกษาในสถานประกอบการขนาดใหญ่ มี 14 แนวทางที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ดังนี้ 1) พัฒนาผู้นำของสถาบันการศึกษาให้เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง 2) สร้างแนวปฏิบัติของวัฒนธรรมและปรัชญาองค์กรที่มีความภักดีต่อองค์กร 3) พัฒนาครูอาจารย์ที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถาบันการศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง 4) บริหารสถานประกอบการเชิงกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานประกอบการ 5) สื่อสารและประชาสัมพันธ์สถาบันการศึกษาโดยบุคลากรนักการตลาด 6) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายและสังคมชุมชน 7) พัฒนาระบบการประเมินผลที่เป็น

ลักษณะเฉพาะของสถานประกอบการ 8) ปลูกฝังนักเรียนให้เห็นความก้าวหน้าในเส้นทางอาชีพ 9) สร้างระบบการช่วยเหลือผู้ปกครอง 10) ส่งเสริมการสร้างหลักสูตรและพัฒนาการเรียนการสอน โดยผู้เชี่ยวชาญในสถานประกอบการ 11) สร้างแรงดึงดูดในการประกอบอาชีพ 12) จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้งานในอนาคต 13) สร้างระบบการบริหารทรัพยากรบุคคลเชิงกลยุทธ์ 14) สร้างกฎระเบียบตามกฎหมายที่เปิดโอกาสให้สถานประกอบการจัดการศึกษาในระบบของตนเอง และกฎหมายที่สนับสนุนการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี

ขจรศักดิ์ อินทรโสภา (2557, น. 192) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารการศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนสู่ประชาคมอาเซียน ผลการวิจัยพบว่า การบริหารการศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนสู่ประชาคมอาเซียนมีองค์ประกอบสำคัญทั้งหมด 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การพัฒนาการบริหารจัดการศึกษา 2) การพัฒนาและบริหารหลักสูตร 3) การสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ 4) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน และ 5) ผลิตรายการได้ตามความต้องการของตลาดแรงงาน

วนศาสตร์ วัฒนาสกุลลี (2558, น. 119) ได้ทำการวิจัยเรื่ององค์ประกอบการบริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนคุณภาพในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้ 1) แนวทางการบริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนคุณภาพในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.20 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.20 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการบริหารองค์ประกอบการบริหารคุณภาพทุกด้านอยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย 7 ด้าน คือ ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านโครงสร้างที่เกื้อหนุนด้านการศึกษา และฝึกอบรมด้านภาวะผู้นำ ด้านการวัดผลประเมินการปฏิบัติงานและด้านวัฒนธรรมองค์กร ตามลำดับโดยมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.14 – 4.26 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานตั้งแต่ 0.38 – 0.49 2) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันการบริหารคุณภาพของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านการฝึกอบรม ด้านการทำงานเป็นทีมด้านโครงสร้างที่สนับสนุน ด้านติดต่อสื่อสาร ด้านภาวะผู้นำ ด้านการวัดผลและประเมินการปฏิบัติงาน และด้านวัฒนธรรมองค์กร โดยได้ค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งมีค่าตั้งแต่ -0.002 - 7.648 และค่า R² ที่แสดงให้เห็นถึงความความเชื่อมั่นขององค์ประกอบอยู่ในระดับสูง จากข้อมูลสรุปได้ว่าองค์ประกอบทั้ง 7 ตัวเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการบริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนให้มีคุณภาพ และ 3) การพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารจัดการตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาระหว่างตัวแปรองค์ประกอบการ

บริหารคุณภาพกับประสิทธิผลการบริหารจัดการตามมาตรฐานการการอาชีวศึกษาในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สุนิสา เกียวกุล (2559, น. ง) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารการศึกษาของประเทศไทยกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผลการวิจัยสรุปได้ว่าการบริหารการศึกษาที่คล้ายคลึงกันในด้าน 1) ด้านนโยบายและแผนการจัดการศึกษา ซึ่งเน้นการพัฒนาผลิตกำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันกับนานาประเทศพัฒนาการศึกษาให้มีมาตรฐาน 2) ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน เน้นการกำหนดโครงสร้างหลักสูตรที่ชัดเจน มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาให้ผู้เรียนมีศักยภาพมีคุณธรรมและศีลธรรมเป็นคนดี เพื่อการพัฒนาประเทศชาติในอนาคต 3) ด้านการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา โดยเน้นการประกันคุณภาพภายในมีการกำกับติดตามและประเมินจากส่วนกลางเป็นระยะๆ ส่วนที่แตกต่างกัน มีดังนี้ 1) ด้านการจัดระบบการศึกษา โดยมีการแบ่งระบบและระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน ประเทศไทยแบ่งระบบการศึกษออกเป็น 3 ระบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย แต่ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวแบ่งการศึกษออกเป็น 2 ระบบ คือ การศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบ 2) ด้านการบริหารบุคลากรมีความแตกต่างกันในประเด็นของการสรรหาบรรจุแต่งตั้ง โดยประเทศไทยมีการสอบบรรจุทั้งโดยส่วนกลางและการมอบอำนาจให้แก่ละเขตพื้นที่ดำเนินการ การดำเนินการสอบแล้วแต่กำหนดวันแตกต่างกัน ไม่ระบุชัดเจนแต่การจัดสอบบรรจุของ สปป.ลาว มีการจัดสอบโดยส่วนกลางและการสอบคัดเลือกพร้อมกันเป็นวันเดียว และกำหนดวันชัดเจน มีดำเนินการบรรจุให้เสร็จสิ้นก่อนวันเปิดภาคการศึกษาแต่ละปี และมีการดำเนินการให้ทุนการศึกษาจากส่วนภูมิภาค เพื่อให้เรียนและกลับไปบรรจุเป็นรัฐกรครูในท้องถิ่นของตนเองการกำหนดตำแหน่งวิทยฐานะ การเลื่อนขั้นเงินเดือนโดยประเทศไทยมีการประเมินเพื่อเลื่อนขั้นเงินเดือน ปีละ 2 ครั้ง แต่ สปป.ลาวมีการประเมินเลื่อนขั้นเงินเดือนปีละ 1 ครั้งและในการประเมินหากว่าประเมินไม่ผ่านก็จะขยายการเลื่อนขั้นออกไปเป็น 2 ปี ครั้งหรือให้เปลี่ยนตำแหน่งไปทำงานในหน้าที่อื่นแทนการเป็นรัฐกรครู การออกจากราชการโดยในประเด็นของการเกษียณอายุราชการมีการกำหนดอายุที่แตกต่างกัน คือ ประเทศไทยกำหนดที่อายุ 60 ปีทั้งชายหญิง แต่ของ สปป.ลาว กำหนดอายุการเกษียณที่ 60 ปี สำหรับเพศชาย และอายุ 55 ปีสำหรับเพศหญิง 3) ด้านการบริหารงบประมาณและทรัพยากร ในประเด็นเรื่องการได้มาซึ่งงบประมาณประเทศไทยส่วนใหญ่ได้รับงบประมาณจากรัฐบาล แต่ประเทศ สปป.ลาวส่วนใหญ่จะได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากทางรัฐบาลและจากการช่วยเหลือหรือร่วมลงทุนกับต่างประเทศ

สุทธิพนธ์ จิรฉัตรพรสิทธิ์ (2561, น. 13-14) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาการเปรียบเทียบการบริหารการศึกษาระดับอาชีวศึกษาประเทศไทยและประเทศสิงคโปร์ ในเรื่องนี้ได้กล่าวถึงการพัฒนาาระบบการศึกษาไทยให้ประสบความสำเร็จและเทียบเท่าในระดับภูมิภาคอาเซียนนั้น จะต้องทำการศึกษาและติดตามความเคลื่อนไหวของการปฏิรูปการศึกษาในกลุ่มประเทศอาเซียนในเชิงเปรียบเทียบระบบการศึกษา ซึ่งผลวิจัยนี้พบว่า การศึกษาการบริหารการศึกษาระดับอาชีวศึกษาประเทศไทยและประเทศสิงคโปร์ มีการวางแผนแนวทางการบริหารจัดการทั้งหมด 18 ประเด็น ได้แก่ นโยบาย ยุทธศาสตร์ ระบบการบริหารจัดการ การวางแผนหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนเหมือนกันหรือแตกต่างกัน การวัดและประเมินผลการศึกษาของผู้เรียนและการสอนของครูผู้สอน การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารกิจการนักศึกษาผู้เรียน การนิเทศการศึกษา การให้ความร่วมมือและการสนับสนุนของผู้ปกครอง เทคโนโลยี การจัดการศึกษากับสถานประกอบการ คุณลักษณะของครูผู้สอนและการปฏิบัติหน้าที่ของครูผู้สอน ผลผลิตของการจัดการการศึกษา และการวัดและการประเมินผล

แนวคิดการจัดการศึกษาเป็นสิ่งที่แต่ละประเทศให้ความสำคัญ เนื่องจากการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประชากรของประเทศให้มีคุณภาพเพื่อการบริหารและพัฒนาประเทศไปสู่เป้าหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาเพื่อผลิตกำลังคนเข้าสู่ตลาดแรงงาน การอาชีวศึกษามีหลายแนวคิดหลายรูปแบบซึ่งแตกต่างกันในแต่ละประเทศขึ้นอยู่กับลักษณะทางการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และสภาพทางภูมิศาสตร์ของประเทศนั้นๆ อย่างไรก็ตามสำนักงานการศึกษาแห่งชาติได้สังเคราะห์โครงสร้างการบริหารการศึกษาของประเทศต่างๆ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการปฏิรูปโครงสร้างการบริหารการศึกษาของประเทศให้เหมาะสมกับสังคมไทย โดยศึกษาจากกลุ่มประเทศที่ให้ความสำคัญต่อการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาและสถานศึกษา มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนในพื้นที่ในแง่ของการกำหนดแนวทางการจัดการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ศึกษาเส้นทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษาและเทคโนโลยีของประเทศต่างๆ ในแต่ละภูมิภาคของโลก เพื่อนำเสนอนโยบายเส้นทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษาสำหรับการพัฒนาและปฏิรูปอาชีวศึกษา ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร ออสเตรเลีย สหพันธ์เยอรมัน ญี่ปุ่น เกาหลี และสิงคโปร์ และได้ศึกษาการบริหารจัดการศึกษาเพื่อเปลี่ยนผ่านสู่สังคมเศรษฐกิจฐานความรู้และเชิงสร้างสรรค์ เพื่อเสนอกรอบแนวคิดเชิงนโยบายในการบริหารจัดการศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้และเชิงสร้างสรรค์ที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย

จากการศึกษาดังกล่าวจะเห็นได้ว่า องค์ประกอบการบริหารอาชีวศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ใช้เป็นตัวกำหนดทิศทางในการบริหารระบบงานขององค์กร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งพัฒนาคนด้านวิชาชีพให้มีความรู้ความชำนาญและทักษะความสามารถ และสมรรถนะที่เพียงพอสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการและตลาดแรงงาน และเป็นไปตามกลไกการขับเคลื่อนกำลังคนตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งสามารถสรุปประเด็นสำคัญที่เกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารอาชีวศึกษา ได้ดังนี้ 1) นโยบายการจัดการศึกษา 2) โครงสร้างระบบอาชีวศึกษา 3) หลักสูตร และ 4) การพัฒนาครู

1.2.2.1 นโยบายการจัดการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (กรมอาชีวศึกษาเดิม) เป็นหน่วยงานหลักหนึ่งใน 6 หน่วยงาน ภายใต้กระทรวงศึกษาธิการ ทั้งนี้เป็นไปตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 10 ที่ระบุว่า "การแบ่งส่วนราชการในส่วนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ โดยให้มีหัวหน้าส่วนราชการขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

- 1) สำนักงานรัฐมนตรี
- 2) สำนักงานปลัดกระทรวง
- 3) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
- 4) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 5) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
- 6) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ส่วนราชการตาม (2) (3) (4) (5) และ (6) มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นกรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน"

นอกจากนี้ ในกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ได้กำหนดภารกิจและการแบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาไว้ ดังนี้

ข้อ 1. ให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีภารกิจเกี่ยวกับการจัดและส่งเสริมการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ โดยคำนึงถึงคุณภาพและความเป็นเลิศทางวิชาชีพ โดยให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- 1) จัดทำข้อเสนอแนวนโยบาย แผนพัฒนา มาตรฐานและหลักสูตรการอาชีวศึกษาทุกระดับ

2) ดำเนินการและประสานงานเกี่ยวกับมาตรฐานการอาชีวศึกษา
และวิชาชีพ

3) กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการจัดงบประมาณและสนับสนุน
ทรัพยากร

4) พัฒนาครูและบุคลากรอาชีวศึกษา

5) ส่งเสริมประสานงานการจัดการอาชีวศึกษาของรัฐและเอกชน
รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์และรูปแบบความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นและสถานประกอบการ

6) ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการจัดการอาชีวศึกษาทั้ง
ภาครัฐและเอกชน

7) จัดระบบ ส่งเสริม และประสานงานเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศและ
การนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ

8) ดำเนินการเกี่ยวกับงานเลขานุการของคณะกรรมการการอา
ชีวศึกษา และดำเนินการตามที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษามอบหมาย

9) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่และ
ความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา หรือตามที่รัฐมนตรีหรือ
คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ข้อ 2. ให้แบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
ดังต่อไปนี้

1) สำนักอำนวยการ

2) สำนักความร่วมมือ

3) สำนักติดตามและประเมินผลการอาชีวศึกษา

4) สำนักนโยบายและแผนการอาชีวศึกษา

5) สำนักพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรอาชีวศึกษา

6) สำนักงานมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ

7) สำนักวิจัยและพัฒนาการอาชีวศึกษา

จึงอาจกล่าวได้ว่า นโยบายการจัดการศึกษา เป็นพันธกิจที่จะต้อง
ดำเนินการภายใต้กระทรวงศึกษาธิการ โดยแต่ละหน่วยงานจะถูกแบ่งจากส่วนราชการและมีการ
กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาชาติ และ
พร้อมรองรับกับการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่เสมอ

นโยบายการจัดการศึกษาประเทศไทย

แนวทางการจัดการศึกษาส่งผลต่อการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และให้สอดคล้องกับชีวิตความเป็นอยู่ความต้องการของแต่ละท้องถิ่น และความสามารถในการนำไปใช้จริงในชีวิตประจำวันโดยคำนึงถึงหลักการประชาธิปไตย ปรัชญาการจัดการศึกษาจะต้องมุ่งหมายให้คนไทยรุ่นใหม่ มีการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Fundamental education) ไม่น้อยกว่า 12-16 ปี เพื่อสร้างให้คนไทยมีความรู้เพียงพอที่จะดำรงชีวิต ปรับประยุกต์ความรู้ให้เข้ากับสถานการณ์เศรษฐกิจสังคม เพื่อดำรงตนและประกอบอาชีพได้อย่างพอเหมาะในอนาคต (เทียนฉาย กิระนันท์. 2539: 195) โดยนโยบายการบริหารจัดการศึกษาต้องสะท้อนความเป็นจริง คือ การเน้นศักยภาพของนักเรียนให้นักเรียนได้เติบโตเต็มที่สูงสุดตามศักยภาพควบคู่กับการคิดการสร้างสรรค์ และการพัฒนาในทุกสภาพการณ์อย่างรู้เท่าทัน และมีคุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสม ดังนั้นการจัดการศึกษาต้องมีแหล่งเรียนรู้กว้างขวางทุกด้าน ทุกแห่งและทุกเวลา ไม่จำกัดเพียงแค่โรงเรียน แต่กระจายอำนาจให้ชุมชนจัดการศึกษา การเรียนรู้ ต้องสร้างความแข็งแกร่งให้กับสังคมไทย มีทางเลือกที่หลากหลายและมีการประกันคุณภาพที่สอดคล้องกับบริบทแวดล้อมโรงเรียน (ไพฑูริย์ สีนลรัตน์. 2529: 1)

การจัดการศึกษา

ระบบการศึกษาไทยปัจจุบันตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีการจัดระบบการศึกษาขั้นประถมศึกษา 6 ปี (6 ระดับชั้น) การศึกษาขั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 3 ปี (3 ระดับชั้น) และการศึกษาขั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 3 ปี (3 ระดับชั้น) หรือระบบ 6-3-3 นอกจากนี้ระบบการศึกษาไทยยังจัดเป็นระบบการศึกษาในระบบโรงเรียน การศึกษานอกระบบโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัย ในการจัดระบบการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติฉบับนี้จะไม่พิจารณาแบ่งแยกการศึกษาในระบบโรงเรียนออกจากการศึกษานอกระบบโรงเรียน แต่จะถือว่าการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นเพียงวิธีการเรียนการสอน หรือรูปแบบของการเรียนการสอนแนวทางใหม่ คือ สถานศึกษาสามารถจัดได้ทั้ง 3 รูปแบบ และให้มีระบบเทียบโอนการเรียนรู้ทั้ง 3 รูปแบบ โดยพระราชบัญญัติการศึกษาฯ มาตรา 15 กล่าวว่า การจัดการศึกษามี 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย คือ

1) การศึกษาในระบบ เป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตรระยะเวลาของการศึกษา การวัดและการประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

2) การศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมายรูปแบบวิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

3) การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจศักยภาพ ความพร้อมและโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม หรือแหล่งความรู้อื่น ๆ การศึกษาในระบบมี 2 ระดับ คือ การศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษา

การศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย การศึกษาซึ่งจัดไม่น้อยกว่า 12 ปี ก่อนระดับอุดมศึกษาการแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง การแบ่งระดับหรือการเทียบระดับการศึกษานอกระบบ หรือการศึกษาตามอัธยาศัย ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงการศึกษาในระบบที่เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งเป็น 3 ระดับ

1) การศึกษาก่อนระดับประถมศึกษา เป็นการจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีอายุ 3-6 ปี

2) การศึกษาระดับประถมศึกษา โดยปกติใช้เวลาเรียน 6 ปี

3) การศึกษาระดับมัธยมศึกษา แบ่งเป็น 2 ระดับ ดังนี้

(1) การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยปกติใช้เวลาเรียน 3 ปี

(2) การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยปกติใช้เวลาเรียน 3

ปี แบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

- ประเภทสามัญศึกษา เป็นการจัดการศึกษาเพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

- ประเภทอาชีพศึกษา เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อในระดับอาชีพขั้นสูงต่อไป

การศึกษาระดับอุดมศึกษา แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ระดับต่ำกว่าปริญญาและระดับปริญญา การใช้คำว่า "อุดมศึกษา" แทนคำว่า "การศึกษาระดับมหาวิทยาลัย" ก็เพื่อจะให้

ครอบคลุมการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรหรืออนุปริญญาที่เรียนภายหลังที่จบการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว

การจัดการศึกษาอาชีวศึกษา

การจัดการเรียนรู้ระดับอาชีวศึกษาพิจารณาสาระจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมพัฒนาการและศักยภาพของผู้เรียน ซึ่งมีการดำเนินงานดังนี้

1) หลักสูตร ทุกระดับการศึกษาให้ความสำคัญกับการจัดทำหลักสูตรตามแนวปฏิรูปการอาชีวศึกษา มีการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานในแต่ละด้านเป็นอย่างมากหลากหลายโครงการ เพื่อให้บรรลุตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ โดยมีการประกาศใช้หลักสูตร 3 ระดับ คือ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ประกาศนียบัตรครูเทคนิคชั้นสูง และปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ ตลอดจนจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น สำหรับกลุ่มผู้พิการ นักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายที่ไม่ได้ศึกษาต่อ รวมทั้งประชาชนทั่วไปให้สามารถประกอบอาชีพได้ ทั้งนี้ในการพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษามุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีสมรรถนะในการประกอบอาชีพและเน้นความเป็นความเลิศทางวิชาชีพ ตลอดจนพัฒนาหลักสูตรสาขาวิชาใหม่ที่มุ่งเน้นการพัฒนาเทคโนโลยีเป็นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

2) การจัดการเรียนการสอน/การวัดและประเมินผล มีการปรับวิธีเรียนเปลี่ยนวิธีสอนและปฏิรูปวิธีสอบ โดยให้ความสำคัญกับการเรียนเป็นชิ้นงาน เรียนเป็นเรื่อง เรียนเป็นโครงการ เพื่อให้ผู้เรียนและผู้สอนมีการวางแผนและทำงานเป็นทีมได้เรียนรู้ดำเนินงานร่วมกัน ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ สำหรับครูมีการเปลี่ยนวิธีสอนด้วยการบูรณาการเนื้อหาที่สอนตามหลักสูตรให้เอื้อต่อการเรียนเป็นชิ้นงาน/โครงการ และปฏิรูปวิธีสอบ ไม่เน้นสอบเพื่อวัดความจำ แต่ประเมินจากกระบวนการคิดการวางแผน การทำงานและการแก้ปัญหา นอกจากนี้มีการเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนจาก 3 สถานการณ์ คือ เรียนสถานการณ์จริงในสถานศึกษา สถานการณ์จริงในสถานประกอบการและสถานการณ์จริงในชุมชน รวมทั้งฝึกปฏิบัติจริงเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงการเรียนรู้จากสถานศึกษาสู่การปฏิบัติได้จริง โดยรับงานจากเอกชนเข้ามาดำเนินการในสถานศึกษาสำหรับผู้เรียนทุกระดับ

3) การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แนวทางการปฏิรูปการศึกษาใหม่เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นการสร้างสมรรถนะของคนในการประกอบอาชีพ โดยมี

หลักการที่สำคัญ คือ ต้องผลิตกำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศและมีความสามารถที่จะปฏิบัติงานได้ทันที ทั้งนี้เนื่องจากผู้ประกอบการส่วนใหญ่เห็นว่าผู้จบจากระบบการศึกษาแล้วยังไม่สามารถปฏิบัติงานได้ในทันทีแต่ต้องไปอบรมหรือฝึกปฏิบัติงานจริง เพื่อการพัฒนาความรู้ให้เท่าทันกับเทคโนโลยีที่ก้าวไกลอีกด้วย จากแนวคิดดังกล่าว สอศ. ได้ร่วมมือกับสถานประกอบการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาคี (Dual Vocational Training: DVT) โดยเน้นการนำหลักสูตรฐานสมรรถนะมาใช้และทำการปรับปรุงสถานศึกษาให้ทุกแห่งมีการจัดห้องเรียน 3 รูปแบบ (Basic, Basic +IT, Advance) เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณสมบัติตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ โดยสถานศึกษาแต่ละแห่งสามารถกำหนดรายละเอียดหลักสูตรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างอิสระ สามารถปรับเปลี่ยนให้ตรงตามความต้องการของแต่ละท้องถิ่น โดยกำหนดหลักสูตรฐานสมรรถนะเป็นกรอบไว้ อีกทั้งเพื่อช่วยให้นักเรียนนักศึกษาที่มีพื้นฐานความรู้ใกล้เคียงกับประสบการณ์จริง โดยใช้ Software จำลองการทำงานของเครื่องมือเครื่องจักรในโรงงานอุตสาหกรรม และการจัด Line การผลิตจำลองเลียนแบบโรงงานขึ้นมา

4) การประกันคุณภาพการศึกษา ในภาพรวมสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษามีความพร้อมเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน และพร้อมรับการประเมินภายนอกโดยได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากต้นสังกัด

5) มาตรฐานอาชีพ/มาตรฐานสมรรถนะและระบบคุณวุฒิ จะบอกสมรรถนะของผู้ปฏิบัติงานสำหรับอาชีพหนึ่งๆ ที่ให้บุคคลสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีคุณภาพ ประสิทธิภาพและประสิทธิผล และต้องสามารถประเมินได้อย่างชัดเจน ซึ่งจะมีการทบทวนโดยองค์การของภาคอุตสาหกรรมที่เป็นตัวแทนส่วนใหญ่ของอาชีพสาขาต่างๆ อย่างต่อเนื่อง มาตรฐานอาชีพเป็นพื้นฐานของระบบคุณวุฒิวิชาชีพเกิดจากการที่ภาคอุตสาหกรรมได้ร่วมกันกำหนด และใช้เป็นฐานในการกำหนดและประเมินเพื่อให้ได้คุณวุฒิวิชาชีพ (Vocational Qualifications: VQ) สำหรับระบบคุณวุฒิวิชาชีพเป็นระบบที่จัดให้กับผู้ที่ผ่านการประเมินหน่วยสมรรถนะได้จำนวนหนึ่งตามที่กำหนดในแต่ละคุณวุฒิแบ่งระดับความยากง่ายและความซับซ้อนของงานในแต่ละหน้าที่ โดยแนวคิดการกำหนดระดับของคุณวุฒิวิชาชีพสูงขึ้นก็จะเป็นงานที่มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ขอบเขตของงานกว้างขึ้น มีความรับผิดชอบสูงขึ้น มีรากฐานความคิดจากปรัชญาการศึกษาต่างๆ เพื่อเตรียมคนให้สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ (วิชัย ต้นศิริ, 2539, หน้า 159)

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ยึดหลักสำคัญในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย หลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) หลักการจัดการ

ศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Education) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) และหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม (All for Education) อีกทั้งยึดตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs 2030) ประเด็นภายในประเทศ (Local Issues) อาทิ คุณภาพของคนทุกช่วงวัย การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของประเทศ ความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ และวิกฤตด้านสิ่งแวดล้อม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2560: จ)

นโยบายการจัดการศึกษาประเทศญี่ปุ่น

ประเทศญี่ปุ่นได้ใช้กฎหมายการศึกษาแห่งชาติ ปี พ.ศ.2490 เป็นนโยบายและแนวทางการปฏิรูปและการพัฒนาประเทศหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 กฎหมายการศึกษาแห่งชาติมีความสอดคล้องกับอุดมการณ์แห่งรัฐธรรมนูญของประเทศ เพื่อสร้างสังคมญี่ปุ่นใหม่ที่รักสันติสุข เป็นประชาธิปไตยและมีวัฒนธรรม หลักพื้นฐานที่กำหนดไว้ในกฎหมายแม่บทการศึกษาแห่งชาติ คือ ความเสมอภาคทางโอกาสที่ทุกคนจะได้รับการศึกษา นับถือสิทธิมนุษยชน รักความจริงและสันติภาพ ผลของการพัฒนาทำให้คนญี่ปุ่นเป็นคนที่มีคุณภาพและมีระเบียบวินัยสูง โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการอุตสาหกรรม (พิณสุดา สิริรังษี. 2556 : 127)

ญี่ปุ่นมีความเชื่อเรื่องการศึกษาว่า เด็กทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้ มีความเชื่อว่าความพยายาม ความพากเพียร และการมีระเบียบวินัยต่อตนเองเป็นสิ่งที่กำหนดความสำเร็จทางการศึกษา รวมทั้งการศึกษาและพฤติกรรมเป็นสิ่งที่สามารถฝึกอบรวมกันได้ การจัดการศึกษาของญี่ปุ่นยึดหลักความเท่าเทียมกันทางการศึกษาให้สามารถพัฒนาได้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล นักเรียนชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นจึงไม่ได้ถูกแบ่งกลุ่มหรือสอนตามความสามารถของแต่ละคน ญี่ปุ่นมีนโยบายการจัดการศึกษาแบบกระจายอำนาจทางการศึกษาไปสู่ส่วนภูมิภาคให้แต่ละท้องถิ่นสามารถจัดการศึกษาได้ ตามความต้องการและความพร้อมของท้องถิ่น และให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีกำหนดระยะเวลาสำเร็จตามหลักสูตรที่ยืดหยุ่นตามความสะดวกของผู้เรียน และให้มีระบบการเทียบโอนหน่วยกิตการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน

การจัดการศึกษา

จากกฎหมายแม่บทการศึกษาแห่งชาติ (The Fundamental Law Of Education) จะเห็นได้ว่ามาตรา 10 ระบุว่า “การศึกษาจะต้องไม่ตกอยู่ภายใต้การควบคุมใดๆ ที่ไม่เหมาะสม การจัดการศึกษาจะต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์ของคนทั้งปวง การบริหารโรงเรียน

จะต้องคำนึงถึงหลักการมุ่งปรับปรุงแก้ไขและกำหนดเงื่อนไขที่จำเป็นเพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุ จุดมุ่งหมาย” โดยนัยนี้ทำให้รูปแบบการบริหารการศึกษาของญี่ปุ่นเปลี่ยนไปจากเดิมซึ่งเคยถูก ควบคุมโดยฝ่ายปกครอง โดยส่วนกลางและโดยระบบราชการเป็นรูปแบบใหม่ที่เป็นไปเพื่อ ประโยชน์ของคนทั้งปวงมากขึ้น

การจัดการศึกษาอาชีวศึกษา

การอาชีวศึกษาของประเทศญี่ปุ่นเริ่มในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีการดำเนินการ ดังนี้

- 1) จัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่เลือกเรียนหลักสูตรสาย อาชีพ หรือเรียนในหลักสูตรมัธยมแบบประสม ซึ่งมีการจัดสอนสาขาวิชาชีพทั้งในเวลาปกติ และการศึกษาทางไกล
- 2) การจัดการศึกษาวิชาชีพในวิทยาลัยชั้นต้น สำหรับผู้จบการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
- 3) วิทยาลัยเทคนิครับผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ใช้สำหรับการศึกษาวิชาชีพเฉพาะทาง
- 4) มีการจัดในวิทยาลัยฝึกอาชีพเฉพาะทางสำหรับผู้จบการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือสูงกว่า จัดฝึกอบรบวิชาชีพทั้งระยะสั้นและระยะยาวตามความ สนใจของผู้เรียนในโรงเรียนฝึกอบรบวิชาชีพ
- 5) หน่วยงานจัดฝึกอบรบวิชาชีพ คือ กระทรวงแรงงานเป็นหน่วยงาน หลักอีกแห่งหนึ่งดำเนินการฝึกอบรบวิชาชีพให้กับแรงงาน โดยมีการฝึกอบรบขั้นพื้นฐานเป็น การให้ความรู้และฝึกทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงาน การฝึกอบรบเพื่อเพิ่มทักษะความสามารถ ในการปฏิบัติงานสำหรับการทำงานของช่างฝีมือที่มีความสามารถสูงขึ้น การฝึกอบรบเพื่อเพิ่ม ศักยภาพให้สูงขึ้นเพื่อให้มีความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงาน การฝึกอบรบสำหรับผู้ ว่างานหรือ ผู้ที่ต้องการเปลี่ยนอาชีพ ซึ่งเป็นการฝึกอบรบในศูนย์การฝึกอบรบอาชีพ ศูนย์ พัฒนาทักษะและสถานฝึกอบรบวิชาชีพ ภาคเอกชนหรือสถานประกอบการ

สรุปได้ว่า การจัดอาชีวศึกษาของญี่ปุ่นเป็นการจัดการศึกษาในระดับ ท้องถิ่นที่มีความชัดเจนตามโครงสร้างการบริหารประเทศหรือโครงสร้างการปกครอง โดยการ อาชีวศึกษาในประเทศญี่ปุ่นเริ่มในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งอาจเป็นวิทยาลัยเทคนิคหรือ สถานศึกษาเฉพาะทาง บางวิทยาลัยได้รับอนุญาตให้จัดการศึกษาได้ถึงระดับปริญญาตรี รวมทั้งมีการฝึกอบรบวิชาชีพทั้งหลักสูตรระยะสั้นและหลักสูตรระยะยาว ผู้จบจากมัธยมตอน

ปลายเข้าเรียนวิชาชีพในวิทยาลัยชั้นต้นซึ่งเป็นการศึกษาเฉพาะทาง นอกจากนี้ยังมีกระทรวงแรงงานที่จัดฝึกอบรมวิชาชีพทั้งหลักสูตรเตรียมเข้าทำงานและหลักสูตรยกระดับฝีมือ สถานประกอบการเอกชนยังจัดการฝึกอบรมวิชาชีพให้กับพนักงานของตนได้สอดคล้องและเป็นไปตาม ทฤษฎีการบริหารจัดการอาชีวศึกษาของ โปรเซอร์และควิกเลย์ 27 (Prosser and Quigley, อ้างถึงใน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2542) โดยกล่าวไว้ว่า การจัดอาชีวศึกษาให้ได้มาตรฐานนั้นต้อง ฝึกปฏิบัติงานในสภาพแวดล้อมการทำงานจริง ใช้เครื่องมืออุปกรณ์จริง จัดการอาชีวศึกษาตาม ความสนใจของผู้เรียนและความต้องการของตลาดแรงงาน จัดให้มีความร่วมมือและระบบทวิภาคี กับสถานประกอบการ มีการบริหารแบบยืดหยุ่นสอดคล้องกับความต้องการและการเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้แล้วแนวคิดในการจัดการศึกษาของญี่ปุ่นยังสอดคล้องกับทฤษฎีกระบวนการเลือก อาชีพของ กิสเบอร์กและคนอื่นๆ (Ginzberg and other) ซึ่งกล่าวว่าการเลือกอาชีพนั้นจะเกิด ในช่วงที่เด็กอายุ 17 ปี จนถึงวัยผู้ใหญ่ซึ่งญี่ปุ่นก็จัดให้มีการเรียนอาชีพในระดับมัธยม และ ทฤษฎีนี้ยังกล่าวอีกว่าระดับการศึกษา ความสนใจ ความสามารถและโอกาส มีอิทธิพลต่อการ เลือกอาชีพด้วยเช่นกัน

ดังนั้นญี่ปุ่นจึงจัดอาชีวศึกษาที่หลากหลายทั้งด้านสาขาวิชาชีพ รูปแบบ การจัดการเรียนการสอนทางไกล การฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้น รวมถึงการฝึกอบรมเพื่อพัฒนา บุคลากรสายอาชีพที่ต้องการเปลี่ยนงานใหม่หรือขึ้นสู่ตำแหน่งการบริหารอีกด้วย นอกจากนี้แล้ว ยังสอดคล้องกับทฤษฎีของ แซมมอนส์ ฮิลแมน และมอร์ติเมอร์ (Sammons, Hillman and Mortimore) ซึ่งกล่าวว่า โรงเรียนที่มีประสิทธิผลต้องสร้างวิสัยทัศน์ค่านิยมร่วมกัน มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงานและยังสอดคล้องกับแนวคิดของ ฮอยและมิสเคิล (Hoy and Miskel) ซึ่งกล่าวว่าโรงเรียนเป็นระบบเปิด ดังนั้นการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพต้องมองสภาวะ การจัดการศึกษาทั้งระบบ คือ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการแปรสภาพ และผลผลิตที่ต้องมีการ ตรวจสอบภายใต้สภาวะแวดล้อมในสังคม คือ เศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ซึ่งญี่ปุ่นสามารถจัด การศึกษาอาชีวศึกษาได้สอดคล้องกับเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปได้เป็นอย่างดี

นโยบายการจัดการศึกษาประเทศสิงคโปร์

ด้วยวิสัยทัศน์และนโยบายการจัดการศึกษาของสิงคโปร์ที่โดดเด่น ทำให้การศึกษาของประเทศสิงคโปร์รุดหน้าไปไกลกว่าประเทศอื่นๆ ในภูมิภาค และยังเป็น ประเทศที่มีการปรับปรุงนโยบายการศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของ วิทยาการใหม่ๆ ของโลก ช่วงปี พ.ศ.2540 นับเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญทางการศึกษาของประเทศ สิงคโปร์ คือ การประกาศวิสัยทัศน์ทางการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ประเทศสิงคโปร์เป็นสังคมแห่งการ

เรียนรู้และมีโรงเรียนที่เน้นสอนให้นักเรียนเป็นนักคิด หรือที่รู้จักในนาม “Thinking Schools, Learning Nation” (TSLN) จนกระทั่งปี พ.ศ. 2547 นายลี เซียน ลุง ได้ประกาศวิสัยทัศน์ใหม่ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ TSLN หรือที่รู้จักกันว่า “Teach Less, Learn More” (TLLM) ที่เน้นการสอนให้น้อยลงแต่ให้เด็กเกิดการเรียนรู้มากขึ้นและนำไปสู่การปฏิบัติ ด้วยกระบวนการสอนแบบ TLLM จะไม่เน้นการสอนและการวัดผลแบบเดียวเพื่อที่ใช้กับคนหมู่มาก แต่เป็นการออกแบบการสอนและการวัดผลที่มีความแตกต่างตามความพร้อมและความสนใจของผู้เรียน เพื่อให้เกิดผลต่อการเรียนรู้ตลอดชีพเน้นการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง เป็นการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้แบบองค์รวม (Holistic learning) ที่เน้นสร้างผู้เรียนที่มีลักษณะเฉพาะตนตามที่แต่ละคนถนัด (ชามาภัทร สิทธิอำนาจ. 2556 : 4-5)

สิงคโปร์ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยมีความเชื่อว่าความเจริญรุ่งเรืองของประเทศขึ้นอยู่กับศักยภาพในการเรียนรู้ของคนในชาติการศึกษาและการฝึกอบรมจึงเป็นกลไกสำคัญในการเตรียมประชากรให้รู้จักการเรียนรู้เพื่อเผชิญสถานการณ์ต่างๆ ระบบการศึกษาจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคิดและวิเคราะห์ การศึกษาในระบบโรงเรียนและมหาวิทยาลัยย่อมไม่เพียงพอจะต้องเรียนรู้ตลอดชีวิต ความเป็นเลิศทางการศึกษาจะไม่ใช่เพียงผลการเรียนที่เป็นเลิศหรือศักยภาพในการแข่งขันเท่านั้น แต่จะต้องมุ่งเน้นศักยภาพในการเรียนรู้ของคนในชาติ และปลูกจิตสำนึกต่อสังคมเพื่อพัฒนาตนเองพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น และพัฒนาประเทศชาติ

การจัดการศึกษา

การศึกษาก่อนวัยเรียน ได้แก่ การศึกษาในชั้นอนุบาลและการดูแลเด็ก โดยศูนย์ดูแลเด็กเล็ก โดยจะรับนักเรียนอายุ 3-6 ปี ซึ่งโรงเรียนอนุบาลในสิงคโปร์จะมีกระทรวงศึกษาธิการควบคุมและมีมูลนิธิของชุมชน หน่วยงานทางศาสนา และองค์กรทางธุรกิจ และสังคมทำหน้าที่บริหารโรงเรียนอนุบาลส่วนใหญ่จะทำการเรียนการสอน 5 วันต่อสัปดาห์ และแบ่งการเรียนเป็นสองช่วงในแต่ละวัน ช่วงหนึ่งจะใช้เวลาประมาณ 2 ชั่วโมงครึ่งถึง 4 ชั่วโมง โดยทั่วไปจะสอนโดยใช้ทั้งภาษาอังกฤษและภาษาที่สอง ยกเว้นในโรงเรียนนานาชาติและโรงเรียนของชาวต่างชาติที่เข้ามาเปิดสอนในสิงคโปร์

การจัดการศึกษาอาชีวศึกษา

ในด้านอาชีวศึกษานั้นผู้เรียนจะได้เรียนตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษา โดยเรียนหลักสูตรปกติที่เลือกเรียนสายอาชีพ หรือเลือกเรียนสายสามัญในระดับมัธยมศึกษา แต่เปลี่ยนมาเรียนสายอาชีพในระดับหลังมัธยมศึกษาในวิทยาลัยโพลีเทคนิค หรือสถาบันเทคนิคสำหรับการ

จัดการอาชีวศึกษาโดยเฉพาะ มีการจัดในสถานศึกษา 2 ประเภท คือ วิทยาลัยโพลีเทคนิค และ สถาบันเทคนิคศึกษา (ITE) ดังนี้

1) วิทยาลัยโพลีเทคนิค

เป็นการจัดการศึกษาเพื่อผลิตกำลังคนระดับกลาง โดยรับผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ผู้ที่ได้รับประกาศนียบัตรทักษะอาชีพ (National Technical Certificate) ระดับ 2 (NTC-2) หรือผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรช่างฝึกหัดของสถาบันเทคนิคศึกษา (ITE) การจัดการเรียนการสอนเน้นการปฏิบัติให้สนองความต้องการของอุตสาหกรรม วิทยาลัยโพลีเทคนิคเปิดสอนหลักสูตรต่างๆ เช่น บริหารธุรกิจ วิศวกรรมศาสตร์ เทคโนโลยีการเดินเรือ สื่อสารมวลชน การตลาด และคอมพิวเตอร์ เป็นต้น นอกจากนี้ยังจัดหลักสูตรระยะสั้นต่างๆ เพื่อพัฒนาอาชีพอีกด้วย

2) สถาบันเทคนิคศึกษา (Institute of Technical Education : ITE)

จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2535 เพื่อจัดการศึกษาและฝึกอบรมทางเทคนิคและอาชีวศึกษาให้แก่ผู้สำเร็จมัธยมศึกษาเพื่อเตรียมตัวสำหรับการทำงาน นอกจากนี้ยังจัดฝึกอบรมให้แก่ผู้ทำงานแล้วเพื่อพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน ปัจจุบัน ITE มีเครือข่าย 11 สถาบัน เชื่อมโยงด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ผู้ที่จะเข้าศึกษา ใน ITE อย่างน้อยที่สุดจะต้องสอบผ่าน GCE "N" Level ในระดับมัธยมศึกษาสามารถเลือกเรียนได้ 2 ลักษณะ คือ เรียนเต็มเวลา ณ ศูนย์ของ ITE และการฝึกแบบช่างฝึกหัด

สำหรับการจัดฝึกอบรมให้ผู้อยู่นอกระบบโรงเรียน หรือผู้ทำงานแล้วมี 2 โปรแกรมหลัก ดังนี้

1) โปรแกรมการศึกษาผู้ใหญ่ด้านวิชาสามัญ (Academic Education) มีการจัดโปรแกรม Basic Education for Skill Training (BEST) เพื่อเสริมสร้างกำลังแรงงานให้มีความรู้พื้นฐานภาษาอังกฤษและคณิตศาสตร์ ในระดับประกาศนียบัตรประถมศึกษา (PSLE) และโปรแกรม Worker Improvement Through Secondary Education (WISE) เพื่อให้มีความรู้พื้นฐานระดับประกาศนียบัตรมัธยมศึกษา GCE "N" Level ให้สามารถศึกษาต่อด้านทักษะอาชีพได้ รวมทั้งโปรแกรม Continuing Education (CE) สำหรับผู้ที่กำลังทำงานและอยู่นอกระบบโรงเรียนให้ได้รับประกาศนียบัตรมัศึกษาระดับ GCE "N" Level หรือ "O" Level

2) โปรแกรมการฝึกอบรมทักษะอาชีพ (Skill Training) ซึ่งจัดในหลายลักษณะ เช่น Modular Skill Training (MOST) เป็นการฝึกอบรมเพื่อยกระดับความรู้

ทางด้านเทคนิคและทักษะต่างๆ เพื่อให้ได้รับประกาศนียบัตรทักษะอาชีพระดับ 2 (NTC-2) หรือประกาศนียบัตรผ่านการฝึกอบรมอาชีพ (Certificate of Competency : CoC) Training Initiative for Mature Employees (TIME) เป็นการฝึกอบรมสำหรับแรงงานที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไปให้มีทักษะเทคนิคใหม่ๆ หรือปรับปรุงทักษะให้มีระดับสูงขึ้น เพื่อให้ได้ NTC ระดับ 3 หรือระดับ 2 Adult Cooperative Training Scheme (ACTS) เป็นการฝึกอบรมช่างฝึกหัดเพื่อยกระดับฝีมือหรือทักษะโดยการฝึกแบบ On the Job Training ให้เป็นผู้ช่วยช่าง หรือ NTC ระดับ 3 Industrial Technician Certificate Course (ITC) เป็นการเปิดโอกาสให้คนงานที่มีวุฒิ GCE "O" Level หรือช่างชำนาญงานที่ได้ NTC ระดับ 2 ให้ศึกษาแบบไม่เต็มเวลา เพื่อยกระดับเป็นช่างเทคนิคหรือหัวหน้างานในอุตสาหกรรม Continuing Training (CT) เป็นการฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้นฝึกอบรมแบบไม่เต็มเวลา เพื่อฝึกอบรมอาชีพ/ทักษะใดทักษะหนึ่งเพื่อให้ทันต่อเทคโนโลยีสมัยใหม่ Business Studies and Office Skill Course (BS) เป็นหลักสูตรเพื่อสร้างขีดความสามารถของพนักงานระดับปฏิบัติการในสำนักงานด้านทักษะสำนักงานบัญชี และเลขานุการ และ National Apprenticeship Scheme (NAS) เป็นการจัดการฝึกอบรมในระบบช่างฝึกหัด

ITE ได้กำหนดรูปแบบของหลักสูตรโดยกำหนดสมรรถนะหลัก ร้อยละ 80 สมรรถนะเลือกร้อยละ 5 และทักษะชีวิตร้อยละ 15 ซึ่งประกอบด้วยหลักสูตรแกน 8 มอดูล วิชาเลือกซึ่งเป็นความเชี่ยวชาญเฉพาะ 2 มอดูล และมอดูลทักษะชีวิต 7 โมดูล เช่น การสื่อสาร ทักษะการคิด การแก้ปัญหา กีฬาและสุขภาพ การพัฒนาอาชีพและการบริการลูกค้า ซึ่งทั้งหมดหลักสูตรจะยึดหยุ่นให้เป็นการปฏิบัติหรือการฝึกงานร้อยละ 70 และเป็นการเรียนทฤษฎีร้อยละ 30 ITE ได้กำหนดแนวทางในการจัดการเรียนการสอนโดยจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนนักศึกษาที่มีทักษะทำเป็น “HANDS-ON” มีความคิดสร้างสรรค์ “MIND-ON” และทำงานด้วยใจบริการอย่างจริงใจ “HEARTS-ON” โดยผลลัพธ์ของการจัดการศึกษาต้องทำให้ผู้จบการศึกษาเป็นผู้ประกอบการและสามารถปรับตัวเข้าสู่เศรษฐกิจระดับโลก มีความสามารถในการเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต พันธกิจที่สำคัญ คือ การสร้างโอกาสให้กับผู้จบการศึกษา พัฒนาความรู้ความสามารถของผู้ทำงานแล้ว และทำให้ผู้เรียนมีความสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิตซึ่งจุดนี้ ITE ได้วางรากฐานให้กับผู้เรียนมีความรู้ในวิชาพื้นฐานหลัก คือ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และเทคโนโลยีสารสนเทศ ITE กำหนดวิสัยทัศน์ คือ เป็น “หนึ่งในผู้นำของการจัดการศึกษาด้านเทคโนโลยี” ปัจจัยสำคัญที่ทำให้วิสัยทัศน์ของ ITE ประสบความสำเร็จได้ คือ การสร้างความเข้มแข็งให้กับบุคลากรทุกระดับ โดยการเพิ่มความมั่นคง

สร้างทีมงานสู่ความเป็นเลิศและการใส่ใจดูแลที่ดี สิ่งที่ทำให้ ITE จัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมได้อย่างมีคุณภาพ คือ

- 1) การบริหารจัดการในรูปแบบ “One ITE System, Three Colleges”
- 2) จัดการเรียนการสอนโดยยึดหลัก “Hands-on, Minds-on, HeartsOn”
- 3) พัฒนาหลักสูตรที่เน้นการปฏิบัติที่ได้มาตรฐานระดับโลก
- 4) พัฒนาครูอย่างจริงจัง
- 5) พัฒนานวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน
- 6) พัฒนาการประสานงาน การติดต่อสื่อสาร และการตลาด
- 7) การสร้างแบรนด์หรือการปรับภาพลักษณ์ของ ITE

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาของสิงคโปร์ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา โดยเชื่อว่าระบบการศึกษาที่มีประสิทธิภาพจะเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของประชากรและพัฒนาประเทศ งบประมาณ 1 ใน 4 ของงบประมาณทั้งหมดจัดสรรเพื่อพัฒนาการศึกษา ดังวิสัยทัศน์ที่ว่า “เกาะแห่งอัจฉริยะ” (A vision of an Intelligent Island) เพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศระบบการศึกษาของชาติ มีบทบาทสำคัญ 2 ประการ คือ การพัฒนาบุคคล และการให้การศึกษแก่พลเมืองสาธารณรัฐสิงคโปร์ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ตลอดชีวิตไม่ใช่เพื่อการแข่งขันเท่านั้น แต่จะต้องมุ่งเน้นศักยภาพในการเรียนรู้ของคนในชาติและปลูกฝังจิตสำนึกต่อสังคมเพื่อพัฒนาตนเอง ชุมชน และท้องถิ่นและประเทศชาติ

การอาชีวศึกษาจะมีการศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาในหลักสูตรปกติที่เลือกเรียนสายอาชีพ เมื่อจบแล้วสามารถเรียนอาชีพในวิทยาลัยโพลีเทคนิค หรือสถาบันเทคนิคศึกษาได้และสามารถเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยได้ นอกจากนั้นสถาบันเทคนิคศึกษายังมีหลักสูตรฝึกอบรมทั้งแบบเต็มเวลา แบบไม่เต็มเวลา และระบบช่างฝึกหัด ทั้งนี้เพื่อเพิ่มพูนทักษะการทำงานและยกระดับฝีมือหรือหน้าที่ภาคธุรกิจ และสถานประกอบการในสิงคโปร์มีบทบาทความร่วมมือในการสร้างและพัฒนาสังคมทางอาชีวศึกษา โดยการจัดตั้งศูนย์ฝึกอาชีพให้แก่ช่างฝึกหัดหรือรับนักศึกษาเข้าฝึกงาน และส่งเสริมให้พนักงานของบริษัทเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มความสามารถในโครงการต่างๆ

นโยบายการจัดการศึกษาประเทศเกาหลีใต้

การจัดการศึกษาของประเทศเกาหลีใต้มีความเกี่ยวข้องกับการจัดโครงสร้างการบริหารและการจัดระบบการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการและทรัพยากรมนุษย์ของประเทศเกาหลีใต้ประกาศนโยบายการศึกษาสำคัญในปี ค.ศ.1996 โดยมีหลักสำคัญ คือ การลดความแตกต่างทางการศึกษาระหว่างเมืองกับชนบท ระหว่างผู้มีรายได้สูงกับผู้ยากไร้ ซึ่งแผนปฏิบัติการ ประกอบด้วย (Ministry of Education and Resources Development, 2006) 1) การสร้างความมั่นคงทางการศึกษา รัฐจะจัดงบประมาณทางการศึกษาเพื่อลดช่องว่างระหว่างเมืองและชนบท จัดการศึกษาตลอดชีวิตในเมืองต่างๆ และขยายพื้นที่ในการสนับสนุนการสร้างพื้นฐานทางการศึกษาที่เชื่อมโยงกับวัฒนธรรม 2) การปฏิรูปการศึกษาสายอาชีพ รัฐจะสร้างโครงสร้างระบบการศึกษาสายอาชีพที่มีความเชื่อมโยงกับการดำรงชีวิตอย่างแท้จริง 3) การผลิตทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญในการพัฒนา รัฐมุ่งเน้นการสร้างพลังของการพัฒนาในอนาคตโดยปรับปรุงการจัดการศึกษา และ 4) การเสริมสร้างประสิทธิภาพระบบการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา รัฐจะปรับปรุงระบบการศึกษาให้เป็นรูปธรรมในระดับโรงเรียน (คิม คิวชีก. 2553 : 54-60)

จากนโยบายการจัดการศึกษาของประเทศเกาหลีในภาพรวม จะเห็นได้ว่า ประเทศเกาหลีให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยได้พัฒนาการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงระดับอุดมศึกษา รัฐบาลพยายามลดความแตกต่างทางการศึกษาระหว่างเมืองกับชนบท ระหว่างผู้มีรายได้สูงกับผู้ยากไร้ เพื่อให้ประเทศสามารถผลิตทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพพร้อมที่จะพัฒนาประเทศในยุคสังคมที่ใช้ความรู้เป็นฐานได้อย่างเข้มแข็งและยั่งยืน

การจัดการศึกษา

ประเทศเกาหลีใต้กำหนดลักษณะของคนที่เป็ผลผลิตของการศึกษาในยุคอุดมรัฐทางการศึกษาที่เหมาะสมว่า จะต้องมึลักษณะเด่น 4 ประการ คือ เป็นบุคคลที่พร้อมที่จะร่วมมือกับผู้อื่น มีความคิดสร้างสรรค์ มีจิตใจที่เปิดกว้าง และให้ความสำคัญแก่การทำงาน โดยระบบการศึกษาต้องเป็นระบบเปิดและเป็นการศึกษาตลอดชีวิตที่ชาวเกาหลีทุกคนสามารถเข้ามาใช้ประโยชน์จากการศึกษาได้ตลอดเวลาและทุกสถานที่โดยไม่มีข้อจำกัดด้านเงื่อนไขการทำงาน เงื่อนไขการดำรงชีวิต หรือข้อจำกัดทั้งปวงเพื่อให้คนเกาหลีมีความรู้ความสามารถ มีความทันสมัยและมีจริยธรรม ประเทศเกาหลีจัดการศึกษาภาคบังคับ 6 ปี เป็นการศึกษาแบบให้เปล่า โดยยึดหลักความเท่าเทียมกันของโอกาสทางการศึกษาและการศึกษาตลอดชีวิต

การจัดการศึกษาอาชีวศึกษา

ประเทศเกาหลีใต้ให้ความสำคัญกับการอาชีวศึกษาเป็นอย่างมาก มีการจัดสอนเป็นวิชาเอกในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย อีกทั้งจัดการสอนในสาขาอาชีพต่างๆ เป็นการเฉพาะ มีทั้งที่จัดในโรงเรียนและจัดร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับสถานประกอบการในลักษณะทวิภาคี (Dual System) และความร่วมมือในรูปแบบอื่นๆ นอกจากนี้ยังมี การฝึกอบรมวิชาชีพนอกระบบโรงเรียนที่ดำเนินการโดยสถาบันของรัฐ หรือของเอกชน รวมทั้งมี ระบบการทดสอบวุฒิบัตรทางเทคนิคแห่งชาติเพื่อควบคุมดูแลมาตรฐานการอาชีวศึกษา การฝึกอบรมที่ดำเนินการโดยสำนักงานแรงงานเกาหลี (KOMA) ได้แก่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเป็น สถาบันที่สอน 2-3 ปี หลังระดับมัธยมศึกษา จำแนกประเภทได้ดังนี้

1) มัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นหลักสูตรช่วงปีสุดท้ายของระดับมัธยมศึกษาใช้ระยะเวลาเรียน 3 ปี ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วไป โรงเรียนมัธยมศึกษาสายอาชีพ โรงเรียนมัธยมศึกษาวิทยาศาสตร์ โรงเรียนมัธยมศึกษาพิเศษ สำหรับการเข้าโรงเรียน นักเรียนจะต้องผ่านการสอบเข้า นโยบายการรับเข้าเรียนมีการแข่งขันสูงมาก นักเรียนระดับมัธยมศึกษาสายอาชีวศึกษาอาจระบุโรงเรียนที่ต้องการได้ ในขณะที่นักเรียนที่ต้องการเข้าเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายแบบทั่วไปจะได้รับมอบหมายให้อยู่โรงเรียนในพื้นที่ของตน การรับเข้าเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสายอาชีวศึกษาอาจทำได้โดยการสอบเข้าหรือการใช้คะแนนของนักเรียนในมัธยมศึกษาตอนต้น

2) อาชีวศึกษา เป็นหลักสูตรที่ประกอบด้วยวิชาทั่วไปที่เพิ่มเติมองค์ประกอบทางอาชีวศึกษา นักเรียนสามารถเลือกตามความถนัดเฉพาะทาง เงื่อนไขการรับสมัคร คือ ต้องสอบคัดเลือก (Silopgye Godeung Hakgyo Sunbal Chedo) ระยะเวลาที่กำหนดของหลักสูตร คือ 3 ปี เมื่อจบหลักสูตรจะได้รับประกาศนียบัตรด้านวิชาชีพ (Silop Godeung Hakgyo Jolupjang) ใบรับรองนี้ผู้สมัครสามารถใช้ในการสอบเข้าระดับอุดมศึกษา แต่มีนักเรียนไม่มากนักที่จะสามารถประสบความสำเร็จได้ ในแง่ของประกาศนียบัตรมัธยมศึกษาสายอาชีวศึกษา (Silop Godeung Hakgyo Jolupjang) สามารถเทียบได้กับประกาศนียบัตร MBD ซึ่งความเชี่ยวชาญอยู่ในระดับ 2 หรือ 3 (Education System South Korea (Nuffic) 1st edition, December 2015 Page 6-8)

3) โพลีเทคนิค หรือมหาวิทยาลัยเปิดทางอุตสาหกรรม (Open Industrial University) เน้นจัดการศึกษาทางอาชีวะให้แก่ผู้ใหญ่ที่กำลังทำงานและประสงค์จะเรียนในระดับอุดมศึกษาและโรงเรียนเสริมพิเศษ (Miscellaneous school) เป็นสถาบันที่ตั้งขึ้น

เพื่อเปิดสอนสาขาวิชาที่ไม่ได้เปิดสอนในวิทยาลัยโดยปกติทั่วไป สถาบันจึงมีขนาดเล็กกว่าวิทยาลัย แต่ก็เปิดสอนหลักสูตร 4 ปี เช่นกัน เมื่อจบแล้วผู้เรียนจะได้รับวุฒิปริญญาตรีและประกาศนียบัตร

ดังนั้นประเทศเกาหลีใต้จึงจัดอาชีวศึกษาที่หลากหลายทั้งด้านสาขาวิชาชีพ รูปแบบการจัดการเรียนการสอนทางไกล การใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อให้ทุกคนได้มีโอกาสทางการศึกษา ซึ่งรัฐจัดให้ฟรีและที่สำคัญ คือ เกาหลีมองว่าการศึกษาต้องเป็นระบบเดียวกับสังคมเป็นส่วนหนึ่งของสังคม การศึกษาต้องไม่แยกจากระบบสังคม ซึ่งแนวคิดนี้สอดคล้องกับแนวคิดของฮอยและมิสเกล (Hoy and Miskel) ซึ่งกล่าวว่า โรงเรียนเป็นระบบเปิด ดังนั้นการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพต้องมองสภาวะการจัดการศึกษาทั้งระบบ คือ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการแปรสภาพและผลผลิตที่ต้องมีการตรวจสอบภายใต้สภาวะแวดล้อมในสังคม คือ เศรษฐกิจ สังคมและการเมือง

สรุปได้ว่าประเทศเกาหลีให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาอย่างยิ่ง รัฐบาลท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาทุกระดับ ตั้งแต่การศึกษาขั้นพื้นฐานจนถึงระดับอุดมศึกษาในด้านอาชีวศึกษาก็เช่นเดียวกัน รัฐบาลท้องถิ่นให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก โดยให้มีการจัดสอนเป็นวิชาเอกในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย จัดการสอนในสาขาอาชีพต่างๆ เป็นการเฉพาะ มีทั้งที่จัดในโรงเรียนและจัดร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับสถานประกอบการในลักษณะทวิภาคี (Dual System) และความร่วมมือในรูปแบบอื่นๆ สอดคล้องและเป็นไปตามทฤษฎีการบริหารจัดการอาชีวศึกษาของโปรเซอร์และควิกเลย์ (Prosser and Quigley, อ้างถึงใน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2542) โดยกล่าวไว้ว่า การจัดอาชีวศึกษาให้ได้มาตรฐานนั้น ต้องมีการบริหารแบบยืดหยุ่นสอดคล้องกับความต้องการและการเปลี่ยนแปลง จัดให้มีความร่วมมือและระบบทวิภาคีกับสถานประกอบการ จัดการอาชีวศึกษาตามความสนใจของผู้เรียนและความต้องการของตลาดแรงงาน นอกจากนี้แล้วแนวคิดในการจัดการศึกษาของเกาหลียังสอดคล้องกับทฤษฎีกระบวนการเลือกอาชีพของกินเบิร์กและคณะ (Ginzberg and other) ซึ่งกล่าวว่าการเลือกอาชีพนั้นจะเกิดในช่วงที่เด็กอายุ 17 ปี จนถึงวัยผู้ใหญ่ ซึ่งเกาหลีก็จัดให้มีการเรียนอาชีพในระดับมัธยมเช่นกัน และทฤษฎีนี้ยังกล่าวอีกว่าระดับการศึกษา ความสนใจ ความสามารถและโอกาสมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพด้วยเช่นกัน

นโยบายการจัดการศึกษาประเทศเยอรมัน

ในประเทศเยอรมันนั้นความรับผิดชอบต่อระบบการศึกษาถูกกำหนดโดยโครงสร้างของรัฐบาลกลาง ภายใต้กฎหมายพื้นฐานการใช้อำนาจของรัฐบาลและการปฏิบัติตาม

ความรับผิดชอบเป็นหน้าที่ของแต่ละรัฐ กฎหมายพื้นฐานประกอบด้วย บทบัญญัติพื้นฐานมีความเกี่ยวข้องกับกำรรับรองเสรีภาพและทุนการศึกษา การวิจัยและการสอน เสรีภาพในศรัทธาและความเชื่อ การเลือกอาชีพและสถานที่ฝึกอบรม ความเท่าเทียมกันทางกฎหมาย และยังรวมไปถึงการสนับสนุนด้านการศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิต

การจัดการศึกษา

เนื่องจากประเทศเยอรมันมี 16 รัฐ จึงได้มีการจัดการศึกษาตามแต่ละรัฐของตนเอง โดยมีรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการของแต่ละรัฐ (หรืออาจเรียกชื่ออื่น) เป็นผู้บริหารภายใต้กรอบกว้างๆ ของรัฐบาลกลาง การศึกษาแบ่งเป็น 4 ระดับ คือ ระดับอนุบาล ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา ดังนั้นผู้เรียนทุกระดับจึงไม่ต้องเสียค่าเล่าเรียนแต่อย่างใด

การจัดการศึกษาอาชีวศึกษา

เยอรมนีมีกฎหมายเป็นครั้งแรก คือ กฎหมายฝึกอบรมอาชีพ (The Vocational Training Act of 1969) โดยกำหนดแนวทางในการฝึกอบรมอาชีพไว้ 3 ประเภท คือ การฝึกเบื้องต้น (initial training) การฝึกต่อเนื่อง (further training) และการฝึกอาชีพใหม่ (retraining) การฝึกอบรมจะเน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติ (learning by doing) ให้สถานประกอบการ เป็นศูนย์กลางการฝึก ดังนี้

1) การฝึกอบรมอาชีพเบื้องต้น (initial training)

เป็นการศึกษาฝึกอบรมเพื่อเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพในเยอรมนีแต่เดิมปฏิบัติกันมาอย่างไม่มีระบบเป็นเวลาช้านานแล้ว ผู้เรียนไปสมัครฝึกเป็นช่างลูกมือกับเจ้าของกิจการ (นายจ้าง) ที่ตนสนใจจนมีความชำนาญสามารถปฏิบัติงานได้ ต่อมาได้พัฒนาเป็นระบบสถานประกอบการจัดการฝึกอบรมเอง และเป็นระบบโรงเรียนร่วมกับศูนย์ฝึกอาชีพในสถานประกอบการที่เรียกว่า ระบบทวิภาคี (Dual System) ซึ่งหมายถึง การจัดการการอาชีวศึกษาด้วยความร่วมมือของ 2 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายสถานศึกษาของรัฐกับฝ่ายเศรษฐกิจ หรือฝ่ายสถานประกอบการเอกชน ซึ่งเป็นความร่วมมือในลักษณะเป็นหุ้นส่วน โดยสถานศึกษาเป็นผู้ให้ความรู้สามัญและความรู้ภาคทฤษฎี ส่วนการฝึกทักษะปฏิบัติจัดในสถานประกอบการ เป็นการให้ประสบการณ์ตรงในการทำงานจากสถานการณ์จริง นักเรียนในระบบทวิภาคีมีฐานะเป็นช่างฝึกหัด (apprentice) ของสถานประกอบการนั้น การฝึกทักษะมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของรัฐเป็นผู้ดูแล เมื่อนักเรียนสำเร็จการศึกษาเป็นช่างฝีมือ (journeyman) จะมีสมรรถนะ

ประกอบด้วย ความรู้สามัญ ความรู้ภาคทฤษฎี และทักษะปฏิบัติ พร้อมทั้งจะทำงานได้ตาม ลักษณะสาขาวิชาที่ได้รับการฝึก

ในการการสมัครเข้าสู่ระบบทวิภาคี นักเรียนต้องไปขอสมัครเป็น ช่างฝึกหัดในธุรกิจอุตสาหกรรม/สถานประกอบการที่ตนประสงค์จะฝึกงานด้วย เมื่อผ่านการตรวจ คุณสมบัติต่างๆ แล้ว สถานประกอบการจะติดต่อกับทางโรงเรียนอาชีวศึกษาในเขตที่อยู่ใกล้ เพื่อ ร่วมกันวางแผนในการส่งช่างฝึกหัดไปเรียนวิชาสามัญและภาคทฤษฎีของสาขาอาชีพที่นักเรียน เลือกไว้ ในช่วงเวลาที่ได้ตกลงกันหออการค้าและอุตสาหกรรมอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ กระทรวงสำหรับการแรงงานและระเบียบสังคมครอบครัวและสตรี ส่วนการเรียนในสถานศึกษา เป็นการเรียนที่เรียกว่า part-time studying กล่าวคือ ช่างฝึกหัดต้องเรียนวิชาสามัญและ ภาคทฤษฎีพื้นฐานในโรงเรียนอาชีวศึกษา เป็นเวลา 9-12 ชั่วโมง หรือ 1-2 วันต่อสัปดาห์ หรือเป็น การเรียนแบบ block studying โดยเรียนวิชาสามัญและภาคทฤษฎีในโรงเรียนอาชีวศึกษา ติดต่อกัน เป็นช่วงระยะเวลาหนึ่งหลายๆ สัปดาห์ แล้วจึงไปฝึกปฏิบัติในสถานประกอบการอีก ระยะเวลาหนึ่งหลายๆ สัปดาห์

การที่จะจัดการเรียนและการฝึกอาชีพในลักษณะใดนั้นต้อง พิจารณาจากองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องต่างๆ ซึ่งจะต้องมีการวางแผนการเรียนของนักเรียนทวิภาคี แต่ละคนตลอดหลักสูตร โดยดำเนินการร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและครูฝึกในสถาน ประกอบการไว้ล่วงหน้า ทั้งนี้ต้องจัดเวลาการเรียนในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการฝึกปฏิบัติ ในสถานประกอบการ การฝึกปฏิบัติในธุรกิจอุตสาหกรรมหลังจากที่ผู้สมัครผ่าน การทดสอบ ความพร้อมจากสถานประกอบการ และการตรวจสอบของแพทย์ว่ามีสุขภาพดี เหมาะสมที่จะ เข้ารับการฝึกอบรมในสาขาอาชีพที่ตนต้องการ ขั้นตอนต่อไป คือ การทำสัญญาเข้าเป็นช่างฝึกหัด ซึ่งรัฐบาลกลางของเยอรมนีได้วางเกณฑ์กว้างๆ สำหรับการพิจารณารับช่างฝึกหัด ดังนี้

- 1) ผู้ที่จะเข้าเป็นช่างฝึกหัดจะต้องมีอายุครบ 15 ปี และสอบ ไล่ได้ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
- 2) การเป็นช่างฝึกหัดจะใช้เวลาประมาณ 2-3.5 ปี แตกต่าง กันตามสาขาอาชีพ
- 3) สถานประกอบการจะต้องรับช่างฝึกหัด ให้เหมาะสมกับ จำนวนบุคลากร (ครูฝึก/Master/Meister) และเครื่องมือเครื่องจักร ซึ่งรัฐบาลกำหนดไว้สำหรับแต่ละสาขาอาชีพ

4) สถานประกอบการที่รับช่างฝึกหัดจะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบต่างๆ ที่รัฐบาลกำหนดขึ้น

5) ต้องมีการทำสัญญาระหว่างธุรกิจอุตสาหกรรม/สถานประกอบการ (นายจ้าง) และผู้เข้ารับการฝึก (ช่างฝึกหัด) และส่งสัญญาไปให้หอการค้าและอุตสาหกรรมประจำเมืองนั้น เพื่อลงทะเบียนไว้โดยสัญญาจะต้องระบุสิ่งต่อไปนี้

- (1) ลักษณะ และจุดมุ่งหมายของงานที่จะฝึก
- (2) วันเริ่มต้น - สิ้นสุดการฝึก
- (3) เวลาฝึกแต่ละวัน
- (4) วันพักผ่อน
- (5) ระยะเวลาทดลองฝึก
- (6) การฝึกภายนอกโรงเรียน(ถ้ามี) เช่น ศูนย์ฝึกอาชีพ

พิเศษเฉพาะสาขา

- (7) อัตราค่าแรงของช่างฝึกหัด
- (8) เงื่อนไขต่างๆ ที่ทำให้สัญญาสิ้นสุด
- (9) การคุ้มครองการประกันอุบัติเหตุ / เหตุที่อาจจะเกิด

กับช่างฝึกหัด

(10) สถานประกอบการต้องยินยอมให้ช่างฝึกหัดไปเรียนวิชาสามัญและภาคทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสาขาอาชีพในโรงเรียนอาชีวศึกษาสัปดาห์ละ 1-2 วัน หรือตามที่ตกลงกับโรงเรียนอาชีวศึกษา

(11) สถานประกอบการจะต้องจัดการฝึกอบรมช่างฝึกหัดให้มีความรู้และความสามารถตามมาตรฐาน เพื่อเข้าทดสอบสมรรถนะจากหอการค้าและอุตสาหกรรม

(12) นักเรียนจะต้องตั้งใจเรียน/ฝึกตามแผนการเรียนที่ครูผู้ฝึกจัดทำร่วมกับโรงเรียนอาชีวศึกษา

นอกจากนี้ยังกำหนดข้อห้ามทำสัญญาที่มีผลในทางลบต่อช่างฝึกหัด เช่น ห้ามสถานประกอบการเรียกร้องค่าเสียหายที่เกิดขึ้นจากการฝึกงานจากช่างฝึกหัด ห้ามลงโทษช่างฝึกหัด หากทำผิดสัญญา แต่ทั้งนี้ช่างฝึกหัดสามารถฟ้องร้องสถานประกอบการได้ หากจัดการฝึกไม่ได้คุณภาพตามมาตรฐานแต่ละสาขาอาชีพ รวมทั้งผู้เข้ารับการอบรมอาชีพสามารถเปลี่ยนที่ฝึกได้โดยไปขอสมัครกับสถานประกอบการใหม่ที่ต้องการไปฝึกอาชีพ ในการฝึก

ทักษะอาชีพจะมีครูฝึกเป็นผู้ดูแลให้ช่างฝึกหัดได้รับการฝึกฝนตามแผนการเรียนของแต่ละคน ซึ่งการฝึกแบ่งออกเป็น 2 ชั้น ชั้นที่ 1 เป็นการสร้างทักษะเบื้องต้น ในช่วงนี้นักเรียนเรียนรู้และฝึกทักษะปฏิบัติที่จำเป็นในสาขาอาชีพนั้น ไม่มีการผลิตใช้เวลาประมาณ 1-2 ปี (basic vocational training year) หลังจากที่ช่างฝึกหัดมีความรู้และทักษะในการทำงานแล้วจะได้รับการฝึกทักษะที่สูงขึ้นสามารถผลิตผลิตภัณฑ์ได้ ซึ่งเป็นชั้นที่ 2 เป็นระยะการผลิตในสถานประกอบการหลายแห่งพบว่า ผลผลิตของช่างฝึกหัดมีคุณภาพดีสามารถนำออกขายเป็นสินค้าได้ทำให้สถานประกอบการนั้นมีรายได้ เพื่อนำมาเป็นค่าใช้จ่ายบางส่วนในการจัดการฝึกได้ เมื่อจบการฝึกแล้วช่างฝึกหัดต้องไปสอบวัดสมรรถนะกับหอการค้าของแต่ละอาชีพ

การทดสอบสมรรถนะ ก่อนที่จะได้รับประกาศนียบัตรเป็นช่างฝีมือ ช่างฝึกหัดต้องผ่านการทดสอบทั้งความรู้สามัญ ความรู้ภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติของแต่ละสาขาอาชีพ ซึ่งการทดสอบความรู้สามัญและความรู้ภาคทฤษฎีจัดสอบโดยสถานศึกษาที่ช่างฝึกหัดเข้าเรียน ผู้ที่ผ่านการทดสอบในส่วนนี้จะได้รับประกาศนียบัตรวุฒิสำัญญจากสถานศึกษา ส่วนการทดสอบภาคปฏิบัติหรือการค้าของแต่ละอาชีพเป็นผู้รับผิดชอบจัดการทดสอบสมรรถนะตามสาขาอาชีพที่ได้รับการฝึก ผู้ที่ผ่านการทดสอบจะได้รับประกาศนียบัตรวุฒิสำัญญอาชีพเป็นช่างฝีมือ (journeyman) จากหอการค้าเฉพาะสาขาที่ผ่านการฝึก

ตามกฎหมายการฝึกอบรมอาชีพได้ระบุไว้ว่า ในช่วงของการฝึกทักษะปฏิบัติจะต้องมีการทดสอบในระหว่างฝึก (interim examination) อย่างน้อย 1 ครั้ง และเมื่อสิ้นสุดการฝึกจะมีการทดสอบสมรรถนะ (final examination) เพื่อรับประกาศนียบัตรอีก 1 ครั้ง ซึ่งโดยทั่วไปการทดสอบระหว่างการฝึกจะมีการทดสอบในปลายปีที่ 2 สำหรับหลักสูตรช่างฝึกหัดที่ใช้เวลา 3-3.5 ปี และทดสอบในปลายปีที่ 1 สำหรับหลักสูตรช่างฝึกหัดที่ใช้เวลา 2 ปี การกำหนดให้มีการสอบวัดสมรรถนะผู้เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพอย่างเข้มข้นเป็นผลดีต่อการพัฒนาแรงงานของชาติ

2) การฝึกอบรมอาชีพต่อเนื่อง (further training)

ตามกฎหมายฝึกอบรมอาชีพกระทรวงศึกษาและวิทยาศาสตร์รัฐบาลกลาง มีหน้าที่ในการกำหนดกฎระเบียบการอบรมอาชีพต่อเนื่องเพื่อให้เป็นระบบเดียวกันทั้งประเทศ ทั้งนี้ได้กำหนดให้หอการค้าดูแลจัดการอบรมอาชีพต่อเนื่องใน 2 ลักษณะ คือ การศึกษาอบรมเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพ (advancement) เช่น เพื่อให้มีคุณสมบัติในการดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้นใช้เวลาอบรมในชั้นเรียน 500-700 ชั่วโมง และผู้เข้ารับการอบรมต้องผ่านการทดสอบวัดความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในสาขาอาชีพที่ขอสอบจากหอการค้า ซึ่ง

คณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นผู้กำหนดเนื้อหาสาระ วัตถุประสงค์ มาตรฐาน กระบวนการ และเงื่อนไขต่างๆ ในการสอบ การจัดสอบดำเนินการโดยคณะกรรมการผู้ตรวจสอบ (boards of examiners) ที่ได้รับการแต่งตั้งจากหอการค้า ผู้ที่สอบผ่านจะได้ประกาศนียบัตรเป็น Master/Meister (เฉพาะสาขาอาชีพ) การศึกษาอบรมเพื่อการปรับตัว (adaptation) เช่น การศึกษาเพื่อเพิ่มความรู้และทักษะในอาชีพให้สามารถใช้เทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปได้ ซึ่งการอบรมประเภทนี้เป็นการอบรมระยะสั้นๆ ผู้เข้ารับการอบรมไม่ต้องผ่านการทดสอบ จากหอการค้า ทั้งนี้ แรงงานที่ต้องการเปลี่ยนอาชีพด้วยเหตุผลใดก็ตามสามารถเข้ารับการอบรมเพื่อเปลี่ยนอาชีพได้

3) การฝึกอบรมอาชีพใหม่ (retraining)

แรงงานที่ต้องการเปลี่ยนอาชีพ เช่น เป็นพ่อครัวมานาน เมื่ออายุมากขึ้นกำลังแรงลดลงไม่สามารถยกหม้อใบใหญ่ๆ ได้สามารถเข้ารับการอบรมเพื่อเปลี่ยนอาชีพใหม่ที่เหมาะสมกับสภาพร่างกายและความสนใจ หรือพบว่าอาชีพที่กำลังทำอยู่ไม่ถนัด สามารถเข้ารับการอบรมเพื่อเปลี่ยนอาชีพใหม่ได้เช่นกันโดยไปขอรับข้อมูลและปรึกษากับเจ้าหน้าที่ของหอการค้า ซึ่งมีหน้าที่ตามกฎหมายในการจัดทดสอบแรงงานที่ต้องการเปลี่ยนอาชีพด้วยเหตุผลใดก็ตาม เพื่อให้สามารถเข้ารับการอบรมเพื่อเปลี่ยนอาชีพได้

สรุปได้ว่าการจัดการอาชีวศึกษาของประเทศเยอรมัน มีการจัดการเรียนการสอนในระดับท้องถิ่นซึ่งแต่ละรัฐจะรับผิดชอบจัดการศึกษาของตนเอง โดยมีรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการของแต่ละรัฐเป็นผู้บริหารภายใต้กรอบกว้างๆ ของรัฐบาลกลาง อาชีวศึกษาในประเทศเยอรมนีเริ่มเมื่อจบการศึกษาภาคบังคับแบบเต็มเวลา ซึ่งก็คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นผู้ที่เลือกเรียนสายอาชีวศึกษาส่วนใหญ่เลือกที่จะเรียนในระบบทวิภาคี แต่ไม่ว่าจะศึกษาระบบทวิภาคีหรือระบบอื่นๆ เยาวชนในประเทศเยอรมนีหลังจากที่จบการศึกษาแล้ว ส่วนใหญ่จะทำงานในสาขาอาชีพที่ตนศึกษามา แต่อีกส่วนหนึ่งที่ยังไม่ต้องการทำงานจะสามารถเข้าเรียนต่อในหลักสูตรที่จัดไว้เป็นการเฉพาะส่วนเพื่อเตรียมเยาวชนเหล่านั้นให้มีความรู้ทางวิชา ทฤษฎีมากยิ่งขึ้น เพื่อเตรียมเข้าศึกษาต่อในสถาบันเทคโนโลยีชั้นสูง หรือมุ่งเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยทั่วไป แต่จำนวนเยาวชนที่มีโอกาสเข้าศึกษาจะไม่มากนัก เมื่อเปรียบเทียบกับผู้เรียนสายตรงที่พร้อมเข้าศึกษาระดับอุดมศึกษาสอดคล้องและเป็นไปตามทฤษฎีการบริหารจัดการอาชีวศึกษาของโปรเซอร์และควิกเลย์ (Prosser and Quigley, อ้างถึงใน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2542) โดยกล่าวไว้ว่า การจัดอาชีวศึกษาให้ได้มาตรฐานนั้นต้องฝึกปฏิบัติงานในสภาพแวดล้อมการทำงานจริง ใช้เครื่องมืออุปกรณ์จริง จัดการอาชีวศึกษาตามความสนใจของผู้เรียนและความต้องการของตลาดแรงงาน จัดให้มีความร่วมมือและระบบทวิภาคีกับสถาน

ประกอบกร มีการบริหารแบบยืดหยุ่นสอดคล้องกับความต้องการและการเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้แล้วแนวคิดในการจัดการศึกษาของเยอรมนียังสอดคล้องกับทฤษฎีกระบวนการเลือกอาชีพของ กินสเบอร์กและคณะ(Ginzberg and other) กล่าวว่า การเลือกอาชีพนั้นจะเกิดในช่วงที่เด็กอายุ 17 ปีจนถึงวัยผู้ใหญ่ ซึ่งญี่ปุ่นก็จัดให้มีการเรียนอาชีพในระดับมัธยม และทฤษฎีนี้ยังกล่าวอีกว่าระดับการศึกษา ความสนใจ ความสามารถและโอกาส มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพด้วยเช่นกัน ดังนั้นเยอรมนีจึงจัดอาชีวศึกษาที่หลากหลายทั้งด้านสาขาวิชาชีพ รูปแบบการจัดการเรียนการสอน การฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้น รวมถึงการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรสายอาชีพที่ต้องการเปลี่ยนงานใหม่หรือขึ้นสู่ตำแหน่งการบริหารอีกด้วย นอกจากนี้แล้วยังสอดคล้องกับทฤษฎีของ เซอร์จิโอวานี (Sergiovanni) ซึ่งกล่าวว่าโรงเรียนที่มีประสิทธิผลต้องจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ ผู้ปกครอง ชุมชนมีส่วนร่วมจัดการศึกษา และสอดคล้องกับแนวคิดของ ฮอยและมิสเกล (Hoy and Miskel) ซึ่งกล่าวว่าโรงเรียนเป็นระบบเปิด ดังนั้นการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพต้องมองสภาวะการจัดการศึกษาทั้งระบบ คือ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการแปรสภาพ และผลผลิตที่ต้องมีการตรวจสอบภายใต้สภาวะแวดล้อมในสังคม คือ เศรษฐกิจ สังคมและการเมือง และประเทศเยอรมนีก็มีจัดการศึกษาอาชีวศึกษาได้อย่างมีคุณภาพระดับโลก

1.2.2.2 โครงสร้างระบบอาชีวศึกษา

ระบบอาชีวศึกษาเป็นหน่วยงานที่มีทั้งส่วนที่รัฐเป็นเจ้าของซึ่งดำเนินงานในฐานะหน่วยงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และส่วนที่เป็นเอกชนดำเนินการภายใต้การกำกับควบคุมของสำนักงานต่างๆ ในสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ.2542 โดยอาจมีชื่อเรียกว่าโรงเรียนหรือวิทยาลัยก็ได้มีขนาดต่างๆ กันตามจำนวนนักเรียน

โครงสร้างระบบอาชีวศึกษาประเทศไทย

ในปัจจุบันการศึกษาในประเทศไทยส่วนใหญ่บริหารจัดการและจัดการโดยกระทรวงศึกษาธิการผ่านหน่วยงานกลางสำนักงานการศึกษาระดับภูมิภาคและจังหวัดและสถาบันการศึกษา ซึ่งได้แก่

1) การบริหารและการจัดการศึกษาระดับกลาง

ในระดับกลางบทบาทของการบริหารและการจัดการศึกษาเป็นส่วนใหญ่ โดยกระทรวงศึกษาธิการซึ่งรับผิดชอบ ส่งเสริมและกำกับดูแลทุกระดับและทุกประเภทของการศึกษา กำหนดนโยบายแผนและมาตรฐาน การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา การ

ส่งเสริมและประสานงาน ด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และกีฬาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และการติดตามตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษา ระบบการบริหารและการจัดการศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการในระดับกลางอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของหน่วยงานหลัก 5 หน่วย คือ 1) สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ 2) สำนักงานสภาการศึกษา 3) สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน 4) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และ 5) สำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษา

2) การบริหารและการจัดการศึกษาในส่วนภูมิภาค

การบริหารการศึกษาและการจัดการของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในส่วนภูมิภาคอยู่บนพื้นที่บริการการศึกษาภายใต้การดูแลของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบไปด้วย สำนักงานคณะกรรมการเขตพื้นที่ การศึกษา พื้นที่บริการการศึกษาแต่ละแห่งได้รับการจัดตั้งขึ้นโดยคำนึงถึงจำนวนสถานศึกษา จำนวนประชากร และพื้นฐานทางวัฒนธรรมเป็นเกณฑ์เช่นเดียวกับเงื่อนไขอื่นๆ ที่เหมาะสม ยกเว้นการให้การศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการศึกษาวิชาชีพ มีอำนาจทาง ในการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และธุรการทั่วไป คณะกรรมการเขต พื้นที่การศึกษา คือ ผู้รับผิดชอบในการกำกับดูแลของเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาและโรงเรียนสังกัด และโรงเรียนที่อยู่ในเขตอำนาจของตน

โครงสร้างระบบอาชีวศึกษาประเทศญี่ปุ่น

โครงสร้างทั่วไปของระบบ TVET แสดงในแผนภูมิภายใต้ระบบการศึกษา ปัจจุบันในญี่ปุ่น TVET ดำเนินการโดยแบ่งการควบคุมออกเป็น 2 ส่วน การศึกษาทางเทคนิคและ อาชีวศึกษาในโรงเรียนได้ดำเนินการโดยกระทรวงศึกษาธิการ ส่วนการฝึกอบรมสายอาชีพถูก ควบคุมโดยกระทรวงแรงงาน (Colombo Plan Staff College for Technician Education, 1993, pp. 29-32)

โรงเรียนวิศวกรรมศาสตร์และวิทยาศาสตร์ในวิทยาลัยญี่ปุ่นได้รับการยก ย่องให้เป็นระบบการศึกษาทางเทคนิคและอาชีวศึกษาในประเทศญี่ปุ่น ในทางกลับกันการ ฝึกอบรมสายอาชีพถูกควบคุมโดยกระทรวงแรงงาน ประเภทของการฝึกอบรมต่อไปนี้หมายถึง การฝึกอบรมสายอาชีพซึ่งจัดขึ้นที่สถาบันฝึกอบรมนอกสถานที่

1) การฝึกอบรมขั้นพื้นฐาน (หลักสูตรระยะสั้น, หลักสูตรทั่วไป, หลักสูตรพิเศษ, หลักสูตรพิเศษระยะสั้น)

2) การยกระดับการฝึกอบรม (หลักสูตรการฝึกอบรมผู้ปฏิบัติงาน ฝีมือที่ได้รับการรับรองระดับ II, หลักสูตรการฝึกอบรมผู้ปฏิบัติงานที่ได้รับการรับรองระดับโมโน, หลักสูตรการฝึกอบรมด้านการกำกับดูแลและหลักสูตรฝึกอบรมการยกระดับทักษะ)

3) การฝึกอบรมพัฒนาความสามารถทางอาชีพ (หลักสูตรระยะสั้น, หลักสูตรฝึกอบรมการแปลงงาน)

การจัดการอาชีวศึกษา เทคนิคศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพ

ในระบบการศึกษาของญี่ปุ่นในปัจจุบันการอาชีวศึกษา เทคนิคศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพ ดำเนินการโดยกระทรวงศึกษาธิการหลัก 2 กระทรวง คือ กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงแรงงาน

1) การจัดการอาชีวศึกษา เทคนิคศึกษา โดยกระทรวงศึกษาธิการ

(1) รายวิชาศิลปอุตสาหกรรมในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นรายวิชาที่มีเนื้อหาและวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวข้องกับอาชีวศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายให้นักเรียน เรียนรู้เทคนิคพื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต การจัดการเรียนการสอนเน้นการทดลองและ ปฏิบัติ

(2) หลักสูตรสายอาชีพในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเป็น หลักสูตรสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่เลือกเรียนสายอาชีพ โดยมีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

- เพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้และเทคนิคที่จำเป็นในการเป็น ช่างเทคนิคระดับกลางในแต่ละสาขา

- เพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจวิทยาศาสตร์พื้นฐานของ เทคโนโลยีทางอุตสาหกรรมและพัฒนาความสามารถ และความตั้งใจในการพัฒนา ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี

- เพื่อนักเรียนเข้าใจความสำคัญของอุตสาหกรรมในสังคม และเศรษฐกิจ พัฒนาความสามารถ และความตั้งใจในการพัฒนาอุตสาหกรรม

นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่เรียนสายอาชีพจะเรียน เกี่ยวกับสังคมศาสตร์และทิศทางเศรษฐกิจของสาขาอาชีพ รวมทั้งข่าวสารด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อเข้าสู่อาชีพต่างๆ รายวิชาต่างๆ ถูกจัดเป็นกลุ่มสาขาวิชา โดยแต่ละโรงเรียนมีอิสระ ในการจัดหลักสูตรการศึกษาภายในกรอบข้อกำหนดสาขาต่างๆ ที่มีการเรียนการสอน เช่น เกษตรศาสตร์ อุตสาหกรรม ธุรกิจ การประมง คหกรรม พยาบาล วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์

(3) หลักสูตรของโรงเรียนฝึกอบรมวิชาชีพเฉพาะทาง (Special Training School) จัดหลักสูตรด้านอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษาที่เน้นการปฏิบัติข้อกำหนดในการจัดตั้งสถานศึกษาประเภทนี้ค่อนข้างกว้างและยืดหยุ่นกว่าสถานศึกษาในระบบบทบาทสำคัญของสถาบันฝึกอบรมวิชาชีพเฉพาะทางจึงเป็นการตอบสนองของความต้องการของประชาชน ในการเรียนรู้ตลอดชีวิต หลักสูตรของโรงเรียนเหล่านี้มีทั้งด้านเทคนิคและอาชีวศึกษาตลอดจนวิชาชีพ ในปี พ.ศ. 2548 ญี่ปุ่นมีโรงเรียนฝึกอบรมวิชาชีพเฉพาะทางจำนวน 578 โรงเรียน ส่วนใหญ่จำนวน 559 หรือร้อยละ 97 เป็นของเอกชน

(4) หลักสูตรของวิทยาลัยเฉพาะทาง (Special Training College) เป็นการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษารับนักเรียนที่สำเร็จชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เข้าศึกษาในหลักสูตร 2 ปี ในสาขาเฉพาะทางที่เกี่ยวกับศิลปะและทักษะ เป็นสถานศึกษาที่รับรองโดยรัฐบาลท้องถิ่น ส่วนใหญ่เป็นสถานศึกษาขนาดเล็กจัดการศึกษาโดยเน้นการปฏิบัติ ในปี พ.ศ. 2548 ญี่ปุ่นมีวิทยาลัยเฉพาะทางจำนวน 2,973 วิทยาลัย ส่วนใหญ่จำนวน 2,973 วิทยาลัย หรือร้อยละ 93 เป็นของเอกชน ความต้องการฝึกอบรมในสถาบันฝึกอบรมเฉพาะทางขยายตัวอย่างมาก โดยนักศึกษาในมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยเข้ารับการฝึกอบรมจำนวนมากขึ้น เพื่อให้ได้รับความรู้และทักษะปฏิบัติ เช่น ด้านทักษะการสื่อสารภาษาต่างประเทศ เป็นต้น

(5) หลักสูตรของวิทยาลัยเทคโนโลยี (College of Technology) รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ใช้เวลาเรียน 5 ปี และบางแห่งจัดการเรียนการสอนถึงระดับปริญญาตรี

วิทยาลัยเทคโนโลยีของญี่ปุ่น เรียกในภาษาญี่ปุ่นว่า “Kosen” เป็นระบบการศึกษาที่ใช้เวลาในการศึกษา 5 ปี รับผู้ที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเข้าศึกษา อย่างไรก็ตามมีผู้สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายบางคนเข้าศึกษาในวิทยาลัยเทคโนโลยี โดยจะเข้าศึกษาในชั้นปีที่ 4 จุดเด่นของวิทยาลัยเทคโนโลยี คือ การจัดการศึกษาเป็นหลักสูตรต่อเนื่อง 5 ปี หลังจากจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ทำให้ผู้ที่เข้าศึกษาในวิทยาลัยเทคโนโลยีสำเร็จการศึกษาก่อนผู้ที่จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย 2 ปี

วิทยาลัยเทคโนโลยีในประเทศญี่ปุ่นเริ่มเปิดดำเนินการในปี 2505 เพื่อผลิตกำลังคนที่ได้รับการฝึกมาอย่างดีเพื่อตอบสนองการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของอุตสาหกรรม ส่วนใหญ่ตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2517 โดยเปิดกระจายไปทั่วประเทศ ในปี พ.ศ. 2548 ญี่ปุ่นมีวิทยาลัยเทคโนโลยีจำนวน 63 วิทยาลัย ส่วนใหญ่เป็นวิทยาลัยของรัฐบาลกลางจำนวน

55 วิทยาลัยของรัฐบาลท้องถิ่น 5 วิทยาลัย และของเอกชน 3 วิทยาลัย วิทยาลัยเทคโนโลยีส่วนใหญ่จำนวน 58 วิทยาลัย สอนด้านวิศวกรรมศาสตร์ มีเพียง 5 วิทยาลัย ซึ่งเป็นของรัฐบาลกลาง สอนด้านพาณิชยนาวิ โดยวิศวกรรมศาสตร์ใช้เวลาเรียน 5 ปี ในขณะที่ด้านพาณิชยนาวิ ใช้เวลาเรียน 5 ปีครึ่ง ในการศึกษาด้านวิศวกรรมศาสตร์มีสาขาวิชาให้เลือกหลายสาขาวิชา เช่น วิศวกรรมเคมี วิศวกรรมไฟฟ้า วิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์ วิศวกรรมโยธา วิศวกรรมเครื่องกล วิศวกรรมระบบสารสนเทศ และเทคโนโลยีการควบคุม วิทยาลัยเทคโนโลยีหลายแห่งเปิดสอนหลักสูตรชั้นสูงต่อเนื่อง 1 ปี หรือ 2 ปี ผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรชั้นสูงนี้อาจได้รับปริญญาตรีในสาขาที่ศึกษา ถ้าผ่านการรับรองจาก National Institute for Academic Degrees and University Evaluation

ผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยเทคโนโลยีเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน ในการรับเข้าทำงานผู้สำเร็จการศึกษามีอัตราการได้งานสูง นอกจากนี้มหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงยังมีความต้องการผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยเทคโนโลยีในการเข้าศึกษาต่อ ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ออกไปทำงาน ประมาณร้อยละ 10 ถึง 15 ศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น นอกจากการจัดการศึกษาตามหลักสูตรปกติซึ่งเป็นหลักสูตรที่เรียนเต็มเวลาแล้ว วิทยาลัยเทคโนโลยีบางแห่งมีการจัดการศึกษาแบบนอกเวลา และแบบตามอัธยาศัยสำหรับผู้ทำงานแล้วที่ต้องการยกระดับการศึกษาของตนด้วย

2) การจัดฝึกอบรมวิชาชีพโดยกระทรวงแรงงาน

ประเทศญี่ปุ่นยังมีกระทรวงแรงงานเป็นหน่วยงานหลักอีกหน่วยงานหนึ่งที่ทำเนิการฝึกอบรมวิชาชีพให้กับแรงงาน โดยมีการฝึกอบรมขั้นพื้นฐานเป็นการให้ความรู้และฝึกทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงาน การฝึกอบรมยกระดับเพื่อเพิ่มทักษะความสามารถในการปฏิบัติ เป็นการฝึกอบรมที่ให้ความรู้และทักษะสำหรับการทำงานของช่างฝีมือให้มีความสามารถสูงขึ้นเพื่อเพิ่มศักยภาพการทำงาน เป็นการฝึกอบรมความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงาน และการฝึกอบรมสำหรับผู้ว่างงานหรือผู้ที่ต้องการเปลี่ยนอาชีพ การฝึกอบรมวิชาชีพเหล่านี้จัดอยู่ในศูนย์ฝึกอบรมอาชีพ ศูนย์พัฒนาทักษะ และสถานฝึกอบรมอาชีพ แต่มีผู้สำเร็จการศึกษาภาคบังคับเพียงส่วนน้อยประมาณร้อยละ 1 เท่านั้นที่เข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพในระบบนี้

นอกจากนี้ภาคเอกชนหรือสถานประกอบการในประเทศญี่ปุ่นยังให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา และฝึกอบรมสำหรับพนักงานตั้งแต่แรกเข้าตลอดจนการประกอบอาชีพ สถานประกอบการขนาดใหญ่จะมีศูนย์ฝึกอบรมของตนเอง ส่วนสถาน

ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็กจะอาศัยศูนย์ฝึกทักษะและวิทยาลัยเทคโนโลยีเป็นแหล่งในการฝึกอบรมพนักงาน ซึ่งแต่ละแห่งจะมีการจัดหลักสูตรโดยความร่วมมือกับสถานประกอบการจัดการฝึกอบรมในสถานประกอบการมีทั้งที่เป็นการสร้างและการเพิ่มพูนทักษะเฉพาะเพื่อการทำงาน และการฝึกอบรมเพื่อเปลี่ยนหรือเลื่อนตำแหน่ง เช่น การฝึกอบรมสำหรับพนักงานใหม่ การฝึกอบรมผู้บริหารระดับต้น ผู้บริหารระดับกลาง และผู้บริหารระดับสูง เป็นต้น

โครงสร้างระบบอาชีวศึกษาประเทศสิงคโปร์

โครงสร้างศึกษาด้านอาชีวศึกษาเป็นความรับผิดชอบทั่วไปของกระทรวงศึกษาธิการ วิทยาลัยโพลีเทคนิคถูกควบคุมโดยคณะกรรมการรวมทั้งสิ้น 18 คน ประกอบด้วย สมาชิกทั้งหมด 18 คน ในจำนวน 12 คน (ประกอบด้วยสภานายก) ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ หนึ่งในนั้น คือ ตัวแทนของกระทรวงและที่เหลือเป็นสมาชิกจากมหาวิทยาลัยกองคลังและหอการค้า สถาบันอาชีวศึกษาสิงคโปร์อยู่ภายใต้การควบคุมโดยตรงของผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายการศึกษา โรงเรียนเทคนิคสายพาณิชยกรรมและโรงเรียนอาชีวศึกษาอยู่ในเขตของผู้ตรวจการ มีดังนี้ (Department of health, Education & Welfare office of education. 1966: 10-11)

1) มหาวิทยาลัยสิงคโปร์ (University of Singapore)

มหาวิทยาลัยสิงคโปร์มีคณะวิชาวิทยาศาสตร์ เกษศาสตร์ หันตกรรมและการแพทย์และมหาวิทยาลัยนานาชาติ รวมถึงวิทยาลัยวิทยาศาสตร์และการพาณิชย์

2) โพลีเทคนิค (Polytechnic)

วิทยาลัยโพลีเทคนิคเปิดสอนหลักสูตรเต็มเวลาและนอกเวลาสำหรับหลักสูตรระดับปริญญา (ซึ่งจัดโดยมหาวิทยาลัยสิงคโปร์) ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (หลักสูตรเหล่านี้จะถูกแทนที่ด้วยหลักสูตรระดับปริญญา) และประกาศนียบัตรวิชาชีพช่างเทคนิคย่อย เปิดสอนหลักสูตรปริญญาในสาขาวิศวกรรมโยธาไฟฟ้า เครื่องกลสถาปัตยกรรม และการบัญชี การสำรวจอาคารและปริมาณยังคงดำเนินต่อไปในระดับมืออาชีพ หลักสูตรช่างครอบครัวช่างเทคนิคและการศึกษาทางทะเล

3) เทคนิคระดับมัธยมศึกษา (Secondary technical)

โรงเรียนเทคนิคระดับมัธยมศึกษา จัดการเรียนการสอนที่นำไปสู่ใบรับรองการออกจากโรงเรียนเช่นเดียวกับโรงเรียนมัธยมศึกษาและการพาณิชย์ ในโรงเรียนเทคนิคระดับมัธยม นอกเหนือจากการศึกษาทางวิชาการตามปกติหลักสูตร ประกอบด้วยวิชาต่าง

ๆ เช่น งานไม้งานโลหะ งานเขียนแบบทางเทคนิคอาคารงานปฏิบัติด้านวิศวกรรม และ วิทยาศาสตร์วิศวกรรมศาสตร์

4) อาชีวศึกษามัธยมศึกษา (Secondary vocational)

โรงเรียนอาชีวศึกษามัธยมศึกษา มีระยะเวลาการศึกษา 2 ปี ประกอบด้วย วิชาทั่วไปร้อยละ 50 และวิชาภาคปฏิบัติร้อยละ 50 เช่น งานไม้งานโลหะงานศิลปะ และงานฝีมือวิทยาศาสตร์ในประเทศ (คหกรรมศาสตร์) ไฟฟ้าขั้นพื้นฐาน และเครื่องพิมพ์ดีดและสำนักงาน มีการฝึกภาคปฏิบัติ 3 วิชาในปีแรกและอีก 2 วิชาในปีที่ 2

ในปัจจุบันมีสถาบันอาชีวศึกษาเพียงแห่งเดียวในสิงคโปร์ สถาบันนี้มีการฝึกอบรมการคำนวณเต็มเวลา 2 ปี รวมถึงการเรียนภาคค่ำและการค้าขายในอดีต และการเรียนแบบพิเศษตามที่อาจได้รับเป็นครั้งคราว หลักสูตรเต็มเวลาเปิดสอนเกี่ยวกับการติดตั้งระบบไฟฟ้าการเขียนแบบวิศวกรรม การปฏิบัติทางวิศวกรรมเครื่องกล ช่างยนต์ ปรปะปา วิทยุเครื่องทำความเย็นและเครื่องปรับอากาศ งานคอนกรีตและอิฐ แผ่นโลหะ ช่างต่อเรือ งานเชื่อม และงานไม้ นอกจากนี้ยังมีสถาบันอาชีวศึกษาอีก 2 แห่ง คือ สถาบันอาชีวศึกษา วิศวกรรมศาสตร์ และสถาบันวิชาชีพและศิลปประยุกต์และอาคาร จะถูกจัดตั้งขึ้นภายใต้กรอบของแผนพัฒนา (พ.ศ. 2509 พ.ศ.2513)

การจัดการอาชีวศึกษา เทคนิคศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพ

สิงคโปร์ให้ความสำคัญกับการอาชีวศึกษา เทคนิคศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นประเทศเล็กและมีทรัพยากรธรรมชาติค่อนข้างจำกัด สิงคโปร์จึงให้ความสำคัญกับการพัฒนากำลังคนที่มีคุณภาพ ในปี พ.ศ.2542กระทรวงแรงงานของสิงคโปร์ได้ประกาศแผนกำลังคนที่เรียกว่า “Manpower 21 Plan” โดยมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนากำลังคนที่จะให้สามารถทำงานได้ตลอดชีวิต สิงคโปร์มีสถานศึกษาที่จัดการศึกษาและฝึกอบรมด้านอาชีวและเทคนิคศึกษา 2 ประเภท คือ วิทยาลัยโพลีเทคนิคและสถาบัน Institute of Technology Education (ITE) ทั้งสองหน่วยงานอยู่ภายใต้กระทรวงศึกษาธิการ โดยมีเป้าหมายในการพัฒนากำลังคนที่มีความรู้และทักษะที่ตรงกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรม และพร้อมทำงาน ดังนั้นการจัดการศึกษาและฝึกอบรมในสถานศึกษาทั้ง 2 ประเภท จึงเน้นภาคปฏิบัติเป็นหลัก นักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาประมาณร้อยละ 90 จะศึกษาต่อในระดับหลังมัธยมศึกษา โดยนักเรียนที่มีความสามารถสูงประมาณร้อยละ 25 จะศึกษาต่อในวิทยาลัยจูเนียร์ (Junior College) เพื่อเตรียมศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย นักเรียนที่มีความสามารถรองลงมาประมาณร้อยละ 40 จะศึกษาต่อในวิทยาลัยโพลีเทคนิค (Polytechnics College) ในหลักสูตร

หลากหลายที่เน้นการปฏิบัติเพื่อเป็นกำลังคนระดับกลางและผู้จัดการส่วนนักเรียนที่เหลือร้อยละ 25 ที่มีความสามารถของลงมาจะเข้ารับการฝึกอบรมในสถาบัน ITE

1) การจัดการศึกษาในวิทยาลัยโพลีเทคนิค

วิทยาลัยโพลีเทคนิคจัดตั้งขึ้นเพื่อพัฒนากำลังคนระดับกลางที่มีทักษะการปฏิบัติ มีทักษะในการทำงานและทันกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเพื่อเตรียมผู้สำเร็จการศึกษาให้สามารถทำงานได้ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีและฐานเศรษฐกิจของประเทศไปสู่สังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ วิทยาลัยโพลีเทคนิคยังมีส่วนในการจัดการศึกษาต่อเนื่องแก่ผู้ทำงานแล้วด้วย การจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยโพลีเทคนิคเป็นแบบเน้นการปฏิบัติมีสาขาที่เปิดสอน ได้แก่ วิศวกรรม บริหารธุรกิจ สื่อสารมวลชน เทคโนโลยีชีวภาพ และคอมพิวเตอร์ เป็นต้น การจัดการศึกษาในวิทยาลัยโพลีเทคนิคเป็นระบบที่ทันสมัย เช่นเดียวกับในมหาวิทยาลัย มีหลักสูตรเฉพาะทางที่หลากหลายให้นักศึกษาเลือกเรียน การใช้ชีวิตของนักศึกษาล้ายกับในมหาวิทยาลัย นักศึกษาในวิทยาลัยโพลีเทคนิคไม่ต้องสวมเครื่องแบบและรายวิชาต่างๆ ที่เรียนจะเป็นวิชาเฉพาะทางที่คล้ายกับในมหาวิทยาลัยซึ่งต่างกับนักศึกษาระดับอายุเดียวกันที่ศึกษาใน วิทยาลัยจูเนียร์ที่ต้องสวมเครื่องแบบและวิชาที่ศึกษาเป็น วิชาด้านวิทยาศาสตร์และมนุษยศาสตร์โดยทั่วไป

วิทยาลัยโพลีเทคนิครับผู้จบมัธยมศึกษาที่ผ่านการสอบ GCE "O" level เข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตร 3 ปี หรือรับผู้ที่มัธยมศึกษาที่ผ่านการสอบ GCE "A" level หรือผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมจากสถาบัน ITE เข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตร 2 ปี ซึ่งมีการจัดการศึกษาแบบเต็มเวลาและบางเวลา สำหรับหลักสูตรที่ศึกษาบางเวลาใช้เวลาในการศึกษา 4-5 ปี วิทยาลัยโพลีเทคนิคบางแห่งจัดการศึกษาระบบช่างฝึกหัดร่วมกับสถานประกอบการ

ปัจจุบันวิทยาลัยโพลีเทคนิคสามารถจัดการศึกษาในระดับปริญญาตรี สาขาวิชาเฉพาะเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะเฉพาะทางแต่ละสาขาอาชีพ และเอื้อให้ผู้สำเร็จการศึกษาทางอาชีวะและเทคนิคศึกษาที่มีความรู้ความสามารถสูงสาขาศึกษาต่อในสาขาที่ตนสนใจถึงระดับปริญญา โดยปกติผู้ที่เข้าศึกษาตามหลักสูตรนี้ต้องมีประสบการณ์ทำงานในสาขาที่เกี่ยวข้องอย่างน้อย 2 ปี เน้นการประยุกต์และปฏิบัติซึ่งแตกต่างจากการศึกษาในมหาวิทยาลัย ผู้จบการศึกษาจากวิทยาลัยโพลีเทคนิคเป็นผู้ที่มีความรู้ ประสบการณ์ และทักษะการปฏิบัติ ส่วนใหญ่เข้าทำงานในสถานประกอบการ มีผู้สำเร็จการศึกษาที่มีผลการเรียนดีเพียงประมาณร้อยละ

10 ที่เข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย อย่างไรก็ตามผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยโพลีเทคนิคมีโอกาสน้อยกว่าผู้ที่จบจากวิทยาลัยจูเนียร์ที่เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย

เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษามีคุณภาพสูงและตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน วิทยาลัยโพลีเทคนิคได้มีความร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรมในการจัดการศึกษาการวิจัยและพัฒนา เช่น ความร่วมมือระหว่าง Economic Development Board กับ Nanyang Polytechnic ในการก่อตั้ง Chemical Process Technology Centre เพื่อพัฒนากำลังคนเฉพาะทางที่จะสนับสนุนการเติบโตของอุตสาหกรรมเคมีและยา ความร่วมมือในการก่อตั้ง Games Creation Community เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมเกม โดยจัดเตรียมสิ่งสนับสนุนแก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเกมในการก่อตั้งธุรกิจ การตลาด ผู้ประกอบการที่เป็นสมาชิกสามารถใช้ประโยชน์จากสิ่งอำนวยความสะดวกด้าน IT ความรู้ความสามารถของบุคลากรของ Nanyang Polytechnic หรือความร่วมมือระหว่าง Sentosa Leisure Group กับ Temasek Polytechnic ในการจัดตั้งวิทยาเขตสวนสนุกที่เกาะ Sentosa เพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามสภาพจริงให้กับนักศึกษาสาขาธุรกิจสถานพยาบาลและการท่องเที่ยว ซึ่งนอกจากทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากสภาพจริงแล้วยังช่วยให้วิทยาลัยโพลีเทคนิคมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับอุตสาหกรรม

2) การจัดการศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพสถาบันเทคนิคศึกษา (Institute of Technology Education : ITE)

สถาบันเทคนิคศึกษา (ITE) เป็นหน่วยงานภายใต้กระทรวงศึกษาธิการ ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2533 เพื่อทำหน้าที่แทน Vocational and Technical Training Board (VITB) เป็นหน่วยงานระดับชาติในการกำหนดมาตรฐานทักษะและการให้ประกาศนียบัตรรับรองทักษะในสิงคโปร์ สถาบัน ITE บริหารงานในรูปแบบคณะกรรมการระดับชาติ ประกอบด้วย ตัวแทนจากภาครัฐบาล สหภาพแรงงาน และภาคอุตสาหกรรมกลุ่มเป้าหมายในการให้การศึกษาและฝึกอบรมของสถาบัน ITE คือ ผู้ที่ไม่สามารถเข้าศึกษาต่อในวิทยาลัยจูเนียร์ หรือวิทยาลัยโพลีเทคนิคได้ โดยกำหนดพันธกิจในการสร้างโอกาสสำหรับผู้ที่ไม่สามารถเข้าระบบการศึกษาและนักศึกษาผู้ใหญ่ให้ได้รับทักษะ ความรู้ และการเรียนรู้ตลอดชีวิตบทบาทหน้าที่ของสถาบัน ITE ได้แก่

(1) ส่งเสริมและจัดการศึกษาและฝึกอบรมทางเทคนิคสำหรับผู้สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาและผู้ทำงานแล้ว

(2) ยกกระดับทักษะของแรงงานผ่านการศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพตลอดชีวิต

- (3) ส่งเสริมและออกกฎข้อบังคับการฝึกอบรมและจัดการศึกษาที่
ร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรม
- (4) ออกกฎข้อบังคับและพัฒนาการออกใบรับรองมาตรฐานและการ
ฝึกอบรมทักษะทางเทคนิค
- (5) ส่งเสริมและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการฝึกอบรมและจัดการศึกษา
ทักษะด้านเทคนิค
- (6) ส่งเสริมการวิจัยด้านการฝึกอบรมและการศึกษาทางทักษะ
เทคนิค

สถาบัน ITE ตั้งเป้าหมายที่จะเป็นสถานศึกษาระดับหลังมัธยมศึกษา โดยเฉพาะสถานศึกษาด้านอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษาชั้นนำของโลก สถาบัน ITE จัดการศึกษา และฝึกอบรมวิชาชีพทั้งแบบเต็มเวลาในวิทยาเขตต่างๆ และฝึกอบรมบางเวลาผ่านการฝึกหัด อาชีพ

โครงสร้างระบบอาชีวศึกษาประเทศเกาหลีใต้

การฝึกอบรมสายอาชีพนั้นบริหารโดยกระทรวงแรงงาน นำโดยรัฐมนตรี และรองผู้อำนวยการกระทรวงมีสำนักงานสองแห่งและสำนักงานสี่แห่ง ได้แก่ สำนักงานวางแผน และบริหาร สำนักงานนโยบายการจ้างงาน สำนักงานนโยบายแรงงาน สำนักงานมาตรฐานแรงงาน สำนักงานมาตรฐานความปลอดภัย สุขภาพอุตสาหกรรม และสำนักแรงงานสตรี นอกจากนี้เจ้าหน้าที่มีอาชีพอีก 8 คน มีหน้าที่รับผิดชอบในสำนักงานที่เกี่ยวข้อง สำนักงานที่รับผิดชอบด้านการฝึกอบรมอาชีพในกระทรวงแรงงาน เป็นเจ้าหน้าที่พัฒนาความสามารถซึ่งมี 4 แผนก: ส่วนนโยบายการฝึกอบรม ฝ่ายพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และฝ่ายสนับสนุนตามคุณสมบัติ ศูนย์ผลิตกำลังคนของประเทศสาธารณรัฐเกาหลี เป็นบริษัทมหาชนในเครือที่รับผิดชอบการฝึกอบรมสายอาชีพ หน้าที่หลักของศูนย์ผลิตกำลังคนของประเทศสาธารณรัฐเกาหลี (KOMA) คือ (a) การฝึกอบรมอาชีพคำแนะนำการจ้างงานและการบริการติดตาม (b) การพัฒนาสื่อการฝึกอบรมวิชาชีพ (c) การทดสอบและลงทะเบียนคุณสมบัติแห่งชาติ (d) การส่งเสริมทักษะและการแข่งขัน (e) การจ้างงานการส่งเสริม และ (f) การส่งเสริมการฝึกอบรมสายอาชีพส่วนตัว

การจัดการอาชีวศึกษา เทคนิคศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพ

การจัดการอาชีวศึกษา เทคนิคศึกษาภายใต้การระบบการศึกษามีให้ทั้ง ในโรงเรียนมัธยมและหลังมัธยมศึกษาที่วิทยาลัยจูเนียร์ การศึกษาอาชีวศึกษาในมัธยมศึกษา ตอนปลายใช้เวลาเรียน 3 ปี และหลังมัธยมศึกษาเป็น 2 ปี ยกเว้นหลักสูตรพณิชยน์าวี การ

ประมง และการพยาบาล ที่ใช้เวลาเรียน 2 ปีครึ่งและ 3 ปีตามลำดับ ในปี พ.ศ.2542 มีโรงเรียนเทคนิคและอาชีวศึกษา 762 แห่ง ที่มีการสมัครเข้าเรียน คิดเป็นจำนวนรวม 851,751 คน ประมาณร้อยละ 38 ของการสมัครเรียนทั้งหมด โดยมีวิทยาลัยจุนีเยอร์ 161 แห่ง (Moo-sub Kang, 2000: 20-27)

1) โรงเรียนเทคนิคและอาชีวศึกษาในมัธยมศึกษาตอนปลาย

โรงเรียนอาชีวศึกษามีเป้าหมายเพื่อให้ความรู้แก่นักงานที่มีทักษะและความรู้ทางวิชาชีพเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในสังคมอุตสาหกรรม โดยจัดให้มีโปรแกรมการศึกษาทางเทคนิคในวิชาชีพเฉพาะด้านสาขาวิชาเกษตรกรรม เทคนิคศึกษา ธุรกิจ & การพาณิชย์ พาณิชยน์าวิ การประมง และคหกรรม โรงเรียนอาชีวศึกษาเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นแหล่งสำคัญในการผลิตกำลังคนด้านอุตสาหกรรมในประเทศเกาหลี

รัฐบาลได้ตระหนักและตอบสนองของความต้องการในการพัฒนาโรงเรียนอาชีวศึกษาและขยายบทบาท เพื่อตอบสนองความต้องการที่เพิ่มขึ้นเนื่องจากการเติบโตอย่างต่อเนื่องในเทคโนโลยีอุตสาหกรรมขั้นสูง โดยรัฐบาลได้สร้างแรงจูงใจสำหรับการศึกษาสายอาชีพเนื่องจากเป็นแหล่งสำคัญของกำลังคนที่มีทักษะเพื่อภาคอุตสาหกรรมอย่างรวดเร็ว นอกเหนือจากการสนับสนุนทางการเงิน โรงเรียนอาชีวศึกษามีความเป็นเอกเทศในการสรรหานักเรียน ตัวอย่างเช่น ภายในกรอบนโยบายพวกเขาจะได้รับอนุญาตตัดสินใจเลือกกระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา และคะแนนการทดสอบที่เป็นขั้นพื้นฐานของการพิจารณาคุณสมบัติ

ในปี พ.ศ.2542 มีโรงเรียนมัธยมที่เปิดหลักสูตรสาขาการเกษตร 26 แห่ง สาขาเทคนิคศึกษา 203 แห่ง สาขาพาณิชย์ 238 แห่ง สาขาพาณิชยน์าวิและการประมง 8 แห่ง โรงเรียนอาชีวศึกษาอีก 75 แห่งและโรงเรียนอีก 214 แห่งที่ครอบคลุมด้วยหลักสูตรอาชีวศึกษาเช่นเดียวกัน โรงเรียนอาชีวศึกษาเหล่านี้มักจะทำตั้งอยู่ในพื้นที่ชนบทหรือเมืองขนาดเล็กและขนาดกลาง และเมืองที่มีนักเรียนที่มีคุณสมบัติเหมาะสมจำนวนไม่มากนัก เพื่อให้ทำให้นักเรียนอาชีวศึกษาที่มีความหลากหลายมีที่แตกต่างกันอยู่ 53 หลักสูตรที่นักเรียนสามารถเลือกเรียนได้ในโรงเรียนเทคนิคขั้นสูง คือ สาขาวิชาการเกษตร จำนวน 14 แห่ง สาขาพาณิชยน์าวิและการประมง จำนวน 8 แห่ง สาขาธุรกิจและพาณิชย์ จำนวน 7 แห่ง

2) โรงเรียนเทคนิคศึกษาและอาชีวศึกษาในวิทยาลัย

ผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมปลายและผู้ที่มีวุฒิการศึกษาเทียบเท่าสามารถเข้าเรียนในวิทยาลัยจุนีเยอร์ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2537 การเข้าศึกษาต่อในวิทยาลัย

จูเนียร์ได้ถูกกำหนดบนพื้นฐานของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การสัมภาษณ์ และการทดสอบความถนัด นอกจากนี้โควตาอีก 50-60 เปอร์เซ็นต์ได้สงวนไว้สำหรับผู้สำเร็จการศึกษาระดับอาชีวศึกษา ช่างฝีมือที่มีคุณสมบัติที่รับรองโดยระบบสถาบันเทคนิคแห่งชาติและผู้ที่มีประสบการณ์ทางอุตสาหกรรม

แม้ว่าวิทยาลัยอาชีวศึกษาจะให้ความสำคัญกับการศึกษาภาคปฏิบัติในการผลิตช่างระดับกลางก็ไม่จำเป็นต้องเป็นจุดปลายทางของการศึกษา แต่เป็นประตูเปิดไว้สำหรับนักเรียนศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัย สำหรับเยาวชนที่มีงานทำให้เส้นทางไปมหาวิทยาลัยโพลีเทคนิคเหมือนกับสายการบินโคเรียนและมหาวิทยาลัยที่คล้ายกัน เป็นความพยายามอย่างยิ่งเพื่อให้แน่ใจว่ามีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาในวิทยาลัยจูเนียร์ไปถึงความต้องการของอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นเปอร์เซ็นต์การจ้างงานในกลุ่มผู้สำเร็จการศึกษาที่กำลังเพิ่มขึ้น

การฝึกอบรมวิชาชีพ

ตั้งแต่ความเป็นอิสระของเกาหลีในปี พ.ศ.2488 การฝึกอบรมสายอาชีพได้รับความสนใจ เป็นวิธีการศึกษานอกระบบและเสนอการศึกษาสำหรับผู้ว่างงาน บนพื้นฐานของกฎหมายการศึกษา รากฐานของกฎหมายแรกสำหรับการฝึกอาชีพ คือ ข้อสำหรับการฝึกทักษะการผลิตกำลังคนในพระราชบัญญัติมาตรฐานแรงงานซึ่งประกาศใช้เมื่อเดือนพฤษภาคม ปี พ.ศ. 2496 หลังจากนั้นความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับระบบการฝึกอบรมกำลังคนด้านอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับความก้าวหน้าที่สำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจ ผลที่ได้คือ ระบบการฝึกอบรมอาชีพซึ่งได้ระบุเป็นทางการในพระราชบัญญัติและมีการบังคับใช้ 'พระราชบัญญัติการฝึกอบรมวิชาชีพ' ในปี พ.ศ.2510

สถาบันการฝึกอบรมวิชาชีพได้ก่อตั้งขึ้นในเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2511โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นให้ความรู้ในการฝึกอบรมอาชีพ และจึงได้จัดตั้งสถาบันฝึกอบรมวิชาชีพแห่งชาติจากนั้นเป็นต้นมา ต่อมาการจัดตั้งสถาบันโดยเงินกู้สาธารณะของธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (ADB) และธนาคาร International ก็เพื่อพัฒนาและดำเนินงานหมายความถึงการตระหนักในโครงการฝึกอบรมวิชาชีพ ในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2517 ได้มีพระราชบัญญัติพิเศษการฝึกอบรมวิชาชีพ โดยวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมระบบการฝึกอบรมการผลิตกำลังคนที่มีทักษะสำหรับนายจ้างด้วยการออกการฝึกอบรมวิชาชีพพื้นฐาน เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ.2519 จึงทำให้ระบบการฝึกอบรมกำลังคนภาคอุตสาหกรรมเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

ในขณะที่กระทรวงแรงงานได้จัดการฝึกอบรมวิชาชีพการอาชีวศึกษาซึ่งบริหารงานโดยกระทรวงศึกษาธิการ และระบบการจัดหาแรงงานด้านเทคนิคและการผลิต

กำลังคนดำเนินการภายใต้กระทรวงแรงงาน (Korea Research Institute for Vocational Education and Training, 2000, pp. 23-24)

โปรแกรมการฝึกอบรมอาชีพแบ่งออกเป็น “การฝึกอบรมเบื้องต้น” “การฝึกอบรมการเพิ่มทักษะ” และ “การฝึกอบรมเทียบโอนประสบการณ์” ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม อย่างไรก็ตามมันไม่ได้สร้างความแตกต่างระหว่าง 2 กลุ่มสุดท้าย ในกรณีการฝึกอบรมเพิ่มเติมหรือการฝึกอบรมในการบริการจะถูกรวมทั้งสองเข้าด้วยกัน การฝึกอบรมเบื้องต้นตามกฎหมาย ก็คือ ผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมจะได้รับการฝึกอบรมวิชาชีพและการเป็นลูกจ้างใหม่ใช้ระยะเวลาไม่น้อยกว่า 1 เดือน ปัจจุบันในกฎหมายไม่ได้ระบุว่าลูกจ้างจะใช้ระยะเวลาการฝึกระหว่าง 1 เดือนถึง 1 ปี ในการฝึกอบรมเพิ่มเติม การฝึกอบรมในประเทศเกาหลีเน้นความสำคัญสำหรับการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมในการจ้างงาน โครงการการฝึกอบรมเบื้องต้นจะประกอบด้วย 1) การศึกษาทั่วไปเป็นการประสานงานกับการฝึกอบรมภาคปฏิบัติ 2) การฝึกอบรมความรู้และทักษะทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ ซึ่งกำหนดโดยสถาบันฝึกอบรมหรือในสถานประกอบการ และ 3) ความเชี่ยวชาญในความรู้และทักษะที่ใช้ในการจ้างงาน จำนวนผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมคิดเป็นร้อยละ 5.3 ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งหมดจากบุคคลที่สำเร็จการฝึกอบรมในโรงงานในปี 2542 ร้อยละ 98.8 ที่เข้ารับการฝึกอบรมเพิ่มเติมในขณะที่ ร้อยละ 1.2 เปรอร์เซ็นต์ได้รับการฝึกอบรมเบื้องต้น การฝึกอบรมในโรงงานมุ่งเน้นการฝึกอบรมเพิ่มเติมในความเป็นจริง การฝึกอบรมเพิ่มเติมแสดงถึง 'การพัฒนาความสามารถด้านอาชีวศึกษา' ซึ่งระบุว่า การพัฒนาและการปรับปรุงความสามารถการอาชีวศึกษาที่ควบคุมโดยพระราชบัญญัติประกันการจ้างงาน

การฝึกอบรมวิชาชีพในประเทศเกาหลีถือว่าทั้งสองรูปแบบขึ้นอยู่กับสถาบันฝึกอบรม: การฝึกอบรมวิชาชีพของรัฐ การฝึกอบรมวิชาชีพในโรงงาน การฝึกอบรมวิชาชีพของรัฐที่ดำเนินการโดยองค์กรผลิตกำลังคนของเกาหลี (KOMA) หอการค้าและอุตสาหกรรมเกาหลี (KCCI) หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานปกครองท้องถิ่น และหน่วยงานส่งเสริมการจ้างงานเกาหลีสำหรับผู้พิการ (KEPAD) มันมีจุดมุ่งหมายในการฝึกอบรมแรงงานกึ่งฝีมือและโปรแกรมฝึกทักษะการทำงานตั้งแต่ 3 เดือนถึง 2 ปี

องค์กรผลิตกำลังคนของเกาหลี (KOMA) หอการค้าและอุตสาหกรรมเกาหลี (KCCI) หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานปกครองท้องถิ่น และหน่วยงานส่งเสริมการจ้างงานเกาหลีสำหรับผู้พิการ (KEPAD) มีความเกี่ยวข้องกับธุรกิจการค้าและความต้องการด้านอุตสาหกรรมการผลิต (การผลิตแม่พิมพ์และเครื่องจักร) การส่งออกที่มุ่งเน้นการส่งออก (การ

ตัดัฒณณการย้อมและการทอผ้า ฯลฯ) และการค้าขายในเทคโนโลยีขั้นสูงและใหม่ หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการค้า เช่น ช่างไม้ การก่ออิฐ และการเชื่อมด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์โดยมีเป้าหมายเพื่อฝึกอบรมการพัฒนาตนเองของนักโทษและผู้ครอบครองตลาดในขณะที่การปกครองท้องถิ่นมักเกี่ยวข้องกับตัวเองกับธุรกิจการค้าที่จำเป็นสำหรับการเพิ่มรายได้ของครัวเรือนเกษตร

ในปี พ.ศ.2542 มีสถาบันฝึกอบรมวิชาชีพจำนวน 95 แห่ง ซึ่ง 40แห่ง เป็นสถาบันฝึกอบรมวิชาชีพของรัฐภายใต้องค์กรผลิตกำลังคนของเกาหลี (KOMA) รวมถึง 20 แห่ง เป็นวิทยาลัยโพลีเทคนิคซึ่งอยู่ภายใต้อำนาจของมูลนิธิเกาหลีเพื่อวิทยาลัยโพลีเทคนิคในเดือนธันวาคม พ.ศ.2541 การฝึกอบรมในโรงงานเกี่ยวข้องกับการซื้อขายโดยตรง โดยภาคอุตสาหกรรม จุดประสงค์ในการผลิตแรงงานที่มีทักษะพื้นฐานและทักษะกึ่งฝีมือ หากนายจ้างเลือกที่จะฝึกอบรมจะมีวิธีการที่แตกต่างกัน 3 วิธี ได้แก่ 1) การฝึกอบรมอิสระที่สถาบันฝึกอบรมในโรงงานของเขาเอง 2) การฝึกอบรมความร่วมมือกับนายจ้างอื่นๆ และ3) มอบหมายให้บุคคลภายนอกดำเนินการในการฝึกอบรมจริงในนามของพวกเขา

โครงสร้างระบบอาชีวศึกษาประเทศเยอรมัน

ในประเทศเยอรมันความรับผิดชอบสำหรับระบบการศึกษาจะถูกกำหนดโดยโครงสร้างของรัฐบาลกลางของรัฐภายใต้กฎหมายพื้นฐาน การใช้อำนาจรัฐและการปฏิบัติตามความ รับผิดชอบของรัฐบาล คือ หน้าที่ของ Länder เท่าที่กฎหมายพื้นฐานไม่ได้กำหนดไว้หรืออนุญาตให้มีการจัดการอื่นๆ กฎหมายพื้นฐานมีบทบัญญัติพื้นฐานบางประการ การศึกษาภาคบังคับทั่วไปเริ่มต้นสำหรับเด็กทุกคนในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีเมื่ออายุ 6 ขวบ ระบบการศึกษาของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีแบ่งออกเป็น ดังนี้ (Ute Hippach-Schneider&Martina Krause. 2007: 22-26)

การศึกษาเต็มเวลาภาคบังคับเริ่มต้นเมื่ออายุ 6 ขวบและเป็นเวลา 9 ปี (หรือ 10 ปี ขึ้นอยู่กับรัฐ) หลังจากนั้นนักเรียนที่ไม่ได้อยู่ในการศึกษาแบบเต็มเวลาจะต้องเข้าเรียนที่โรงเรียนนอกเวลา (อาชีวศึกษา) เป็นระยะเวลา 3 ปี เพื่อให้ง่ายขึ้นในประเทศเยอรมนีมีการศึกษาภาคบังคับสำหรับผู้ที่มีอายุระหว่าง 6-18 ปี และสำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรมในระบบทวิภาคี (แม้ว่าพวกเขาจะอายุมากกว่า 18 ปี)

หลังจากการศึกษาในระดับประถมศึกษา 4 ปี การศึกษาจะถูกแบ่งออกเป็นระบบย่อย ประกอบด้วย โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสายทั่วไป โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นกลาง โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นสายสามัญ ซึ่งครอบคลุมอยู่ในโรงเรียนในเกือบทุกรัฐ ในระบบทวิภาคีมักจะเป็นการรวมแนวทางต่างๆ เข้าด้วยกัน ภายใต้การเรียนรู้อ

เหล่านั้รวมถึงผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับพิเศษ โรงเรียนมัธยมศึกษาสายทั่วไป โรงเรียนอาชีวศึกษาแบบประสม และโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญ ระบบทวิภาคีเป็นการศึกษาที่ใหญ่ที่สุดในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ประมาณ 53% ของการฝึกอบรมแบบกลุ่มเป็นการฝึกอบรมวิชาชีพที่ได้รับการยอมรับ หลังจากเสร็จสิ้นการฝึกอบรมในระบบทวิภาคีส่วนใหญ่ผู้ที่เข้าร่วมจะเข้าทำงานเป็นช่างฝีมือ ต่อมาหลายคนใช้โอกาสในการฝึกอบรมวิชาชีพ ภายใต้เงื่อนไขบางประการ ผู้ที่มีคุณสมบัติอาจได้รับมาตรฐานการศึกษาที่จำเป็นสำหรับการเข้าเรียนที่โรงเรียนอาชีวศึกษาชั้นสูงที่เรียกว่า “Fachhochschule” ใน 1 ปีที่โรงเรียนเต็มเวลาและไปศึกษาต่อที่สูงขึ้น ผู้เข้าร่วมที่ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพจะได้รับอนุญาตให้เข้าศึกษาในวิทยาลัยเพิ่มมากขึ้น

ในโรงเรียนอาชีวศึกษาเป็นโรงเรียนที่เรียนแบบเต็มเวลาที่มีจำนวนนักเรียนสูงสุด โรงเรียนเหล่านั้เตรียมความพร้อมนักเรียนสำหรับการประกอบอาชีพหรือการฝึกอบรมวิชาชีพซึ่งปกติจะอยู่ในระบบทวิภาคี ภายใต้เงื่อนไขดังกล่าวการเข้าเรียนที่โรงเรียนอาชีวศึกษาเต็มเวลาจะถือได้ว่าเป็นปีแรกของการฝึกอบรมในระบบทวิภาคี สิทธิในการเข้าศึกษาที่วิทยาลัยหรือโรงเรียนอาชีวศึกษาชั้นสูงสามารถรับได้ในบางโปรแกรมการศึกษาในโรงเรียนอาชีวศึกษาเต็มเวลา โปรแกรมการศึกษาที่ผ่านมาใช้เวลา 1-3 ปี ขึ้นอยู่กับทิศทางและวัตถุประสงค์ของอาชีพนั้นๆ ประมาณ 3 ใน 6 ของนักเรียนที่ทำงานเต็มเวลากำลังเรียนรู้อาชีพในการฝึกอบรมระบบทวิภาคีที่ได้รับการยอมรับในกรณีเช่นนี้การสอบปลายภาคของโรงเรียนอาจได้รับการเทียบเคียงกับการสอบในระบบทวิภาคีโดยใช้เครื่องมือทางกฎหมายของรัฐบาลกลาง

นักเรียนจำนวนมากสนใจไปโรงเรียนสำหรับผลคูณครรรค์ ฯลฯ การฝึกอบรมสำหรับอาชีพไม่ใช่งานด้านวิชาการในส่วนการดูแลสุขภาพ เช่น การพยาบาล การผดุงครรภ์ การนวดบำบัด และกิจกรรมบำบัด ในเรื่องเกี่ยวกับองค์กรและสถานที่โรงเรียนเหล่านั้หลายแห่ง ติดอยู่กับโรงพยาบาลซึ่งมีการฝึกอบรมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

โรงเรียนอาชีวศึกษาชั้นสูงและโรงเรียนมัธยมศึกษาสายมั้จะสร้างการฝึกอบรมวิชาชีพในระบบทวิภาคี การรวบรวมความรู้ด้านอาชีพและนำไปสู่มาตรฐานทางวิชาการจำเป็นสำหรับการเข้าเรียนในวิทยาลัย โดยรวมแล้วมีหลายจุดของการเปลี่ยนแปลงระหว่างการผลิตฝึกอบรมวิชาชีพในโรงเรียนและการฝึกอบรมทวิภาคีและการฝึกอบรมวิชาชีพจนถึงวิทยาลัย ในปี พ.ศ.2548 ประมาณ 20% ของการเริ่มต้นการศึกษาเชิงวิชาการได้ผ่านหลักสูตรการฝึกอบรมในระบบทวิภาคี

การศึกษาระดับอุดมศึกษา ประกอบไปด้วย วิทยาลัยและสถาบันอื่นๆ ที่เปิดสอนหลักสูตรการศึกษาที่มีคุณวุฒิวิชาชีพสำหรับนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้รับสิทธิ์ในการศึกษาที่วิทยาลัย หรือโรงเรียนอาชีวศึกษาชั้นสูง

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายทั่วไป

โครงสร้างของประเภทโรงเรียนและโปรแกรมการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นนั้นตั้งอยู่บนหลักการของการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วไป การเน้นเฉพาะบุคคลและการสนับสนุนที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพ โดยโปรแกรมการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจะมุ่งเน้นเป็นการศึกษาทั่วไป ในขณะที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจะถูกเพิ่มด้วยการศึกษาสายสามัญซึ่งโปรแกรมการศึกษาด้านวิชาชีพเป็นสิ่งที่มาก่อน

ดังนั้นโปรแกรมการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจะนำไปสู่คุณสมบัติที่จำเป็นสำหรับการเข้าศึกษาระดับอุดมศึกษา นักเรียนจะได้สิทธิ์ในการเข้าศึกษาในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาหรือวุฒิการศึกษาสายอาชีพ ทำให้มีคุณสมบัติเหมาะสมเพื่อเข้าสู่การจ้างงานในฐานะพนักงานที่มีทักษะ ตัวอย่างเช่น ในการฝึกอบรมวิชาชีพที่ได้รับการยอมรับ (ตามระเบียบของรัฐบาลกลาง) หรือทำงานในอาชีพที่เป็นผู้ช่วย

มัธยมศึกษาตอนต้นครอบคลุมกลุ่มอายุ 10-16 ปีและมัธยมศึกษาตอนปลายกลุ่มอายุ 15-19 ปี การโอนไปโรงเรียนมัธยมปลายประเภทต่างๆนั้นขึ้นอยู่กับผลการเรียนของนักเรียน ประเภทของโรงเรียนที่มีโปรแกรมการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นนั้นจะแบ่งเป็นโรงเรียนระดับมัธยมสายทั่วไปมัธยมศึกษาสายกลาง และมัธยมศึกษาสายสามัญ นอกจากนี้ทั้ง 3 ประเภทนี้แล้วยังมีโปรแกรมการศึกษ่อีกหลายอย่าง เช่น โรงเรียนมัธยมศึกษาแบบประสม

1) โรงเรียนมัธยมศึกษาสายทั่วไป

โรงเรียนมัธยมศึกษาสายทั่วไปให้การศึกษาระดับพื้นฐานแก่นักเรียนโดยปกติจะครอบคลุมเกรดที่ 5 ถึงเกรด 9 ในขั้นสุดท้ายของเกรด 9 นักเรียนในรัฐทุกคนจะมีการรับใบรับรองแรกของการศึกษาทั่วไปที่เรียกว่าใบรับรองมัธยมศึกษาตอนต้น ใบรับรองการศึกษานี้จะใช้ในการเข้ารับการศึกษาในระบบทวิภาคี ภายใต้เงื่อนไขนั้นยังให้สิทธิ์แก่ผู้ที่ได้รับในการ เข้าศึกษาต่อ เช่น โรงเรียนอาชีวศึกษาแบบเต็มเวลา หรือจะเข้ารับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2) โรงเรียนมัธยมศึกษาสายกลาง

โรงเรียนมัธยมศึกษาสายกลางจะให้การศึกษาทั่วไปแบบขยายแก่นักเรียน โดยปกติแล้วจะครอบคลุมชั้นเรียนเกรด 5 ถึง 10 เกรด ในขั้นสุดท้ายของเกรด 10 ในรัฐทั้งหมดจะมีสิทธิ์ได้รับใบรับรองระดับกลางที่โรงเรียนมัธยมศึกษาสายกลางออกให้ ซึ่งให้สิทธิ์แก่ผู้ได้รับในการเข้าศึกษาหลักสูตรเพิ่มเติม เช่น โรงเรียนอาชีวศึกษาแบบเต็มเวลาและโรงเรียนอาชีวศึกษาชั้นสูง และยังสามารถใช้ในการฝึกอบรมหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในการเทียบโอนประสบการณ์ของนักเรียนพวกเขาสามารถเทียบโอนได้ตลอดเวลาจากโรงเรียนมัธยมศึกษาสายกลางถึงโรงเรียนมัธยมศึกษาสายทั่วไป หรือจากโรงเรียนมัธยมศึกษาสายทั่วไปไปจนถึงโรงเรียนมัธยมศึกษาสายกลาง

3) โรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญ

โรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญให้การศึกษาในเชิงลึกแก่นักเรียน โปรแกรมการศึกษาที่มีความกลมกลืนกันของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสายสามัญและมัธยมศึกษาตอนปลายโดยปกติจะครอบคลุมชั้นเรียนเกรด 5 ถึงเกรด 13 ปัจจุบันรัฐเกือบทั้งหมดใช้ระยะเวลาเรียนจนจบในโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญ 9 ปีถึง 18 ปี ในขั้นสุดท้ายของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมันไม่ปกติในเรื่องใบรับรองที่ออกให้ แต่ยังได้สิทธิ์ที่จะศึกษาระดับที่สูงขึ้นของโรงเรียนมัธยม

การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจะจบลงด้วยการสอบ Abitur นักเรียนที่ผ่านการศึกษาก็จะได้รับใบรับรอง Abitur ใบรับรองที่โรงเรียนออกให้ผู้ที่ถือจะได้รับสิทธิ์ในการเข้าสู่สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาอื่นๆ ซึ่งเป็นการเปิดทางสู่การฝึกอบรมวิชาชีพ

การศึกษาสายอาชีพและการฝึกอบรมระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

โปรแกรมการฝึกอบรมต่างๆ ได้ถูกนำมารวมกันเพื่อแสดงให้เห็นภาพรวมของการฝึกอบรมที่ประสบความสำเร็จ ซึ่งในปี 2004 มีประมาณ 53% ของเยาวชนในกลุ่มจบหลักสูตรการฝึกอบรมวิชาชีพในระบบทวิภาคี

1) ระบบทวิภาคี

ในระบบนี้ได้อธิบายถึงระบบทวิภาคีว่า เป็นการฝึกอบรม 2 แห่ง โดยดำเนินการเรียนรู้ในองค์กรและในโรงเรียนอาชีวศึกษา ปกติจะใช้เวลาอย่างน้อย 3 ปี (นอกเหนือจากการฝึกอบรมวิชาชีพที่ต้องใช้การฝึกอบรมเพียง 2 ปีเท่านั้น นอกจากนี้ยังมีข้อบังคับทางกฎหมายที่อำนวยความสะดวก ในการลดระยะเวลาการฝึกอบรมตามข้อตกลงของ

สถานประกอบการสำหรับผู้ที่มี Abitur) จุดมุ่งหมายของการฝึกอบรมในระบบทวิภาคี คือ การจัดให้มีโปรแกรมการฝึกอบรมที่ได้รับคำสั่งอย่างดี การฝึกอบรมวิชาชีพขั้นพื้นฐานที่กว้างขวาง มีคุณสมบัติและความสามารถที่จำเป็นในการฝึกอาชีพในฐานะช่างฝีมือในโลกที่เปลี่ยนแปลง

การศึกษาเต็มเวลาภาคบังคับจะต้องเสร็จสิ้นภายในเวลาที่กำหนดการฝึกอบรมวิชาชีพ โดยไม่มีข้อกำหนดเพิ่มเติมสำหรับการเข้าฝึกอบรมในระบบทวิภาคีซึ่งมันเปิดกว้างสำหรับทุกคน อย่างไรก็ตามผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่มีใบรับรองระดับกลางหรือมีสิทธิ์ในการศึกษาระดับอุดมศึกษา การฝึกอบรมจะเกิดขึ้นบนพื้นฐานของสัญญาการฝึกอบรมวิชาชีพตามกฎหมายเอกชนระหว่างฝึกอบรมในสถานประกอบการและนักศึกษา หลังได้รับการฝึกอบรมในสถานประกอบการเป็นระยะเวลา 3 ถึง 4 วัน ต่อสัปดาห์และในโรงเรียนอาชีวศึกษา 2 วันต่อสัปดาห์

โดยทั่วไปข้อมูลที่ครอบคลุมและข้อมูลเกี่ยวกับ VET ในระบบทวิภาคีโดยเฉพาะจะเป็นพบในรายงานประจำปี VET ของกระทรวงศึกษาธิการและการวิจัยของรัฐบาลกลาง และเว็บไซต์ของสถาบันแห่งชาติเพื่อการศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ (www.bibb.de)

จากข้อมูลกล่าวได้ว่า โครงสร้างระบบอาชีวศึกษา หมายถึงองค์ประกอบหลักที่เป็นตัวแปรสำคัญในสำคัญในการบริหารด้านวิชาชีพ มีการควบคุม กำกับติดตามโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบเป็นผู้กำหนดนโยบาย หลักเกณฑ์ วิธีการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และสอดคล้องกับบริบทของประเทศนั้นๆ

1.2.2.3 หลักสูตร (Curriculum)

หลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญต่อการจัดการศึกษา เพราะหลักสูตรเป็นแม่บทที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาทุกระบบและทุกระดับการศึกษาของประเทศ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาก็จะต้องมีการปฏิรูปการศึกษาหนึ่งในนั้นจะต้องมีหลักสูตรที่เป็นพื้นฐานหลัก ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องศึกษาทำความเข้าใจให้ตรงกันเพื่อที่จะได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนหรือการจัดการศึกษาอื่นๆ

ความหมายของหลักสูตร

หลักสูตรเป็นแนวทางของการจัดการศึกษาเพื่อที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะกระบวนการ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยที่ผู้เรียนจะได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพสูงสุดของแต่ละ

บุคคล ซึ่งมีนักการศึกษาให้ความหมายของหลักสูตรการศึกษาตามทัศนะของแต่ละท่านที่คล้ายคลึงกันที่สามารถสรุปรวบรวมไว้ ดังนี้

ธำรง บัวศรี (2542: 7) ได้ให้ความหมายไว้ว่าหลักสูตร หมายถึง แผนที่ได้ออกแบบจัดทำขึ้นเพื่อแสดงถึงจุดมุ่งหมายการจัดเนื้อหา กิจกรรม และประมวลประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรมศึกษา

ชนันท์ ธาตุทอง (2550: 7) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่าหลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ความรู้ต่างๆ ที่จัดให้ผู้เรียนทั้งในและนอกห้องเรียน ซึ่งมีลักษณะเป็นกิจกรรมโครงการหรือแผนเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้พัฒนาและมีคุณลักษณะตามความมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้

เบญจวรรณ กิสุขพันธ์ (2558: 11) ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ 2 ประการ ได้แก่ ประการที่หนึ่ง หลักสูตร หมายถึง เอกสารชุดหนึ่งที่อธิบายถึงปรัชญา หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง เนื้อหา และข้อปฏิบัติในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียน และประการที่สองหลักสูตร หมายถึง ระบบในการจัดการทางด้านการศึกษ การจัดการศึกษาจะต้องดำเนินการเกี่ยวกับปัจจัยเบื้องต้น ได้แก่ การจัดการด้านบุคคล อาคาร สถานที่ อุปกรณ์การสอน งบประมาณ เป็นต้น เกี่ยวกับกระบวนการ ได้แก่ กิจกรรมการเรียน การสอนการจูงใจนักเรียน เป็นต้น เกี่ยวกับผลผลิต ได้แก่ สมรรถภาพทางสมอง ความรู้สึก ศิลธรรม จริยธรรม ทักษะในการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น เป็นต้น

นอกจากนี้นักการศึกษาชาวต่างประเทศได้ให้ความหมายของหลักสูตรการศึกษาว่าหมายถึง มวลประสบการณ์ทั้งหมดที่ทางโรงเรียนจัดให้แก่ นักเรียน (Beauchamp. 1968: 61; Halsey. 1986: 248; Armstrong. 1989: 54; Stark & Lattuca. 1997: 7) และหลักสูตรการศึกษา หมายถึงรายละเอียดของเนื้อหาวิชาที่ใช้จัดสอนในโรงเรียน (Alexander: 1992: 340) อีกทั้งหลักสูตรการศึกษา หมายถึง แผนพันธกิจ วัตถุประสงค์ของโรงเรียน ความรู้ที่นักเรียนสามารถเลือกเรียนได้ตามความถนัด โดยให้นักเรียนได้เลือกเรียนและได้ฝึกจากชุดวิชาเฉพาะในหลักสูตร (Stark & Lattuca. 1997: 7)

โดยหลักสูตรอาชีวศึกษานั้นเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาด้านวิชาชีพ เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนด้านวิชาชีพเฉพาะที่ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ตามศักยภาพและความถนัดของแต่ละบุคคล ซึ่งจะต้องอาศัยความร่วมมือกันระหว่างสถานศึกษากับหน่วยงานภายนอก จึงกล่าวได้ว่า หลักสูตรนั้นมีความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนในทุกๆ ด้านจะเป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้จัดมวล

ประสบการณ์ที่ผู้เรียนสามารถนำไปพัฒนาตนเองในด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม / จริยธรรม / ค่านิยมที่พึงประสงค์ จนบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งมีนักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรที่คล้ายคลึงกันว่า หลักสูตรสามารถสนองความต้องการ ความถนัด และความสามารถของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง (วิชัย วงษ์ใหญ่. 2544: 52; ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล. 2545: 7) นอกจากนี้ ชาญชัย อาจินสมาจาร (2556: 6) ได้กล่าวถึงความสำคัญ ของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรเป็นเครื่องมือที่ถ่ายทอดเจตนารมณ์หรือเป้าหมายของการศึกษาลงสู่ การปฏิบัติ หรือเป็นสิ่งที่นำจุดมุ่งหมายและนโยบายการศึกษาไปแปลง เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษา และเป็นกรอบทิศทางในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งทำให้ผู้เรียนทราบได้ว่าจะได้เรียนรู้อะไร มีวิธีการเรียนรู้ และเมื่อเรียนจบครบหลักสูตรแล้วจะได้รับผลจากการเรียนรู้ได้อย่างไร

จากข้างต้นสรุปได้ว่า หลักสูตรอาชีวศึกษา หมายถึง มวลประสบการณ์ความรู้ด้านวิชาชีพเฉพาะทางที่จัดให้ผู้เรียนโดยอาศัยความร่วมมือกันระหว่าง สถานศึกษาและสถานประกอบการ หรือหน่วยงานภายนอก ซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบของกิจกรรม โครงการเพื่อเป็นแนวทางจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะความรู้ ความเชี่ยวชาญ ตามความถนัดของแต่ละบุคคล เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายตาม ที่หลักสูตรกำหนด

หลักสูตรอาชีวศึกษาประเทศไทย

สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) มีสถานศึกษาในสังกัดจำนวน 421 แห่งทั่วประเทศ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนด้านวิชาชีพระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และปริญญาตรี สายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ (ทลบ.) โดยจัดการเรียนการสอน 9 ประเภทวิชา มีสาขาวิชา ให้เลือกเรียนมากกว่า 350 สาขา (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. 2559: ออนไลน์)

ระดับหลักสูตรที่เปิดสอน

1) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เป็นหลักสูตรที่รับผู้สำเร็จ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนระดับฝีมือให้มีความชำนาญ เฉพาะด้าน

2) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เป็นหลักสูตรที่รับ ผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนระดับฝีมือให้มีความชำนาญเฉพาะสาขาอาชีพ

3) หลักสูตรประกาศนียบัตรครูเทคนิคชั้นสูง (ปทส.) เป็นหลักสูตรเทียบเท่าปริญญาตรีที่รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เป็นหลักสูตรที่มุ่งผลิตครูวิชาชีพ

ประเภทวิชาที่เปิดสอน ได้แก่

- (1) ประเภทวิชาอุตสาหกรรม
- 2) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม
- (3) ประเภทวิชาศิลปกรรม
- (4) ประเภทวิชาคหกรรม
- (5) ประเภทวิชาเกษตรกรรม
- (6) ประเภทวิชาประมง
- (7) ประเภทวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว
- (8) ประเภทวิชาอุตสาหกรรมสิ่งทอ
- (9) ประเภทวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

4) หลักสูตรปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ (ทลบ.) เป็นหลักสูตรที่รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เข้าศึกษาต่อเนื่องและจบการศึกษาภายใน 2 ปี

5) หลักสูตรพัฒนาอาชีพเฉพาะทาง เป็นหลักสูตรที่จัดรองรับผู้มีความรู้ทุกระดับการศึกษา มีระยะเวลาในการเรียน 6 – 225 ชั่วโมงและหลักสูตร 108 อาชีพ เปิดการสอนตามวาระโอกาสต่างๆ มีระยะเวลาในการเรียน 1 – 4 ชั่วโมง

โครงสร้างของหลักสูตรนี้มุ่งพัฒนาผู้เรียนทางด้านอาชีพศึกษา ผู้เรียนในอนาคตที่เป็นกำลังคนของประเทศให้มีปริมาณเพียงพอต่อความต้องการ มีขีดความสามารถด้านวิชาชีพเฉพาะที่ได้มาตรฐานสากล

กระบวนการจัดการเรียน

แนวโน้มการจัดการศึกษาของไทยได้มุ่งพัฒนาประเทศตามนโยบายของรัฐบาล ได้แก่ กรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. 2558 – 2564 ทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) และทิศทางแผนการศึกษาแห่งชาติ(พ.ศ. 2560-2574) ได้มุ่งเน้นไปที่การยกระดับคุณภาพการศึกษาที่ดีขึ้น มีประสิทธิภาพประสิทธิผล และลดความเหลื่อมล้ำอย่างทั่วถึง เน้นการผลิตและพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการ และรองรับการพัฒนาประเทศ โดย

การปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้ (ดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ. 2560: ออนไลน์) เน้นส่งเสริมให้ผู้เรียน อาชีวศึกษามีคุณสมบัติหรือทักษะที่สำคัญ คือ 3R และ 8C สร้างแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย ของกระทรวงศึกษาธิการในการผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพตรงกับความต้องการของประเทศ โดยมี นโยบายสำคัญเพื่อกำหนดเป็นแนวทางนโยบายที่สำคัญของการอาชีวศึกษาที่จะส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนาการอาชีวศึกษาในโครงการต่างๆ ได้แก่ 1) โครงการสานพลังประชารัฐด้านการ ยกกระดับคุณภาพวิชาชีพ ในขณะนี้มีการกิจเร่งด่วน 4 เรื่อง re-branding, excellence model school, database (demand and supply) และ standard and certification center 2) ทวิภาคี (dual system) สอศ. ได้แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอนระบบ ทวิภาคีกับสาธารณรัฐออสเตรีย 3) ทวิศึกษา (dual education) หรือโครงการเรียนร่วมหลักสูตร อาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย และ 4) ทวิวุฒิ (dual degree) คือ การจับคู่สถาบัน อาชีวศึกษาไทยกับสถาบันอาชีวศึกษาต่างประเทศ

หลักสูตรอาชีวศึกษาประเทศญี่ปุ่น

ในญี่ปุ่นผู้ปกครองและนักเรียนมีคุณค่าทางวิชาการการศึกษาสูงกว่า การศึกษาสายอาชีวะ ดังนั้นการศึกษาสายอาชีพจึงเป็นทางเลือกที่สองรองจากมหาวิทยาลัย สำหรับนักเรียนที่มีระดับต่ำกว่าและ / หรือนักเรียนที่มีภูมิหลังทางสังคม - เศรษฐกิจต่ำ นับตั้งแต่ ทศวรรษ 1980 เป็นต้น มาจำนวนมหาวิทยาลัยในญี่ปุ่นเติบโตอย่างรวดเร็วจนถึงเกือบ 800 การ ลงทะเบียนได้เพิ่มขึ้นในช่วงเวลานั้น แต่มหาวิทยาลัยหลายแห่ง (โดยเฉพาะสถาบันเอกชนและ สถาบันในภูมิภาค) เผชิญกับแรงกดดันด้านการเงินและประชากร

หลักสูตรที่เปิดสอน

1) วิทยาลัยเทคนิค

วิทยาลัยเทคนิค เรียกสั้นๆ ว่า “โคเซน” เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่เน้นการ สร้างบุคลากรด้านเทคนิคที่มีความเชี่ยวชาญเพื่อรองรับการปฏิบัติงานจริง สาขาที่เปิดสอนส่วน ใหญ่เป็นหลักสูตรด้านอุตสาหกรรม เป็นหลักสูตรต่อเนื่อง 5 ปี หลังจบหลักสูตรมัธยมศึกษา ตอนต้น (ยกเว้นหลักสูตรพาณิชยน์าวีจะมียะระยะเวลาของหลักสูตร 5 ปีครึ่ง ปัจจุบันมีโคเซน ทั้งหมด 57 วิทยาลัย สาขาที่เปิดสอนเกือบทั้งหมด คือ สาขาด้านอุตสาหกรรม

(1) Mechanical Engineering

(2) Electrical and Electronic Engineering

(3) Architecture, Civil and Environmental Engineering

(4) Control and System Engineering, Information and

Telecommunication Engineering

(5) Chemistry and Biochemistry, Material Science

(6) Shipping Technology

สำหรับผู้เรียนจบหลักสูตร 5 ปี ในโคเซนจะได้รับวุฒิ “ประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค” และผู้ที่ทำการศึกษาในหลักสูตรระดับสูงจะได้รับวุฒิ “เทคโนโลยีบัณฑิต” แต่ต้องผ่านการประเมินโดย National Institution for Academic Degree and Quality Enhancement of High Education (NIAD)

2) วิทยาลัยอาชีวศึกษา

วิทยาลัยอาชีวศึกษา เรียกสั้นๆ ว่า “เซ็มมง” เป็นสถาบันอุดมศึกษาประเภทหนึ่งที่เน้นการเรียนการสอนวิชาชีพเฉพาะทาง โดยผู้เรียนจะได้ทักษะที่จำเป็นรวมถึงเทคนิควิชาชีพเพื่อนำไปประกอบอาชีพและการใช้ชีวิตประจำวัน

กลุ่มอาชีพที่เปิดสอน ได้แก่

- 1) กลุ่มอาชีพด้านวิศวกรรม เกษตรกรรม
- 2) กลุ่มอาชีพด้านบริการการแพทย์/สาธารณสุข/สังคมสงเคราะห์
- 3) กลุ่มอาชีพด้านกีฬาและนันทนาการ สื่อสารมวลชน
- 4) กลุ่มอาชีพด้านธุรกิจการค้า และการท่องเที่ยว
- 5) กลุ่มอาชีพด้านคหกรรม ศิลปกรรม และการออกแบบ

สำหรับวิทยาลัยอาชีวศึกษาจะแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ 1) หลักสูตรที่มีระยะเวลาเรียน 2 ปีขึ้นไป จะได้รับวุฒิ “ประกาศนียบัตรวิชาชีพ” 2) หลักสูตรที่มีระยะเวลาเรียน 4 ปีขึ้นไป เมื่อจบจะได้รับวุฒิ “ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง”

3) มหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัย เรียกสั้นๆ ว่า “ไดกะงู” เป็นสถาบันที่เป็นแกนหลักของการศึกษาในระดับอุดมศึกษา มีระยะเวลาเรียน 4 ปี ส่วนวิทยาลัยอนุปริญญา เรียกสั้นๆ ว่า “ทันชิ-ไดกะงู” เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่สอนในหลักสูตรสายสามัญเช่นเดียวกับมหาวิทยาลัย จะมีระยะเวลาเรียน 2 ปี

สาขาที่เปิดสอน ได้แก่

- 1) สาขาวิศวกรรมการแพทย์
- 2) สาขาวิศวกรรมแมคคาทรอนิกส์และหุ่นยนต์
- 3) สาขาเทคโนโลยีการกลั่น

4) สาขาอสังหาริมทรัพย์

5) สาขาการบริหารและการจัดการความเสี่ยงและสภาวะวิกฤต

6) สาขาท้องถิ่น/ภูมิภาคการศึกษา หรือสาขาอื่นๆ ที่คนญี่ปุ่นสนใจ

สำหรับผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยจะได้รับวุฒิ “อนุปริญญา” ส่วนผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยจะได้รับวุฒิ “ปริญญาตรี”

ปัจจุบันโครงสร้างเทคนิคศึกษา การอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพอยู่ในการควบคุมของทั้งสองกระทรวง ก็คือ การศึกษาทางเทคนิคและการอาชีวศึกษาในโรงเรียนดูแลโดยกระทรวงศึกษาธิการ ส่วนการฝึกอบรมวิชาชีพถูกควบคุมโดยกระทรวงแรงงาน ซึ่งภายใต้การดูแลของกระทรวงศึกษาธิการมีหลักสูตร ได้แก่ (Colombo Plan Staff College for Technician Education, 1993, pp. 29-32) ศิลปะอุตสาหกรรมในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิทยาศาสตร์อุตสาหกรรมในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย วิทยาลัยเทคโนโลยีโรงเรียนฝึกอบรมพิเศษ และโรงเรียนวิศวกรรมและวิทยาศาสตร์ในวิทยาลัยจูเนียร์ ซึ่งเหล่านี้ได้รับการยกย่องในประเทศญี่ปุ่น ส่วนการฝึกอบรมวิชาอาชีพที่ดูแลโดยกระทรวงแรงงาน เป็นลักษณะเดียวกับการฝึกอบรมวิชาชีพซึ่งจัดการฝึกอบรมการปฏิบัติงานนอกสถานที่ ได้แก่

- การฝึกอบรมขั้นพื้นฐาน (หลักสูตรระยะสั้น หลักสูตรทั่วไป หลักสูตรพิเศษ หลักสูตรพิเศษระยะสั้น)

- การเพิ่มทักษะการฝึกอบรม (หลักสูตรการฝึกอบรมผู้ปฏิบัติงานฝีมือที่ได้รับการรับรองอันดับสอง หลักสูตรการฝึกอบรมผู้ปฏิบัติงานที่ได้รับการรับรองระดับทั่วไป หลักสูตรการฝึกอบรมด้านการกำกับดูแลและหลักสูตรฝึกอบรมการยกระดับทักษะ)

- การฝึกอบรมพัฒนาสมรรถนะด้านอาชีพ (หลักสูตรระยะสั้น หลักสูตรปรับปรุงการฝึกอบรม)

การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในประเทศญี่ปุ่น แบ่งออกเป็นดังนี้

1) มัธยมศึกษาตอนต้น เด็กทุกคนที่เรียนจบหลักสูตรระดับประถมศึกษาจะต้องเข้าโรงเรียนมัธยมต้น 3 ปี การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจะเป็นเด็กที่มีอายุระหว่าง 12 ถึง 15 ปี เป็นการศึกษาแบบทั่วไปที่เหมาะสมกับระดับความคิดและจิตใจ

2) มัธยมศึกษาตอนปลาย เป้าหมายเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบทั่วไปและมัธยมศึกษาตอนต้นแบบพิเศษที่มีความเหมาะสมกับระดับการพัฒนาจิตใจและร่างกายของพวกเขาบนพื้นฐานของการศึกษาที่ได้รับจากโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น การศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายมีทั้งหมด 3 หลักสูตร ได้แก่ เรียบแบบ

เต็มเวลา เรียนแบบบางเวลา และแบบติดต่อโดยจดหมาย หลักสูตรการเรียนแบบเต็มเวลาใช้ระยะเวลาเรียน 3 ปี ในขณะที่หลักสูตรเลือกเรียนแบบบางเวลาและแบบติดต่อโดยจดหมายจะใช้ระยะเวลาเรียน 3 ปี หรือมากกว่านั้น ซึ่งหลักสูตรเลือกเรียนแบบบางเวลามีอยู่ 2 ประเภท ได้แก่ หลักสูตรช่วงกลางวัน และหลักสูตรช่วงเย็น คนส่วนใหญ่จะเลือกเรียนหลักสูตรช่วงเย็น

ในด้านเนื้อหาการสอนหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายอาจแบ่งออกเป็น 2 ประเภทกว้างๆ คือ แบบปกติและแบบพิเศษเฉพาะ หลักสูตรแบบปกติเป็นการศึกษาทั่วไปโดยเน้นวิชาทางวิชาการในขณะที่หลักสูตรเฉพาะได้รับการออกแบบมาเพื่อการศึกษาอาชีพศึกษาเทคนิคศึกษา หรือการศึกษาอื่นๆ สำหรับนักเรียนที่เลือกอาชีพเฉพาะเป็นอาชีพในอนาคต หลักสูตรเหล่านี้สามารถแบ่งออกเป็นหลายประเภท เช่น การเกษตร อุตสาหกรรม ธุรกิจ การประมง คหกรรมศาสตร์ การพยาบาล วิทยาศาสตร์ – คณิตศาสตร์ ฯลฯ

ในปี 1988 ได้มี "ระบบหน่วยกิต" เกิดขึ้นในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งอยู่ภายใต้กลุ่มพิเศษของหลักสูตรที่เลือกเรียนแบบบางเวลา และหลักสูตรแบบติดต่อโดยจดหมาย ในมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนที่ศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีความหลากหลายในการเลือกศึกษาด้านอาชีพที่มีความหลากหลายและการใช้ชีวิตที่หลากหลายสถานการณ์ พวกเขาเป็นโรงเรียนที่ไม่ได้ให้คะแนนเพื่อให้นักเรียนเหล่านี้มีคุณสมบัติในการสำเร็จการศึกษานบนพื้นฐานของจำนวนหน่วยกิต รวมทั้งที่ได้รับในโรงเรียนมัธยมอื่นๆ ปัจจุบันมีโรงเรียนประเภทนี้จำนวน 13 แห่ง

หลักสูตรวิชาชีพและการปฏิบัติที่ได้รับการรับรองโดย MEXT การจัดตั้งกรอบการทำงานด้านอาชีพศึกษาปัจจุบันรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศรับรองว่าหลักสูตรอาชีพศึกษาใหม่ที่สามารถนำไปใช้ได้จริงและได้รับความร่วมมือจากภาคอุตสาหกรรม ซึ่งมีโรงเรียน 470 แห่งและหลักสูตร 1,658 หลักสูตรได้รับการจดทะเบียนภายใต้กฎหมายใหม่ MEXT จัดหาเงินทุนให้กับโรงเรียนมัธยม Super Science (เพื่อมุ่งเน้นไปที่การศึกษา STEM) และ Super Global High โรงเรียน (เพื่อมุ่งเน้นความเป็นสากลและการศึกษาในต่างประเทศ) โครงการโรงเรียนมัธยมมืออาชีพเปิดตัวในปี 2558 และรัฐบาลจัดหาเงินทุนพิเศษเป็นเวลา 3-5 ปีถึง 16 โรงเรียนมัธยมปลายเฉพาะด้านที่เปิดสอนหลักสูตรขั้นสูงในสาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร การพาณิชย์การประมง วิทยาศาสตร์ ในประเทศการพยาบาลและสวัสดิการ ในปี 2559 โรงเรียน 24 แห่งจะได้รับการเสนอชื่อเป็นโรงเรียนมัธยมมืออาชีพระดับสูง

แนวคิดและวัตถุประสงค์ทางการศึกษา

ในประเทศญี่ปุ่นแต่ละโรงเรียนกำหนดแนวคิดและวัตถุประสงค์ทางการศึกษา หลักสูตรถือว่าเป็นแผนการศึกษาของโรงเรียนที่จัดระเบียบข้อกำหนดหลักของแต่ละระดับชั้นในรูปแบบการจัดการที่เป็นระบบ มีวัตถุประสงค์ทางการศึกษาเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์จะต้องกำหนดเนื้อหาการศึกษา เนื้อหาการศึกษาของ “สิ่งที่สอนผู้เรียน” เพราะหลักสูตรเป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับวิธีการสอน (วิธีสอน) หลักสูตรของโรงเรียนในญี่ปุ่นประกอบด้วย 2 ส่วน คือ “วิชาหลัก” และ “ไม่ใช่วิชาหลัก” ตัวอย่างเช่น ในโรงเรียนประถมศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาที่ปรับปรุงในปี 2008 มี 9 วิชา: ภาษาญี่ปุ่น สังคมศึกษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ วิถีชีวิต ดนตรี, การวาดภาพ และงานฝีมือ คหกรรมศาสตร์ และพลศึกษา ส่วนที่ไม่ใช่วิชาหลัก ได้แก่ วิชาศีลธรรม และกิจกรรมภาษาต่างประเทศ และการสอนแบบบูรณาการ กิจกรรมพิเศษ

ประเทศญี่ปุ่นมีหลักสูตรมาตรฐานท้องถิ่น ซึ่งจัดทำโดยคณะกรรมการการศึกษาประจำจังหวัด และคณะกรรมการการศึกษาของเทศบาลนั้นมีพื้นฐานมาจากหลักสูตรการศึกษาซึ่งเป็นหลักสูตรมาตรฐานสากล แต่ละโรงเรียนจัดทำแผนปฏิบัติการรายปี โดยจะจัดทำ ช่วงต้นปีการศึกษา แผนปฏิบัติการจะใช้เป็นกำหนดทิศทาง ดังนี้ 1) วางแผนปฏิบัติการสำหรับผลการเรียนสาขาวิชา 2) วางแผนปฏิบัติการแต่ละภาคการศึกษา 3) วางแผนปฏิบัติการรายเดือน 4) วางแผนปฏิบัติการรายสัปดาห์และหน่วย 5) วางแผนปฏิบัติการรายวัน และ 6) วางแผนปฏิบัติการบทเรียนปัจจุบัน โดยแผนปฏิบัตินี้จะค่อยๆ ทำจากข้อ 1 ถึงข้อ 6 แผนการปฏิบัติการจะถูกนำมาประเมินสภาพจริงชั้นเรียนและตรวจสอบซ้ำเป็นระยะ นอกจากนี้โรงเรียนยังมีจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนในช่วงต้นปี แผนการเรียนการสอนนี้จัดทำขึ้นสำหรับแต่ละวิชาและกิจกรรมนอกหลักสูตร (ด้านศีลธรรม กิจกรรมพิเศษ ระยะเวลาของการศึกษาแบบบูรณาการ) ในแต่ละระดับชั้นและสำหรับแต่ละชั้นเรียน

หลักสูตรอาชีวศึกษาประเทศสิงคโปร์

หลักสูตรการศึกษาที่มุ่งสอนให้สามารถนำความรู้พื้นฐานมาประยุกต์ใช้กับการแก้ปัญหาต่างๆ ได้ โดยเฉพาะวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา เพื่อให้นักเรียนสามารถนำศักยภาพของตนมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งนี้การที่อนาคตทางการศึกษาทั้งหมดขึ้นอยู่กับผลคะแนน PSLE ทำให้เกิดความกดดันต่อนักเรียนตั้งแต่วัยเด็กสูงมาก และนำมาสู่ปัญหาความเครียดในท้ายที่สุด ในระยะหลังจึงได้เกิดเสียงต่อต้านและเรียกร้องจากประชาชนให้ปฏิรูประบบการศึกษา โดยเน้นการให้ความสำคัญกับคะแนนน้อยลงและมาให้

ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพด้านอื่น (เช่น ศิลปะ และกีฬา) มากขึ้น สิงคโปร์มีนโยบายปรับปรุงระบบอย่างค่อยเป็นค่อยไป เมื่อปี 2559 ได้มีการปรับปรุงผลสอบ PSLE ให้เป็นช่วงคะแนนไม่ได้เป็นร้อยละเพื่อลดความกดดันในการแบ่งเกรดนักเรียน และปี 2560 ได้มีการประกาศโควตาพิเศษแก่นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษโดดเด่นนอกจากด้านวิชาการในการเข้าโรงเรียนมัธยมศึกษาชั้นนำของสิงคโปร์

หลักสูตรที่เปิดสอน

1) วิทยาลัยโพลีเทคนิค (รัฐบาล) มีอยู่ 5 แห่ง

- (1) สิงคโปร์ โพลีเทคนิค (Singapore polytechnic)
- (2) หงีอัน โพลีเทคนิค (Ngee Ann polytechnic)
- (3) เทมาเสค โพลีเทคนิค (Temasek polytechnic)
- (4) นันยาง โพลีเทคนิค (Nanyang polytechnic)
- (5) รีพับลิคโพลีเทคนิค (Republic polytechnic)

วิทยาลัยโพลีเทคนิคเปิดสอนในระดับประกาศนียบัตร (Diploma) ใช้เวลาเรียน 3 ปี เปิดสอนในสาขาต่างๆ เช่น สถาปัตยกรรม การท่องเที่ยวการโรงแรม การบัญชี บริหารธุรกิจ การเงินการธนาคาร สื่อสารมวลชน วิศวกรรมศาสตร์ หลักสูตรนี้เน้นการจัดการเรียนการสอนทั้งด้านทฤษฎีและลงมือปฏิบัติ เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนก่อนเข้าสู่การทำงานในระดับกลาง (Middle Level Professional) ในสายงานต่างๆ เมื่อเรียนจบหลักสูตรนักเรียนสามารถศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีต่อเนื่องในภาคพิเศษ เช่น เรียนภาคค่ำและภาคเสาร์-อาทิตย์ ควบคู่ไปกับการทำงาน แต่ถ้าหากนักเรียนที่มีผลการเรียนดีและยังไม่ต้องการทำงานก็สามารถเทียบโอนผลการเรียนต่อปริญญาตรีต่อเนื่องกับมหาวิทยาลัยของสิงคโปร์ได้

โดยมีหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน จำนวน 14 หลักสูตร แบ่งออกเป็น 97 สาขาวิชา ดังนี้ 1) หลักสูตรด้านกฎหมาย 2) หลักสูตรด้านการดูแลส่วนบุคคลและการออกกำลังกาย 3) หลักสูตรด้านการศึกษาและการฝึกอบรม 4) หลักสูตรด้านท่องเที่ยวและการบริการ 5) หลักสูตรด้านธุรกิจและบริหาร ครอบคลุมการเงิน การบัญชี การตลาด การจัดการทรัพยากรบุคคลและการบริหารงาน 6) หลักสูตรด้านมนุษยศาสตร์ 7) หลักสูตรด้านวิทยาศาสตร์ คอมพิวเตอร์และไอที 8) หลักสูตรด้านวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ 9) หลักสูตรด้านวิศวกรรมศาสตร์ 10) หลักสูตรด้านศิลปะและการออกแบบ 11) หลักสูตรด้านสถาปัตยกรรมกรรมและการก่อสร้าง 12) หลักสูตรด้านสังคมศาสตร์และสื่อ 13) หลักสูตรด้านสุขภาพและการแพทย์ และ 14) หลักสูตรด้านเกษตรกรรมและสัตวแพทยศาสตร์

2) มหาวิทยาลัยของสิงคโปร์ มี 4 แห่ง

(1) National University of Singapore หรือ NUS เป็นมหาวิทยาลัยที่เก่าแก่ที่สุดในสิงคโปร์

(2) Nanyang Technological of University หรือ NTU เป็นมหาวิทยาลัยที่มีพื้นที่ใหญ่ที่สุดในสิงคโปร์

(3) Singapore Management University หรือ SMU เป็นมหาวิทยาลัยที่มีความโดดเด่น คือ ก่อตั้งโดยใช้ “โรงเรียนวอร์ทอน มหาวิทยาลัยเพนซิลวาเนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา (The Wharton school of The University of Pennsylvania) เป็นต้นแบบ

(4) Singapore University of Technology and Design หรือ SUTD เป็นมหาวิทยาลัยใหม่ที่ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี 2009 แต่มีมาตรฐานสูงเพราะมีมหาวิทยาลัยระดับชั้นนำของโลกมาร่วมก่อตั้ง

สำหรับระยะเวลาการศึกษาในระดับปริญญาตรีใช้เวลาเรียน 3 – 5 ปีขึ้นอยู่กับสาขาวิชาที่เลือกเรียน โดยนักเรียนจะเข้ามาศึกษาในระดับอุดมศึกษาจะต้องมีผลการสอบ GCE A Level อยู่ในระดับดีมากๆ

รูปแบบหลักสูตร

1) Shelton High School

(1) Edexcel International General Certificate Of Secondary Education International GCSE คือ ความสมดุลของหลักสูตรนานาชาติที่ออกแบบมาเพื่อส่งเสริมมาตรฐานทางวิชาการขั้นสูงผ่านวิธีการปฏิบัติในการเรียนการสอน ความสำเร็จที่นักเรียนจะได้รับจากหลักสูตรนี้ คือ เทียบเท่าในมาตรฐานของระดับ GCE Ordinary Level และการสอบ British GCES หลักสูตรเหมาะสำหรับนักเรียนนานาชาติทุกชาติและทุกระดับความสามารถ มีการเตรียมความพร้อมที่เหมาะสมสำหรับหลักสูตรระดับสูง เช่น ประกาศนียบัตรการศึกษานานาชาติขั้นสูง (Advanced International Certificate of Education: AICE), International GCE Advanced Level , SAT และ APT บัณฑิตนานาชาติ และสำหรับสายอาชีพและการจ้างงาน International GCSE ให้บริการที่ Shelton High School ครอบคลุมช่วงของโมดูล / วิชาที่มีหลักสูตรที่ได้รับการตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ทันกับการพัฒนาในทางปฏิบัติการศึกษาและเพื่อตอบสนองความต้องการทั่วโลก

(2) Singapore – Cambridge General Certificate Of Education (GCE) O – Level Shelton เตรียมนักเรียนสำหรับ GCE O–Level และ International

GCSE Examination คุณสมบัติเหล่านี้ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง และได้รับการยอมรับโดยนายจ้างหน่วยงานการศึกษา และสถาบันการศึกษาชั้นสูงทั่วโลก University of Cambridge Local Examinations Syndicate (UCLES) เป็นผู้ที่มีอำนาจตรวจสอบรายวิชาภาษาอังกฤษ การสอบสิงคโปร์ (Singapore Examinations) และคณะกรรมการประเมินเป็นคณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายที่พัฒนาและดำเนินการสอบระดับชาติในสิงคโปร์ และให้บริการตรวจสอบและบริการการประเมินอื่นๆ ในประเทศเช่นเดียวกับต่างประเทศ The Singapore Examinations and Assessment Board (SEAB) ร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการในการสอบระดับชาติทั้งหมด และเพื่อให้แน่ใจว่ามีการรักษาคุณภาพมาตรฐานสูงสุดของประเทศ การเตรียมการสำหรับการสอบ OLevel รวมถึงการประเมินผลการเรียนรายเดือนที่นำไปสู่การตรวจสอบขั้นสุดท้ายดำเนินการโดย SEAB

(3) Singapore – Cambridge General Certificate Of Education (GCE) A – Level หลักสูตร Singapore – Cambridge GCE A – Level ไม่เพียงแต่เน้นในการเรียนรู้แต่ยังมุ่งเน้นไปที่การสร้างความยืดหยุ่นในความมั่นใจด้วย การเรียนการสอนในวิชาเหล่านี้นักเรียนจะเป็นศูนย์กลาง วิชาที่นำเสนอมีระดับ H1 และ H2 ขึ้นอยู่กับความสามารถของนักเรียน โครงสร้างระดับชั้นเปิดโอกาสให้นักเรียนได้บรรลุเป้าหมายยอดเยี่ยมของตนเอง 2 ปีที่ผ่านมาโปรแกรมนี้ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางและเป็นที่ยอมรับของนายจ้าง หน่วยงานการศึกษาและสถาบันการศึกษาชั้นสูงทั่วโลก ตลอดระยะเวลาทั้งหมดของหลักสูตรนักเรียนจะได้รับการประเมินผลการเรียนรายเดือนที่นำไปสู่การตรวจสอบขั้นสุดท้ายที่ดำเนินการโดย SEAB

2) Shelton College

Certificate for Higher Education (CHE) เป็นหลักสูตรเตรียมอุดมศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับนักเรียนส่วนใหญ่ที่ต้องการศึกษาในระดับสูง ซึ่งมีการเรียนการสอนเป็นภาคภาษาอังกฤษเหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับนักเรียนที่ต้องการเรียนด้านวิชาชีพอย่าง เช่น ธุรกิจหรือการท่องเที่ยว

หลักสูตรอาชีวศึกษาประเทศเกาหลีใต้

หลักสูตรสำหรับโรงเรียนมัธยมอาชีวศึกษาประกอบด้วยวิชาทั่วไปและอาชีวศึกษา นักเรียนจะต้องใช้เวลาเรียน 216 หน่วยใน 6 ภาคเรียน ซึ่งประกอบไปด้วย 3 ปี จากทั้งหมด 216 หน่วย นักเรียนจะต้องเรียนวิชาขั้นต่ำ 82 หน่วยเช่นวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ 82 หน่วยที่จัดสรรให้กับวิชาอาชีวศึกษาจาก 2 ถึง 68 หน่วย ควรได้รับการจัดสรรสำหรับการฝึกอบรมภาคสนาม โปรแกรมการฝึกอบรมภาคสนามดำเนินการในความร่วมมือกับ

แต่ละอุตสาหกรรมที่ Pusan Auto High School (PAHS) นักเรียนจะได้รับการคัดเลือกโดยไม่มี ความแตกต่างใดๆ กับความเชี่ยวชาญของพวกเขา แต่ในปีที่สองพวกเขาเลือกหนึ่งในสาม วิชาเอก: เครื่องจักรอิเล็กทรอนิกส์ (การประมวลผลชิ้นส่วนรถยนต์) รถยนต์ (การตรวจสอบและ ซ่อมแซมรถยนต์) และอัตโนมัติ ควบคุม (การบำรุงรักษาและการซ่อมแซมสิ่งอำนวยความสะดวก อัตโนมัติของโรงงาน) นักเรียนจะต้องได้รับ 216 หน่วยกิตในโปรแกรม 3 ปีของพวกเขา วิชา ทั่วไปคิดเป็น 48% ของหลักสูตรในขณะที่วิชาเฉพาะประกอบไปด้วย 52% ดังนั้นหลักสูตรเฉพาะ ทางจึงแสดงจุดเน้นที่แตกต่างในการศึกษาวิชาชีพ นักเรียนจะต้องจบหลักสูตรแกนกลางในปีแรก ของพวกเขา ในปีที่ 2 ของพวกเขาพวกเขาเลือกวิชาเอกและเลือกหลักสูตรที่เฉพาะเจาะจงกับ ความเชี่ยวชาญของพวกเขา (ทฤษฎีและภาคปฏิบัติ) ปีที่ 3 เป็นโครงการความเชี่ยวชาญขั้นสูง ซึ่งเปิดโอกาสให้นักศึกษา OJT และโอกาสได้รับคุณวุฒิ เพื่อประสิทธิภาพในการเรียนมีการ ฝึกซ่อมเป็นกลุ่มจำนวน 40 คน และไม่ต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกมากมายและมีส่วนร่วม อย่างแข็งขันจากนักเรียนและในกลุ่มเล็กๆ จำนวน 15-20 คน เมื่อนักเรียนทุกคนต้องลงใช้และ ฝึกฝนทักษะอย่างแข็งขัน

หลักสูตรที่เปิดสอน

หลักสูตรอาชีวศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายใช้ระยะเวลา เรียน 3 ปี และหลักสูตรหลังมัธยมศึกษาใช้เวลาเรียน 2 ปี ส่วนหลักสูตรทางทะเล การประมงและ หลักสูตรพยาบาลจะใช้ระยะเวลา 2 ปีครึ่งและ 3 ปี ตามลำดับ

1) มัธยมศึกษาตอนปลาย

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (Godeung Hakgyo) เป็น หลักสูตรช่วงปีสุดท้ายของระดับมัธยมศึกษาใช้ระยะเวลาเรียน 3 ปี หลักสูตรนี้รับนักเรียนอายุ 15 – 18 ปี ซึ่งโรงเรียนมัศึกษานี้มีหลายประเภท ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วไป โรงเรียน มัธยมศึกษาสายอาชีพ โรงเรียนมัธยมศึกษาวิทยาศาสตร์ โรงเรียนมัธยมศึกษาพิเศษ รวมไปถึง โรงเรียนสอนภาษาต่างประเทศและโรงเรียนมัธยมศึกษาศิลปะ เหล่านี้มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการ การศึกษา (ค่าเล่าเรียน)

โรงเรียนมัธยมปลายวิทยาศาสตร์ (Gwahak Godeung Hakgyo) มุ่งเน้นไปที่นักเรียนที่มีความสามารถโดยเฉพาะด้านวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ นักเรียน สามารถสำเร็จหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย 3 ปี ภายในระยะเวลา 2 ปี จากนั้นจึงเข้าศึกษาใน สถาบันอุดมศึกษาที่มีชื่อเสียงโดยไม่ต้องสอบเข้า การวิจัยเป็นจุดสนใจในโครงการและกิจกรรม แลกเปลี่ยนความร่วมมือให้เกิดขึ้นระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษา ศูนย์วิจัย และมหาวิทยาลัย ในแง่

ของประกาศนียบัตรระดับมัธยมปลายที่ได้รับจากมัธยมศึกษาวิทยาศาสตร์เปรียบได้กับอย่างน้อยประกาศนียบัตร HAVO

2) อาชีวศึกษา

การศึกษาอาชีวศึกษา (Silopgye Godeung Hakgyo) เป็นหลักสูตรที่ประกอบด้วยวิชาทั่วไปที่เพิ่มเติมองค์ประกอบทางอาชีวศึกษา นักเรียนสามารถเลือกตามความถนัดเฉพาะทาง ได้แก่ เกษตรกรรม เทคโนโลยี การค้า การประมง อุตสาหกรรม และคหกรรมศาสตร์ เงื่อนไขการรับสมัคร คือ ต้องสอบคัดเลือก (Silopgye Godeung Hakgyo Sunbal Chedo) ระยะเวลาที่กำหนดของหลักสูตร คือ 3 ปี เมื่อจบหลักสูตรจะได้รับประกาศนียบัตรด้านวิชาชีพ (Silop Godeung Hakgyo Jolupjang)

3) วิทยาลัยและมหาวิทยาลัย

เป็นสถาบันระดับอุดมศึกษา สามารถจำแนกออกเป็น 4 จำพวก คือ ระดับอนุปริญญา มหาวิทยาลัยวิทยุกระจายเสียงและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยโพลีเทคนิค และวิทยาลัยอื่นๆ มีจุดมุ่งหมายเพื่อสอนและศึกษาทฤษฎีทางวิชาการขั้นพื้นฐานและการประยุกต์ใช้ต่างๆ ตามความจำเป็นสำหรับความก้าวหน้าของสังคมและประชาคมโลก ซึ่งจะช่วยส่งเสริมบุคลิกภาพที่มีความสามารถในการเป็นผู้นำ ระยะเวลาในการศึกษา คือ 4 หรือ 6 ปี (Moo-sub Kang. 2000 : 12)

หลักสูตรอาชีวศึกษาประเทศเยอรมัน

การอาชีวศึกษาของประเทศเยอรมันในปัจจุบันจะเริ่มเมื่อนักเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมีอายุครบ 15 ปีบริบูรณ์ โรงเรียนอาชีวศึกษามีหลายระดับมีการจัดการศึกษาในลักษณะต่างๆกัน มีทั้งเรียนเต็มเวลาในโรงเรียนและเรียนแบบ Dual System ซึ่งจะใช้เวลาแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับระดับสาขาวิชาและลักษณะของสถานศึกษา รวมถึงระบบการศึกษาในแต่ละรัฐด้วย โรงเรียนเหล่านี้ได้แก่ Berufsschule (Vocational school), Berufsfachschule, Berufsaufbauschule, Fachoberschule และ Berufliches (Vocational) Gymnasium

หลักสูตรที่เปิดสอน

1) การอาชีวศึกษาระบบ Dual System

การอาชีวศึกษา หรือ การศึกษาระบบ Dual System จะเริ่มต้นจากนักเรียนต้องไปขอสมัครเป็นช่างฝึกหัด (Trainee or Apprentice) ในธุรกิจอุตสาหกรรมที่ตนประสงค์จะฝึกงานด้วย เมื่อผ่านการตรวจสอบคุณสมบัติต่างๆ และธุรกิจอุตสาหกรรมรับเข้าเป็น

ช่างฝึกหัดแล้ว ธุรกิจอุตสาหกรรมนั้นจะติดต่อกับโรงเรียนอาชีวศึกษาในเขตที่อยู่ใกล้ เพื่อวางแผนร่วมกันในการส่งช่างฝึกหัดไปรับการเรียนทฤษฎีตามช่วงเวลาที่ได้ตกลงกันได้

การฝึกปฏิบัติของช่างฝึกหัด Dual System ที่ฝึกงานกับธุรกิจอุตสาหกรรมภายใต้การดูแลของหอการค้าและอุตสาหกรรม ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า “Industrie” และช่างฝึกหัดที่ฝึกงานกับธุรกิจอุตสาหกรรมภายใต้การดูแลของหอการค้าหัตถกรรม ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า “Handwerk” ทั้งสองแบบมีความแตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะใน Industrie เป็นธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ จะมีสถานที่สำหรับช่างฝึกหัดโดยเฉพาะ รวมทั้งมีเครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์ และครูฝึกพร้อม ส่วน Handwerk เป็นธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดเล็กที่มีสถานที่ เครื่องมือ เครื่อง อุปกรณ์ ตลอดจนบุคลากรน้อยกว่า ลักษณะการเรียนการฝึกของช่างฝึกหัดจาก Industrie และ Handwerk ในระบบ Dual System ประเภทช่างอุตสาหกรรม มีดังนี้

1) ช่างฝึกหัดจาก Industrie

- ปีที่ 1 จะเรียนทฤษฎีที่โรงเรียนอาชีวศึกษาสัปดาห์ละ 2 วัน และฝึกงานในโรงงานของธุรกิจอุตสาหกรรมที่เรียกว่า Lehrwerkstatt สัปดาห์ละ 3 วัน ในช่วง 12 สัปดาห์แรก ระยะเวลาจะเป็นช่วงการทดลองการเรียนการฝึก การฝึกในปีที่ 1 นี้จะเป็นการฝึกฝีมือเบื้องต้น (เหมือนกับการฝึกฝีมือพื้นฐานของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ และวิทยาลัยเทคนิคต่างๆ)

- ปีที่ 2 ช่างฝึกหัดยังคงไปเรียนทฤษฎีสัปดาห์ละ 2 วัน และฝึกงานในโรงงานสัปดาห์ละ 3 วัน เช่นเดิม ลักษณะของการฝึกงานจะเริ่มแยกและเน้นในสาขาเฉพาะต่างๆ ที่เรียกว่า Fachausbildung สถานที่ฝึกงานจะแยกต่างหากจากการฝึกชั้นปีที่ 1 แต่บางแห่งอาจยังรวมอยู่ในโรงงานฝึกเดียวกัน ส่วนที่แยกบริเวณเฉพาะต่างหากจะเรียกว่า “Lehrecke” ในปลายปีที่ 2 จะมีการทดสอบ 1 ครั้ง ที่เรียกว่า Zwischenprüfung

- ปีที่ 3 ช่างฝึกหัดยังคงไปเรียนทฤษฎีสัปดาห์ละ 2 วัน เช่นเดิม ส่วนการฝึกงานนั้นจะแยกฝึกเฉพาะสาขาภายในโรงฝึกงานของสาขานั้นๆ บางแห่งช่างฝึกหัดจะเริ่มปฏิบัติงานผลิตจริงภายใต้การดูแลอย่างใกล้ชิดจากครูผู้ฝึก

- ปีที่ 4 เป็นช่วงครึ่งปีสุดท้ายของการเรียนการฝึกในระบบ Dual System ช่างฝึกหัดจะไปเรียนทฤษฎีสัปดาห์ละ 1 วัน และฝึกในโรงงาน 4 วัน ลักษณะการฝึกงานในโรงงานจะเป็นการร่วมปฏิบัติงานจริงภายในโรงงานเช่นเดียวกับช่างคนอื่นๆ โดยมีครูฝึกเป็นผู้ดูแลให้คำแนะนำต่างๆ ในช่วงสุดท้ายของการฝึกของหลักสูตรช่างฝึกหัดจะมีการทดสอบขั้น

สุดท้ายทั้งทฤษฎีและปฏิบัติเพื่อรับประกาศนียบัตร และจะมีการทดสอบจากหอการค้าเพื่อรับประกาศนียบัตรอีกต่างหาก

2) ช่างฝึกหัดจาก Handwerk จะแตกต่างไปจากช่างฝึกหัดจาก Industrie ส่วนระบบการเรียนการสอนนั้นอาจจะเป็นแบบ Part-Time Teaching หรือ Block Teaching

- ปีที่ 1 จะเป็นช่วงการเรียนการฝึก 12 สัปดาห์แรก ช่างฝึกหัดจะไปเรียนทฤษฎีที่โรงเรียนอาชีวศึกษาสัปดาห์ละ 2 วัน ส่วนการฝึกปฏิบัตินั้นจะเป็นการฝึกฝีมือพื้นฐานในบริเวณที่ใช้ฝึกโดยเฉพาะเรียกว่า Lehrecke หรือ Arbeitsplatz และการส่งออกไปฝึกงานในศูนย์อาชีพส่วนกลางที่เรียกว่า Berufsbildungszentrum (BBZ) ซึ่งเป็นศูนย์ฝึกวิชาชีพที่ธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดเล็กได้ร่วมกันจัดตั้งขึ้น โดยการสนับสนุนของหอการค้าหัตถกรรมของรัฐนั้นๆ ระยะเวลาที่ช่างฝึกหัดจะเข้ารับการฝึกในศูนย์ฝึกส่วนกลางนั้นจะต้องมีการวางแผนล่วงหน้าระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี

- ปีที่ 2 การเรียนทฤษฎีจะต้องไปเรียนสัปดาห์ละ 2 วัน เช่นเดิม และฝึกปฏิบัติสัปดาห์ละ 3 วัน วิชาเฉพาะสาขาในบริเวณที่ฝึกภายในธุรกิจอุตสาหกรรมที่เรียกว่า Arbeitsplatz และในบางช่วงเวลายังมาเรียนที่ศูนย์ฝึกส่วนกลางเช่นเดียวกับปีที่ 1 อาจเป็นการเรียนแบบ Block Teaching ในกรณีนี้ช่างฝึกหัดจะต้องเข้าเรียนทฤษฎีในโรงเรียนอาชีวศึกษาติดต่อกันเป็นระยะเวลาหลายสัปดาห์ และหลังจากนั้นก็เข้าฝึกปฏิบัติติดต่อกันเป็นเวลานาน วิธีนี้ช่างฝึกหัดสามารถเรียนหรือฝึกปฏิบัติเฉพาะสาขาโดยไม่ต้องสลับกันเรียนทฤษฎีหรือปฏิบัติ เช่น การเรียนฝึกในแบบ Part-Time Teaching ในปลายปีที่ 2 จะมีการทดสอบที่เรียกว่า Zwischenprüfung ด้วย

- ปีที่ 3 การเรียนการฝึกจะเป็นไปในลักษณะคล้ายกับปีที่ 2 คือ อาจจะเป็นการเรียนวิธี Part-Time Teaching หรือ Block Teaching แต่การฝึกในขั้นนี้จะเป็นการเรียนการฝึกที่เน้นสาขาเฉพาะเท่านั้น

- ปีที่ 4 เป็นช่วงสุดท้ายของการฝึกช่างฝึกหัด จะเรียนทฤษฎีสัปดาห์ละ 1 วัน และฝึกเน้นเฉพาะสาขา 4 วัน หรือเรียนแบบ Block Teaching ก่อนจะจบหลักสูตรจะมีการสอบเพื่อรับประกาศนียบัตรไปประกอบอาชีพ และจะมีการสอบเพื่อรับประกาศนียบัตรของหอการค้าอีกด้วย

การทดสอบเพื่อจะรับประกาศนียบัตรจากหอการค้าจะมีชื่อการสอบแตกต่างกันออกไป คือ

- ช่างฝึกหัดประเภทอุตสาหกรรม เรียกว่า Skilled Worker Examination

- ช่างฝึกหัดประเภทพาณิชยกรรมและการจัดการ เรียกว่า Commercial Asisitant Examination

- ช่างฝึกหัดประเภทหัตถกรรม เรียกว่า Journeyman Examination

- ช่างฝึกหัดประเภทเกษตรกรรม เรียกว่า Agricultural Examination

การทดสอบนี้ช่างฝึกหัดจะเข้าทดสอบเพื่อรับประกาศนียบัตรหรือไม่ก็ได้ แต่ส่วนใหญ่ช่างฝึกหัดจะเข้าทดสอบเกือบทั้งหมดเพราะไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย และประกาศนียบัตรจากหอการค้านี้เป็นที่ยอมรับในวงการธุรกิจอุตสาหกรรมทั่วไป

ความสำคัญของการศึกษาแบบ Dual System

1) ระบบการศึกษาแบบ dual system ของเยอรมนีถูกกล่าวขานว่าเป็น “backbone” ที่ทำให้เยอรมนีผ่านวิกฤตเศรษฐกิจทุก ๆ ครั้ง เนื่องจากเป็นระบบที่ทำให้ตลาดแรงงานของเยอรมนีมีแรงงานฝีมือที่ตรงกับความต้องการของภาคธุรกิจ ในลักษณะ perfect match เศรษฐกิจเยอรมนี จึงสามารถขับเคลื่อนได้อย่างมั่นคงและมีพลวัต รวมทั้งอัตราการว่างงานของประชากรที่มีอายุระหว่าง 14-25 ปี อยู่ที่ร้อยละ 7.8 ซึ่งต่ำที่สุดในยุโรป

2) หัวใจของระบบ dual system คือ การมีบทบาทนำของสภาหอการค้าและอุตสาหกรรมเยอรมัน (DIHK) ตั้งแต่ขั้นตอนการกำหนดหลักสูตร การลงทะเบียน การจัดส่ง และการรับรองคุณวุฒิ เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่สามารถสื่อสารความต้องการของภาคเอกชนเยอรมันกับโรงเรียนวิชาชีพ (Berufsschule) ในแต่ละพื้นที่ ค่าใช้จ่ายสำหรับการบริหารจัดการมาจากค่าสมาชิก (ในเยอรมนี มีข้อกำหนดเรื่อง compulsory membership ให้ทุกบริษัทเป็นสมาชิกของ DIHK) ส่วนรัฐจะสนับสนุนผ่านโรงเรียนวิชาชีพที่อยู่ในความรับผิดชอบของแต่ละรัฐ

3) ระบบอาชีวศึกษาของไทยถูกมองว่ามีอุปสรรคในเรื่อง “ค่านิยม” และ “การเทียบวุฒิ” แต่ประสบการณ์ของเยอรมนีได้แสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่จบหลักสูตร dual system เป็นบุคลากรที่เป็นที่ต้องการของตลาดและมีวุฒิที่เป็นที่ยอมรับในสังคม จึงไม่จำเป็นต้องชวนชวนเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี โดยปัจจุบันมีนักเรียนในหลักสูตรกว่า 1.6 ล้านคน หรือประมาณร้อยละ 50 ในขณะที่เพียงร้อยละ 30 ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา (ถือว่าต่ำมากเมื่อเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของ OECD) นอกจากนี้จำนวนนักเรียนที่เลือกเรียนหลักสูตร

dual system เพิ่มขึ้นต่อเนื่องจึงทำให้มีการแข่งขันสูง โดยเฉพาะบริษัทใหญ่ๆ เช่น Porsche BMW Siemens หรือธนาคารที่มีชื่อเสียง ที่แม้แต่นักเรียนที่จบสายสามัญแล้วก็สมัครแข่งขันเพื่อเข้าเรียนหลักสูตร dual system ทั้งๆ ที่สามารถศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย

4) ประเทศต่าง ๆ ได้เริ่มนำระบบ dual system ของเยอรมนีไปประยุกต์ใช้ในสาขาต่างๆ ที่สนใจ อาทิ ฮังการี (โลจิสติกส์) โปรตุเกส (กิจการโรงแรม) อาร์เจนตินา (บัญชี) อินเดีย (เครื่องกลไฟฟ้า) จีน (การซ่อมบำรุง) ในขณะที่ประเทศยุโรปตะวันออกบางประเทศที่เคยมีระบบ dual system แต่กลับยกเลิก อาทิ โรมาเนีย ก็เริ่มประสบปัญหาในตลาดแรงงาน จนมีกระแสเรียกร้องให้รัฐบาลทบทวนการตัดสินใจ

นอกจากนี้เยอรมันนี้เป็นประเทศหนึ่งในกลุ่ม OECD ที่ให้ความสำคัญกับเรื่องการศึกษาเป็นอย่างมาก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กๆ อยู่ในระดับสูงแต่ผลการสอบ PISA กลับแสดงให้เห็นว่าที่นี่ไม่ได้มีระบบโรงเรียนที่เสมอภาคกัน นั่นก็เพราะโรงเรียนของที่นี่ถูกแบ่งออกเป็น 3 ประเภท โดยเด็กจะได้ไปเรียนที่ไหนก็ขึ้นอยู่กับผลการศึกษาและฐานะทางสังคม เมื่อนักเรียนชั้นชั้น ป.4 ก็จะถูกคัดแยกไปเรียนต่อในระดับมัธยมยังสถาบันต่างๆ ตามผลการศึกษาที่ปรากฏ นั่นก็เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ในสิ่งที่เหมาะสมบนพื้นฐานของระบบโรงเรียนแบบไตรภาคี อันได้แก่ โรงเรียนที่เน้นการเรียนต่อสายอาชีพ โรงเรียนที่เน้นการเรียนรู้อื่นๆ และโรงเรียนที่เน้นด้านวิชาการ ซึ่งโดยทั่วไปนักเรียนที่เรียนดีและมีต้นทุนทางสังคมที่ดีมักจะเข้าศึกษาในโรงเรียนที่เน้นด้านวิชาการ ในขณะที่เด็กต้นทุนต่ำ หรือผู้อพยพจะได้เรียนในโรงเรียนสองแบบแรกแทบทั้งสิ้น

1.2.2.4 การพัฒนาครู

ครูเป็นบุคลากรที่เป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในองค์กรทางการศึกษาให้ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย ดังนั้นครูจึงต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในวิชาชีพที่ตนรับผิดชอบ มีทัศนคติมีความคิดสร้างสรรค์ และสามารถปรับตนเองให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ของสิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยีที่ทันสมัย การพัฒนาครูเป็นขั้นตอนหนึ่งของกระบวนการบริหารบุคคลที่มีความสำคัญยิ่ง โดยทั่วไปครูเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของความสำเร็จ สถานศึกษาจะก้าวหน้านั้นคงหรือล้มสลายนั้นขึ้นอยู่กับครูนั่นเอง การพัฒนาครูทำได้ 3 วิธีการใหญ่ๆ คือ วิธีการให้การศึกษา (Education) การฝึกอบรม (Training) และการพัฒนา (Development) อย่างใดอย่างหนึ่ง (ธีรยุทธ์ หล่อเลิศรัตน์ (2543, น. 17-37) สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา กำหนดว่า ครูซึ่งประกอบวิชาชีพหลักทางการเรียนการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จะต้องมิใช่

ประกอบวิชาชีพครูซึ่งใบอนุญาตมีอายุ 5 ปี ผู้ต่อไปประกอบวิชาชีพครู นอกจากจะมีวุฒิขั้นต่ำปริญญาตรีแล้วจะต้องมีผลการปฏิบัติงานตามมาตราฐาน การปฏิบัติงานโดยมีการพัฒนาตนเอง หรือมีกิจกรรมการพัฒนาในด้านต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน การจัดการเรียนรู้ การบริหารจัดการสถานศึกษา การบริหารจัดการหน่วยงาน รวมทั้งกิจกรรมที่ก่อประโยชน์ต่อการศึกษาโดยรวม ไม่น้อยกว่า 3 กิจกรรม ภายในเวลา 5 ปี โดยเป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติตั้งแต่วันที่ออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทางการศึกษาจนถึงปัจจุบันและกิจกรรมจะต้องไม่ซ้ำกันทั้ง 3 กิจกรรม (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2556 : 16-18)

ความหมายของการพัฒนาครู

การพัฒนาครูเป็นกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในการเปลี่ยนแปลงเจตคติพฤติกรรม ตลอดจนทักษะในการทำงานให้เปลี่ยนแปลงไปในทางที่พึงประสงค์ มีความคิดก้าวหน้า มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ มีผู้ให้ความหมายของการพัฒนาครูไว้ ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2540, น. 62) กล่าวไว้ว่า การพัฒนาครูเป็นการส่งเสริมให้ครูในหน่วยงานได้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการทำงานเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นการเสริมสร้างทัศนคติ ที่ดีในการทำงานอันจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน วิธีการพัฒนาครูมีหลากหลายวิธี ผู้บริหารควรที่จะให้ครูทุกคนสามารถดำเนินการตามขั้นตอนการพัฒนาครู

นวลศรี บุญรักษ์ (2542, น. 51) กล่าวไว้ว่า การพัฒนาครูเป็นกระบวนการหรือวิธีการส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถ ตลอดจนทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานอันจะส่งผลให้องค์กรและบุคคลมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ถาวร นามลาพุทธา (2549, น. 34) กล่าวไว้ว่า การพัฒนาครู หมายถึงกระบวนการที่จะพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ ความชำนาญ ประสบการณ์ ตลอดจนเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานเพื่อให้งานที่ปฏิบัติบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพมาก

ธงชัย คำปวง (2561, น. 26) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาครูหมายถึงกระบวนการขั้นตอนที่ส่งเสริมให้ครูที่ปฏิบัติงานเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมครูให้เป็นที่ต้องการขององค์กรทั้งในด้านความรู้ความสามารถ ทักษะ ความชำนาญ มีทัศนคติอุปนิสัยวิธีการทำงานให้มากยิ่งขึ้น ตลอดจนเปลี่ยนแปลงทัศนคติในทางที่ดีจนปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ

สูงขึ้น อันจะส่งผลให้องค์การหรือหน่วยงานที่ปฏิบัติงานอยู่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงขึ้นในเรื่องของการปฏิบัติงาน

แพกตอน (Paxton. 1976: 495) กล่าวว่า การพัฒนาครูเป็นเรื่องของการเรียนรู้ตลอดชีวิต หรือเป็นเรื่องของการเปิดโอกาสให้มีการศึกษาหาความรู้

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การพัฒนาครู หมายถึง กระบวนการที่ส่งเสริมให้ครู ในหน่วยงานได้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการทำงานเพิ่มมากขึ้น ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมครูให้เป็นที่ต้องการขององค์การหรือหน่วยงาน อันจะส่งผลให้องค์การหรือหน่วยงานที่ปฏิบัติงานอยู่สามารถบรรลุเป้าหมายขององค์การได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่สูงขึ้น

ความสำคัญของการพัฒนาครู

ครูเป็นวิชาชีพที่สร้างคนมาเพื่อพัฒนาสังคมและประเทศชาติ การพัฒนาครูให้มีความก้าวหน้า ก้าวทันต่อภาวะการณ์ ก้าวทันต่อวิทยาการและเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นจึงมีความจำเป็นและมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเสริมสร้างความรู้ความสามารถ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพและมีศักยภาพ เพราะครู คือ บุคลากรที่ทำหน้าที่ในการอบรมและพัฒนาผู้เรียน ถ้าครูมีความรู้ ทักษะและมีความชำนาญในสาขาวิชาชีพ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นแม่บทกฎหมายในการบริหารและจัดการศึกษาสู่มาตรฐานระดับชาติ ให้ความสำคัญต่อครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา โดยกำหนดไว้ในหมวด 7 มาตรา 52 ให้กระทรวงศึกษาธิการส่งเสริมให้มีระบบ กระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานเหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง เป็นพระราชบัญญัติฉบับแรกของประเทศไทยที่มีการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ ดังที่ พรรณอร อุฑุภาพ (2561, น. 241-242) ได้สรุปแนวคิดจากนักวิชาการหลายท่านเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาครู ดังนี้

1) สรรหาผู้เข้าเรียนวิชาชีพครู (Recruitment) ควรมีการคัดเลือกและสรรหาผู้เข้าเรียนครูที่มีคุณลักษณะเหมาะสมเข้ามาศึกษา รวมทั้งการบรรจุเข้าสู่ตำแหน่งก็ควรมีมาตรการพิเศษในการคัดเลือก

2) การจัดการศึกษาสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู ควรมีกระบวนการเดียวในการเตรียมครูตั้งแต่การเรียนระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาถึงระดับปริญญาตรีเป็นขั้นต้น เพื่อให้ครูสามารถเป็นผู้นำในการเป็นผู้อำนวยการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการพัฒนาบุคลิกภาพและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน

3) การอบรมครูประจำการ (In-Service training) ต้องเปิดโอกาสให้ครูประจำการได้เข้ารับการอบรมความรู้ใหม่ ๆ โดยเฉพาะการอบรมเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ซึ่งอาจใช้ระบบการศึกษาทางไกลเพื่ออำนวยความสะดวก และการประหยัดค่าใช้จ่าย เวลา และการทำงานในสถานศึกษา

4) การพัฒนาผู้สอนในสถาบันฝึกหัดครู (Teacher education) ควรมีการพัฒนาคณาจารย์ผู้สอนให้มีความรู้ความสามารถในการสอน การประยุกต์ใช้จิตวิทยาการศึกษา และการประเมินผลการเรียนเพื่อให้ได้ครูที่มีคุณภาพ ตลอดจนการสรรหาผู้ทรงคุณวุฒิจากชุมชนมาร่วมผลิตครู จะช่วยให้การผลิตครูมีประสิทธิผลยิ่งขึ้น

5) การให้การนิเทศ (Supervisors) ช่วยให้การควบคุม การตรวจสอบ และการปรับปรุงการปฏิบัติงานของครูให้เป็นระบบยิ่งขึ้น ช่วยให้ครูได้รับข้อมูลในการพัฒนาด้านต่างๆ เช่น องค์ความรู้ใหม่ๆ วิธีการสอน แหล่งข้อมูลสำหรับการเรียนรู้ ระบบการตรวจสอบและการวัดประเมินผลการเรียนรู้ซึ่งสถานศึกษาต้องจัดให้มีแผนและให้การนิเทศอย่างต่อเนื่อง

6) การบริหารจัดการ (Management) สถานศึกษาต้องมีการปฏิรูปการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาต่างๆ ให้ทันสมัย โดยส่งเสริมให้ครูมีศักยภาพในการเป็นผู้นำในการดำเนินงานด้านต่างๆ ของสถานศึกษา

7) เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนของครู (Participation by people from quest the teaching profession) เป็นการช่วยให้การสอนของครูมีความหมาย มีคุณภาพ และได้แนวร่วมในการตรวจสอบการทำงานของครูให้มีประสิทธิผลยิ่งขึ้น

8) สภาพการปฏิบัติงาน (Condition of work) สถานศึกษาต้องสร้างความตระหนักให้ครูต้องปฏิบัติกรเรียนการสอนอย่างเต็มกำลังความสามารถโดยไม่ละทิ้งหน้าที่ พร้อมให้ขวัญกำลังใจและการจัดสรรสวัสดิการต่าง ๆ เช่น เงินเดือน บ้านพัก การรักษาพยาบาล และค่าเล่าเรียนบุตรจะต้องดีพอเมื่อเปรียบเทียบกับอาชีพอื่น ๆ

9) อุปกรณ์การเรียนการสอน (Teaching materials) ครูต้องมีส่วนร่วมทั้งในการปรับปรุงหลักสูตรตั้งแต่ขั้นดำเนินการและขั้นการนำหลักสูตรไปใช้ โดยเฉพาะการใช้อุปกรณ์การเรียนการสอน เช่น สื่อการสอน แหล่งเรียนรู้ และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำเสนอความรู้ใหม่ๆ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิผลยิ่งขึ้น

10) การพัฒนาด้านความรู้ (Knowledge) สถานศึกษาและผู้ใช้ครูควรพัฒนาครูให้มีความรู้ที่ทันสมัยและต่อเนื่อง โดยเฉพาะการสร้างทักษะวิชาชีพครู (Skill of

effective pedagogy) เพื่อให้สามารถนำวิชาที่พวกเขาไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ทักษะการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด การบริหารจัดการชั้นเรียน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการประกันคุณภาพการศึกษา พรรณอร อุซุภาพ. (2561). การศึกษาและวิชาชีพครู. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

คุณลักษณะของครูที่จำเป็น

Andrew Churches ได้กล่าวถึงคุณลักษณะ 8 ประการ สำหรับการเป็นครูที่มีประสิทธิผลสูงในศตวรรษที่ 21 ดังนี้ (วิโรจน์ สารรัตนะ, 2556: 47-48)

1) การปรับตัว (adapting) รูปแบบการศึกษาใหม่เน้นการประเมินผล (Assessment – Focused Education Model) ครูศตวรรษที่ 21 ต้องสามารถปรับหลักสูตรและการสอนในเชิงสร้างสรรค์สามารถปรับใช้ทั้ง Software และ Hardware เพื่อให้สามารถใช้ได้หลากหลายกลุ่มและหลากหลายความสามารถ ปรับประสบการณ์การสอนอย่างเป็นพลวัต

2) การมีวิสัยทัศน์ (Being Visionary) เป็นองค์ประกอบสำคัญของการเป็นครูในยุคปัจจุบันและอนาคต ครูจะต้องมองอย่างบูรณาการระหว่างวิชาและหลักสูตร มองเห็นศักยภาพของเครื่องมือและเทคโนโลยีที่เกิดขึ้น ทำความเข้าใจและจัดกระทำเพื่อนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์กับการศึกษา เสาะแสวงหาความคิดจากคนอื่นแล้วจินตนาการนำมาใช้ในห้องเรียน

3) ความร่วมมือ (Collaborating) ครูต้องสามารถนำเครื่องมือเพื่อความร่วมมือมาใช้ให้เป็นประโยชน์กับผู้เรียน เป็นความร่วมมือเพื่อการแลกเปลี่ยน (Sharing) การสนับสนุน (Contributing) การทำให้ดีขึ้น (Adapting) และการประดิษฐ์สิ่งใหม่ๆ (Inventing)

4) กล้าคิดกล้าทำ (Taking Risks) ครูต้องกล้าคิด กล้าทำ กล้าออกนอกกรอบเดิม กล้าอุทิศตนเพื่อความรู้ของนักเรียน กล้ามีวิสัยทัศน์ กล้ากำหนดเป้าหมายและอำนวยความสะดวกต่อการเรียนรู้ กล้าใช้จุดแข็งของนักเรียนที่เป็น “ชาวพื้นเมืองดิจิทัล” (Digital Natives) ทำความเข้าใจและสร้างสิ่งใหม่ๆ ยอมให้พวกเขาสอนกันเองและให้ความไว้วางใจพวกเขา

5) การเรียนรู้ (Learning) ศตวรรษที่ 21 คาดหวังให้นักเรียนเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ดังนั้นครูจะต้องซึมซับประสบการณ์และความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากสิ่งเดิม

6) การสื่อสาร (Communicating) ครูจะต้องเรียนรู้การสื่อสารหรือการร่วมมือกัน เข้าใจถึงวิธีการอำนวยความสะดวก (Facilitate) ปลุกเร้าใจ (Stimulate) ควบคุม (Control) บรรเทา (Moderate) และบริหารการสื่อสารและความร่วมมือ

7) เป็นต้นแบบทางพฤติกรรม (Modeling Behavior) ครูควรเป็นต้นแบบความอดทนอดกลั้น ความตระหนักเรื่องโลก การยอมรับผลการประเมินทั้งจากภายในและภายนอก

8) การนำ (Leading) ความมีภาวะผู้นำของครูมีความสำคัญต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของโครงการต่าง ๆ

ซึ่งสอดคล้องกับถนอมพร เลหาจรัสแสง (2557 :15-18) ได้สรุปความหมายคุณลักษณะของครูในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูไทยในอนาคต (C-Teacher) ซึ่งมีทักษะที่จำเป็นประกอบด้วย 8 ประการ คือ

1) C-Content หมายถึง การที่ผู้สอนต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาที่ตนรับผิดชอบในการสอน C-Content ถือเป็นลักษณะที่จำเป็นอย่างที่สุดและขาดไม่ได้สำหรับผู้สอน เพราะถึงแม้ผู้สอนจะมีทักษะ C อื่นที่เหลือทั้งหมด แต่หากขาดซึ่งความเชี่ยวชาญในเนื้อหาการสอนของตนแล้วเป็นไปไม่ได้เลยที่ผู้เรียนจะสามารถเรียนรู้จากกิจกรรมที่เกิดขึ้นจากผู้สอนที่ไม่มั่นใจในเนื้อหาหรือไม่เข้าใจในสิ่งที่ตนพยายามถ่ายทอด/ส่งผ่านให้แก่ผู้เรียน

2) C-Computer (ICT) Integration หมายถึง การที่ผู้สอนมีทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ในการบูรณาการกับการเรียนการสอนในชั้นเรียน เหตุผลสำคัญที่ผู้สอนจำเป็นต้องมีทักษะด้านการประยุกต์คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือหนึ่งในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ นอกจากจะเป็นการติดอาวุธด้านทักษะในการใช้ ICT โดยทางอ้อมให้แก่ผู้เรียนแล้ว หากมีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพก็ยังสามารถส่งเสริมทักษะกระบวนการคิดของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

3) C-Constructionist หมายถึง การที่ผู้สอนเป็นผู้สร้างสรรค์มีความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิด Constructionism ซึ่งมุ่งเน้นว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้นั้นเป็นเรื่องภายในของตัวบุคคลจากการที่ได้ลงมือทำกิจกรรมใดๆ ให้เกิดการสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ที่เชื่อมโยงกับประสบการณ์หรือความรู้เดิมที่อยู่ในตัวบุคคลนั้นมาก่อน ผู้สอนที่เป็นผู้สร้างสรรค์ไม่เพียงแต่ใช้ทักษะนี้ในการพัฒนาในด้านของเนื้อหาความรู้ใหม่สำหรับผู้เรียน หากยังสามารถนำไปใช้ในการสร้างแผนการเรียนรู้ต่างๆ ซึ่งครอบคลุมกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ขึ้นในตนเองผ่านการลงมือผลิตชิ้นงานต่างๆ เช่น งานศิลปะ การเขียน โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ฯลฯ

4) C-Connectivity หมายถึง การที่ผู้สอนมีทักษะในการจัดกิจกรรมที่เชื่อมโยงระหว่างผู้เรียนด้วยกัน เพื่ออาจารย์ทั้งในสถานศึกษาเดียวกันและต่างสถานศึกษา หรือเชื่อมโยงสถานศึกษา บ้าน และ/หรือชุมชนเข้าเป็นส่วนหนึ่งของสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ของผู้เรียน เนื่องจากแนวคิดที่ว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดี เมื่อสิ่งที่เรียนรู้มีความสัมพันธ์โดยตรง หรือเกี่ยวข้องกับความสนใจ ประสบการณ์ ความเชื่อ สังคม และวัฒนธรรมของผู้เรียน การที่ผู้สอนสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่ผู้เรียนเรียนรู้ในชั้นเรียนกับเพื่อน อาจารย์ในสถานศึกษา บ้าน และสังคมล้อมที่ผู้เรียนเป็นส่วนหนึ่งได้มากเท่าใด ก็ย่อมทำให้ผู้เรียนเกิดการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งที่เรียนรู้กับประสบการณ์ตรงได้มากเท่านั้น

5) C-Collaboration หมายถึง การที่ผู้สอนมีความสามารถในการเรียนรู้แบบร่วมมือกันกับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ ผู้สอนจะต้องมีทักษะในบทบาทของการเป็นโค้ช หรือที่ปรึกษาที่ดีในการเรียนรู้ (ส่วนใหญ่จะอยู่ในลักษณะของการเรียนรู้ด้วยตนเอง) ของผู้เรียน รวมทั้งการเป็นผู้เรียนเองในบางครั้ง ทักษะสำคัญของการเป็นโค้ชหรือที่ปรึกษาที่ดีนั้น ได้แก่ การสร้างฐานการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนเป็นระยะอย่างเหมาะสม อำนวยให้ผู้เรียนเกิดฐานการเรียนรู้ที่จะต่อยอด การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมขึ้นได้ ทั้งนี้การเรียนรู้จะเกิดขึ้นในผู้เรียนได้อย่างจำกัดหากปราศจากซึ่งฐานการเรียนรู้ที่เหมาะสมผู้สอน

6) C-Communication หมายถึง การที่ผู้สอนมีทักษะในการสื่อสารกับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีไม่เฉพาะการพัฒนาให้เกิดทักษะของเทคนิคการสื่อสารที่ดี เช่น การอธิบายด้วยคำพูด ข้อความ ยกตัวอย่าง ฯลฯ เท่านั้น หากยังหมายรวมถึงการเลือกใช้สื่อ (Media) ที่หลากหลายที่ช่วยให้ผู้สอนสามารถส่งผ่านเนื้อหาสาระที่ต้องการจะนำเสนอ หรือสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างเหมาะสม

7) C-Creativity หมายถึง การที่ผู้สอนเป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ เพราะบทบาทของผู้สอนในยุคสมัยหน้านั้นไม่ได้มุ่งเน้นการเป็นผู้บ่ม/ส่งผ่านความรู้ให้กับผู้เรียนโดยตรง หากมุ่งไปสู่บทบาทของการสร้างสรรค์ ออกแบบสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน ผู้สอนจะได้รับการคาดหวังให้สามารถที่จะรังสรรค์กิจกรรมใหม่ๆ ต่างๆ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน

8) C-Caring หมายถึง การที่ผู้สอนจะต้องมีความเมตตา ความรัก ความปรารถนา และความห่วงใยอย่างจริงใจแก่ผู้เรียน ในทักษะทั้งหมดที่ได้กล่าวมานั้นทักษะ Caring นับว่าเป็นทักษะที่สำคัญที่สุด ทั้งนี้เพราะความเมตตา รัก ปรารถนาดี และห่วงใยกับผู้เรียนของผู้สอนนั้นจะทำให้ผู้เรียนเกิดความเชื่อใจต่อผู้สอน ส่งผลให้เกิดสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้

ในลักษณะการตื่นตัวอย่างผู้ผ่อนคลาย แทนความรู้สึกรัดกุมกังวลในสิ่งที่จะเรียนรู้ ซึ่งการตื่นตัวอย่างผ่อนคลาย ถือว่า เป็นสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมที่สุดที่จะทำให้สมองเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ระบบการพัฒนาคูของประเทศไทย

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา กำหนดว่า ครูซึ่งประกอบวิชาชีพหลักทางด้านการเรียนการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จะต้องมิใช่ประกอบวิชาชีพครูซึ่งใบอนุญาตมีอายุ 5 ปี ผู้ต่อใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู นอกจากจะมีวุฒิขั้นต่ำปริญญาตรีแล้วจะต้องมีผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐาน การปฏิบัติงาน โดยมีการพัฒนาตนเอง หรือมีกิจกรรมการพัฒนาในด้านต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน การจัดการเรียนรู้การบริหารจัดการสถานศึกษา การบริหารจัดการหน่วยงาน รวมทั้งกิจกรรมที่ก่อประโยชน์ต่อการศึกษาโดยรวม ไม่น้อยกว่า 3 กิจกรรม ภายในเวลา 5 ปี โดยเป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติตั้งแต่วันที่ออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทางการศึกษาจนถึงปัจจุบันและกิจกรรมจะต้องไม่ซ้ำกันทั้ง 3 กิจกรรม (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2556 : 16-18)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2556) ได้วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และปัญหาการพัฒนาคู พบว่ามี 7 ประเด็นที่สำคัญ คือ

1) ระบบการพัฒนาคูในภาพรวม พบว่า ระบบการพัฒนาคูของประเทศไทยยังไม่มีหน่วยงานหรือเจ้าภาพหลักที่จะทำหน้าที่ดูแล กำกับติดตาม วางระบบและวางแผนการพัฒนาในภาพรวมการพัฒนาคูมีหลายหน่วยงานจัดอบรมพัฒนา ขาดระบบฐานข้อมูลของครู ขาดการวางแผนร่วมกัน ทำให้การพัฒนาไม่มีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน เกิดความซ้ำซ้อน ไม่เกิดความคุ้มค่า

2) กลไกการขับเคลื่อนเพื่อพัฒนาคู พบว่า การพัฒนาคูประจำการยังขาดกลไกในการรวมพลังขับเคลื่อนเพื่อพัฒนาวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง ไม่มีระบบการบริหารจัดการนิเทศติดตามผลที่จะช่วยในการพัฒนาคู ระบบการนิเทศช่วยเหลือครูยังมีความอ่อนแอ

3) การหาความจำเป็นในการพัฒนาคู พบว่า การพัฒนาคูยังขาดการวิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคู ทำให้กระบวนการพัฒนาไม่ตอบสนองต่อความต้องการของครู หลักสูตรการพัฒนาคูยังไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงของห้องเรียน ฝ่ายจัดอบรมและพัฒนาคูมักกำหนดหลักสูตรตามความจำเป็นของตนเอง ขาดการค้นหาคความจำเป็นในการพัฒนาคูที่แท้จริง

4) วิธีการและสาระการพัฒนาครู พบว่า การพัฒนาครูยังใช้รูปแบบเดิมๆ ไม่มีนวัตกรรมใหม่ ซึ่งไม่ตรงกับความต้องการของครู การพัฒนาครูมีระยะเวลาสั้นๆ ไม่เหมาะสมกับ

เนื้อหา ส่วนใหญ่ใช้การบรรยาย ฝึกอบรมและพัฒนาในห้องประชุม ขาดการเชื่อมโยงกับกิจกรรมการ

เรียนการสอนในห้องเรียน เน้นในหลักการ / ทฤษฎีมากกว่าการได้ลงมือปฏิบัติ จึงทำให้ครูไม่สามารถ

ประยุกต์ใช้ความรู้จากการอบรมพัฒนาได้ สาระจากการพัฒนาเน้นให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนา

หลักสูตรและเทคนิคการสอนมากกว่าด้านอื่นๆ เป็นการฝึกอบรมระยะสั้น ผลการพัฒนาไม่สามารถ

ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจัดการเรียนการสอนของครูได้

5) สถานที่จัดอบรมพัฒนาครู พบว่า การพัฒนาครูส่วนใหญ่เน้นการอบรมตามห้องประชุมในโรงแรม หรือในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งดึงครูออกจากห้องเรียนส่งผลกระทบต่อจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะจะมีปัญหาในโรงเรียนที่มีครูไม่ครบชั้น

ในปัจจุบันระบบการพัฒนาครูมีการจัดการพัฒนาค่อนข้างมาก การอบรมพัฒนาครูบางหลักสูตรมีความซ้ำซ้อน รวมทั้งยังมีการพัฒนาโดยใช้รูปแบบเดิมๆ โดยมีการรูปแบบการพัฒนา ดังนี้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550)

1) การส่งครูไปเข้าร่วมการประชุม อบรม สัมมนาตามที่หน่วยงานต่างๆ จัดขึ้น

2) การไปศึกษาดูงาน การจัดอบรมสัมมนาในโรงเรียน โดยเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้

3) การส่งครูไปศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

4) การนิเทศภายใน

5) การทำวิจัยในชั้นเรียน

6) การมอบหมายให้ครูอ่านหนังสือเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้และงานที่เกี่ยวข้องกับครู

7) การเรียนรู้จากการปฏิบัติโดยหมุนเวียนครูให้ปฏิบัติงานในหลายหน้าที่

- 8) การจัดทีมงานเพื่อเรียนรู้และปฏิบัติงานร่วมกัน
- 9) การนำโครงการต่าง ๆ จากภายนอกเข้ามาดำเนินการภายในโรงเรียนเพื่อกระตุ้นการทำงานของครูภายในโรงเรียน
- 10) การสนับสนุนครูให้ทำผลงานทางวิชาการเพื่อเลื่อนวิทยฐานะและขอรับรางวัลจากหน่วยงานต่าง ๆ
- 11) การส่งครูไปเป็นวิทยากรในโอกาสต่าง ๆ
- 12) การเข้าร่วมโครงการต่าง ๆ ทั้งระดับประเทศและระดับภูมิภาค เพื่อกระตุ้นให้ครูตื่นตัวพัฒนาตนเอง เป็นต้น

ปัจจุบัน (2560) กระทรวงศึกษาธิการมีการจัดตั้ง “สถาบันคุรุพัฒนา” ขึ้น โดยเป็นหน่วยงานที่มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

- 1) เสนอแนะนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 2) วิจัย พัฒนา และสร้างสรรค์นวัตกรรม องค์ความรู้ที่ลุ่มลึกและสร้างความเชี่ยวชาญเฉพาะทางเกี่ยวกับวิชาชีพทางการศึกษา และศาสตร์ที่เกี่ยวข้องของระดับหลังปริญญา
- 3) รับรองหลักสูตรการอบรมและพัฒนาผู้ประกอบการวิชาชีพทางการศึกษา ตลอดจนพัฒนาแนวทางการรับรองหลักสูตรการอบรมและพัฒนาผู้ประกอบการวิชาชีพทางการศึกษา
- 4) ส่งเสริม สนับสนุน การอบรม พัฒนาผู้ประกอบการวิชาชีพทางการศึกษา และการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาวิชาชีพทางการศึกษา
- 5) ดำเนินงานเกี่ยวกับการฝึกอบรมและดำเนินการอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากคุรุสภา
- 6) พัฒนาคณะความรู้และเป็นศูนย์กลางข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรการอบรมและพัฒนาผู้ประกอบการวิชาชีพทางการศึกษาเพื่อเผยแพร่ รวมทั้งเป็นศูนย์กลางการติดต่อและแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการ และกิจกรรมอื่น ๆ ในวิชาชีพทางการศึกษา ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

เป้าหมายการดำเนินงานของสถาบันคุรุพัฒนา มีดังนี้

เป้าหมายระยะสั้นจากนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ในสมัยที่ นายแพทย์ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในปี พุทธศักราช

2560 นี้ เป็นนโยบายที่มีความกล้าหาญและผลักดันจนสำเร็จ คือ การให้ครูการศึกษาขั้นพื้นฐานมีอำนาจในการเลือกประเด็นพัฒนาตนเองได้

1) พัฒนาแผนงานวิจัยเพื่อกำหนดนโยบายการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

2) การพัฒนาชุดโครงการเพื่อการส่งเสริมและยกระดับคุณภาพการผลิตครู

3) การสร้างกรอบความคิดของหลักสูตรเพื่อให้หน่วยงานอื่นๆ นำเสนอหลักสูตรสำหรับการพัฒนาครู ตามวิถีสถาตามเกณฑ์ของ ก.ค.ศ.

4) พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อรองรับการเสนอหลักสูตรการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาของหน่วยพัฒนา

ระบบการพัฒนาครูของประเทศญี่ปุ่น

ระบบการผลิตครูของประเทศญี่ปุ่น เป็นการจัดการศึกษาโดยคณะศึกษาศาสตร์/ครุศาสตร์ ในมหาวิทยาลัยและระดับมหาวิทยาลัย มีจำนวนทั้งหมด 48 แห่ง ระบบการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีหลักสูตร 4 ปี และมีการฝึกสอนในสถานศึกษาจำนวน 12 สัปดาห์

ในปี พ.ศ. 2492 ได้มีการจัดตั้งกฎหมายรับรองครู ใบรับรองมี 3 ระดับ ได้แก่ ใบรับรองปกติ (ระดับ 1 และระดับ 2) ใบรับรองพิเศษ และใบรับรองชั่วคราว ซึ่งใบรับรองระดับ 1 จะมอบให้กับผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบัน 4 ปี ในขณะที่ใบรับรองระดับ 2 มอบให้กับผู้สำเร็จการศึกษาวิทยาลัยจูเนียร์ กฎหมายและระเบียบข้อบังคับได้กำหนดจำนวนหน่วยกิตขั้นต่ำที่บุคคลต้องได้รับในหลักสูตรฝึกอบรมครูที่มหาวิทยาลัย บัณฑิตวิทยาลัย และวิทยาลัย เป็นข้อกำหนดพื้นฐานและจำนวนหน่วยกิตขั้นต่ำเพื่อรับใบรับรองการสอน โดยแบ่งเป็น 5 ประเภท ได้แก่ ครูประถมศึกษาศรี ครูมัธยมต้น ครูมัธยมปลาย ครูอนุบาล และครูโรงเรียนพิเศษ ดังนี้ (Hirotohi Yamasaki. 2016 : P.22-23)

(1) วิชาชีพครูประถมศึกษาศรี แบ่งออกเป็น 3 แบบ ได้แก่ 1) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง คุณวุฒิปริญญาโท จำนวนรายวิชาที่ต้องเรียนรวม 91 หน่วยกิต 2) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ แบบ 1 คุณวุฒิปริญญาตรี จำนวนรายวิชาที่ต้องเรียนรวม 67 หน่วยกิต 3) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ แบบ 2 คุณวุฒิอนุปริญญา จำนวนรายวิชาที่ต้องเรียนรวม 45 หน่วยกิต

(2) วิชาชีพอฐมวัยศึกษาศอนต้น แบ่งออกเป็น 3 แบบ ได้แก่

1) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง คุณวุฒิปริญญาโท จำนวนรายวิชาที่ต้องเรียนรวม 91 หน่วยกิต 2) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ แบบ 1 คุณวุฒิปริญญาตรี จำนวนรายวิชาที่ต้องเรียนรวม 67 หน่วยกิต 3) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ แบบ 2 คุณวุฒิอนุปริญญา จำนวนรายวิชาที่ต้องเรียนรวม 43 หน่วยกิต

(3) วิชาชีพอฐมวัยศึกษาศอนปลาย แบ่งออกเป็น 2 แบบ ได้แก่

1) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง คุณวุฒิปริญญาโท จำนวนรายวิชาที่ต้องเรียนรวม 91 หน่วยกิต 2) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ แบบ 1 คุณวุฒิปริญญาตรี จำนวนรายวิชาที่ต้องเรียนรวม 67 หน่วยกิต

(4) วิชาชีพอฐมวัยศึกษาศอนกลาง แบ่งออกเป็น 3 แบบ ได้แก่ 1) ระดับ

ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง คุณวุฒิปริญญาโท จำนวนรายวิชาที่ต้องเรียนรวม 83 หน่วยกิต 2) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ แบบ 1 คุณวุฒิปริญญาตรี จำนวนรายวิชาที่ต้องเรียนรวม 59 หน่วยกิต 3) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ แบบ 2 คุณวุฒิอนุปริญญา จำนวนรายวิชาที่ต้องเรียนรวม 39 หน่วยกิต

(5) วิชาชีพอฐมวัยโรงเรียนพิเศษ เป็นหลักสูตรเฉพาะที่ต้องได้รับรอง

วิชาชีพนี้ออกมาแล้วจึงเลือกหลักสูตรวิชาชีพนี้ออกเป็น 3 แบบ ได้แก่ 1) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง คุณวุฒิปริญญาโท จำนวนรายวิชาที่ต้องเรียนรวม 50 หน่วยกิต 2) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ แบบ 1 คุณวุฒิปริญญาตรี จำนวนรายวิชาที่ต้องเรียนรวม 26 หน่วยกิต 3) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ แบบ 2 คุณวุฒิอนุปริญญา จำนวนรายวิชาที่ต้องเรียนรวม 16 หน่วยกิต

การพัฒนาครูของประเทศญี่ปุ่นจะมีการดำเนินการตั้งแต่เริ่มต้นชีวิตความเป็นครู โดยผู้ที่มีหน้าที่การจัดการฝึกอบรมแบ่งออกเป็น 2 ระดับหลัก คือ การฝึกอบรมที่จัดในระดับชาติและการฝึกอบรมที่จัดระดับจังหวัด สาระที่จัดการฝึกอบรมมีการจัดหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาครูเป็นระยะได้ครูที่มีประสบการณ์ 5 ปี ครูที่มีประสบการณ์ 10 ปี และครูที่มีประสบการณ์ 20 ปี หลักสูตรที่ออกแบบเพื่อครูและผู้บริหารระดับต่างๆ เช่น หลักสูตรสำหรับครูแนะแนว หลักสูตรสำหรับครูใหญ่และผู้ช่วยครูใหญ่ หลักสูตรสำหรับผู้ดูแลนักเรียน เป็นต้น (มนตรี แย้มกลีกร. 2548)

ระบบการพัฒนาคู่มือของประเทศสิงคโปร์

สถาบันผลิตครูที่เป็นหลักของประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์ คือ สถาบันการศึกษาแห่งชาติ (National Institute of Education : NIE) ในสังกัดของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีนันทยาง (Nanyang Technological University) โดยนอกจากการผลิตครู NIE ยังมีบทบาทในการทำวิจัยทางการศึกษาเพื่อพัฒนาหลักสูตรการสอน และวิจัยทิศทางการและนโยบายสำหรับกระทรวงศึกษาธิการและโรงเรียนด้วย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2559)

ปัจจุบัน NIE เปิดหลักสูตรการผลิตครู 4 ประเภท (NIE 2009) ได้แก่

(1) หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิตสำหรับการเป็นครูประถมศึกษา ซึ่งเป็นหลักสูตรที่เรียนแบบครึ่งเวลา ใช้เวลาเรียนแบบครึ่งเวลา 3 ปี และเรียนแบบเต็มเวลาอีกครึ่งปี

(2) หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต (ศึกษาศาสตร์) และหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต (การศึกษา) สำหรับการเป็นครูประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เป็นหลักสูตรระดับปริญญาตรีที่มีระยะเวลาเรียน 4 ปี

(3) หลักสูตรประกาศนียบัตรด้านการศึกษา สำหรับการเป็นครูประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ใช้เวลาเรียน 2 ปี ยกเว้นในสาขาการสอนภาษาจีนในระดับประถมศึกษาที่ใช้เวลาเรียน 1 ปี

(4) หลักสูตรประกาศนียบัตรหลังระดับปริญญาตรีทางการศึกษา (Postgraduate diploma in education programme) หรือที่ใช้ชื่อย่อว่า PGDE สำหรับการเป็นครูประถมศึกษา มัธยมศึกษาและวิทยาลัย มีระยะเวลาเรียน 16 เดือน ยกเว้นหลักสูตรประกาศนียบัตรสาขาพลศึกษาที่ใช้เวลาเรียน 2 ปี

ระบบการพัฒนาคู่มือที่กระทรวงศึกษาธิการของสิงคโปร์กำหนดให้ครูที่สอนวิชาเดียวกัน ระดับชั้นเดียวกัน ต้องเข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การทำงานร่วมกันทุกสัปดาห์ ซึ่งครูแต่ละคนจะได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงาน ปัญหาอุปสรรค และจะได้รับข้อเสนอแนะจากสมาชิกคนอื่นๆ ที่เข้าร่วมกิจกรรม นอกจากนี้เวทิดังกล่าวยังเป็นพื้นที่สำหรับการแลกเปลี่ยนนวัตกรรมการสอนที่ดีของครูแต่ละคนด้วย จึงเรียกได้ว่าเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (Professional learning community: PLC) ที่กระทรวงศึกษาธิการของสิงคโปร์ถือว่าเป็นกิจกรรมบังคับ โดยครูที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมจะไม่ได้รับการพิจารณาความดีความชอบประจำปี กิจกรรมดังกล่าวนี้เป็นองค์ประกอบที่จำเป็นสำหรับวิชาชีพครูของสิงคโปร์

ระบบการพัฒนาครูของประเทศเกาหลีใต้

สถาบันครูของเกาหลีเป็นลักษณะสหพันธ์เกาหลีสมาคมครู (KFTA) ประกอบด้วยสองฝ่าย ได้แก่ องค์การวิชาชีพ, และสหภาพแรงงานครูเกาหลี (KTWU) การแบ่งประเภทของครู ได้แก่ ครูอนุบาล ครูโรงเรียนประถมศึกษา ครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ครูโรงเรียนพิเศษ ครูพยาบาล และบรรณารักษ์ เส้นทางหลักของการฝึกอบรมครูนั้นแตกต่างกันไปตามแต่ละประเภทของครู ดังนี้

(1) ครูอนุบาลได้รับการฝึกฝนในวิทยาลัยระดับต้น และแผนกการศึกษาปฐมวัยหรือแผนกสวัสดิการในวัยเด็กของมหาวิทยาลัย 4 ปี

(2) ครูโรงเรียนประถมศึกษา ส่วนใหญ่ได้รับการฝึกฝนจากมหาวิทยาลัยทั่วประเทศ จำนวน 11 แห่ง ซึ่งมหาวิทยาลัยแห่งชาติเกาหลีศึกษาแผนกประถมศึกษาที่ Ewha Woman's University ให้ความรู้แก่ครูประถมจำนวนน้อย

(3) ครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จะได้รับการฝึกฝนผ่านช่องทางที่หลากหลาย: วิทยาลัยการศึกษา กรมสามัญศึกษาในมหาวิทยาลัยที่ครอบคลุมหลักสูตรการศึกษาของครูในมหาวิทยาลัยที่ครอบคลุมและบัณฑิตวิทยาลัยการศึกษา

(4) ครูโรงเรียนพิเศษ คือ ผ่านการฝึกอบรมในวิทยาลัยการศึกษา หลักสูตรการศึกษาสำหรับครูในมหาวิทยาลัยที่ครอบคลุมและบัณฑิตวิทยาลัยการศึกษา

(5) ครูพยาบาลได้รับการฝึกอบรมในภาควิชาวิทยาศาสตร์ การพยาบาลในวิทยาลัยระดับต้นและมหาวิทยาลัย 4 ปี

(6) บรรณารักษ์ได้รับการฝึกฝนในภาควิชาข้อมูลสารคดีของมหาวิทยาลัยและบัณฑิตวิทยาลัย

นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการของเกาหลีใต้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูในทุกสาขาวิชา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาและส่งเสริมจริยธรรมของครูดังนี้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2006 : 49)

(1) การฝึกอบรมเพื่อรับประกาศนียบัตร เป็นการอบรมครูโดยสำนักฝึกอบรมครูในระดับภูมิภาคประมาณ 180 ชั่วโมง

(2) การฝึกอบรมทั่วไปเกี่ยวกับทฤษฎีและเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยโรงเรียนและสำนักฝึกอบรมครูในระดับภูมิภาคประมาณ 60 ชั่วโมง

(3) การฝึกอบรมวิชาชีพ เป็นการอบรมอาจารย์ใหญ่ ครูระดับสูง ผู้บริหารการศึกษา โดยสำนักฝึกอบรมครูในระดับภูมิภาคและสถาบันแห่งชาติว่าด้วยการศึกษาและฝึกอบรม

(4) การฝึกอบรมพิเศษใช้ระยะเวลา 2-3 ปี เพื่อผลิตบุคลากรที่มีความชำนาญเฉพาะด้าน

(5) การฝึกอบรมในต่างประเทศหรือการไปทัศนศึกษาใช้เวลาประมาณ 1-2 สัปดาห์

(6) การฝึกอบรมครูเพื่อการใช้ ICT อย่างต่อเนื่องดำเนินการโดยสถาบัน KERIS และให้การรับรองสถาบันอีก 46 แห่งในการสอนทางไกลเพื่อการฝึกอบรมครูในสถาบันต่างๆ ทั้งของรัฐและเอกชน

การให้ความสำคัญวิชาชีพครูของเกาหลีใต้ ความจริงประการแรก คือ การให้คุณค่าและความสำคัญของการศึกษาที่ยกย่องให้การศึกษาเป็นพื้นฐานของทุกอย่างรวมทั้งของชีวิตด้วย ประการที่สอง ครู คือปัจจัยความสำเร็จของเกาหลีใต้ ครูเกาหลีใต้ถูกคัดเลือกมาจากคนที่เก่งที่สุด กว่าที่จะผ่านเข้าไปเป็นนักเรียนครูได้ไม่ใช่เรื่องง่าย เพราะนักเรียนที่มีคะแนนสูง 5% บนเท่านั้นที่มีสิทธิเข้าศึกษาในสถาบันผลิตครู เมื่อเข้าทำงานครูจึงไม่ได้มีหน้าที่ทำตามคำบอกแต่มีอิสระและมีความมุ่งมั่นเสียสละในการทำงานสูงและทำงานอย่างหนัก อีกทั้งในเกาหลีใต้มองว่าผู้ประกอบวิชาชีพด้านการศึกษาเป็นหนึ่งในวิชาชีพขั้นสูงสุด ให้เกียรติและยกย่องครู ครูมีสถานะทางสังคมสูง มีค่าตอบแทน และมีความมั่นคงในอาชีพสูงมาก คนเกาหลีใต้รุ่นใหม่ส่วนมากจึงต้องการเข้าสู่อาชีพครู ซึ่งตรงกันข้ามกับไทย

ระบบการพัฒนาคูของประเทศเยอรมัน

อาชีพครูในประเทศเยอรมันค่อนข้างแตกต่างจากในประเทศไทย โดยทั่วไปแล้วครูโรงเรียนชั้นประถมศึกษา (Volkschulen) และครูโรงเรียนมัธยมศึกษาระยะสั้น (Realschulen) จะใช้เวลาศึกษา 6 ภาคการศึกษา หรือ 3 ปี ที่วิทยาลัยครู ส่วนถ้าใครที่ต้องการจะเป็นครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสายกลางหรือสายอาชีวะและครูโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายวิชาการ (Gymnasium) จะต้องเรียนในมหาวิทยาลัยเป็นเวลาอย่างน้อย 4 ปี หรือมากกว่านี้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับศักยภาพของผู้เรียนและข้อกำหนดของมหาวิทยาลัย เมื่อนักเรียนเรียนจบแล้วจะต้องสอบให้ได้ประกาศนียบัตรอาจเทียบเท่า “ใบประกอบโรคศิลป์” ของแพทย์ในประเทศไทย เพื่อเข้าเป็นครูและต้องมีการฝึกสอนด้วย

การฝึกอบรมครูในประเทศเยอรมันเป็นความรับผิดชอบของแต่ละรัฐ (Länder) ปฏิบัติการภายใต้แนวทางที่กำหนดโดยการประชุมของรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ และวัฒนธรรม (KMK) รัฐมนตรีจะทำการประสานงานกับกระทรวงการศึกษาทั้ง 16 รัฐ อย่างไรก็ตามในแต่ละรัฐการฝึกอบรมครูประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ 1) การเรียนในมหาวิทยาลัย และ 2) การฝึกสอนนักเรียน (Bernd Hainmüller. 2013 : Online)

1) การเรียนในมหาวิทยาลัย นักศึกษาจะศึกษาต่อในสาขาวิชาเอก ในสาขาวิชาที่จะสอนและในสาขาการศึกษาและสังคมศาสตร์ นักศึกษายังได้รับการฝึกอบรมด้านการสอนเฉพาะสำหรับสาขาวิชาหลักของตน และมีโอกาสได้นำความรู้เชิงทฤษฎีไปประยุกต์ใช้ในระหว่างการฝึกปฏิบัติต่างๆ ระยะเวลาของการฝึกอบรมขึ้นอยู่กับระดับที่ต้องการสอน เช่น ระดับประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษาต้องใช้เวลาฝึกอบรมอย่างน้อย 3.5 ปี ในขณะที่ระดับอาชีวศึกษาใช้เวลาอย่างน้อย 4.5 ปี

2) การฝึกสอนนักเรียน ในขั้นตอนนี้เป็นการฝึกอบรมการสอนภายใต้การดูแลของพี่เลี้ยงและเข้าร่วมสัมมนาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการสอนเป็นระยะเวลา 1.5 - 2 ปี เมื่อเรียนจบจะมีการสอบ

แต่ละรัฐในเยอรมนีควบคุมการศึกษาของครู แม้ว่ามติที่ตกลงโดย Standing Conference จะรับรองการรับรองการสอนของมหาวิทยาลัยสำหรับวิชาชีพครูในรัฐต่างๆ การศึกษาของครูในประเทศเยอรมนีมีโครงสร้างเป็นการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยสองขั้นตอนและการฝึกอบรมการสอนบางส่วนภายใต้การดูแลในห้องเรียนของโรงเรียนซึ่งกินเวลาตั้งแต่หนึ่งถึงสองปี ระยะเวลาแรกมีการปรับโครงสร้างใหม่เมื่อเร็วๆ นี้ จากหลักสูตรการศึกษาที่ลงท้ายด้วยการสอบของรัฐเป็นหลักสู่การศึกษาโดยทั่วไปประกอบด้วย 10 ภาคเรียน (5 ปี) และสิ้นสุดในระดับปริญญาโทด้านการศึกษา (กศ.บ. และ ก.พ.) มติในที่ประชุมปี พ.ศ. 2547 ได้ออกมาตรฐานการศึกษาของครูแห่งชาติโดยระบุข้อกำหนดที่สำคัญและความสามารถทั่วไป (การสอน การศึกษา การประเมิน และนวัตกรรม) ตลอดจนความสามารถเฉพาะสาขาวิชา (Heike Wendt. 2015 : 14-15)

เพื่อให้เกิดการพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ครูต้องเข้าร่วมการฝึกอบรมและการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ การฝึกอบรมระหว่างรับราชการสำหรับครูตั้งอยู่ในรัฐที่ดำรงตำแหน่งและควบคุมโดยกฎหมายของรัฐ โอกาสในการพัฒนาทางวิชาชีพมีให้ในระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค และระดับกลาง และจัดโดยหน่วยงานกำกับดูแล (Schulämter) ภายใต้เขตอำนาจของการประชุมยี่สิบแปด การฝึกอบรมในบริการมุ่งเน้นไปที่การรักษาให้ครูได้รับข้อมูลล่าสุด

ในเรื่องที่พวกเขาสอนและ วิธีการสอนที่พวกเขาใช้ตลอดจนในสาขาจิตวิทยาและสังคมวิทยา การศึกษาที่กว้างขึ้น

2. ระบบบริหารอาชีวศึกษาของประเทศไทย

การศึกษาประเภทอาชีวศึกษาของไทยเป็นระบบย่อยของระบบบริหารการศึกษา การจัดการศึกษาจึงขึ้นอยู่กับหน่วยงานทั้งสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงอื่นๆ และจัดกันหลายระดับจึงอาจรวมอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยทั่วไปแล้วการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษามี 2 ระบบ คือ การจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน รูปแบบในการจัดทั้ง 2 ระบบนี้มีหน่วยงานทั้งภาคเอกชนและภาครัฐบาลเป็นผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดอาชีวศึกษาในระบบโรงเรียนมากที่สุด คือ กระทรวงศึกษาธิการ โดยมี 3 กรม ที่มีการจัดการอาชีวศึกษาโดยตรง ได้แก่ กรมอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2543, น. 57-58) ภายหลังการปฏิรูปการศึกษาได้มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการและแบ่งส่วนราชการใหม่ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ. ศ. 2546 ทั้ง 3 หน่วยงาน คือ กรมอาชีวศึกษาเปลี่ยนเป็นสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลมีฐานะเป็นนิติบุคคลในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ส่วนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ลดฐานะจากสำนักงานระดับกรมมาเป็นสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ซึ่งเป็นส่วนราชการหนึ่งของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (ชลิตา สุชุตติมานนท์, 2550, น. 13-17)

การศึกษาวิชาชีพในระบบโรงเรียนจัดขึ้นเพื่อสนองต่อบุคคลที่อยู่ในวัยเรียน โดยเริ่มตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยที่จบหลักสูตรการศึกษา (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2543, น. 24-25) ได้แก่

1) การศึกษาวิชาชีพในระดับหลักสูตรประถมศึกษา จุดประสงค์เพื่อความสามารถในการครองชีพ และความเป็นอยู่ด้วยดีของชุมชนนั้น โดยกำหนดความมุ่งหมายเกี่ยวกับความสามารถในการครองชีพไว้ 7 ประการ คือ

- (1) ให้มีความเคยชินและความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติงาน
- (2) ให้มีความอดทนและเข้มแข็งในการทำงาน
- (3) ให้นิยมและยกย่องการประกอบอาชีพโดยสุจริต
- (4) ให้รู้จักเลือกซื้อและเลือกใช้สิ่งของที่จำเป็นให้เหมาะสม
- (5) ให้รู้จักประหยัดทรัพย์ประหยัดเวลาและพลังงาน
- (6) ให้รู้จักช่วยส่งเสริมเศรษฐกิจของครอบครัว

(7) ให้ส่งเสริมการค้าของไทยและให้รู้จักว่าการผลิตและการใช้ของ โดยเน้นการช่วยเศรษฐกิจของชาติ

2) การศึกษาวิชาชีพในหลักสูตรมัธยมศึกษา เน้นการศึกษาหลังระดับประถมศึกษา มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้งวิชาการและวิชาชีพที่เหมาะสมกับวัย ความต้องการ ความสนใจและความถนัด เพื่อให้แต่ละบุคคลเข้าใจและรู้จักเลือกอาชีพที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองและสังคม การศึกษาระดับนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลายใช้เวลาเรียนตอนละ 3 ปี

การศึกษาวินิจฉัยในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ได้กำหนดให้ผู้เรียนได้เลือกกลุ่มวิชาการและวิชาชีพตามความถนัดและความสนใจอย่างกว้างขวาง จุดประสงค์เพื่อให้เกิดอุปนิสัยรักการทำงาน นักเรียนในระดับนี้อยู่ในสถานะที่สามารถค้นพบความถนัดของตนเองได้ นักเรียนมีความสนใจในเรื่องการทำงาน โดยเลือกวิชาการงานเพื่อเป็นรากฐานของอาชีพตามความถนัดและความสามารถ

3) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เป็นหลักสูตรวิชาชีพ 3 ปีซึ่งจบในตัวเอง มีวิชาชีพให้เลือกได้อย่างกว้างขวาง โดยรับจากผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า เพื่อให้ประกอบอาชีพโดยตรงมีจุดมุ่งหมายให้มีความรู้ มีฝีมือ มีความชำนาญและประสบการณ์ สามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพด้วยความมั่นใจประกอบด้วยสาขาวิชา คือ ช่างอุตสาหกรรม พณิชยกรรม เกษตรกรรม คหกรรม และศิลปหัตถกรรม

4) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.) เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้ผู้จบมัธยมศึกษาตอนปลายที่ไม่ประสงค์จะเข้ามหาวิทยาลัยได้เข้าศึกษาวินิจฉัยระดับเทคนิคเพื่อออกไปประกอบอาชีพสนองความต้องการของวงการธุรกิจและอุตสาหกรรม อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยมีเป้าหมายที่จะรับผู้จบมัธยมศึกษาตอนปลายให้เข้าเรียนได้

5) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เป็นหลักสูตรที่ขยายปริมาณการรับนักเรียนอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ เพื่อให้เพียงพอกับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เช่น หลักสูตร 2 ปีต่อจากระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีสาขาวิชาการต่างๆ ให้เลือกได้แก่ ช่างอุตสาหกรรม พณิชยกรรม เกษตรกรรม คหกรรม และศิลปกรรม

6) ระดับอุดมศึกษา เป็นการศึกษาในระดับปริญญา มี 2 ลักษณะ คือ หลักสูตรที่ต่อจากระดับมัธยมศึกษา ใช้เวลาในการเรียน 4 – 6 ปี หรือหลักสูตรที่รับจาก ปวส. ใช้เวลา 2 – 3 ปี

2.1 พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา

พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา มีประวัติความเป็นมายาวนานเริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2536 เมื่อประธานคณะกรรมการร่วมภาครัฐบาลและเอกชนเพื่อพัฒนาการศึกษาเพื่ออาชีพ (กรอ.พอ.) ในขณะนั้น ประธาน กรอ.พอ. ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อยกร่างพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา ต่อมาได้มีการเปลี่ยนชื่อร่างพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา แห่งชาติเป็นพระราชบัญญัติคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อพัฒนาการศึกษาเพื่ออาชีพ จากนั้นได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบกับได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการร่างพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษาเพื่อยกร่างพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งต่อมาได้มีพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา โอนอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการของกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการและบรรดาอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่กรมอาชีวศึกษาไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ขณะนั้นเท่ากับกรมอาชีวศึกษาได้เปลี่ยนเป็นสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ทำให้บทบาทของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาชัดเจนมากยิ่งขึ้น (บรรเลง ศรีนิล และคณะ, 2548, น. 112-113)

2.2 ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ในระยะ 15 ปี (พ.ศ. 2555 - 2569)

การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาของคณะกรรมการการอาชีวศึกษาดำเนินการกำหนดนโยบาย เป้าหมายการผลิตและแผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาให้ความสำคัญกับคุณภาพผู้สำเร็จอาชีวศึกษาเป็นสำคัญ โดยมุ่งปรับปรุงปัจจัยสนับสนุนและกระบวนการจัดอาชีวศึกษาให้เกิดคุณภาพทั้งในด้าน

1) สารสนเทศสำคัญที่จะเป็นตัวบ่งชี้แนวทางการพัฒนากำลังคนในระดับโลก ระดับภูมิภาค ระดับประเทศ ระดับกลุ่มจังหวัด และระดับจังหวัด

2) ให้ความสำคัญกับครู และผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จ โดยมุ่งเพิ่มพูนขีดความสามารถของครูในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

3) ยกกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องและเชื่อมโยงกับสถานประกอบการโดยเน้นความร่วมมือในการจัดอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี และการฝึกงาน

4) เตรียมความพร้อมกำลังคนรองรับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในส่วนของ การตั้งรับและเชิงรุก ได้แก่ การเพิ่มขีดความสามารถทางภาษา และสมรรถนะกำลังคน อาชีวศึกษาให้มีมาตรฐานในระดับสากล

2.3 การปฏิรูปการศึกษาอาชีวศึกษา

จากการรายงานการจัดลำดับความสามารถทางเศรษฐกิจ ในปี 2018 (The World Economic Forum : WEF) ได้สะท้อนภาพของการปฏิวัติอุตสาหกรรม 4.0 โดยประเทศไทยอยู่ที่ 38 จาก 140 ประเทศ องค์กร International Institute for Management Development (IMD) จัดอันดับความสามารถในการแข่งขันในปี 2561 จากกลุ่มประเทศ จำนวน 63 ประเทศ ประเทศไทยอยู่ที่ลำดับที่ 30 โดยประเทศในเอเชียที่ได้ลำดับสูงกว่าไทย คือ ฮองกง สิงคโปร์ ไต้หวัน มาเลเซีย เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2563 : 37-38) การปฏิรูประบบ อาชีวศึกษาเป็นวาระสำคัญที่ต้องเร่งแก้ไขปัญหา โดยแนวทางปฏิรูประบบอาชีวศึกษาจะต้อง สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ เทคโนโลยีสมัยใหม่ และตรงกับความต้องการของ ผู้ประกอบการ รวมถึงการลดความเหลื่อมล้ำ สร้างโอกาสให้เด็กฐานะยากจน และเด็กด้อย โอกาส เด็กออกกลางคัน และเด็กที่สนใจภาคปฏิบัติให้มีโอกาสได้รับการศึกษา มีอาชีพที่มั่นคง สร้างรายได้ ร่วมพัฒนาประเทศ

แนวทางการปฏิรูปอาชีวศึกษาประเทศไทยที่ผ่านมา พบว่า ระบบอาชีวศึกษาไทยถูก ปลดปล่อยละเลยจนมีคุณภาพต่ำและมีปัญหาภาพลักษณ์ ก่อให้เกิดปัญหาสำคัญต่อผู้เกี่ยวข้อง ทุกฝ่าย ได้แก่ (ณัฐสิฏฐิ รัชเกียรติวงศ์, 2559)

1) นักเรียนอาชีวศึกษาจำนวนมากขาดโอกาสในการประกอบอาชีพที่ดีเพราะ ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพต่ำ ทำให้เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่จบปริญญาตรีแล้วผู้จบอาชีวศึกษาจะ มีความก้าวหน้าในอาชีพการงานน้อยกว่า ซึ่งส่งผลต่อโอกาสในการเลื่อนขั้นทางสังคมของ ครอบครัว รายได้น้อยซึ่งส่งลูกเรียนอาชีวศึกษา

2) ภาคธุรกิจประสบปัญหาขาดแคลนแรงงาน ทักษะ ส่งผลให้จำเป็นต้องจ้าง แรงงานไร้ทักษะ หรือแรงงานที่มีทักษะไม่ตรงกับความต้องการเข้ามาฝึกในสถานประกอบการเอง ซึ่งทำให้ธุรกิจมีต้นทุนดำเนินการสูงกว่าที่ควรจะเป็น และความสามารถในการแข่งขันตกต่ำลง

3) ระบบการศึกษามีต้นทุนสูงขึ้นและผลตอบแทนจากระบบการศึกษาลดลง เนื่องจากนักเรียนต้องเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยเพราะอาชีวศึกษาไม่สามารถรับประกันการได้งานที่ ดีได้ สิ่งที่เรามักมองว่าเป็น “ค่านิยม” แท้ที่จริงแล้วจึงอาจเป็น “ความจำเป็น” ปრაการณณ์นี้อาจ ส่งผลให้เกิดปัญหาตามมา 2 ประการ คือ (1) ระบบการศึกษาโดยรวมมีต้นทุนสูงขึ้นเพราะต้นทุน

ต่อหน่วยของมหาวิทยาลัยสูงกว่าของอาชีวศึกษา และ (2) การลงทุนในการศึกษาให้ผลตอบแทนที่ต่ำลงในภาพรวม เนื่องจากการศึกษาในมหาวิทยาลัยมักจะเน้นความรู้เชิงวิชาการ ซึ่งจะมีประโยชน์น้อยหากบัณฑิตที่จบมาไม่ได้ประกอบวิชาชีพชั้นสูงที่ต้องใช้ความรู้ที่เรียนมา

ผลการวิจัยที่ยังเป็นวาระสำคัญที่เร่งแก้ไขแนวทางการปฏิรูปอาชีวศึกษา โดยมีเป้าหมายหลักๆ ได้แก่ 1) ต้องการเพิ่มจำนวนเด็กที่เข้าเรียนอาชีวศึกษาในสาขาที่มีความต้องการสูงตามแนวทางพัฒนาประเทศ สอดคล้องความต้องการของผู้ประกอบการ จบแล้วมีงานทำ 2) มีความรู้ ทักษะความสามารถในเชิงปฏิบัติ มีสมรรถนะ เป็นที่ยอมรับ และ 3) มีความสามารถในการเติบโตเป็นผู้ประกอบการได้เอง (อนุสรณ์ แสงนิ่มนวล. 2562 : ออนไลน์) ต่อมาสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้มีนโยบายขับเคลื่อนการอาชีวศึกษา ปีงบประมาณ 2564 เน้นการผลิตและพัฒนากำลังคนซึ่งเป็นการสร้างคุณภาพอาชีวศึกษา โดยพัฒนาหลักสูตรให้มีความทันสมัย และตอบโจทย์ความต้องการของตลาด รองรับผู้เรียนที่จบการศึกษาของอาชีวศึกษารวมไปถึงการพัฒนาบุคลากร เสริมสร้างศักยภาพให้กับครูผ่านการฝึกทักษะ ซึ่งเป้าหมายหลักได้แก่ (สุเทพ แก่งสันเทียะ. 2563: ออนไลน์)

- 1) พัฒนาสถานศึกษาเพื่อความเป็นเลิศและความเชี่ยวชาญเฉพาะ
- 2) ยกระดับศักยภาพทุนมนุษย์ของประเทศ (Re-Skills , Up-Skills , New-Skills)
- 3) ยกระดับความร่วมมือและเพิ่มบทบาทในการจัดการศึกษากับภาคเอกชน
อย่างเข้มข้น
- 4) พัฒนาหลักสูตรให้มีความทันสมัยและมุ่งตอบโจทย์ความต้องการของประเทศ
- 5) พัฒนาสื่อการเรียนรู้ (On-site , On-Air , Online , On-Demand)
- 6) พัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 (สมรรถนะทางวิชาชีพ
ภาษาอังกฤษ/จีน ดิจิทัล)

กล่าวได้ว่า ระบบการบริหารอาชีวศึกษา หมายถึง ปัจจัยหรือกระบวนการที่ใช้ในการดำเนินการผลิตและพัฒนากำลังคนด้านวิชาชีพในระดับฝีมือทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยการมีส่วนร่วมของสถานประกอบการทั้งภาครัฐและภาคเอกชน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ

2.4 นโยบายการศึกษาของประเทศไทย

แนวการจัดการศึกษาของไทยตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีรากฐานความคิดจากปรัชญาการศึกษาต่างๆ เพื่อเตรียมคนให้สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ (วิชัย ต้นศิริ, 2539, น. 159) อาทิ

เช่น ปรัชญาพิพัฒนาการนิยม ปรัชญาปฏิบัตินิยม ปรัชญาอัตถิภาวนิยม และพุทธปรัชญา เป็นต้นเพื่อให้ให้นักเรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้โดยถือว่านักเรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาจึงต้องส่งเสริมให้นักเรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพเน้นความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรมเชิงบูรณาการอย่างเหมาะสมตามระดับการศึกษา

การศึกษาไทยจึงหมายถึง กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม และการสร้างสรรค์

มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

มาตรา 23 การจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้

1) ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติและสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทยและระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2) ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีรวมทั้งความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน

3) ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา

4) ความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง

5) ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิดการจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำ คิดเป็นทำเป็นรักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

4) จัดการเรียนการสอน โดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วน สมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถในการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่มีการประสานความร่วมมือกับ บิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

มาตรา 25 รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬา และนันทนาการแหล่งข้อมูล และแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ

มาตรา 26 ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติการสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษาให้สถานศึกษาใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดสรรโอกาสการเข้าศึกษาต่อ และให้นำผลการประเมินผู้เรียนตามวาระหนึ่งมาใช้ประกอบการพิจารณาด้วย

มาตรา 28 หลักสูตรการศึกษาในระดับต่างๆ รวมทั้งหลักสูตรการศึกษาสำหรับบุคคล ตามมาตรา 10 วรคสอง วรคสาม และวรคสี่ต้องมีลักษณะหลากหลาย ทั้งนี้ให้จัดตามความเหมาะสมของแต่ละระดับ โดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพ สาระของหลักสูตรทั้งที่เป็นวิชาการและวิชาชีพ ต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม

มาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน

เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญา

มาตรา 30 ในสถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพพร้อมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

แนวการจัดการศึกษาดังกล่าวข้างต้นส่งผลต่อการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งให้นักเรียนคิดเป็นทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และให้สอดคล้องกับชีวิตความเป็นอยู่ความต้องการของแต่ละท้องถิ่น และความสามารถในการนำไปใช้จริงในชีวิตประจำวันโดยคำนึงถึงหลักการประชาธิปไตย

แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 ได้กล่าวถึงการศึกษาวิชาชีพ หรือการอาชีวศึกษาไว้ในหมวดที่ 2 ข้อ 4.2 ไว้ว่า เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้และทักษะวิชาชีพให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ทั้งในการประกอบอาชีพและรับจ้าง รวมทั้งสามารถดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสมการจัดการศึกษาวิชาชีพหรือการอาชีวศึกษาอาจจัดในรูปแบบต่างๆ ทั้งประเภทโรงเรียนหรือนอกโรงเรียน การศึกษาในระบบโรงเรียนเป็นการพัฒนาความรู้และทักษะวิชาชีพที่สอดคล้องกับแต่ละระดับของการศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงระดับอุดมศึกษา ส่วนการจัดนอกระบบโรงเรียนเป็นการอบรมวิชาชีพเฉพาะด้านในระยะสั้นสำหรับผู้ที่ต้องการพัฒนาความรู้และทักษะเพิ่มเติม

2.4.1 ระบบการศึกษาไทย

สำหรับระบบการศึกษาในโรงเรียนของประเทศไทยนั้นแบ่งการศึกษาออกเป็น 4 ช่วงชั้น คือ

- 1) ช่วงชั้นที่ 1 ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3
- 2) ช่วงชั้นที่ 2 ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6
- 3) ช่วงชั้นที่ 3 คือ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (มัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3)
- 4) ช่วงชั้นที่ 4 คือ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6)

โดยในช่วงชั้นที่ 4 นั้น นอกจากจะมีการจัดการศึกษาในสายสามัญแล้วยังมีการจัดการศึกษาในสายอาชีพด้วย ซึ่งในระดับชั้น ปวช. 1 - 3 นั้นจะเทียบเท่ากับระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

โดยนักเรียนที่เลือกสายสามัญมักมีความตั้งใจที่จะศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย ส่วนนักศึกษาที่เลือกสายอาชีพมักวางแผนเพื่อเตรียมพร้อมสู่การจ้างงานและศึกษาเพิ่มเติม

ในการเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย รวมไปถึงอาชีวศึกษาจำเป็นต้องมีการสอบข้อเขียนซึ่งจัดสอบโดยโรงเรียนส่งผลให้ในบางครั้งอาจมีปัญหานักเรียนไม่มีที่เรียนได้ นอกจากนักเรียนจะต้องสอบข้อเขียนของโรงเรียนแล้ว นักเรียนจำเป็นต้องมีคะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (ONET) ซึ่งมีการจัดสอบในช่วงปลายภาคเรียนที่ 2 ของชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และปลายภาคเรียนที่ 2 ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ขึ้นประกอบในการพิจารณา ส่วนการทดสอบระดับชาติของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จะนำไปใช้ในการรับบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย

ประเทศไทยนั้นมีการแบ่งโรงเรียนออกเป็น 2 รูปแบบ คือ โรงเรียนรัฐ และโรงเรียนเอกชน โดยโรงเรียนรัฐนั้นจะบริหารจัดการโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือหน่วยงานอื่นๆ ที่ไม่ได้สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น ส่วนโรงเรียนเอกชนจะบริหารจัดการโดยกลุ่มบุคคลหรือมูลนิธิต่างๆ ที่มีใบอนุญาตจัดตั้งซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วมักเป็นโรงเรียนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับศาสนาคริสต์ และศาสนาอิสลามเป็นหลัก ในเขตชนบทของประเทศไทยนั้นหลายๆโรงเรียนมีลักษณะเป็นโรงเรียนขยายโอกาส คือ มีการจัดการเรียนการสอนระดับชั้นประถมศึกษา - มัธยมศึกษาตอนต้น หรืออาจมีการจัดการเรียนการสอนในระดับการศึกษาปฐมวัยด้วยก็ได้

โรงเรียนไทยแบ่งภาคเรียนเป็น 2 ภาค ดังนี้ คือ

ภาคที่ 1 เริ่ม 16 พฤษภาคม – ประมาณ 30 กันยายน

ภาคที่ 2 เริ่ม 1 พฤศจิกายน – ประมาณ 15 มีนาคม

ในหนึ่งปีจะมีจำนวนวันเรียนทั้งสิ้นประมาณ 252 วัน โดยเรียน 5 วันต่อสัปดาห์ วันจันทร์ – วันศุกร์ และหยุดในวันเสาร์ – อาทิตย์

2.4.2 ปรัชญาการจัดการอาชีวศึกษา

ปรัชญาอาชีวศึกษามีความเชื่อที่ว่า มนุษย์ทุกคนเกิดมามีความต้องการปัจจัย 4 ที่ใช้ในการดำรงชีวิตไม่ว่าจะเป็นอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค การอาชีวศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการเรียนรู้และความชำนาญในทักษะ รวมทั้งความสามารถในการปรับตัวและดำรงชีวิตอยู่ด้วยความสุขและเป็นประโยชน์ต่อสังคม ดังนั้นปรัชญาการอาชีวศึกษาจึงได้นำหลักปรัชญาการศึกษาของ จอห์น ดิวอี้ (Dewey, อ้างถึงใน ปรียาพร วงศ์อนุตร

โรจน, ม.ป.ป.: 15) มาประยุกต์ใช้ โดยกล่าวถึงการศึกษาว่าเป็นการสร้างการเรียนรู้ (Education is growth) ทั้ง 4 ด้าน คือ ทางกาย ทางอารมณ์ ทางสังคม และสติปัญญาโดยมุ่งการสร้างเสริมประสบการณ์ให้แก่บุคคลเพื่อปรับตัวให้เข้ากับสังคม และได้รับอิทธิพลจากแนวความคิดที่เชื่อว่า คนเราเรียนรู้จากประสบการณ์เมื่อได้มีการปฏิบัติจริงอย่างสม่ำเสมอ คือ การเรียนรู้ด้วยการกระทำ (Learning by doing) ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ (Cognitive domain) ด้านเจตคติ (Affective domain) และด้านทักษะ (Psychomotor domain) การอาชีวศึกษาได้นำแนวคิดของบลูม (Benjamin S. Bloom, 1976, p. 11) มาใช้และดัดแปลงตามลักษณะของการจัดอาชีวศึกษา ซึ่งมุ่งเน้นไปในด้านการพัฒนาอาชีพได้เน้นความสำคัญของทักษะมากกว่าด้านสติปัญญาและด้านเจตคติ เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดความชำนาญด้านอาชีพทั้งด้านการผลิต การทำการตลาด การขายโดยสามารถนำความรู้ทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติไปใช้ในชีวิตประจำวัน แต่ปัจจุบันการอาชีวศึกษาเป็นทาง สองแพร่ง นั่นคือ การจัดอาชีวศึกษาเพื่อสนองและบ่อนผลผลิต คือ ผู้สำเร็จการศึกษาเข้าสู่ตลาดแรงงานเป็นบทบาทที่ต้องพึ่งพาตลาดแรงงานทางหนึ่ง อีกเส้นทางหนึ่งก็คือการเพิ่มการเสริมสร้างอาชีพอิสระและเป็นผู้นำในด้านอาชีพ ด้วยเหตุนี้ปรัชญาอาชีวศึกษาจึงมี 2 แนวความคิด คือ (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน, 2542, น. 16)

1) ด้านปรัชญาอาชีวศึกษา คือ การจัดการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องหรือสัมพันธ์กับตลาดแรงงานโปรแกรม หรือหลักสูตรต่างๆ ของอาชีวศึกษาก็จำเป็นต้องพิจารณาจากปรัชญาของตลาดแรงงานหรือสถานประกอบการเป็นสำคัญ โดยถือเป็นมาตรฐานของการอาชีวศึกษา

2) ด้านปรัชญาอาชีวศึกษา คือ การจัดการศึกษา เพื่อเป็นการเสริมสร้างอาชีพอิสระและเป็นผู้นำทางด้านวิชาชีพ โปรแกรม หรือหลักสูตรก็จำเป็นต้องกำหนดโดยอาศัยภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ และระดับการศึกษาที่สูงขึ้นไปเป็นเกณฑ์ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเป็นผู้นำทางวิชาชีพและสร้างงานอาชีพอิสระได้

การจัดการเรียนรู้ระดับอาชีวศึกษาพิจารณาสาระจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมพัฒนาการและศักยภาพของผู้เรียน ซึ่งมีการดำเนินงานดังนี้

1) หลักสูตร ทุกระดับการศึกษาให้ความสำคัญกับการจัดทำหลักสูตรตามแนวปฏิรูปการอาชีวศึกษา มีการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานในแต่ละด้านเป็นอย่างมากหลากหลายโครงการ เพื่อให้บรรลุตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ โดยมีการประกาศใช้หลักสูตร 3 ระดับ คือ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ

ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ประกาศนียบัตรครูเทคนิคชั้นสูงและปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ ตลอดจนจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น สำหรับกลุ่มผู้ฝึกการนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายที่ไม่ได้ศึกษาต่อ รวมทั้งประชาชนทั่วไปให้สามารถประกอบอาชีพได้ ทั้งนี้ในการพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษามุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีสมรรถนะในการประกอบอาชีพและเน้นความเป็นความเลิศทางวิชาชีพ ตลอดจนพัฒนาหลักสูตรสาขาวิชาใหม่ที่มุ่งเน้นการพัฒนาเทคโนโลยีเป็นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

2) การจัดการเรียนการสอน/การวัดและประเมินผล มีการปรับวิธีเรียนเปลี่ยนวิธีสอนและปฏิรูปวิธีสอบ โดยให้ความสำคัญกับการเรียนเป็นชิ้นงาน เรียนเป็นเรื่อง เรียนเป็นโครงการ เพื่อให้ผู้เรียนและผู้สอนมีการวางแผนและทำงานเป็นทีมได้เรียนรู้ดำเนินงานร่วมกันทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ สำหรับครูมีการเปลี่ยนวิธีสอนด้วยการบูรณาการเนื้อหาที่สอนตามหลักสูตรให้เอื้อต่อการเรียนเป็นชิ้นงาน/โครงการ และปฏิรูป วิธีสอบ ไม่เน้นสอบเพื่อวัดความจำ แต่ประเมินจากกระบวนการคิดการวางแผน การทำงาน และการแก้ปัญหา นอกจากนี้มีการเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนจาก 3 สถานการณ์ คือ เรียนสถานการณ์จริงในสถานศึกษา สถานการณ์จริงในสถานประกอบการ และสถานการณ์จริงในชุมชน รวมทั้งฝึกปฏิบัติจริงเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงการเรียนรู้จากสถานศึกษา สู่อุปกรณ์ปฏิบัติได้จริง โดยรับงานจากเอกชนเข้ามาดำเนินการในสถานศึกษาสำหรับผู้เรียนทุกระดับ

3) การจัดทำอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แนวทางการปฏิรูปการศึกษาใหม่เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นการสร้างสมรรถนะของคนในการประกอบอาชีพ โดยมีหลักการที่สำคัญคือ ต้องผลิตกำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศและมีความสามารถที่จะปฏิบัติงานได้ทันที ทั้งนี้เนื่องจากผู้ประกอบการส่วนใหญ่เห็นว่าผู้จบจากระบบการศึกษาแล้ว ยังไม่สามารถปฏิบัติงานได้ในทันทีแต่ต้องไปอบรมหรือฝึกปฏิบัติงานจริง เพื่อการพัฒนาความรู้ให้เท่าทันกับเทคโนโลยีที่ก้าวไกลอีกด้วย จากแนวคิดดังกล่าว สอศ. ได้ร่วมมือกับสถานประกอบการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาคี (Dual Vocational Training: DVT) โดยเน้นการนำหลักสูตรฐานสมรรถนะมาใช้และทำการปรับปรุงสถานศึกษาให้ทุกแห่งมีการจัดห้องเรียน 3 รูปแบบ (Basic, Basic +IT, Advance) เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณสมบัติตรงตามความต้องการของสถานประกอบการโดยสถานศึกษาแต่ละแห่งสามารถกำหนดรายละเอียดหลักสูตรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างอิสระ สามารถปรับเปลี่ยนให้ตรงตามความต้องการ ของแต่ละท้องถิ่น โดยกำหนดหลักสูตรฐานสมรรถนะเป็นกรอบไว้ อีกทั้งเพื่อช่วยให้นักเรียนนักศึกษาที่มีพื้น

ฐานความรู้ที่ใกล้เคียงกับประสบการณ์จริง โดยใช้ Software จำลองการทำงานของเครื่องมือเครื่องจักรในโรงงานอุตสาหกรรมและการจัด Line การผลิตจำลองเลียนแบบโรงงานขึ้นมา

4) การประกันคุณภาพการศึกษา ในภาพรวมสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษา มีความพร้อมเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน และพร้อมรับการประเมินภายนอก โดยได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากต้นสังกัด

5) มาตรฐานอาชีพ/มาตรฐานสมรรถนะและระบบคุณวุฒิ จะบอกสมรรถนะของผู้ปฏิบัติงานสำหรับอาชีพหนึ่งๆ ที่ให้บุคคลสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีคุณภาพประสิทธิภาพและประสิทธิผลและต้องสามารถประเมินได้อย่างชัดเจน ซึ่งจะมีการทบทวนโดยองค์การของภาคอุตสาหกรรมที่เป็นตัวแทนส่วนใหญ่ของอาชีพสาขาต่างๆ อย่างต่อเนื่อง มาตรฐานอาชีพเป็นพื้นฐานของระบบคุณวุฒิวิชาชีพเกิดจากการที่ภาคอุตสาหกรรมได้ร่วมกันกำหนด และใช้เป็นฐานในการกำหนดและประเมินเพื่อให้ได้คุณวุฒิวิชาชีพ (Vocational Qualifications: VQ) สำหรับระบบคุณวุฒิวิชาชีพเป็นระบบที่จัดให้กับผู้ที่ผ่านการประเมินหน่วยสมรรถนะได้จำนวนหนึ่งตามที่กำหนดในแต่ละคุณวุฒิแบ่งระดับความยากง่ายและความซับซ้อนของงานในแต่ละหน้าที่ โดยแนวคิดการกำหนดระดับของคุณวุฒิวิชาชีพสูงขึ้นก็จะเป็นงานที่มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้นขอบเขตของงานกว้างขึ้น มีความรับผิดชอบสูงขึ้น มีรากฐานความคิดจากปรัชญาการศึกษาต่างๆ เพื่อเตรียมคนให้สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิตอย่าง มีประสิทธิภาพ (วิชัย ต้นศิริ, 2539, น. 159)

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ยึดหลักสำคัญในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย หลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Education) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) และหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม (All for Education) อีกทั้งยึดตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs 2030) ประเด็นภายในประเทศ (Local Issues) อาทิ คุณภาพของคนทุกช่วงวัย การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของประเทศ ความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้และวิกฤตด้านสิ่งแวดล้อม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, น. ๑)

3. ระบบบริหารอาชีวศึกษาของประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ

การศึกษาเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้สำหรับบุคคลและสังคม เพราะถ้าปราศจากการศึกษา ความรู้ที่สะสมมาทุกยุคทุกสมัยก็จะหายไปพร้อมถึงมาตรฐานการจัดการด้วย ผลจากการสำรวจในปี 2021 ประเทศที่มีระบบการศึกษาที่ดีที่สุดได้รับการจัดอันดับ 20 ประเทศ โดยเรียงจากคะแนน

ต่ำสุดไปจนสูงสุด ได้แก่ ฟินแลนด์ ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ เดนมาร์ก รัสเซีย นอร์เวย์ อังกฤษ ออสเตรเลีย สวีเดน ฮังการี เนเธอร์แลนด์ เบลเยียม เยอรมัน จีน สิงคโปร์ โปตุเกส ฮังการี เอสโตเนีย ฝรั่งเศส และอเมริกา ซึ่งเหล่านี้เป็นระบบการศึกษาของรัฐที่ได้รับการพัฒนามาอย่างดี โดยการพิจารณาจากเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยและจัดการศึกษาที่มีคุณภาพสูงสุด (The World Top 20 Education Poll. 2022 : online) สะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำเป็นจุดสนใจในการศึกษาระบบการบริหารจัดการประเทศนั้น

ความเป็นมา

Group of Twenty (G20) เป็นการหารืออย่างไม่เป็นทางการ (Informal forum) ระหว่างประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำและประเทศเศรษฐกิจเกิดใหม่ทางด้านเศรษฐกิจและเสถียรภาพทางเศรษฐกิจโลก G20 ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี 1999 เพื่อตอบสนองต่อวิกฤตการเงินในช่วงปลายทศวรรษ 1990 และเพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจระหว่างประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำและกลุ่มประเทศเศรษฐกิจเกิดใหม่ รวมถึงสถาบันการเงินระหว่างประเทศ เพื่อเพิ่มความแข็งแกร่งของโครงสร้างทางการเงิน เพิ่มโอกาสในการหารือด้านนโยบาย และการร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิก สมาชิกของ G20 ประกอบด้วย 19 ประเทศ และสหภาพยุโรป ได้แก่ ประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ 8 ประเทศ คือ สหราชอาณาจักร แคนาดา ฝรั่งเศส อิตาลี ญี่ปุ่น เยอรมนี สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย และสหภาพยุโรป รวมกลุ่มกับประเทศเศรษฐกิจเกิดใหม่ขนาดใหญ่ 11 ประเทศ ได้แก่ อาร์เจนตินา บราซิล จีน อินเดีย อินโดนีเซีย เม็กซิโก รัสเซีย ซาอุดีอาระเบีย แอฟริกาใต้ เกาหลีใต้ ตุรกี โดยกลุ่มเหล่านี้มีเศรษฐกิจรวมกันเท่ากับร้อยละ 90 ของเศรษฐกิจโลก และมีประชากรรวม 2 ใน 3 ของโลก ในจำนวนนี้เป็นประเทศเอเชีย 6 ประเทศ และประเทศอินโดนีเซียเป็นประเทศอาเซียนเดียวใน G20 เมื่อวิกฤตเศรษฐกิจปลายทศวรรษคลี่คลายลง ความสนใจของโลกที่จะปฏิรูประบบการเงินโลกก็ลดลงอย่างเห็นได้ชัด ประเทศไทยได้ถูกกดดันอย่างมากในการปฏิรูประบบเศรษฐกิจภายในประเทศ รวมทั้งปรับปรุงระบบการบริหารจัดการ (Governance) ของภาครัฐและภาคเอกชนจากวิกฤตนี้

การประชุม G20 จัดมาทั้งหมด 3 ครั้ง ในครั้งแรกจัดที่กรุงวอชิงตัน ดี.ซี. เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2008 ครั้งที่สองจัดที่กรุงลอนดอนเมื่อวันที่ 1-2 เมษายน 2009 (ประเทศอังกฤษเป็นประธาน) และครั้งที่สามจัดที่เมืองพิตส์เบิร์ก สหรัฐอเมริกา เมื่อวันที่ 24-25 กันยายน 2009 . ในครั้งนี้ประเทศแคนาดาเป็นเจ้าภาพ และก็ยังมีการจัดประชุมอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นการประชุมผู้นำประจำปี โดย G20 เป็นเวทีประสานนโยบายเศรษฐกิจการเงินมหภาคที่สะท้อนกลุ่มเศรษฐกิจขนาดใหญ่ของโลก

ความสำคัญของไทยกับประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ (G20)

นายกรัฐมนตรีไทยในฐานะประธานอาเซียนได้รับเชิญเข้าร่วมประชุม G20 ที่กรุงลอนดอนในเดือนเมษายนและที่เมืองพิตส์เบิร์กในกันยายน ปี 2009 ซึ่งเป็นการส่งเสริมบทบาทประธานอาเซียนว่าสามารถทำให้ประเทศไทยเป็นที่ยอมรับจากเวทีสำคัญระหว่างประเทศ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552 : 8-11) และในการประชุมเมื่อปี 2561 ประเด็นหลักของการหารือในปีนี้มี 3 ประเด็น ได้แก่ (กองนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ, 2561 : ออนไลน์)

1) อนาคตของงาน: การส่งเสริมศักยภาพของประชากร (The future of work: Unleashing people's potential)

2) โครงสร้างพื้นฐานเพื่อการพัฒนา: การระดมเงินทุนจากภาคเอกชนเพื่อลดช่องว่างในโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure for development: Mobilizing private resources to reduce the infrastructure deficit)

3) อนาคตมีอาหารอย่างยั่งยืน: การปรับปรุงดินและการเพิ่มผลผลิต (A Sustainable food future: Improving soils and increasing productivity)

ประเด็นด้านการศึกษาที่ได้อภิปรายกันเป็นสาระสำคัญประการหนึ่งของการประชุมเช่นกัน โดยจะให้ความสำคัญกับการลงทุนในด้านการฝึกอบรมและทักษะในการดำรงชีพและการทำงาน รวมทั้งการปรับใช้นโยบายทางการคลังหรือการปฏิรูปโครงสร้างเพื่อสร้างโอกาสและทักษะให้แก่ประชาชนในการพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลง ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้มีแนวทางในการสร้างกรอบความร่วมมือ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนด้านอาชีวศึกษากับกระทรวงการต่างประเทศ ความร่วมมือดังกล่าวเป็นกรอบบูรณาการการทำงานระหว่างกระทรวงการต่างประเทศกับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อสนับสนุนการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนอาชีวศึกษาไทยให้เทียบเท่าสากล และยกระดับคุณภาพบุคลากรสายอาชีวศึกษาให้สามารถรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายที่ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศอันจะเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศไทย 4.0 รวมทั้งช่วยดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริเวณพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) (กระทรวงต่างประเทศ., 2560)

จากความสำคัญดังกล่าวสรุปได้ว่า ประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ (G20) คือ การรวมตัวของประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำและประเทศเศรษฐกิจเกิดใหม่ ซึ่งประเทศเหล่านี้มีเป็นประเทศที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาและผลิตบุคลากรเพียงพอกับความต้องการของ

ตลาดแรงงาน อีกทั้งมีความโดดเด่นด้านความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจภาคอุตสาหกรรมและบริการ ได้แก่ ญี่ปุ่น สาธารณรัฐสิงคโปร์ สาธารณรัฐเกาหลีใต้ และเยอรมันนี้

3.1 แนวคิดการจัดการศึกษาประเทศญี่ปุ่น

ญี่ปุ่นเป็นประเทศหมู่เกาะเอเชียตะวันออกเฉียงในมหาสมุทรแปซิฟิก ประมาณ 6,852 เกาะบนพื้นที่ 3.78 ตารางกิโลเมตร พื้นที่มากกว่าร้อยละ 60 เป็นภูเขา มีกรุงโตเกียวเป็นเมืองหลวง การปกครองเป็นระบบประชาธิปไตยที่มีสมเด็จพระจักรพรรดิทรงเป็นประมุข ได้ชื่อว่าเป็นประเทศ “สุขภาวะ” อายุเฉลี่ย 82 ปี มีความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ความสามารถในการแข่งขันอยู่ในลำดับต้นๆ เศรษฐกิจโตเป็นอันดับสามของโลก สินค้าส่งออกส่วนใหญ่ ได้แก่ รถยนต์และเครื่องจักร ประชาชนได้ชื่อว่าเป็นผู้มีวินัยที่สุดในโลก ศาสนาพุทธนิกายมหายานและศาสนาชินโตเป็นศาสนาที่ประชาชนส่วนใหญ่นับถือ ภาษาราชการที่ใช้คือภาษาญี่ปุ่น อัตราการรู้หนังสือร้อยละ 100 ประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อการศึกษาสูง และมีวัฒนธรรมรักการอ่าน

ภายหลังพ่ายแพ้สงครามโลกครั้งที่ 2 ญี่ปุ่นมีการปฏิวัติโครงสร้างทางสังคมใหม่ ในด้านการศึกษาได้มีการออกกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2490 เป็นนโยบายและแนวทางสำคัญเพื่อเป็นรากฐานการปฏิรูปและพัฒนาประเทศหลังสงคราม ผลการพัฒนาส่งผลให้คนญี่ปุ่นเป็นคนมีคุณภาพและระเบียบวินัยสูง อีกทั้งได้มีการจัดวางโครงสร้างทางการศึกษาใหม่ โดยจัดตั้งกระทรวงการศึกษา วัฒนธรรม กีฬา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีขึ้นใหม่ โครงสร้างการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับกระทรวง ระดับท้องถิ่น และระดับสถานศึกษา โดยกระทรวงทำหน้าที่ด้านนโยบายและสนับสนุนส่งเสริมทรัพยากรและวิชาการ จัดทำหลักสูตรแห่งชาติและมาตรฐานการศึกษา ท้องถิ่นระดับจังหวัดทำหน้าที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาของจังหวัดในภาพรวม แต่แบ่งความรับผิดชอบระหว่างจังหวัดและเทศบาล โดยระดับจังหวัดจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่วนท้องถิ่นระดับเทศบาลทำหน้าที่จัดการศึกษาภาคบังคับตั้งแต่ประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนต้น สำหรับสถานศึกษามีหน้าที่จัดการโดยมีคณะกรรมการสถานศึกษาทำหน้าที่สนับสนุนการทำงานของสถานศึกษา อำนาจบริหารสถานศึกษาเป็นอำนาจของผู้บริหารเป็นส่วนใหญ่ (พิณสุดา สิริรังศรี, 2556 : 127)

3.1.1 สภาพภูมิศาสตร์

1) ลักษณะภูมิประเทศ ประเทศญี่ปุ่นมีพื้นที่ประมาณ 377,800 ตารางกิโลเมตร ความยาวจากเหนือจดใต้ คือ 2,800 กิโลเมตร ญี่ปุ่นเป็นเกาะที่มีลักษณะเป็นแนวยาวจากด้านตะวันตกเฉียงเหนือของมหาสมุทรแปซิฟิกและตั้งอยู่ทางด้านตะวันออกของแผ่นดินยูเรเชีย จึงเป็นที่มาของชื่อ "ดินแดนอาทิตย์อุทัย" จุดทางใต้สุดอยู่ที่เส้นรุ้งประมาณ 24 องศาเหนือ และเหนือสุด

ที่ประมาณ 45 องศาเหนือ ญี่ปุ่นมีขนาดเล็กกว่าไทยประมาณ 0.7 เท่า แต่มีประชากรมากกว่าประมาณ 2 เท่า เชื่อกันว่าคนญี่ปุ่นเป็นคนที่ยอพยพมาจากแผ่นดินใหญ่ ได้แก่ จีนและเกาหลีรวมทั้งเผ่าไอนุ จึงทำให้ศาสนาในญี่ปุ่นถูกผสมผสานจนทำให้พิธีกรรมทางศาสนานั้นมีความหลากหลาย เช่น ศาสนาชินโต ศาสนาคริสต์ ศาสนาพุทธ และอื่นๆ ประกอบด้วย เกาะใหญ่ 4 เกาะ ได้แก่ ฮอกไกโด ฮอนชู ชิโคกุ และกิวชู แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 47 จังหวัด มีประชากรประมาณ 127 ล้านคน ญี่ปุ่นเป็นประเทศที่มีฐานะทางเศรษฐกิจมั่งคั่งที่สุดประเทศหนึ่ง (Shoji Murata & Sam Stern, 1993, pp. 29-30) ปกครองด้วย ระบอบประชาธิปไตยแบบเสรีภายใต้รัฐธรรมนูญ โดยมีสมเด็จพระจักรพรรดิทรงเป็นประมุข มีรัฐสภาเป็นสถาบันสูงสุดของรัฐ มีนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้าของคณะรัฐบาล โดยนายกรัฐมนตรีได้รับเลือกจากสมาชิกรัฐสภา

2) ลักษณะภูมิอากาศ ประเทศญี่ปุ่นมี 4 ฤดูหลัก ที่มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน คือ ฤดูใบไม้ผลิในช่วงเดือนมีนาคมถึงเดือนพฤษภาคม มีลักษณะอากาศอบอุ่นฤดูร้อนในช่วงเดือนมิถุนายนถึงเดือนสิงหาคมมีลักษณะอากาศร้อนชื้นโดยมีช่วงฤดูฝนสั้นๆ ประมาณ 1 เดือน ในช่วงต้นฤดูฤดูใบไม้ร่วงในช่วงกันยายนถึงเดือนพฤศจิกายน มีลักษณะอากาศอบอุ่นโดยมีพายุไต้ฝุ่นมากในช่วงเดือนกันยายน และฤดูหนาวในช่วงเดือนธันวาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ มีลักษณะอากาศหนาว มีหิมะตกมากทางภาคเหนือของประเทศและฝั่งทะเลญี่ปุ่น ส่วนทางใต้และฝั่งมหาสมุทรแปซิฟิกอากาศจะอบอุ่นกว่า (Education, 2007b: Online)

3.1.2 ระบบการศึกษา

ประเทศญี่ปุ่นจัดได้ว่าเป็นประเทศที่มีประชากรมีระดับการศึกษาสูงประเทศหนึ่งในโลก ญี่ปุ่นให้ความสำคัญกับการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ความสำเร็จของการศึกษาเป็นเงื่อนไขและปัจจัยสำคัญในความสำเร็จของการทำงานและฐานะทางสังคม เด็กญี่ปุ่นทุกคนต้องเข้าเรียนตั้งแต่อายุ 6 ปีและต้องผ่านการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ซึ่งเป็นการศึกษาแบบให้เปล่า โดยเป็นการศึกษาระดับประถมศึกษา 6 ปี และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (Junior High School) 3 ปี อย่างไรก็ตามเยาวชนชาวญี่ปุ่นมากกว่าร้อยละ 97 ศึกษาต่อจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยจำนวนประมาณ 3 ใน 4 เข้าเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ ส่วนที่เหลือเข้าเรียนในสายอาชีพ เช่น วิทยาลัยเทคโนโลยีและวิทยาลัยเฉพาะทางร้อยละ 25 ของผู้ที่เรียนจบมัธยมศึกษาตอนปลายจะศึกษาต่อในระดับปริญญาในวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัย ในขณะที่อีกส่วนหนึ่งเลือกไปศึกษาระดับอนุปริญญาในวิทยาลัย วิทยาลัยเทคนิค หรือวิทยาลัยอาชีวศึกษา (Shoji Murata & Sam Stern, 1993, pp. 29-30) การจัดระดับการศึกษาแบ่งออกเป็นระดับต่างๆ ดังนี้ (UNESCO, 1995, pp. 15-19)

1) ระดับก่อนประถมศึกษา

การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของญี่ปุ่นไม่เป็นการศึกษาภาคบังคับ เป็นการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีอายุตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไป เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็ก ด้านร่างกาย ความคิด และให้รู้จักสิ่งแวดล้อมรอบตัวเพื่อเตรียมความพร้อมในการเรียนระดับ ประถมศึกษา เป็นการดำเนินการในโรงเรียนอนุบาลซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ กระทรวงศึกษาธิการ และสถานรับเลี้ยงเด็กอยู่ภายใต้การดูแลของกระทรวงสาธารณสุขและสวัสดิการ

2) ระดับประถมศึกษา

การศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นการศึกษาภาคบังคับจะรับนักเรียนทุกคนที่มีอายุ 6 ปี ใช้เวลาเรียน 6 ปี เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาร่างกายและจิตใจของเด็ก

3) ระดับมัธยมศึกษา

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ มัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย

(1) มัธยมศึกษาตอนต้น (Junior High School)

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นการศึกษาภาคบังคับ นักเรียนอายุ 12 – 15 ปี ระยะเวลาเรียน 3 ปี เด็กที่จบจากโรงเรียนประถมศึกษาจะต้องเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นซึ่งเป็นระดับการศึกษาที่สำคัญเพื่อเตรียมเข้าสู่การเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

(2) มัธยมศึกษาตอนปลาย (Senior High School)

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย นักเรียนอายุ 15 – 18 ปี ใช้ระยะเวลาเรียน 3 ปี การศึกษานี้แบ่งออกเป็นหลักสูตรทั่วไป หลักสูตรเฉพาะ และหลักสูตรบูรณาการ ทั้งนี้หลักสูตรทั่วไปส่วนใหญ่เหมาะสำหรับผู้ที่ต้องการจะศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาและผู้ที่ทำงานไปด้วยเรียนไปด้วย สำหรับหลักสูตรเฉพาะทางเหมาะกับผู้ที่ต้องการศึกษาในสายอาชีพ หรือการศึกษาเฉพาะทาง ส่วนหลักสูตรแบบบูรณาการมีหลากหลายในสาขาวิชา ทั้งวิชาจากหลักสูตรทั่วไปและหลักสูตรเฉพาะทางเพื่อตอบสนองความสนใจของผู้เรียน การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายไม่ใช่การศึกษาภาคบังคับ แต่ผู้เรียนส่วนใหญ่จะศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยเทคนิคต้องมีการสอบเข้าเช่นเดียวกับประเทศต่างๆ

4) ระดับหลังมัธยมศึกษา

การศึกษาระดับสูงกว่ามัธยมศึกษาของญี่ปุ่น แบ่งตามประเภทของสถานศึกษาได้ ดังนี้

(1) มหาวิทยาลัย

การศึกษาในมหาวิทยาลัยเน้นการจัดในสาขาวิชาทางศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ โดยทั่วไปการศึกษาปริญญาตรีใช้เวลาเรียน 4 ปี ยกเว้นคณะแพทยศาสตร์ใช้เวลาเรียนตามหลักสูตร 6 ปี การศึกษาในมหาวิทยาลัยมีทั้งหลักสูตรเต็มเวลาและหลักสูตรนอกเวลา ซึ่งเรียนในภาคค่ำสำหรับผู้ที่ทำงานในเวลากลางวันโดยใช้เวลาเรียน 5 ปี นอกจากนั้นเพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสทางการศึกษายังมีการจัดการศึกษาโดยใช้ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านสื่อต่างๆ โดยจัดการศึกษาทั้งระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และหลักสูตรที่ไม่รับปริญญา (หลักสูตร 1 ภาคเรียน หรือ 1 ปีการศึกษา) ส่วนการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีการจัดในหลักสูตรปริญญาโท ปริญญาเอก และระดับหลังปริญญาเอก (Professional Degree) มหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่นมีทั้งมหาวิทยาลัยของรัฐซึ่งแบ่งเป็นมหาวิทยาลัยแห่งชาติและมหาวิทยาลัยท้องถิ่น และอีกส่วนหนึ่งซึ่งมีเป็นจำนวนมากเป็นมหาวิทยาลัยเอกชน นักศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาสาขาสังคมศาสตร์

(2) วิทยาลัยจูเนียร์ (Junior College)

เป็นการจัดการศึกษาระดับอนุปริญญาสำหรับผู้ที่จะจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งใช้เวลาเรียน 2-3 ปี มีการสอนในสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เช่น คหกรรม บริหารธุรกิจ การบัญชี พยาบาล และครู เป็นต้น หน่วยกิตของรายวิชาที่ศึกษาในวิทยาลัยจูเนียร์ (Junior College) สามารถนับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยได้ ผู้ที่ศึกษาในวิทยาลัยจูเนียร์ (Junior College) จึงสามารถเปลี่ยนไปศึกษาในมหาวิทยาลัยได้ นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงและส่วนใหญ่จะเป็นมหาวิทยาลัยของเอกชน

(3) วิทยาลัยเทคโนโลยี (Technology College)

วิทยาลัยเทคโนโลยีส่วนใหญ่เป็นของรัฐ เป็นการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมให้คนมีความรู้ความสามารถในการเป็นช่างเทคนิคที่มีทักษะขั้นสูงตามหลักสูตร 5 ปี แต่สำหรับสาขาพาณิชยนาวี (Mercantile Marine) ใช้เวลาเรียน 5 ปี 6 เดือน ผู้ที่สำเร็จการศึกษาจะได้รับวุฒินุปริญญา ซึ่งผู้สำเร็จการศึกษาส่วนหนึ่งประมาณร้อยละ 10

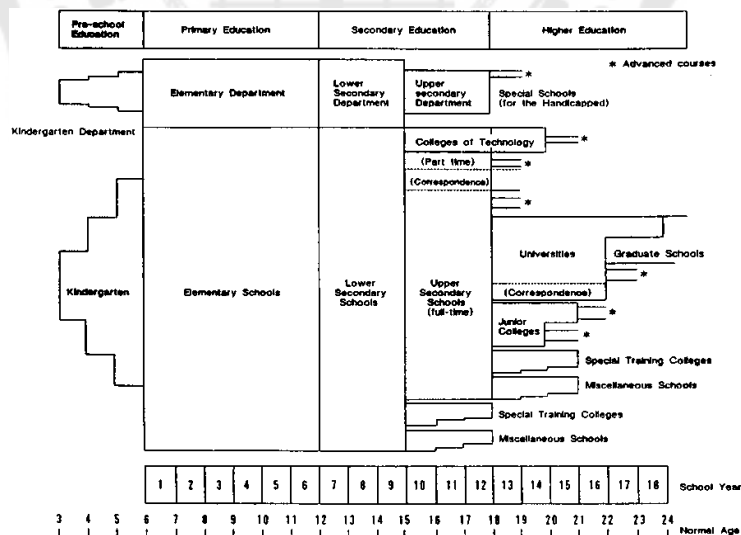
ศึกษาต่อในชั้นปีที่ 3 ในมหาวิทยาลัย และบางมหาวิทยาลัยได้รับอนุมัติให้จัดการศึกษาได้ถึงระดับปริญญาตรี

(4) วิทยาลัยฝึกอบรมวิชาชีพเฉพาะทาง (Special Training College หรือ Professional Training College)

การจัดการศึกษาสำหรับผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือสูงกว่าเพื่อฝึกอบรมวิชาชีพเฉพาะทาง เช่น คอมพิวเตอร์ พยาบาล ภาษาต่างประเทศ ศิลปะ ดนตรี เกษตรกรรม การบัญชี การแสดง การจัดการสารสนเทศ เป็นต้น มีระยะเวลาเรียนและฝึกอบรม 1-3 ปี นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นผู้ชาย โดยส่วนใหญ่จะเป็นวิทยาลัยของเอกชน ผู้ที่เข้าศึกษาในวิทยาลัยเหล่านี้ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย อีกส่วนหนึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้รับประกาศนียบัตรทางอาชีพ ซึ่งผู้สำเร็จการศึกษาด้านเทคนิคเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน

(5) โรงเรียนหลักสูตรเฉพาะทาง (Miscellaneous School)

เป็นการศึกษาหลักสูตรเฉพาะทาง เช่น การศึกษา สังคม สงเคราะห์อนามัย เป็นต้น ผู้เข้าศึกษาไม่จำเป็นต้องสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย การจัดการศึกษาเน้นการปฏิบัติและตอบสนองของความต้องการของสังคมส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนของเอกชน



ภาพประกอบ 4 ระบบการศึกษาของญี่ปุ่น

ที่มา Colombo Plan Staff College for Technician Education, 1993

3.2 แนวคิดการจัดการศึกษาประเทศสิงคโปร์

ประเทศสิงคโปร์เป็นประเทศเกาะเล็กๆ ประกอบด้วย ประชาชนหลายเชื้อชาติ ศาสนาและวัฒนธรรม และได้รับสิทธิในการปกครองตนเองจากการเป็นอาณานิคมของอังกฤษในปี พ.ศ.2502 สิงคโปร์ได้รับการจัดลำดับให้เป็นประเทศที่มีระบบการศึกษาที่มีประสิทธิภาพสูงเป็นลำดับต้นๆ ของโลก ระบบการศึกษามีการรวมศูนย์อย่างเข้มงวดควบคุมการตอบสนองต่อการรับรู้ถึงความต้องการทางสังคมและระดับชาติ อาทิเช่น การผลิตบุคลากรที่มีการศึกษามีประสิทธิภาพขั้นหมั้นเพียร ซึ่งการศึกษาเป็นและได้รับการยกย่องจากรัฐบาลว่าเป็น “การลงทุนในทุนมนุษย์” การศึกษาไม่เพียงแต่ให้ทักษะทางเทคนิคระดับสูงและความรู้สำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจ แต่ยังพัฒนาทัศนคติและแรงจูงใจในบุคคลที่สร้างความมั่นใจต่อความมุ่งมั่นร่วมอย่าง ต่อเนื่อง เพื่อการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในเป้าหมายของการพัฒนาประเทศ (Green, 1997) อีกทั้งเป็นศูนย์กลางพาณิชย์กรรมและอุตสาหกรรมที่สำคัญแห่งหนึ่ง

3.2.1 สภาพภูมิศาสตร์

1) ลักษณะภูมิประเทศ ประเทศสิงคโปร์เป็นประเทศในกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีเนื้อที่ 800 ตารางกิโลเมตร (กันยายน 2561) ตั้งอยู่ปลายสุดของคาบสมุทรมาเลย์โดยมีช่องแคบยะโฮร์ เป็นพรมแดนกั้นกับมาเลเซียและช่องแคบสิงคโปร์เป็นพรมแดนแยกจากอินโดนีเซีย สิงคโปร์มีประชากร 5.68 ล้านคน (กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ. 2563 : ออนไลน์) และเป็นประเทศพหุเชื้อชาติและความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่มีเชื้อสายจีน ร้อยละ 76.2 เป็นชาวมาเลย์ ร้อยละ 15 เป็นชาวอินเดียแดง 7.4 อีกร้อยละ 1.4 เป็นประชากรเชื้อชาติอื่นๆ รวมถึงศาสนา ได้แก่ ศาสนาพุทธ ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม ศาสนาฮินดู และอื่นๆ ความหลากหลายของประชากรทำให้สิงคโปร์มีภาษาพูด 4 ภาษา เช่น แมนดาริน อังกฤษ มลายู และทมิฬ ปกครองโดยระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา มีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุด (The Constitution) แบ่งอำนาจการปกครองเป็น 3 ส่วน คือ 1) สภการบริหาร (The Executive) ประกอบด้วย ประธานาธิบดีและคณะรัฐมนตรี ซึ่งมีหน้าที่บริหารประเทศผ่านกระทรวง ทบวง กรม และหน่วยงานในสังกัดราชการอื่นๆ ประธานาธิบดีสิงคโปร์มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน มีวาระดำรงตำแหน่ง 6 ปี 2) รัฐสภา (Parliament) มาจากการเลือกตั้งทั่วไป 3) ศาลตุลาการ (The Judiciary) แบ่งเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ศาลชั้นต้น (Subordinate Courts) และศาลฎีกา (Supreme Court)

2) ลักษณะภูมิอากาศ สิงคโปร์อยู่ในเขตมรสุมทำให้มีอากาศอบอุ่นเกือบตลอดปี มีอุณหภูมิเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ 25 – 32 องศาเซลเซียส แบ่งเป็น 4 ฤดู คือ (1) ฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ (North-East Monsoon Season) ระหว่างเดือนธันวาคม-กุมภาพันธ์ เป็น

ช่วงอากาศหนาวอุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ 23 - 26 องศาเซลเซียส โดยอากาศจะเย็นที่สุดในเดือนธันวาคม มีอุณหภูมิต่ำสุดประมาณ 20 องศาเซลเซียส ช่วงเดือนมกราคมถึงกุมภาพันธ์จะมีฝนหนักและลมแรงจากอิทธิพลของมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ (2) ฤดูก่อนมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ (Pre South-West Monsoon) ระหว่างเดือนมีนาคม-พฤษภาคม เป็นช่วงอากาศร้อน อุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ 31 - 34 องศาเซลเซียส อากาศจะร้อนที่สุดในเดือนพฤษภาคมมีอุณหภูมิสูงสุดราว 36 องศาเซลเซียส (3) ฤดูมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ (South-West Monsoon Season) ระหว่างเดือนมิถุนายน-กันยายน มีฝนตกหนักและลมแรงจากอิทธิพลของมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และ(4) ฤดูก่อนมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ (Pre North-East Monsoon) ระหว่างเดือนตุลาคม-ธันวาคม เป็นช่วงที่มีอากาศอบอุ่นและไม่มีฝนมากนัก ภูมิอากาศในสิงคโปร์คล้ายคลึงกับภูมิอากาศในประเทศไทยมีอากาศร้อนและฝนตกสลับกันไปตลอดปี

3.2.2 ระบบการศึกษาของประเทศสิงคโปร์

สาธารณรัฐสิงคโปร์ได้ชื่อว่า มีระบบการศึกษาที่ดีที่สุดแห่งหนึ่งของโลก รัฐบาลสิงคโปร์ให้ความสำคัญกับการศึกษามาก โดยถือว่าประชาชนเป็นทรัพยากรที่สำคัญและมีค่าที่สุดของประเทศ ในการนี้รัฐบาลได้ให้การอุดหนุนด้านการศึกษาจนเสมือนกับเป็นการศึกษาแบบให้เปล่า โรงเรียนในระดับประถม และมีมัธยมล้วนเป็นโรงเรียนของรัฐบาลหรือกึ่งรัฐบาล สถานศึกษาของเอกชนในสิงคโปร์มีเฉพาะในระดับอนุบาลและโรงเรียนนานาชาติเท่านั้น ผู้ปกครองนักเรียนของสิงคโปร์จะส่งบุตรหลานเข้ารับ การเตรียมความพร้อมในโรงเรียนเมื่อเด็กมีอายุได้ 2 ขวบครึ่ง เมื่อเด็กอายุ 6 ขวบก็จะเข้าเรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 1 จุดมุ่งหมายทางการศึกษาในระบบโรงเรียนของสิงคโปร์เพื่อพัฒนาเยาวชนให้มีทักษะความรู้ความสามารถเพื่อการดำรงชีพ มีคุณธรรมจริยธรรม มีความรับผิดชอบและเป็นพลเมืองดีของชาติ กระบวนการพัฒนาการศึกษามุ่งให้เด็กแต่ละคนสามารถพัฒนาศักยภาพให้ได้สูงสุด การศึกษาของสิงคโปร์กำหนดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 10 ปี เป็นการศึกษาภาคบังคับ เพื่อให้เด็กทุกคนต้องอยู่ในระบบโรงเรียนอย่างต่ำ 10 ปี ก่อนออกไปสู่การทำงาน กล่าวคือ ประถมศึกษา 6 ปีและมัธยมศึกษา 4 ปี โดยเด็กต้องเข้าเรียนเมื่ออายุ 6 ปี ผู้ที่จะเข้าศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยจะต้องศึกษาขั้นเตรียมมหาวิทยาลัย อีก 2 ปี การศึกษาภาคบังคับของสิงคโปร์จะต้องเรียนรู้ 2 ภาษาควบคู่กันไป ได้แก่ ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลัก และเลือกเรียนภาษาแม่ (Mother Tongue) อีก 1 ภาษา คือ จีน (แมนดาริน) มาเลย์ หรือทมิฬ (อินเดีย)

การศึกษาของสาธารณรัฐสิงคโปร์ยึดหลักการจัดการศึกษาแบบยืดหยุ่น และจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาได้

อย่างเต็มศักยภาพของแต่ละคนตรงตามความต้องการบุคลากรและแรงงานที่มีฝีมือและความเชี่ยวชาญงานของประเทศ ซึ่งการจัดการศึกษาของสิงคโปร์แบ่งออกเป็นระดับต่างๆ ดังนี้

1) การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาหรือการศึกษาก่อนวัยเรียนเป็นการศึกษาสำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี ไม่เป็นการศึกษาภาคบังคับ เป็นการเตรียมเด็กให้เรียนรู้เกี่ยวกับการสื่อสาร การเล่น และการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และเตรียมความพร้อมเพื่อศึกษาในระดับประถมศึกษาต่อไป กิจกรรมที่จัดเป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับภาษาและจำนวน การพัฒนาบุคลิกภาพ ทักษะทางสังคม ดนตรี และการจัดกิจกรรมกลางแจ้ง เด็กจะได้รับการสอนภาษา 2 ภาษา คือ ภาษาอังกฤษและภาษาแม่อีก 1 ภาษา (จีน มาเลย์ และทมิฬ) การศึกษาระดับนี้เอกชนเป็นผู้จัด แต่กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้กำหนดแนวทางและควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด โดยมีกระทรวงพัฒนาชุมชน (Ministry of Communication Development) ดูแลรับผิดชอบศูนย์ดูแลเด็ก (Childcare Center) และกระทรวงศึกษาธิการดูแลรับผิดชอบโรงเรียนอนุบาล (Kindergarten)

2) การศึกษาระดับประถมศึกษา

การศึกษาในระดับประถมศึกษา มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาอังกฤษ ภาษาแม่ (จีน มาเลย์ และทมิฬ) และคณิตศาสตร์ เป็นการศึกษภาคบังคับแบ่งออกเป็นประถมศึกษาตอนต้น 4 ปี (ประถมศึกษา 1-4) ประถมศึกษาตอนปลาย 2 ปี (ประถมศึกษา 5-6)

(1) ประถมศึกษาตอนต้น

การเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้นมุ่งเน้นให้เรียนด้านภาษาและคณิตศาสตร์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เด็กมีพื้นฐานด้านภาษา อ่านออกเขียนได้ และคำนวณได้ร้อยละ 80 ของเวลาทั้งหมดของหลักสูตรมุ่งเน้นให้เรียนด้านภาษาอังกฤษ ภาษาแม่ และคณิตศาสตร์ นอกจากนี้ยังเสริมวิชาด้านดนตรี ศิลปะและหัตถกรรม จริยธรรม สุขศึกษา สังคมศึกษา และพลศึกษา รวมทั้งกิจกรรมเสริมหลักสูตร เมื่อจบประถมศึกษาปีที่ 4 จะมีการสอบวัดผลโดยใช้ข้อสอบมาตรฐานของกระทรวงศึกษาธิการเพื่อจัดนักเรียนเข้าศึกษาต่อในสายต่างๆ ในระดับประถมศึกษาตอนปลายให้เหมาะสมกับระดับความสามารถ

(2) ประถมศึกษาตอนปลาย

การเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายแบ่งออกเป็น 3 สาย ตามผลการสอบมาตรฐานในระดับประถมศึกษาตอนต้น (EM1, EM2 และ EM3) เพื่อเรียน

ภาษาอังกฤษ ภาษาแม่และคณิตศาสตร์ ซึ่งแต่ละสายมีความยากง่ายต่างกันตามความสามารถของเด็ก เมื่อจบประถมศึกษาตอนปลายเด็กทุกคนจะต้องผ่านการทดสอบระดับชาติที่เรียกว่า Primary School Leaving Examination (PSLE) เพื่อวัดความสามารถในการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาในสายต่างๆ ตามความสามารถต่อไป

3) การศึกษาระดับมัธยมศึกษา

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาจัดเป็น 3 หลักสูตร เพื่อให้ผู้ที่จบระดับประถมศึกษาตอนปลายได้เข้าศึกษาตามระดับความสามารถในการเรียน และตามผลการสอบ PSLE ในระดับประถมศึกษาและความสนใจ คือ 1) Special Course 2) Express Course และ 3) Normal Course การเรียนในระดับมัธยมศึกษาทั้ง Special Course, Express Course และ Normal Course สายสามัญจะเรียนเกี่ยวกับภาษาอังกฤษ ภาษาแม่ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ วรรณคดี ศิลปะและหัตถกรรม และการบริหารสำนักงาน เป็นต้น

4) การศึกษาระดับหลังมัธยมศึกษา

การศึกษาในระดับหลังมัธยมศึกษาจะขึ้นอยู่กับผลการสอบ GCE "O" level นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาและสอบ GCE "O" level ได้ดีจะมุ่งศึกษาต่อในระดับวิทยาลัยของจูเนียร์ (Junior College) หลักสูตร 2 ปี หรือเข้าศึกษาใน Centralized Institute หลักสูตร 3 ปี ซึ่งทั้ง 2 ประเภทเป็นหลักสูตรการศึกษาก่อนเข้ามหาวิทยาลัย (Pre-university) โดยจะต้องสอบ GCE "A" level ให้ได้ในปีสุดท้ายจึงจะเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยได้ หรือจะเข้าศึกษาในวิทยาลัยโพลีเทคนิคก็ได้

ส่วนผู้ที่สนใจศึกษาทางด้านช่างเทคนิคและพาณิชยการสามารถเข้าศึกษาต่อในวิทยาลัยโพลีเทคนิค (Polytechnics College) หลักสูตร 3 ปี เมื่อเรียนจบแล้วสามารถศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยได้เช่นกัน นอกจากนี้ยังมีมหาวิทยาลัยภายใต้สถาบันเทคนิคศึกษา (Institute of Technology Education : ITE) ซึ่งเป็นหลักสูตรทางเทคนิคและอาชีวศึกษาผู้ที่สำเร็จการศึกษาจาก ITE ที่ได้คะแนนดีสามารถเข้าศึกษาต่อในวิทยาลัยโพลีเทคนิคและมหาวิทยาลัยได้

5) การศึกษาระดับอาชีวศึกษา

การศึกษาระดับอาชีวศึกษาของสิงคโปร์จัดในวิทยาลัยโพลีเทคนิคและสถาบัน ITE (Institute of Technology Education)

(1) วิทยาลัยโพลีเทคนิค (Polytechnics College)

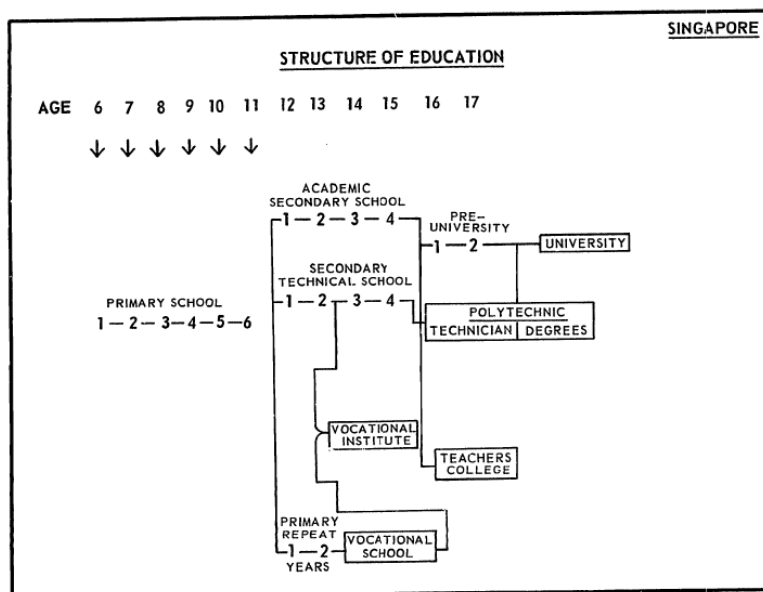
เป็นการจัดการศึกษาเพื่อผลิตกำลังคนระดับกลาง โดยรับผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่ผ่าน GCE “O” และ “A” level หรือผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตรของ ITE การจัดการเรียนการสอนเน้นการปฏิบัติให้สนองความต้องการของอุตสาหกรรมวิทยาลัยโพลีเทคนิคเปิดสอนหลักสูตรต่างๆ เช่น บริหารธุรกิจ วิศวกรรมศาสตร์ การเดินเรือสื่อสารมวลชน การตลาด การท่องเที่ยว และคอมพิวเตอร์ นอกจากนี้ยังจัดหลักสูตรระยะสั้นต่างๆ เพื่อพัฒนาอาชีพอีกด้วย

(2) สถาบันเทคนิคศึกษา Institute of Technology Education (ITE)

จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2535 เพื่อจัดการศึกษาและการฝึกอบรมทางเทคนิคและอาชีวศึกษาให้แก่ผู้สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาเพื่อเตรียมตัวสำหรับการทำงาน นอกจากนี้ยังจัดการฝึกอบรมให้แก่ผู้ทำงานแล้วเพื่อพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานสำหรับการจัดการศึกษาของผู้ที่จบมัศึกษานั้นผู้ที่เข้าศึกษาใน ITE อย่างน้อยที่สุดจะต้องสอบผ่าน GCE “N” level สามารถเลือกเรียนได้ 2 ลักษณะ คือ การเรียนเต็มเวลา ซึ่งจะเรียนเต็มเวลา ณ ศูนย์ของสถาบัน ITE เป็นการฝึกอบรมวิชาชีพแบบช่างฝึกหัด

6) การศึกษาระดับมหาวิทยาลัย (University Education)

มหาวิทยาลัยในสิงคโปร์เปิดสอนทั้งระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษา ผู้ที่จะเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยจะต้องผ่านการสอบ GCE “A” level หรือได้รับวุฒิอนุปริญญา สิงคโปร์มีมหาวิทยาลัยรัฐ 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยแห่งชาติสิงคโปร์ (National University of Singapore : NUS) และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีนังยาง (Nanyang Technological University : NTU) และมหาวิทยาลัยเอกชน 2 แห่ง คือ Singapore Management University เป็นมหาวิทยาลัยเอกชนที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากรัฐบาล นอกจากนี้ยังมีสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เปิดสอนในระดับอุดมศึกษาอีก 10 แห่ง ที่จัดการศึกษาระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษา สิงคโปร์ตั้งความมุ่งหวังว่ามหาวิทยาลัยของสิงคโปร์จะได้รับการยอมรับจากนานาชาติในฐานะมหาวิทยาลัยชั้นนำของโลก



ภาพประกอบ 5 ระบบการศึกษาของสิงคโปร์

ที่มา DEPARTMENT OF HEALTH EDUCATION & WELFARE OFFICE OF EDUCATION, 1966.

3.3 แนวการจัดการศึกษาประเทศสาธารณรัฐเกาหลีใต้

ระดับการศึกษาสูงของเกาหลีใต้เป็นเพียงสัญลักษณ์หนึ่งของการเปลี่ยนแปลงที่เป็นเอกเทศและการเติบโตทางเศรษฐกิจของอุตุนิยามวิทยาในช่วง 70 ปีที่ผ่านมา นอกเหนือจาก “เสือเศรษฐกิจ” แห่งเอเชียอื่นๆ ในฮ่องกง สิงคโปร์ และไต้หวัน เกาหลีใต้ยังเป็นหนึ่งในเรื่องราวความสำเร็จทางเศรษฐกิจที่โดดเด่นที่สุด

3.3.1 สภาพภูมิศาสตร์

1) ลักษณะภูมิประเทศ ประเทศเกาหลีใต้เป็นประเทศในเอเชียตะวันออกที่มีพื้นที่ครอบคลุมทางใต้ของคาบสมุทรเกาหลี พรมแดนทางเหนือติดกับประเทศเกาหลีเหนือมีประเทศญี่ปุ่นตั้งอยู่ทางตะวันออกเฉียงใต้ ตั้งอยู่บนคาบสมุทรเกาหลีมีพื้นที่ประมาณ 99,500 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วย 9 จังหวัด คือ (โด) กรุงโซลเป็นเมืองหลวงของประเทศและประกอบด้วยเมืองใหญ่ๆ 6 เมือง คือ ปูซาน แทกู อินช็อน ควังจู แทจ็อน และอุลซัน รวมมีเมืองทั้งหมด 77 เมือง (ซี) 88 มณฑล (ตุน) ใน 9 จังหวัด ประชากรส่วนใหญ่เชื้อสายเกาหลีจึงใช้ภาษาเกาหลี (ฮันกึล) เป็นหลัก และศาสนาที่นับถือ ได้แก่ ศาสนาพุทธ ศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์และนิกายโรมันคาทอลิก การปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพื้นฐานอยู่บนหลักการของการแบ่งแยก

อำนาจการตรวจสอบและการถ่วงดุลอำนาจ โดยมีรัฐธรรมนูญเป็นหลักประกันสิทธิพื้นฐานของประชาชนในเรื่องเสรีภาพ การได้รับประโยชน์จากรัฐ การมีส่วนร่วมในการปกครอง ความเสมอภาคทางกฎหมาย อำนาจการปกครองแบ่งเป็น 3 ฝ่าย คือ ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายตุลาการและฝ่ายบริหาร ฝ่ายบริหารมีผู้นำสูงสุด คือ ประธานาธิบดี ซึ่งอยู่ในตำแหน่งได้ 1 วาระเป็นเวลา 5 ปี คณะทำงานของประธานาธิบดี คือ คณะรัฐมนตรี จำนวน 15-35 คน มีการแยกอำนาจการบริหารออกเป็นรัฐบาลท้องถิ่น จำนวน 16 แห่ง โดยแบ่งเป็นระดับมหานคร 7 แห่ง ระดับจังหวัด 9 แห่ง ปัจจุบันปรับโครงสร้างใหม่มี 23 คน มีการปรับโครงสร้างของรัฐบาลท้องถิ่นเพื่อรับมือกับอำนาจการบริหารที่จะกระจายลงสู่ท้องถิ่นมากขึ้น มีการปรับปรุงองค์กรหรือหน่วยงานที่อยู่ในกำกับดูแลของรัฐ ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมากไม่ทันสมัยโดยเปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามามีบทบาทแทนรัฐมากขึ้น ส่งเสริมบทบาทการเคลื่อนไหวขององค์กรประชาคม (civil organization) ให้เข้ามามีบทบาทในกิจกรรมของรัฐและสังคม ตลอดจนกิจกรรมที่เป็นผลประโยชน์สาธารณะด้วยวิธีการเปิดเผยและแบ่งปันข้อมูลซึ่งกันและกัน พร้อมกับปรับปรุงให้มีกฎระเบียบรองรับบทบาทขององค์กรประชาคมมากขึ้น ปัจจุบันเกาหลีใต้มีประชากรรวมทั้งหมด 51 ล้านคน (สำนักข่าวกรองแห่งชาติ. 2564 : ออนไลน์)

2) ลักษณะภูมิอากาศ ประเทศเกาหลีใต้มีสภาพอากาศอยู่ในเขตอบอุ่น และมีฤดูกาลหรือในภาษาเกาหลีที่เรียกว่า “คเยจอล” ทั้งหมดมี 4 ฤดู ได้แก่ ฤดูหนาว (Winter) ฤดูใบไม้ผลิ (Spring) ฤดูร้อน (Summer) และฤดูใบไม้ร่วง (Autumn / Fall)

ฤดูหนาว – คยอฮุล ช่วงเวลา ธันวาคม – กุมภาพันธ์ อุณหภูมิเฉลี่ย -5 องศาเซลเซียส และอาจต่ำสุดถึง -20 องศาเซลเซียส ในช่วงที่หนาวจัดสภาพอากาศหนาวเย็นและแห้ง บางครั้งมีฝนหรือหิมะตกและจะมีช่วงวันที่อากาศหนาวจัดสลับกับวันที่อากาศอุ่นสบาย 3-4 วัน

ฤดูใบไม้ผลิ – พม ช่วงเวลา มีนาคม – พฤษภาคม อุณหภูมิเฉลี่ย 6-16 องศาเซลเซียสสภาพอากาศปลายเดือนมีนาคมหรือต้นเดือนเมษายน ต้นไม้จะผลิใบสะพรั่งเต็มต้น ช่วงกลางเดือนเมษายนถึงพฤษภาคม แสงแดดสดใสตลอดทั้งวัน

ฤดูร้อน – ยอริม ช่วงเวลา มิถุนายน – สิงหาคม อุณหภูมิเฉลี่ย 25 องศาเซลเซียสและอาจถึง 35-38 องศาเซลเซียส ในช่วงที่ร้อนจัดสภาพอากาศอากาศร้อนและมีฝนตกบ้าง ต้นไม้เขียวชะอุ่ม ฤดูมรสุมจะเริ่มขึ้นในปลายเดือนมิถุนายนจนถึงช่วงกลางหรือปลายเดือนกรกฎาคม และในเดือนสิงหาคมอากาศจะร้อนจัดและขึ้นมาก

ฤดูใบไม้ร่วง – คาร์ล ช่วงเวลา กันยายน – พฤศจิกายน อุณหภูมิเฉลี่ย 5-25 องศาเซลเซียส สภาพอากาศอากาศสดชื่น ท้องฟ้าโปร่งเป็นสีคราม และในเดือนตุลาคมทั่วประเทศจะมีสีสนสดใสด้วยใบไม้ที่เปลี่ยนเป็นสีทองและสีแดงเต็มต้น ถือเป็นช่วงที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยวมากที่สุด

3.3.2 ระบบการศึกษาเกาหลีใต้

ระบบโรงเรียนของเกาหลีในปัจจุบันเป็นรูปแบบบันไดเดียวแบบ 6-3-3-4 แบบทางเดียว การศึกษาเป็นข้อบังคับ 9 ปี สำหรับเด็กทุกคนที่มีอายุตั้งแต่ 6 ถึง 14 ปีและระหว่างอายุเหล่านี้จะมีการเข้าเรียนที่โรงเรียนเกือบ 100% (Kaburu Morris Mwenda, 2013: 4) บทบัญญัติของกฎหมายการศึกษาซึ่งเกี่ยวข้องกับศึกษาระบบอ่านดังนี้: "ประชาชนทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาตามความสามารถของพวกเขาทุกคนควรได้รับการศึกษาขั้นต้นอย่างน้อยที่สุด และการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด การศึกษาภาคบังคับได้รับการรับประกันในลักษณะที่กำหนดโดยกฎหมายรัฐมีหน้าที่ส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต และเรื่องพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการระบบการศึกษาในโรงเรียนและการศึกษาตลอดชีวิตการจัดการหาเงินทุนของโรงเรียนและสถานภาพของครูนั้นเป็นไปตามกฎหมาย (Korea Research Institute for Vocational Education and Training, 2000, p. 8) การจัดการศึกษาแบ่งออกเป็นระดับต่างๆ ดังนี้

1) การศึกษาก่อนประถมศึกษา

การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของเกาหลีใต้ ส่วนใหญ่จัดในโรงเรียนอนุบาลเป็นการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีอายุระหว่าง 3-5 ปี โดยจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการให้การบริบาลเด็ก และการพัฒนาเด็กโดยใช้กิจกรรมที่หลากหลายให้เกิดความสนุกสนาน เพื่อเตรียมเด็กให้มีความพร้อมในการศึกษาในระดับต่อไป

2) การศึกษาระดับประถมศึกษา

การศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นการศึกษาภาคบังคับ เป็นการศึกษาแบบ ให้เปล่าใช้เวลาเรียน 6 ปี สำหรับเด็กที่มีอายุระหว่าง 6-11 ปี การจัดการศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนมีความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต หลักสูตรในระดับนี้จัดแบ่งวิชาต่างๆ เป็น 9 กลุ่มวิชาหลัก คือ ศิลปกรรม ภาษาเกาหลี สังคมศึกษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ พลศึกษา การดนตรี วิจิตรศิลป์ และศิลปะปฏิบัติ โดยในระดับประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 วิชาต่างๆ จะจัดในรูปแบบของการบูรณาการ

3) การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (Middle School)

การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นการศึกษาหลักสูตร 3 ปี หลักสูตรการศึกษา ประกอบด้วย วิชาพื้นฐาน วิชาเลือก และกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยมีวิชาด้านอาชีพศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของวิชาเลือกเพื่อเชื่อมโยงระหว่างการศึกษา กับอาชีพ

4) การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (High School)

การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของเกาหลี เป็นการจัดการศึกษาในวิชาทั่วไปที่มีความซับซ้อนและเฉพาะเจาะจงมากขึ้น เป็นหลักสูตรที่ใช้เวลาในการศึกษา 3 ปี ผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นในวิทยาลัยชั้นต้น (Junior College) วิทยาลัย (College) หรือมหาวิทยาลัยได้ โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายของเกาหลีมี 2 ประเภท คือ โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนสายสามัญ และโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนสายอาชีพ เช่น เกษตรกรรม พาณิชยกรรม การประมง และอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี เป็นต้น อย่างไรก็ตามมีโรงเรียนบางแห่งที่จัดการเรียนการสอนทั้งสายสามัญและสายอาชีพ นอกจากนี้ยังมีโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่จัดการเรียนการสอนที่เน้นเฉพาะทางด้านวิทยาศาสตร์ หรือโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเฉพาะทางอื่นๆ เช่น โรงเรียนภาษาต่างประเทศ โรงเรียนศิลปะ และโรงเรียนกีฬา เป็นต้น

5) การศึกษาระดับหลังมัธยมศึกษา

การจัดการศึกษาระดับหลังมัธยมศึกษาของเกาหลีมีการจัดการศึกษาทั้งในระดับที่ต่ำกว่าปริญญา และระดับปริญญา

(1) ระดับต่ำกว่าปริญญา

การศึกษาระดับหลังมัศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาจัดการศึกษาในวิทยาลัยการอาชีพชั้นต้น (Junior Vocational College) เพื่อสนองตอบความต้องการกำลังคนระดับกลาง อันเป็นผลโดยตรงจากการพัฒนาอุตสาหกรรมอย่างรวดเร็ว โดยเน้นกำลังคนระดับกลางที่มีความรู้พื้นฐานทางทฤษฎีและทักษะการปฏิบัติในสาขาต่างๆ เช่น อุตสาหกรรม เกษตรกรรม การประมง การพยาบาล คหกรรมศาสตร์ ศิลปะ และการกีฬา เป็นต้น การจัดหลักสูตรใช้เวลา 2-3 ปี ขึ้นอยู่กับแต่ละสาขา และยังมีจัดการศึกษาต่อเนื่องเป็นการศึกษานอกเวลาสำหรับผู้ที่ทำงานแล้ว การจัดการศึกษาเป็นความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยการอาชีพชั้นต้นสามารถศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยได้

(2) ระดับปริญญา

การศึกษาระดับปริญญาเป็นการศึกษาในวิทยาลัย (College) หรือมหาวิทยาลัย ซึ่งหลักสูตรระดับปริญญาตรีโดยปกติใช้เวลาเรียน 4 ปี ยกเว้นสาขาทางแพทยศาสตร์ที่ใช้เวลาเรียน 6 ปี ทั้งนี้มีการจัดการศึกษาระดับปริญญามากกว่า 600 สาขา โดยมหาวิทยาลัยต่างๆ ทั้งที่เป็นมหาวิทยาลัยทั่วไปและมหาวิทยาลัยเฉพาะทาง และจัดการศึกษาทั้งในเวลาและนอกเวลา

6) การศึกษาระดับการอาชีวศึกษา

การจัดการอาชีวศึกษาของประเทศเกาหลีใต้ เป็นส่วนหนึ่งของระบบการศึกษาที่เริ่มมีการจัดสอนวิชาชีพเบื้องต้น เป็นวิชาเลือกในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและจัดสอนเป็นการเฉพาะในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและระดับหลังมัธยมศึกษาโดยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายนักเรียนที่เลือกเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ จะมีการจัดการเรียนการสอนในสาขาอาชีพต่างๆ เป็นการจัดการศึกษาร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับสถานประกอบการร่วมกันจัดทำระบบทวิภาคี (Dual System) หรือโปรแกรม 2+1 (Two-Plus-One Program) เป็นการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ 2 ปี และฝึกประสบการณ์ในสถานประกอบการอีก 1 ปี ส่วนในระดับหลังมัศึกษามีการจัดการอาชีวศึกษาในวิทยาลัยการอาชีพขั้นต้น ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตกำลังคนที่มีความรู้ทางทฤษฎีและมีทักษะการปฏิบัติ มีการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างวิทยาลัยการอาชีพขั้นต้นและสถานประกอบการ เพื่อผลิตแรงงานฝีมือให้สอดคล้องกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรมหลายรูปแบบ เช่น โปรแกรมการฝึกงานของนักศึกษา การฝึกอบรบอุตสาหกรรมวิทยาลัยขั้นต้นและการศึกษาของลูกจ้างในภาคอุตสาหกรรมในวิทยาลัยการอาชีพขั้นต้น เป็นต้น การพัฒนาการอาชีวศึกษาของสาธารณรัฐเกาหลีเน้นให้เป็นระบบการอาชีวศึกษาตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้ผู้เรียนพัฒนาตามความสามารถและศักยภาพและสร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นในตนเองอย่างมีคุณภาพ โดยให้ผู้เรียนสายอาชีพสามารถเรียนต่อได้จนถึงระดับปริญญาเอก และให้มีระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้และอนุญาตให้ผู้เรียนลงทะเบียนเรียนวิชาต่างๆ แบบไม่เต็มเวลาในวิทยาลัยและใช้การทดสอบเพื่อสะสมหน่วยการเรียนรู้ได้ ส่วนการฝึกอบบรมวิชาชีพเป็นการจัดการศึกษานอกระบบมีที่จัด โดยรัฐและเอกชน ดังนี้

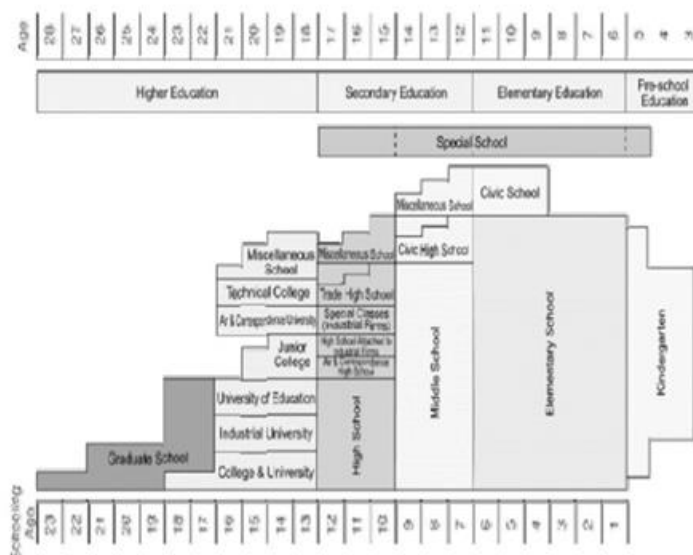
(1) การจัดอบรมวิชาชีพในสถาบันของรัฐ ดำเนินการโดยสำนักงานแรงงานที่มีชื่อว่า Korea Manpower Agency (KOMA) เป็นการจัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาแรงงานกึ่งฝีมือและแรงงานฝีมือ ใช้เวลาฝึก 3 เดือน ถึง 2 ปี ในสาขาอุตสาหกรรมการผลิตสินค้าที่มุ่งการ

ส่งออกและเทคโนโลยีสมัยใหม่ รวมทั้งการฝึกอบรมให้นักโทษและคนด้อยโอกาสในสาขาช่างไม้ ช่างปูน ช่างเชื่อม เป็นต้น

(2) การฝึกอบรมวิชาชีพในสถานประกอบการเอกชนเป็นการฝึกตามความต้องการของสถานประกอบการ โดยสถานประกอบการจัดโปรแกรมอิสระของตนเองโดยอาจร่วมกับสถานประกอบการอื่นในการจัดการฝึกร่วมกันหรือให้หน่วยงานอื่นจัดในนามของสถานประกอบการ

(3) การฝึกอบรมวิชาชีพของหน่วยงานที่ได้รับมอบหมาย เป็นการจัดการฝึกอบรมของหน่วยงานเมื่ออาชีพในการจัดฝึกอบรมวิชาชีพตามความต้องการของภาครัฐหรือภาคเอกชนตามที่ได้รับมอบหมายมาดำเนินการโครงการฝึกอบรม หลักสูตรที่จัดฝึก ได้แก่ การประกอบอาหาร การตกแต่งทรงผม การประมวลผลข้อมูล เป็นต้น

ประเทศเกาหลีใต้มีระบบการทดสอบวุฒิบัตรทางเทคนิคแห่งชาติ (National Technical Qualification System) เพื่อควบคุมดูแลมาตรฐานการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมของประเทศ รับผิดชอบโดยสำนักงานแรงงานเกาหลี หรือ KOMA มีหน้าที่ในการทดสอบความรู้ความสามารถด้านวิชาชีพแก่กลุ่มวิศวกรและช่างฝีมือและสภาพการค่าและอุตสาหกรรมเกาหลี รับผิดชอบการทดสอบความรู้ความสามารถด้านวิชาชีพของกลุ่มอาชีพบริการ โดยจัดระดับขั้นของทักษะความสามารถเป็น 5 ขั้น คือ วิศวกรระดับมืออาชีพแรงงานฝีมือระดับหัวหน้า วิศวกร อุตสาหกรรม และแรงงานฝีมือ



ภาพประกอบ 6 แสดงระบบศึกษาประเทศเกาหลีใต้

3.4 แนวการจัดการศึกษาประเทศเยอรมัน

ภายใต้มาตรา 20 ของกฎหมายพื้นฐาน (GG) รัฐธรรมนูญเยอรมันสหพันธ์ สาธารณรัฐเยอรมันเป็นรัฐสหพันธ์รัฐที่มีประชาธิปไตยและเป็นสังคม ประกอบด้วย 16 Länder: Baden-Württemberg, Bavaria, Berlin, Brandenburg, Bremen, Hamburg, Hessen, Mecklenburg- พอมเมอราเนียตะวันตก, ไลพ์เออร์แซกซีนี, นอร์ธ ไรน์ - เวสต์ฟาเลีย, ไรน์แลนด์ - พัลส์, ชาร์ลันด์, แซกซีนี, แซกซีนี - อันฮัลต์, ซเลสวิก - โฮลชไตน์ เบอริลินเป็นทั้งเมืองหลวงของประเทศและเป็นที่ตั้งของรัฐบาล ระหว่างปี พ.ศ. 2492 และ 2533 เยอรมนีแบ่งออกเป็น 2 ประเทศ คือ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีและสาธารณรัฐประชาธิปไตยเยอรมัน (GDR) สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีเป็นสมาชิกผู้ก่อตั้งของสหภาพยุโรป (EU) และเป็นสมาชิกของนาโต้มาตั้งแต่ปี 1955 และเป็นสมาชิกเต็มรูปแบบของ UN ตั้งแต่ปี 1973

3.4.1 สภาพภูมิศาสตร์

1) ลักษณะภูมิประเทศ ตั้งอยู่บริเวณกึ่งกลางทวีปยุโรป พรมแดนทางตอนเหนือของประเทศติดกับฝั่งทะเลเหนือ (North Sea) และทะเลบอลติกทางตอนใต้จรดเทือกเขาแอลป์ในบาวาเรีย ระยะทางส่วนที่ยาวที่สุดจากเหนือจรดใต้ประมาณ 876 กิโลเมตร จากตะวันตกไปตะวันออกประมาณ 640 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 357,000 ตารางกิโลเมตร เยอรมันเป็นประเทศที่มีขนาดใหญ่ทิศเหนืออยู่ทะเลบอลติก และในภาคใต้อยู่เทือกเขาแอลป์ระหว่างพื้นที่เหล่านี้มี 3 ภูมิภาคที่แตกต่างที่โดดเด่น: ภูมิภาคอัลไพน์, เยอรมันตอนเหนือธรรมดา และประเทศเยอรมันภูเขาเป็นส่วนหนึ่งของเทือกเขาแอลป์ ประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวเยอรมันและนับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก คริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ คริสต์นิกาย ออทอดอกซ์ และศาสนาอิสลาม โดยมีภาษาเยอรมันเป็นภาษาประจำชาติและภาษาราชการ ภาษาถิ่นมีหลายเผ่า อาทิ เผ่าฝรั่งเศสชาวเอเปียซัคเซิน และไบเอิร์น แบ่งการปกครองออกเป็น 16 รัฐ แต่ละรัฐมีกฎหมายรัฐธรรมนูญและมีรัฐบาลของตนเอง กฎหมายรัฐธรรมนูญกำหนดว่าแต่ละรัฐมีสิทธิปกครองตนเอง ในทุกเรื่องที่รัฐธรรมนูญประเทศเยอรมันได้กำหนดไว้ว่าเป็นของรัฐบาลกลาง ใน 16 รัฐ แบ่งเป็นเขตปกครอง 29 แห่ง 543 อำเภอและ 16,043 ตำบล การปกครองเป็นแบบสาธารณรัฐประชาธิปไตยที่มีประธานาธิบดีเป็นประมุขและนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้ารัฐบาล เมืองหลวงของประเทศเยอรมัน คือ กรุงเบอร์ลิน ปัจจุบันประเทศเยอรมันมีประชากรประมาณ 79 ล้านคน (พ.ศ. 2564) (สำนักข่าวกรองแห่งชาติ. 2564 : ออนไลน์) 2) ลักษณะภูมิอากาศ เยอรมันจัดว่าเป็นประเทศศูนย์กลางยุโรปที่มีสภาพอากาศเป็นแบบค่อนข้างหนาวเย็น มี 4 ฤดู คือ ฤดูร้อน ช่วงเดือนมิถุนายนถึงสิงหาคม อุณหภูมิเฉลี่ยระหว่าง 18-20 องศาเซลเซียส แต่อาจจะสูงขึ้นถึง 30 องศาหรือมากกว่า ฤดูใบไม้ร่วง ช่วงเดือนกันยายนถึงพฤศจิกายนอากาศจะ

เย็นลงและมีฝน ฤดูหนาว ช่วงเดือนธันวาคมถึงกุมภาพันธ์ อุณหภูมิเฉลี่ยระหว่าง 5 ถึง -5 องศาเซลเซียส ฤดูใบไม้ผลิ ช่วงเดือนมีนาคมถึงพฤษภาคม อากาศจะอุ่นขึ้นและดอกไม้เริ่มบานและต้นไม้จะแตกใบอ่อน โดยอุณหภูมิเฉลี่ยในช่วงปี 1961-1990 อยู่ที่ 8.2 องศาเซลเซียส ซึ่งอุณหภูมิเฉลี่ยมกราคมอยู่ที่ -0.5 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิเฉลี่ยเดือนกรกฎาคมอยู่ที่ 16.9 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อปีอยู่ที่ 789 มิลลิเมตร (กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ. 2559: 4-5)

3.4.2 ระบบการศึกษาของประเทศเยอรมัน

ในด้านการศึกษานั้นเนื่องจากประเทศเยอรมันได้แบ่งการปกครองออกเป็นรัฐต่างๆ ดังกล่าวแล้ว ดังนั้นแต่ละรัฐจึงต้องรับผิดชอบจัดการศึกษาภายในรัฐของตนเองแต่อยู่ภายใต้กฎเกณฑ์กว้างๆ ของรัฐบาลกลาง การศึกษาในระดับทั่วไปเป็นการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี โดยเริ่มเมื่อเด็กมีอายุครบ 6 ขวบ และต้องเรียนอยู่ในโรงเรียนเป็นระยะเวลา 12 ปี ดังนั้นในช่วงอายุระหว่าง 6 – 18 ปี เป็นการศึกษภาคบังคับที่รัฐจัดตั้งขึ้นโดยไม่คิดมูลค่าใดๆ นักเรียนแต่ละคนอาจเลือกเรียนในสาขาที่ตนถนัดได้ การจัดการศึกษานี้แบ่งได้เป็น 4 ระดับ คือ

1) การศึกษาระดับก่อนโรงเรียน (Preschool) การศึกษานี้เป็นการศึกษาก่อนภาคบังคับในโรงเรียนอนุบาลสำหรับเด็กอายุ 3 – 6 ขวบ เป็นการเรียนรู้โดยสมัครใจไม่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษาโดยตรง

2) การศึกษาระดับประถมศึกษา (Primary school) เป็นการเริ่มต้นการศึกษภาคบังคับในโรงเรียนที่เรียกว่า Grundschule นักเรียนที่เข้าเรียนในระดับนี้จะต้องอายุครบ 6 ปี โดยใช้เวลาศึกษา 4 ปี

3) การศึกษาระดับมัธยมศึกษา (Secondary school) การศึกษาในระดับมัธยมศึกษานี้จะรับนักเรียนที่มีอายุ 10 – 18 ปี โดยโรงเรียนจะแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ซึ่งมีจุดมุ่งหมายในการเรียนและระยะเวลาในการเรียนต่างกัน ได้แก่

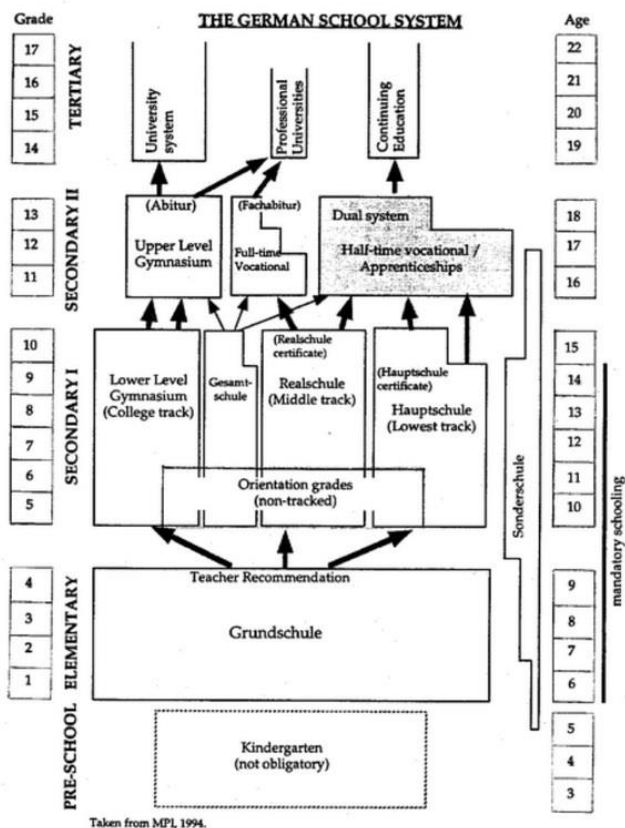
(1) โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นสายสามัญ เป็นนักเรียนที่มีจุดมุ่งหมายที่จะเรียนรู้ด้านอาชีพศึกษาและฝึกอาชีพ ระยะเวลาเรียน 5 ปี ตั้งแต่ชั้น 5 – 9 ที่เรียกว่า Hauptschule

(2) โรงเรียนมัธยมศึกษาสายอาชีพระดับกลาง เป็นนักเรียนที่มีจุดมุ่งหมายที่จะเรียนต่อในสายอาชีพศึกษา ระยะเวลาเรียน 6 ปี ตั้งแต่ชั้น 5 – 10 ที่เรียกว่า Realschule

(3) โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายวิชาการ เป็นนักเรียนที่มีจุดมุ่งหมายที่จะเรียนต่อในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาชั้นสูง ระยะเวลาเรียน 9 ปี ตั้งแต่ชั้น 5 – 13 หรือที่เรียกว่า Gymnasium

แต่ในปัจจุบันไม่ว่าจะเลือกเรียนสายใดก็ตาม การเรียนในชั้นที่ 5 และ 6 ซึ่งเป็นชั้นเริ่มแรกของระดับมัธยมศึกษาตอนต้น นักเรียนจะต้องเรียนวิชาพื้นฐานเหมือนกันหมด การเรียนโดยวิธีนี้จะช่วยให้นักเรียนและผู้ปกครองตัดสินใจได้ว่า ควรจะเรียนต่อไปในสายใด นักเรียนที่เลือกเรียนสายใดสายหนึ่งสามารถที่จะปรับเปลี่ยนไปเรียนต่อในระดับสูงต่อไปในสายอื่นได้แต่จะมีจำนวนไม่มากนัก และต้องมีการเรียนเพิ่มเติมอีกบ้างซึ่งจะขึ้นอยู่กับ รายละเอียดของระบบการศึกษาแต่ละรัฐที่แตกต่างกันออกไป เมื่อเรียนจบชั้น 10 แล้ว ผู้เรียน Gymnasium และ Realschule จะต้องผ่านการสอบที่เรียกว่า Mittlerer Bildungsabschluss

4) การศึกษาระดับอุดมศึกษา (Technical College and University Level) เป็นการศึกษาในระดับสูง ผู้ที่จะเข้าศึกษาต่อในระดับนี้ได้แก่ ผู้ที่เรียนสาย Gymnasium ได้ Abitur และผ่านการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยได้ ในขณะที่เดียวกันที่ผู้จบจาก Realschule และแม้กระทั่ง Hauptschule ก็มีโอกาที่จะเข้าศึกษาต่อในระดับสูงทั้งในมหาวิทยาลัยหรือในสถาบันการศึกษาชั้นสูงเทียบเท่ามหาวิทยาลัยได้เช่นกัน ถ้ามีความสามารถ และได้ศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นมา แต่จำนวนผู้ที่จะได้เรียนในลักษณะดังกล่าวซึ่งมิใช่สายตรงนั้น จะมีไม่มากนัก การศึกษาในระดับอุดมศึกษานี้จะใช้เวลาระหว่าง 6 – 13 ภาคการศึกษาขึ้นอยู่กับสาขาที่เรียนและระบบการศึกษาในแต่ละรัฐ



ภาพประกอบ 7 แสดงระบบศึกษาประเทศเยอรมัน

ที่มา Ensuring permeability between VET and Higher Education at national level: Examples and Cases–Country Report Germany. 2008

4. แนวคิดและวิธีวิทยาการของการศึกษาเปรียบเทียบ

ความเป็นมาของการศึกษาเปรียบเทียบสามารถศึกษาได้ตั้งแต่ในประวัติศาสตร์ของมนุษย์ ตัวอย่างเช่น มนุษย์ยุคก่อนประวัติศาสตร์มีความแตกต่างระหว่างเพศ คือ เพศชายและเพศหญิง เพื่อให้มนุษย์ปรับปรุงชีวิตของพวกเขาซึ่งการเปรียบเทียบถือว่าเป็นสิ่งสำคัญ ในการจัดตั้งนโยบายผู้นำได้รับแรงบันดาลใจที่เท่าเทียมกันหรือพลังอำนาจที่มากกว่าเมื่อเทียบกับเพื่อนบ้าน ในวงการการศึกษานักปฏิรูปและนักการศึกษาได้รับเปรียบเทียบระบบของพวกเขาในประเทศอื่นๆ เพื่อนำมาปรับปรุงตนเองซึ่งสอดคล้องกับความคิดนี้ การศึกษาเชิงเปรียบเทียบเป็นสาขาวิชาที่ได้รับการยอมรับอย่างมากโดยกำหนดการศึกษาในประเทศหนึ่ง (หรือกลุ่มประเทศ)

ด้วยการใช้ข้อมูลเชิงลึกจากการปฏิบัติและสถานการณ์ในประเทศ หรือประเทศอื่น (T. Manichander, 2016, p. 1)

การศึกษาเปรียบเทียบสามารถพิจารณาได้เมื่อผู้วิจัยศึกษาหัวข้อหรือปรากฏการณ์เฉพาะในรูปแบบของสองประเทศหรือมากกว่านั้น ผู้วิจัยจะต้องบรรยายถึงสภาพสังคมและวัฒนธรรมเพื่อทำการวิเคราะห์ระดับของข้อมูลระดับชาติที่เกี่ยวข้องกับงานทดลองใหม่หรือจัดการการใช้เครื่องมือวิจัย สิ่งเหล่านั้นเป็นการอธิบายความเหมือนหรือความแตกต่างทั้งหมดและนำไปสู่การรับรู้และความเข้าใจที่มากขึ้นเกี่ยวกับความเป็นจริงทางสังคมในพื้นที่ต่างๆ ของประเทศ (Abbas Khakpour, 2012, p. 20) อย่างไรก็ตามตั้งแต่ศตวรรษที่ 19 นักปรัชญานักมานุษยวิทยานักรัฐศาสตร์และนักสังคมวิทยาได้ใช้การเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ต่างๆ วิธีการเปรียบเทียบเพื่อการศึกษาของสังคมมีประเพณีที่ยาวนานย้อนหลังไปถึงประวัติศาสตร์โบราณ

4.1 ความหมายของการศึกษาเปรียบเทียบ

สำหรับการศึกษาเปรียบเทียบในฐานะสาขาหนึ่งแห่งการศึกษาค้นคว้านั้น มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้หลายท่าน เช่น ยอร์ช เบเรเดย์ กล่าวว่า การศึกษาเปรียบเทียบเป็น “การศึกษาวิเคราะห์ระบบการศึกษาต่างประเทศ (George Z. F. Bereday, 1964, p. ix)

ไอแซค แคนเดล (Kandel, 1955, p. 8) กล่าวว่า การศึกษาเปรียบเทียบมุ่งแสวงหาการวิเคราะห์และเปรียบเทียบแรงผลักดันต่างๆ ซึ่งก่อให้เกิดความแตกต่างระหว่างระบบการศึกษาของประเทศทั้งหลาย

ฮูเซ็น (Husen, 1967, p. 19) กล่าวว่า การค้นหาคำจำกัดความต่างๆ ซึ่งเป็นสาเหตุแห่งการพัฒนาและผลิตผลของระบบการศึกษานั้น มีความจำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์ที่ได้จากการสังเกตและตัวแปรระหว่างประเทศต่างๆ ที่เชื่อถือได้เกี่ยวกับระบบต่างๆ นั้นในลักษณะของการทำหน้าที่ที่แท้จริง

เทรทิวี่ (Trethewey, 1976, p. 23) กล่าวว่า การตั้งเป้าหมายการศึกษาเปรียบเทียบ มี 3 วิธี คือ วิธีแรก ได้แก่ การย้อนกลับไปในประวัติความเป็นมาของสาขาวิชาและการค้นหาสิ่งที่เป็นบุคคลสำคัญในสาขาวิชาในอดีตที่ผ่านมา กล่าวว่า เป็นเป้าหมายของสาขาวิชา วิธีที่สอง ตั้งคำถามว่า เป้าหมายสำหรับใคร จากวิธีนี้แสดงให้เห็นว่าการให้ความหมายหรือกำหนดเป้าหมายย่อมต้องต่างกันไปสำหรับกลุ่มที่ต่างกัน เช่น นักเรียนในต่างระดับชั้นเรียน ครูอาจารย์ นักวิจัยและนักบริหาร การศึกษาหรือผู้กำหนดนโยบายทางการศึกษา เป็นต้น วิธีที่สาม การศึกษาวิเคราะห์บทความใหม่ๆ ล่าสุดโดยเฉพาะที่เกี่ยวกับระเบียบแบบแผน เพื่อที่จะพบ

ข้อเสนอแนะที่ปรากฏบางประการเกี่ยวกับวิธีการศึกษาในบทความเหล่านั้น ซึ่งเป็นแนวทางวิเคราะห์ข้อสันนิษฐานเฉพาะสำหรับการกำหนดเป้าหมายของการศึกษาเปรียบเทียบ

ธงชัย สมบูรณ์ และคณะ (2552, น. 12) ให้ความหมายว่า การศึกษาเปรียบเทียบเป็นการศึกษาวิเคราะห์ระบบการศึกษาในประเทศต่างๆ เพื่อให้เกิดแรงผลักดันต่อการพัฒนาและผลิตผลของระบบการศึกษาที่ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้ต้องมีการกำหนดเป้าหมายการศึกษาเปรียบเทียบอย่างชัดเจน

4.2 ความสำคัญและประโยชน์ของการศึกษาเปรียบเทียบ

4.2.1 เหตุผลสนับสนุนที่เด่นชัดที่สุดสำหรับการศึกษาเปรียบเทียบ คือ การก่อให้เกิดสติปัญญาความรู้ มนุษย์เรียนรู้ระบบการศึกษาต่างๆ เพียงเพราะว่าต้องการจะรู้ที่เป็นเช่นนี้ขึ้นอยู่กับว่าระบบการศึกษาต่างๆ ของโลกนี้จะยังคงมีอยู่ต่อไปหรือไม่ และขึ้นอยู่กับความอยากเห็นและความปรารถนาที่จะได้ความรู้ (George Z. F. Bereday, 1964, p. 5)

4.2.2 การเปรียบเทียบนี้นำไปใช้อ้างเพื่อเป็นเหตุผลสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงการแก้ปัญหาท้องถิ่นต่างๆ อันเป็นผลมาจากการศึกษาประสบการณ์ของประเทศอื่น (Trethewey, 1976, p. 24)

4.2.3 การศึกษาในฐานะเป็นเครื่องมือของทรัพยากรมนุษย์ และในฐานะเป็นเครื่องมือสำหรับการสร้างความเจริญทางเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ดังนั้นความต้องการที่จะสืบสาวถึงรากฐานระบบการศึกษาซึ่งมีความหลากหลายอย่างมากจึงมีความสำคัญ (Husen, 1967, p. 19)

จึงสรุปได้ว่า การศึกษาเปรียบเทียบ เป็นการนำเสนอแนวความคิดทางการศึกษาจากประเทศหนึ่งมายังอีกประเทศหนึ่ง ซึ่งมีอิทธิพลต่อระบบการศึกษาในประเทศต่างๆ โดยนำมาวิเคราะห์แนวทางในการพัฒนาและผลิตผลของระบบการศึกษาที่สัมพันธ์กับประเด็นต่างๆ มาตีความภายในกรณีศึกษาที่เทียบเคียงข้อมูลสร้างสมมติฐาน พิสูจน์สมมติฐาน ซึ่งเป็นการอธิบายเหตุการณ์เพื่อให้เกิดความเข้าใจและสอดคล้องกับสภาพการณ์นั้นๆ

4.3 แนวคิดการวิจัยศึกษาเปรียบเทียบ

การศึกษาเปรียบเทียบมีหลายแนวทาง เราสามารถสรุปแนวทางเหล่านี้ได้ แนวคิดมันเป็นวิธีการทางประวัติศาสตร์ สังคม ระเบียบวิธีการ แนวคิดด้านปรัชญาและวิทยาศาสตร์ ภาพรวมของวิธีการในการศึกษาเปรียบเทียบเราสังเกตเห็นจุดแข็งและจุดอ่อนของวิธีการเหล่านี้ แนวทางในประวัติศาสตร์นักวิจัยค้นหาสาเหตุของทฤษฎีการศึกษาก่อนหน้านี้ ในความคิดเห็นที่หนักแน่นของพวกเขาเกี่ยวกับประสิทธิภาพของวิธีการนี้ทำให้การศึกษาเปรียบเทียบมีแนวโน้มที่พัฒนาขึ้นและละเว้นปัจจัยด้านอื่นๆ ในวิธีการนี้เป็นแบบจำลองพื้นฐานและการพัฒนาผ่าน

ประสบการณ์ วิธีนี้เป็นแบบย้อนยุค วิธีการทางวิทยาศาสตร์เป็นการศึกษาเปรียบเทียบด้านการศึกษาที่เป็นพื้นฐานการเปรียบเทียบ ความแตกต่างระหว่างการวิเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์เป็นประเด็นสำคัญของปัญหาการศึกษาผ่านการวิเคราะห์เปรียบเทียบซึ่งเป็นคำถามที่สมเหตุสมผล

การวิจัยเชิงเปรียบเทียบจะเป็นการวิจัยในแง่ของปริมาณและคุณภาพ เป็นการวิจัยโดยศึกษาเอกสารอ้างอิงซึ่งมุ่งเน้นไปที่ตรรกะพื้นฐานและเป้าหมายของการวิจัย (Frank Esser. 2017: 1) การวิจัยเปรียบเทียบให้ความสำคัญกับการเลือกกลุ่มตัวอย่างไม่ว่าจะเป็นขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่ไปจนถึงข้อมูลพื้นฐานระหว่างการออกแบบระบบที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันหรือแตกต่างกันมากที่สุด ประเด็นสำคัญในการดำเนินการวิจัยเชิงเปรียบเทียบเพื่อให้แน่ใจความเท่าเทียมกัน นั่นคือ ศักยภาพในการรวบรวมข้อมูลเปรียบเทียบระหว่างบริบทที่แตกต่างกันอย่างแท้จริง เพื่อหลีกเลี่ยงอคติในการวัดผล เครื่องมือ และกลุ่มตัวอย่าง เมื่อก้าวถึงแนวคิดวิธีการศึกษาเปรียบเทียบ มีนักการศึกษาที่มีชื่อเสียงได้เสนอวิธีการศึกษาเปรียบเทียบไว้หลากหลายแนวทาง ดังนี้

4.3.1 วิธีการของไอแซค แคนเดล

แนวคิดของไอแซค แคนเดล เป็นวิธีการวิเคราะห์เชิงประวัติศาสตร์ ซึ่งเขาได้กล่าวว่า การเปรียบเทียบระบบการศึกษาหลายๆ ประเทศนั้น สามารถกระทำได้หลายวิธีขึ้นอยู่กับเป้าหมายของการเปรียบเทียบ วิธีเหล่านี้ ได้แก่

- 1) ใช้วิธีการทางสถิติสำหรับเปรียบเทียบค่าใช้จ่าย อัตราการลงทะเบียน หรืออัตราการตกชั้นของเด็กที่อยู่ในระบบการศึกษา
- 2) เปรียบเทียบเครื่องชี้ภาวะที่แสดงถึงประโยชน์ของการศึกษาต่อประเทศ สถิติการอ่านออกเขียนได้ ดุลการค้าและการพาณิชย์ อัตราอาชญากรรมและความยากจน
- 3) เปรียบเทียบคุณภาพของการศึกษาในประเทศต่างๆ การศึกษาค้นคว้าทางการศึกษาเปรียบเทียบควรมีลักษณะเชื่อมโยง และสามารถประยุกต์ใช้แนวความคิดทางการศึกษาจากประเทศหนึ่งมายังอีกประเทศหนึ่งแทนการบรรยายเพียงอย่างเดียว โดยเป็นการวิเคราะห์และการให้เหตุผลภายในบริบททางการเมือง สังคม และวัฒนธรรม และควรที่จะพยายามชี้แนวโน้มและหลักการสำหรับการประยุกต์ใช้โดยทั่วไปขั้นตอนสำหรับเปรียบเทียบอาจเริ่มด้วยการบรรยายตามด้วยการอธิบายให้เหตุผลต่อไปถึงการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ และท้ายสุด คือ การจำแนกรูปแบบแนวโน้ม หรือหลักการของการศึกษา (Trethewey, 1976, p. 50)

วิธีการศึกษาเปรียบเทียบของแคนเดล ได้แก่ (Kandel, 1955, pp. xix-xxiv)

1) บรรยายถึงคำตอบที่มีอยู่แล้วในทฤษฎีและแนวปฏิบัติสำหรับปัญหาประการหนึ่งหรือหลายประการอันเป็นปัญหาร่วมกันของทุกประเทศนั้น

2) อธิบายหรือตีความ โดยการวิเคราะห์สาเหตุซึ่งทำให้เกิดปัญหาเพื่อที่จะเกิดความเข้าใจ ความชื่นชม และสามารถประเมินความหมายที่แท้จริงของระบบการศึกษาแห่งชาติ สิ่งสำคัญ คือ การรู้ประวัติศาสตร์และประเพณี แรงผลักดันและเจตคติที่เกี่ยวข้องกับการจัดการองค์การทางสังคม สถานการณ์ทางการเมืองและเศรษฐกิจ ซึ่งมีอิทธิพลต่อพัฒนาการของระบบการศึกษานั้น ดังนั้นการศึกษาเปรียบเทียบจึงเริ่มด้วยการทำความเข้าใจกับความเชื่อถือและแรงผลักดันทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้อันเป็นมูลฐานสำหรับระบบการศึกษา และตั้งอยู่บนการวิเคราะห์อุดมคติทางการเมืองซึ่งโรงเรียนสะท้อนออกมาให้เห็น ดังนั้นในขั้นนี้ นักการศึกษาเปรียบเทียบจึงใช้วิธีการของนักประวัติศาสตร์เป็นหลักสำหรับการอธิบายถึงเหตุผลที่การจัดการ และแนวทางปฏิบัติเฉพาะอย่างทางการศึกษาพัฒนาขึ้นมาในแต่ละประเทศที่เลือกศึกษา

3) วิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบในส่วนที่เกี่ยวข้องกัน โดยการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระบบต่างๆ และเหตุผลที่เป็นเช่นนั้น

4) กำหนดหลักการหรือแนวโน้มเฉพาะอย่าง และสร้างปรัชญาทางการศึกษาบนพื้นฐานของปฏิบัติที่ได้ศึกษา

4.3.2 วิธีการของ นิโคลัส ฮันส์

ฮันส์ (Hans, 1964, pp. 7-8) ได้นำเสนอวิธีการศึกษาเปรียบเทียบ ดังนี้

1) การศึกษาค้นคว้าระบบการศึกษาของประเทศแต่ละระบบต่างหากจากกัน โดยพิจารณาถึงสภาพทางประวัติศาสตร์และคำนึงถึงพัฒนาการของลักษณะประจำชาติ และวัฒนธรรมอย่างใกล้ชิด

2) การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับระบบการศึกษาที่มีอยู่ขณะนั้น ข้อมูลเหล่านี้อาจรวมถึงสถิติทางการบริหารและการจัดการศึกษา ตลอดจนการทดสอบระดับสติปัญญา และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา

การเจริญเติบโตของประเทศและลักษณะประจำชาติได้รับอิทธิพลจากกลุ่มปัจจัย 3 ปัจจัย คือ

1) ปัจจัยจากธรรมชาติ ได้แก่ เชื้อชาติ ภาษาประจำชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น เศรษฐกิจ และภูมิศาสตร์

2) ปัจจัยทางด้านศาสนา ได้แก่ ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม ศาสนาฮินดู ศาสนาพุทธ ลัทธิขงจื้อ และศาสนาซินโต เป็นต้น

3) ปัจจัยทางอาณาจักร ได้แก่ ลัทธิมนุษยนิยม ลัทธิสังคมนิยม และลัทธิชาตินิยม เป็นต้น

4.3.3 วิธีการเชิงสหวิทยาการ

เบเรเดย์ (George Z. F. Bereday, 1964, p. 20) ได้เสนอการศึกษาเชิงเปรียบเทียบว่ามี 4 ขั้นตอน เริ่มด้วยการพรรณนาและการอธิบายตลอดจนการเทียบเคียงและประการสุดท้าย คือ การเปรียบเทียบ

4.3.3.1 การบรรยายระบบการศึกษาและแนวการปฏิบัติทางการศึกษาในท้องถิ่นที่เลือกมาทำการศึกษา อาจทำได้จากการอ่านค้นคว้าอย่างกว้างขวางผนวกกับการจัดโปรแกรมเยี่ยมชมโรงเรียนโดยให้มีการใช้แหล่งอ้างอิงที่มีประโยชน์ และความจำเป็นที่จะต้องมีการเก็บการรวบรวมข้อมูลอย่างมีระบบ แต่จุดสำคัญของขั้นตอนนี้ คือ การรวบรวมข้อมูลที่เชื่อถือได้

4.3.3.2 การนำเอาข้อมูลทางวิชาการเกี่ยวกับโรงเรียนที่รวบรวมมาทำการทดสอบความสอดคล้องกับสังคม หมายความว่า ให้มีการตรวจสอบข้อมูลในเชิงบริบทของสังคมที่กว้างขวางขึ้น โดยการประยุกต์ใช้วิทยาการทางสังคมศาสตร์และแขนงวิชาอื่นที่เกี่ยวข้องกัน เป้าหมายในขั้นนี้ คือ การอธิบายหรือการตีความปรากฏการณ์ที่ได้บรรยายไว้ให้สมบูรณ์ที่สุดเท่าที่จะทำได้

4.3.3.3 เมื่อเริ่มเข้าสู่ขั้นตอนแห่งการเทียบเคียงจึงใช้สิ่งที่มีอยู่ในแขนง วิชาอื่นอย่างมีระบบ เช่น ประชากรศาสตร์อาจให้ข้อมูลเกี่ยวกับส่วนประกอบและแนวโน้มของประชาชนในเขตเมืองจากโบราณคดี อาจเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของเฉพาะกลุ่มและเรื่องปัญหาของการถ่ายทอดวัฒนธรรม รัฐศาสตร์ทำให้ได้ศึกษาเรื่องเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาลการวิเคราะห์ในแนววิชาประวัติศาสตร์ทำให้รู้ถึงพัฒนาการของประเทศ หรือพัฒนาการของเจตคติที่มีต่อผู้เข้ามาใหม่ สังคมวิทยาทำให้ได้ศึกษาลักษณะต่างๆ ทางสังคมของกลุ่ม และความสัมพันธ์ของสิ่งนี้กับระบบการศึกษา และสังคมที่กำลังดำเนินอยู่เศรษฐกิจศาสตร์ ศาสนศาสตร์ และวิชาอื่นๆ ต่างมีประโยชน์ในวิถีทางของแต่ละวิชา วิธีการซึ่งเบเรเดย์ เรียกว่า กิ่งก้าน (rosette) แห่งวิทยาการเป็นวิธีที่นักการศึกษาเปรียบเทียบควรมีความรู้ที่ใช้การได้อย่างน้อยหนึ่งวิชา และอาจเป็นสองหรือสามแขนงวิชานอกเหนือจากการศึกษา

4.3.3.4 การเปรียบเทียบในเชิงอุทหาหรณ์ หมายถึง การยกตัวอย่างแนวการปฏิบัติทางการศึกษาในประเทศต่างๆ มาแสดงให้เห็นประเด็นของการเปรียบเทียบ ซึ่งได้มาจาก

การวิเคราะห์ข้อมูลนั้น วิธีการนี้ไม่อาจทำได้มาซึ่งข้อสรุปแน่ชัดไป และควรตระหนักถึงประเด็นต่างๆ ดังนี้

- (1) คัดเลือกหัวเรื่องประเด็น หรือปัญหา
- (2) รวบรวมและสอบถามข้อมูลทางการศึกษาในประเทศต่างๆ ที่เลือกสรรมาในส่วนที่สอดคล้องสัมพันธ์กับหัวเรื่อง
- (3) ตีความข้อมูล ประยุกต์ใช้สิ่งที่ได้มาในส่วนที่ช่วยทำให้เกิดความเข้าใจเรื่องนั้นๆ ในบริบททางสังคม
- (4) เทียบเคียงข้อมูลที่ตีความแล้วเพื่อที่จะชี้ให้เห็นพื้นฐานที่อาจเป็นไปได้สำหรับการเปรียบเทียบ
- (5) สร้างข้อสมมติฐาน
- (6) พิสูจน์ข้อสมมติฐานโดยการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบข้อมูลที่ตีความแล้ว

นั้น

(7) สรุปใจความ
 ทิทมัส (Titmus. 2004: Online) กล่าวว่า ขั้นตอนของเบเรเดย์เรียงง่ายไปดังนั้นก็ปรับเปลี่ยนขั้นตอนการศึกษาเปรียบเทียบของเบเรเดย์มาเป็น 5 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

- ขั้นที่ 1 การตั้งเป้าหมายทั่วไป
- ขั้นที่ 2 การตั้งวัตถุประสงค์เฉพาะ
- ขั้นที่ 3 การจัดเก็บข้อมูล
- ขั้นที่ 4 การบรรยายและการตีความของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นภายใต้กรณีศึกษา หมายถึง การเทียบเคียงสิ่งที่บรรยายและที่ตีความได้
- ขั้นที่ 5 การแยกแยะสิ่งที่แตกต่างและสิ่งที่เหมือน หมายถึง การแปลความหมายของสิ่งที่แตกต่างและสิ่งที่เหมือน

4.3.4 วิธีการเชิงปัญหา (Problem Approach)

วิธีการเชิงปัญหา คือ วิธีทางเชิงวิทยาศาสตร์เพื่อการปฏิรูปการศึกษา

โฮล์ม ได้ศึกษาการวิเคราะห์ความคิดแบบไตร่ตรอง (Reflective Thinking) ของจอห์น ดิวอี้ (John Dewey) เพื่อสร้างวิธีการเชิงแก้ปัญหา โดยมีขั้นตอนดังนี้

- 1) ข้อสับสน หรือ ปัญหา
- 2) ข้อสมมติฐาน หรือ การกำหนดทางแก้ไข
- 3) การใช้เหตุผล หรือ การวิเคราะห์ปัญหา

- 4) การวิเคราะห์และการชี้เฉพาะบริบท
- 5) การอนุมานลำดับขั้นตอนเชิงตรรกวิทยา
- 6) การลงมือพิสูจน์ข้อเท็จจริง

เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่สับสน น่าสงสัย การคิดถึงทางแก้ที่อาจเป็นไปได้ การไตร่ตรองทบทวนต่อไปเป็นกระบวนการใช้เหตุผลที่อาจนำไปสู่การแก้ปัญหาต่างๆ ขั้นตอนนี้จึงต้องอาศัยข้อมูลเฉพาะอย่างซึ่งสอดคล้องกับปัญหาที่ได้มา คือ ทางแก้ไขแบบใหม่ที่ดีขึ้นซึ่งจะนำไปตั้งเป็นสมมติฐานสำหรับการพิสูจน์แต่ละข้อ การพิสูจน์นี้จะต้องอาศัยการอนุมานเชิงตรรกวิทยาจากข้อสมมติฐานต่างๆ ภายในบริบทของปัจจัยที่เกี่ยวข้องและต่อจากนั้น จึงเปรียบเทียบเหตุการณ์ที่คาดการณ์ไว้กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงอันเป็นผลจากการกระทำที่เลือกสรรไว้บางประการ หากเหตุการณ์ที่คาดไว้กับที่เกิดขึ้นจริงตรงกันจึงนับเป็นการพิสูจน์ ข้อสมมติฐานนั้น เป็นการอธิบายเหตุการณ์และนับเป็นทางแก้ไขที่ใช้ได้ผลกับสภาพการณ์อันสับสนนั้น นอกจากนี้ยังเป็นจุดเริ่มของการกระทำต่อไป หากเหตุการณ์ทั้งสองประเภท คือ ที่คาดการณ์ไว้กับที่เกิดขึ้นจริงไม่ตรงกัน การปฏิเสธข้อสมมติฐานนั้นทำได้แต่ควรจะไปเริ่มวิเคราะห์ตามลำดับขั้นตอนของการคิดคำนึงแบบไตร่ตรองทุกชั้น (Holmes, 1965, p. 33) ซึ่งวิธีการดังกล่าวจะเป็นเช่นนี้

- 1) ปัญหา (หรือสภาพการณ์อันสับสน)
- 2) ทางแก้ไขต่างๆ ที่อาจเป็นไปได้
- 3) การไตร่ตรองปัญหา (การวิเคราะห์ซึ่งจะนำไปสู่การตั้งกฎเกณฑ์ที่ชัดเจนขึ้น)
- 4) การวิเคราะห์บริบทต่างๆ ของปัญหาซึ่งต้องนำเอาข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมารวมพิจารณาทั้งหมด
- 5) แนวทางการแก้ไขหรือแนวทางการแก้ไขที่ได้ทบทวนดีแล้ว แสดงออกในรูปของข้อสมมติฐาน (หรือทางเลือกนโยบาย)
- 6) การพิสูจน์ข้อสมมติฐาน โดยวิธีการอนุมานเชิงตรรกวิทยาภายในบริบทของปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
- 7) การสรุปข้อมูล
- 8) การวิเคราะห์ทบทวนกระบวนการ

4.4 แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาเปรียบเทียบแบบสหวิทยาการ

ผู้นำของแนวทางการศึกษาเปรียบเทียบและการศึกษาระหว่างประเทศในลักษณะสหวิทยาการได้แก่ George Z. F. Bereday ซึ่งเห็นว่าการศึกษาเปรียบเทียบและการศึกษาระหว่างประเทศเป็นวิชาที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับวิชาการหลายๆ ด้าน ดังนั้นระเบียบวิธีการศึกษาจึงไม่อาจอาศัยแนวทาง หรือหลักวิชาการทางด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์มาผสมผสานกันแล้วนำมาประยุกต์ใช้กับการศึกษาในภูมิภาคต่างๆ แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่า การศึกษาเปรียบเทียบและการศึกษาระหว่างประเทศไม่มีวิธีการเป็นของตนเอง แต่อย่างไรก็ตามวิธีการศึกษาเปรียบเทียบและการศึกษาระหว่างประเทศ จะเป็นวิธีการศึกษาแบบสหวิทยาการ (Cross-Disciplinary Approach) เป็นแนวทางที่จะศึกษาให้เข้าใจเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยการ “หยิบยืม” วิธีการหรือทฤษฎีของแขนงวิชาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นเป็นหลัก ในการอธิบายหรือวิเคราะห์เพื่อให้เข้าใจเรื่องหรือประเด็นที่ทำการวิจัยได้ดีขึ้น (ธงชัย สมบูรณ์, 2544, น. 37-38)

เบเรเดย์ (Bereday) แบ่งการศึกษาเปรียบเทียบและการศึกษาระหว่างประเทศออกเป็นการศึกษาเฉพาะท้องถิ่น (Area Study) ซึ่งให้ความสนใจที่จะวิเคราะห์ระบบการศึกษาของประเทศหนึ่งๆ หรือภูมิภาคหนึ่งๆ แล้วรายงานข้อมูลการศึกษาเป็นรายประเทศหรือภูมิภาคส่วนการศึกษาอีกประเด็นหนึ่ง คือ การศึกษาเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Studies) ซึ่งให้ความสนใจการศึกษาของประเทศหรือภูมิภาคหลายแห่งในขณะเดียวกัน โดยแบ่งขั้นตอนของการศึกษาเปรียบเทียบ 4 ขั้นตอน ได้แก่

4.4.1 การบรรยายหรือพรรณนา (Description)

การบรรยายเป็นการรวบรวมข้อมูลทางการศึกษาเท่านั้น (Collection of Purely Pedagogical Data) โดยการบรรยายถึงความ เป็นมาทางการศึกษาในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะทำการวิเคราะห์ เช่น ระบบโรงเรียน จุดมุ่งหมายการศึกษา

4.4.2 การอธิบายหรือตีความ (Interpretation)

การอธิบายเป็นการนำข้อมูลทางการศึกษาตามที่ได้บรรยายไว้ขั้นตอนที่ 1 มาตีความหรืออธิบายต่อโดยอาศัยฐานข้อมูลจากสาขาวิชาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเบเรเดย์ (Bereday) เรียกว่า Rosette of Discipline (เครื่องประดับแห่งวิทยาการความรู้)

4.4.3 การเทียบเคียง (Juxtaposition)

การเทียบเคียงเป็นการนำข้อมูลทางการศึกษาของประเทศต่างๆ มาจับคู่เทียบเคียง เพื่อแสดงความเหมือนและความแตกต่าง โดยการกำหนดเกณฑ์ของการเปรียบเทียบ (Criteria of Comparability) ซึ่งเริ่มจากการจัดข้อมูลให้เป็นระบบจัดหมวดหมู่ข้อมูลที่คล้ายคลึงกัน หรือข้อมูลที่พอจะเปรียบเทียบกันได้ ในหมวดเดียวกัน เพื่อที่จะได้วิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละ

หมวดหมู่ของประเทศต่างๆ ไปพร้อมๆ กัน ผลจากการเทียบเคียงข้อมูลนี้จะช่วยให้สามารถตั้งสมมติฐาน (Hypothesis) ซึ่งในทางการศึกษาเปรียบเทียบกับ “สมมติฐาน” เกิดจากการจัดระบบความคิด (Conceptualization) จากข้อมูลต่างๆ และสมมติฐานเหล่านี้จะถูกนำไปพิสูจน์ในขั้นตอนที่ 4

4.4.4 การเปรียบเทียบ (Comparison)

การเปรียบเทียบเป็นการนำเอาข้อมูลทางการศึกษาของประเทศต่างๆ ที่มุ่งศึกษา มาพิจารณาวิเคราะห์เป็นคราวเดียวพร้อมๆ กัน (Simultaneous Comparison) เพื่อพิสูจน์สมมติฐานจากขั้นที่ 3 ดังนั้นการเปรียบเทียบจึงไม่ใช้การนำข้อมูลหรือเรื่องราวทางการศึกษา มาเขียนเรียงกันเท่านั้น แต่เป็นการจับแก่นสารหรือสาระสำคัญของการศึกษาแต่ละระบบมาชี้ให้เห็นในเชิงเปรียบเทียบกันหลายประเทศตามประเด็นต่างๆ ที่กำหนดไว้เป็นเกณฑ์

นอกจากนี้ Bereday ยังได้เสนอแนวทางวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเปรียบเทียบไว้ 2 แนววิธี (Approaches) คือ

1) การศึกษาวิเคราะห์แบบมุ่งปัญหา (Problem Approach) เป็นการศึกษาวิเคราะห์โดยหยิบยกปัญหาหนึ่งทางการศึกษาของประเทศต่างๆ มาศึกษาและวิเคราะห์ตามหลักการการศึกษาเปรียบเทียบ วิธีนี้จะเริ่มจากการเลือกปัญหาหรือหัวข้อ (Topic) หรือเรื่อง (Theme) หรือประเด็น (Issue) หนึ่งๆ ทางการศึกษาของหลายๆ ประเทศ แล้วทำการวิเคราะห์ตัวแปรต่างๆ ตามที่มีอยู่ในระบบการศึกษาของประเทศนั้นๆ อันจะเป็นแนวทางนำไปสู่การสรุปผล Bereday ได้ให้ข้อเสนอว่า ควรเลือกปัญหาที่กำลังมีอยู่ในขณะนั้นและเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องหรือคล้ายคลึงกับปัญหาทางการศึกษาที่เป็นอยู่ในประเทศของตน และหากได้ทำการวิเคราะห์ปัญหาหลายๆ ด้านในระบบการศึกษาหนึ่งๆ แล้วนำผลสรุปรวมกันก็อาจจะเป็นการนำไปสู่วิธีการศึกษาแบบครอบคลุมซึ่งจะกล่าวต่อไป

2) การศึกษาวิเคราะห์แบบครอบคลุม (Total Analysis Approach) เป็นการศึกษาวิเคราะห์ปัญหาหลายๆ ด้านพร้อมกัน เพื่อจะให้เห็นลักษณะรวมของการศึกษาของประเทศต่างๆ ที่นำมาเปรียบเทียบและได้ข้อสรุปเกี่ยวกับผลกระทบโดยรวม (Overall Impact) ของการศึกษาต่อสังคมในประเทศต่างๆ อีกนัยหนึ่ง ระบบการศึกษาแบบครอบคลุมเป็นการศึกษาปัจจัยและแรงผลักดัน (Forces) ต่างๆ อันเป็นพื้นฐานของการศึกษาและระบบอื่นๆ ในสังคม อันจะทำให้เกิดความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ที่มีความสลับซับซ้อนในระบบการศึกษากับสังคมนั้น และข้อมูลที่เป็นผลต่อการวิเคราะห์นี้ในขั้นสุดท้ายจะเป็นการ

กำหนดกฎ หรือทฤษฎี (Theory) ซึ่งเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับสังคมดังกล่าว (ทีศนา เขมมณี และสร้อยสน สกลรักษ์, 2540, น. 143-156)



บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์เปรียบเทียบระบบบริหารอาชีวศึกษาประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ” เป็นงานวิจัยเชิงเอกสาร มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อ 1) เพื่อศึกษาระบบบริหารอาชีวศึกษาประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ 2) เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบระบบการบริหารอาชีวศึกษาของประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำตามองค์ประกอบและมิติผู้กำหนดวิจัยโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เปรียบเทียบ (Comparative Analysis) ตามวิธีการเปรียบเทียบแบบสหวิทยาการของ เบเรเดย์ (Bereday. 1964: 28) ซึ่งได้แสดงไว้แล้วในกรอบแนวคิดและขั้นตอนการดำเนินการวิจัย โดยการดำเนินการมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

- ขั้นตอนที่ 1 การบรรยายพรรณนาเรื่องที่ศึกษา
- ขั้นตอนที่ 2 การอธิบายหรือตีความข้อมูลทางวิชาการที่ศึกษา
- ขั้นตอนที่ 3 การเทียบเคียงข้อมูลประเทศที่ต้องการจะศึกษา
- ขั้นตอนที่ 4 การเปรียบเทียบข้อมูลประเทศที่ต้องการจะศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัยและการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนการทำวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เปรียบเทียบ (Comparative Analysis) ตามวิธีการเปรียบเทียบแบบสหวิทยาการของ เบเรเดย์ (Bereday. 1964: 28) โดยได้แบ่งการดำเนินการวิจัยออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเอกสารและการสังเคราะห์งานวิจัย

- 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัย
- 2) ศึกษาวารสารวิจัยด้านการบริหารจัดการอาชีวศึกษา
- 3) ศึกษาฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เว็บไซต์
- 4) ประมวลผลครั้งที่ 1

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ 1 (Qualitative research)

- 1) ศึกษารายงานการศึกษาวิจัยการจัดการอาชีวศึกษาของประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ
- 2) พัฒนาแบบสัมภาษณ์เชิงคุณภาพในการสัมภาษณ์
- 3) ประมวลผลครั้งที่ 2

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัยเชิงคุณภาพ 2 (Qualitative research)

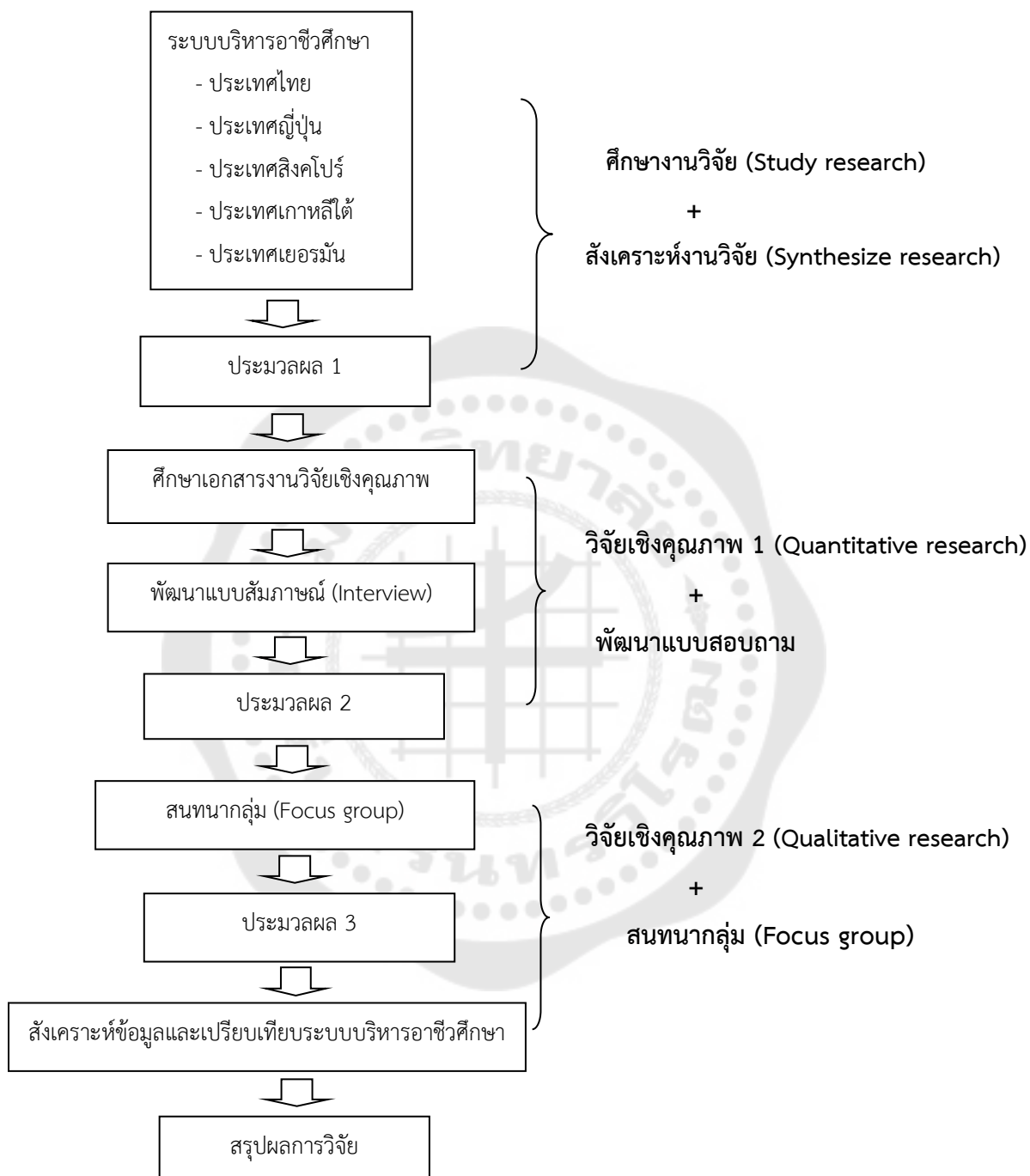
- 1) จัดสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus group) เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบระบบบริหารอาชีวศึกษาประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ
- 2) ประมวลผลครั้งที่ 3
- 3) สังเคราะห์ระบบบริหารอาชีวศึกษา

ขั้นตอนที่ 4 สังเคราะห์ข้อมูลและเปรียบเทียบระบบการบริหารอาชีวศึกษาประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ

สรุปผลการวิจัยด้วยข้อเสนอแนะเชิงนโยบายระบบบริหารอาชีวศึกษา
จากกระบวนการวิจัยทั้งหมดผู้วิจัยได้สรุปเป็นแผนภาพของกระบวนการ พร้อม
จำแนกให้เห็นรายละเอียดว่าแต่ละขั้นตอนใช้เทคนิคการวิจัยในแต่ละขั้นตอน



ขั้นตอนการวิจัย



ภาพประกอบ 8 ขั้นตอนการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์เปรียบเทียบระบบบริหารอาชีวศึกษาประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ : เป็นงานวิจัยเชิงเอกสาร มุ่งศึกษาระบบบริหารตามองค์ประกอบและมิติการวิเคราะห์ที่สำคัญ โดยทำการศึกษาแนวคิดทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบบริหารอาชีวศึกษาของประเทศที่ต้องการศึกษา เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบระบบบริหารจัดการอาชีวศึกษาว่ามีความเหมือนกันหรือแตกต่างกันอย่างไร จากนั้นพัฒนาแบบสัมภาษณ์เพื่อดำเนินการสัมภาษณ์ผู้บริหารหน่วยงานและผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา ผู้ประกอบการองค์กรหน่วยงานที่ใช้แรงงานอาชีวศึกษา และทำการจัดสนทนากลุ่มเพื่อสังเคราะห์ระบบบริหารอาชีวศึกษา แหล่งข้อมูลและผู้ให้ข้อมูลของการวิจัยประกอบด้วย

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเอกสารและการสังเคราะห์งานวิจัย

ผู้วิจัยทำการศึกษาข้อมูลเชิงเอกสารและรายงานการวิจัยจำนวน 47 เรื่อง บทความวิจัย 39 บทความ รายงานเชิงวิเคราะห์ต่อระบบบริหารอาชีวศึกษา 26 บทความวิเคราะห์ระบบในเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาอีก 13 เว็บไซต์เกี่ยวกับการศึกษาวิเคราะห์ระบบบริหารอาชีวศึกษาของ 5 ประเทศ ได้แก่ ไทย สิงคโปร์ ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และเยอรมัน เพื่อเรียบเรียงเนื้อหาและวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ ในส่วนแรกเป็นเนื้อหาส่วนที่เกี่ยวข้องกับบริบทและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารอาชีวศึกษาของประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านภูมิศาสตร์ ด้านประชากร ด้านการเมืองการปกครอง และด้านระบบการศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ 1 (Qualitative research)

นำข้อมูลที่ได้ในขั้นตอนที่ 1 มาอธิบายหรือตีความข้อมูลทางวิชาการอย่างเป็นระบบ โดยอธิบายเกี่ยวข้องกับบริบทและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารอาชีวศึกษาตามบริบทของสังคมที่ปรากฏการณ์จริงและมีแหล่งอ้างอิงที่เชื่อถือได้

ขั้นที่ 1 ศึกษาแนวคิดทฤษฎี วิเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยนำข้อมูลเชิงเอกสารและรายงานการวิจัยมาวิเคราะห์เอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับบริบทและอิทธิพลต่อระบบการบริหารอาชีวศึกษาของประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านภูมิศาสตร์ ด้านประชากร ด้านการเมืองการปกครอง และด้านระบบการศึกษา

ขั้นที่ 2 สร้างเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แนวข้อคำถามและแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure) ที่ครอบคลุมประเด็นเกี่ยวกับระบบบริหารอาชีวศึกษา ประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ โดยใช้คำถามแบบปลายเปิดเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญมีอิสระในการตอบอย่างเต็มที่ เพื่อนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารอาชีวศึกษาตามองค์ประกอบและมิติสำคัญ

2.1 คัดเลือก กำหนดคุณสมบัติผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้วิจัยได้กำหนดผู้เชี่ยวชาญในการสัมภาษณ์ จำนวน 9 คน โดยใช้เทคนิคการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามเกณฑ์คุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละกลุ่ม จำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่

- 1) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านกำหนดนโยบายการศึกษา จำนวน 3 คน
- 2) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา จำนวน 4 คน
- 3) กลุ่มผู้บริหารสถานประกอบการ องค์กรหน่วยงานที่ใช้แรงงานอาชีวศึกษา จำนวน 2 คน

2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการติดต่อนัดหมายวันเวลากับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทุกครั้งก่อนการสัมภาษณ์ โดยขอความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญในการขอเข้าสัมภาษณ์และบอกวัตถุประสงค์ในการทำวิจัย ระเบียบวิธีวิจัย จำนวนครั้งในการเก็บข้อมูล และระยะเวลาที่จะใช้สัมภาษณ์ ในการสัมภาษณ์มีลักษณะเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) เป็นสัมภาษณ์แบบปลายเปิด ซึ่งเป็นกระบวนการที่มีความยืดหยุ่นและเปิดกว้าง อันทำให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่มีความหลากหลายในมิติต่างๆ มิติของความลึกและมิติของความกว้างในเรื่องที่ทำการศึกษา รวมถึงได้ทำการอธิบายอย่างละเอียดเกี่ยวกับการสัมภาษณ์ว่ามีจุดมุ่งหมายและประโยชน์อย่างไรบ้าง เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาพัฒนาเป็นประเด็นในการจัดสนทนากลุ่มต่อไป

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content analysis) โดยการถอดเทปการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ตามประเด็นที่เกี่ยวข้อง และจับประเด็นที่เป็นข้อเสนอแนะที่สำคัญเป็นความเรียง

ขั้นที่ 3 ติความข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์แยกประเด็นตามองค์ประกอบรายด้านในเรื่องที่ทำการศึกษา เพื่อนำมาวิเคราะห์แจกแจงตามมิติและองค์ประกอบของระบบบริหารอาชีวศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัยเชิงคุณภาพ 2 (Qualitative research)

ขั้นตอนนี้เป็นการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบระบบบริหารอาชีวศึกษาประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำตามองค์ประกอบและมิติสำคัญจากแหล่งข้อมูล/ผู้ให้ข้อมูล

ขั้นที่ 1 วิเคราะห์/เลือกประเด็นที่ต้องการศึกษา

ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบการบริหารอาชีวศึกษา เป็นการนำข้อมูลมาวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบระบบบริหารอาชีวศึกษาประเทศไทยกับประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำตามองค์ประกอบและมิติสำคัญ ได้แก่ ด้านนโยบายการจัดการอาชีวศึกษา ด้านโครงสร้างระบบอาชีวศึกษา ด้านหลักสูตรอาชีวศึกษา และด้านการพัฒนาครู

ขั้นที่ 2 สร้างเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบระบบการบริหารอาชีวศึกษาของประเทศไทยคู่เปรียบมาสรุปเป็นประเด็นในการจัดสนทนากลุ่ม (Focus group) กับกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 ท่าน เครื่องมือที่ได้พัฒนาขึ้นมาใช้ในเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แนวคำถามและแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

2.1 กำหนดคุณสมบัติผู้ทรงคุณวุฒิในการจัดสนทนากลุ่ม

ผู้วิจัยได้กำหนดผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม จำนวน 9 คน เป็นกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิด้านอาชีวศึกษาทั้งระดับนโยบายและระดับบริหารจากกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ตัวแทนผู้บริหารสถานศึกษาภาคเอกชน และผู้ประกอบการที่ใช้แรงงานอาชีวศึกษา โดยใช้เทคนิคการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และกำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 กลุ่ม

1) กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิด้านกำหนดนโยบายการศึกษา จำนวน 3 คน ได้แก่

(1) เรืออากาศโท สมพร ปานดำ

ตำแหน่ง รองเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

(2) ดร.กมล รอดคล้าย

ตำแหน่ง ที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

(3) นายวิฑูรย์ ปัญญะวัฒน์

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการด้านนโยบายและแผนการอาชีวศึกษา

2) กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา จำนวน 4

คน ได้แก่

(1) ดร.ศรันยา แสงหิรัญ

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคโนโลยีบริหารธุรกิจ

สมุทรปราการ

(2) ดร.เบญจมาภรณ์ คุณะรังษี

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาสตรีราชภานุในพระ

อุบลราชธานี

(3) นางสาวนารีรัตน์ ททรัพย์ประเสริฐ

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคโนโลยีรัตนโกสินทร์

(4) นางนฤมล เลี้ยงรักษา

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคโนโลยีไทยอาชีวศึกษา

3) กลุ่มผู้บริหารสถานประกอบการ องค์กรหน่วยงานที่ใช้แรงงาน
อาชีวศึกษา จำนวน 2 คน ได้แก่

(1) นายโสภณ อารยสถาพร

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการด้านเทคนิค บริษัท ระยองวิศวกรรมและ

ซ่อมบำรุง จำกัด

(2) นางบุษบง กิจไธสง

ตำแหน่ง กรรมการผู้จัดการ บริษัท ศิธา โลจิสติกส์ จำกัด

2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการติดต่อนัดหมายวันเวลากับกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อเชิญเข้าร่วม
สนทนากลุ่ม โดยบอกวัตถุประสงค์ในการทำวิจัย ระเบียบวิธีวิจัย และวันเวลาที่จะใช้ในการจัด
สนทนากลุ่ม เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสรุปผลการวิจัยอย่างเป็นระบบและจัดทำร่างข้อเสนอเชิง
นโยบาย

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยการเปรียบเทียบระบบบริหารอาชีวศึกษาประเทศไทยกับประเทศคู่เปรียบจากเอกสารทางวิชาการและงานวิจัย เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) เพื่อนำผลสรุปการวิจัยมาจัดทำร่างข้อเสนอเชิงนโยบายระบบบริหารอาชีวศึกษา

ขั้นที่ 3 สรุปผลการวิจัย (Result)

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากทุกกิจกรรมมาทำการประมวลผลรอบสุดท้าย จัดทำรายงานผลการวิจัยการศึกษาเปรียบเทียบระบบบริหารอาชีวศึกษาประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ จากนั้นทำการสรุปประเด็นสำคัญในการเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ขั้นตอนที่ 4 สังเคราะห์ข้อมูลและเปรียบเทียบระบบการบริหารอาชีวศึกษาประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ

สรุปผลการวิจัยด้วยข้อเสนอแนะเชิงนโยบายระบบบริหารอาชีวศึกษา

จากกระบวนการวิจัยทั้งหมดผู้วิจัยได้สรุปเป็นแผนภาพของกระบวนการ พร้อมจำแนกให้เห็นรายละเอียดว่าแต่ละขั้นตอนใช้เทคนิคการวิจัยในแต่ละขั้นตอน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเอกสารและการวิจัยเชิงคุณภาพเรื่อง “การวิเคราะห์เปรียบเทียบระบบบริหารอาชีวศึกษาประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ” ในบทนี้เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งเป็นผลจากการศึกษาวิจัยวิเคราะห์งานวิจัยเอกสารในส่วนแรกในลักษณะการศึกษาวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบระบบการบริหารอาชีวศึกษา 5 ประเทศ คือ ประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์ ประเทศญี่ปุ่น ประเทศเกาหลีใต้ และประเทศเยอรมัน จากนั้นทำการรวบรวมข้อมูลเพื่อสังเคราะห์เนื้อหาเพิ่มเติม การวิเคราะห์เปรียบเทียบในขั้นตอนที่ 1 จากผู้ทรงคุณวุฒิด้วยวิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพอีก 2 ขั้นตอน คือ การสัมภาษณ์เชิงลึกและการประชุมสนทนากลุ่ม มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อ 1) เพื่อศึกษาระบบบริหารอาชีวศึกษาประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ 2) เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบระบบการบริหารอาชีวศึกษาของประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำตามองค์ประกอบและมิติ 4 ด้าน คือ 1) ด้านนโยบายการจัดการศึกษา 2) โครงสร้างระบบอาชีวศึกษา 3) หลักสูตรอาชีวศึกษา 4) การพัฒนาครู ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบ (Comparative Analysis) ตามวิธีการเปรียบเทียบแบบสหวิทยาการของ เบเรเดย์ อ้างถึงใน จัสติน่า วอจเนียค และ แอบบาส คีากพัว (cited in Justyna Wojniak (2018: 1-13) Abbas Khakpour (2012: 20-26), Bereday. 1964: 28) ทำการวิเคราะห์แจกแจงตามมิติและองค์ประกอบของระบบบริหารอาชีวศึกษา 4 ด้านข้างต้น และทำการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิจากผู้บริหารหน่วยงานภาครัฐ ผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา ผู้บริหารสถานประกอบการเอกชนภาคอุตสาหกรรมรวม 9 ท่าน จากนั้นจัดประชุมเพื่อพิจารณาผลและให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาการบริหารอาชีวศึกษาประเทศไทย ผู้วิจัยได้เรียบเรียงผลวิจัยเรียงตามลำดับได้เป็น 3 ตอนหลัก ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบบริบทพื้นฐานของประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ

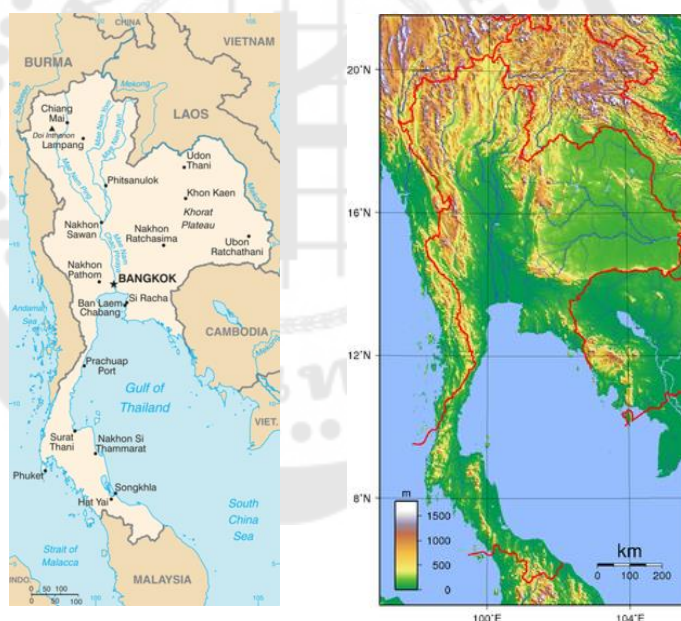
จากการศึกษาบริบทพื้นฐานของประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ ผู้วิจัยได้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลเชิงเอกสาร รายงานการวิจัย การศึกษาวิเคราะห์ระบบบริหารอาชีวศึกษาของ 5 ประเทศ ได้แก่ ไทย สิงคโปร์ ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และเยอรมัน ทำการแจกแจงสาระสำคัญและตามองค์ประกอบ 4 ด้าน ในรูปแบบตารางวิเคราะห์ไขว้ (Cross Tabulation Table) จากนั้นทำการ วิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และจับประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้อง

กับบริบทและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารอาชีวศึกษาของประเทศไทยและประเทศ
อุตสาหกรรมชั้นนำใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านภูมิศาสตร์ ด้านประชากร ด้านการเมืองการปกครอง
และด้านระบบการศึกษาของแต่ละประเทศ ดังนี้

1. ด้านประภูมิศาสตร์

ประเทศไทย (Thailand)

ประเทศไทยมีพื้นที่ 513,115 ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ใจกลางคาบสมุทร
อินโดจีนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของประเทศไทยได้มีอิทธิพลต่อการ
ดำรงชีวิต การงาน การประกอบอาชีพ เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ส่งผลต่อการจัดการศึกษา
เพื่อพัฒนาประชากรของประเทศในระบบการศึกษาต่างๆ ประเทศไทยเป็นประเทศที่มี
ทรัพยากรธรรมชาติอยู่อย่างมากมาย และยังมีความอุดมสมบูรณ์อยู่ แบ่งออกเป็น ทรัพยากรดิน
ทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรแร่ธาตุ



ภาพประกอบ 9 แผนที่และลักษณะทางภูมิศาสตร์ของประเทศไทย

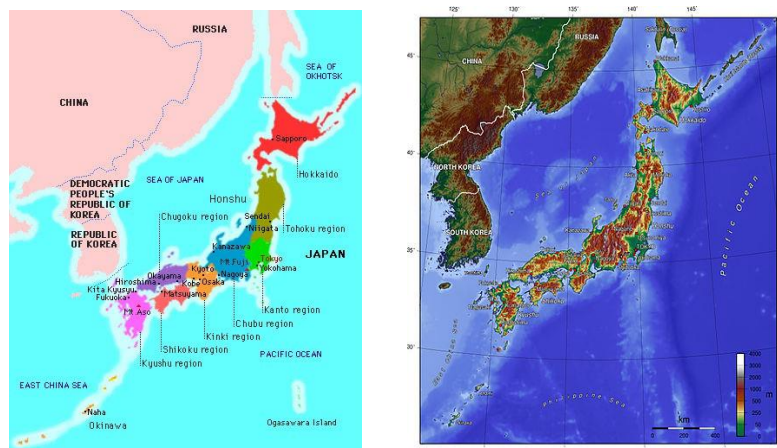
ประเทศไทยมีลักษณะคล้ายขวาน โดยภาคใต้เป็นด้ามขวาน แนวด้าน
ตะวันตกเป็นสันขวาน ภาคเหนือเป็นหัวขวาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคตะวันออกเป็นคม
ขวาน จากลักษณะดังกล่าว ความยาวจากเหนือสุดถึงใต้สุด วัดจากอำเภอแม่สาย จังหวัด
เชียงรายไปจนถึงอำเภอเบตง จังหวัดยะลา มีความยาว 1,650 กิโลเมตร ส่วนที่กว้างสุดจาก
ตะวันออกไปตะวันตก วัดจากอำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี ไปยังด่านเจดีย์สามองค์

จังหวัดกาญจนบุรี เป็นระยะทาง 800 กิโลเมตร[1] บริเวณแผ่นดินส่วนที่แคบที่สุดของประเทศ ตั้งอยู่ระหว่างแนวชายแดนกัมพูชากับพื้นที่บ้านโขดทราย ตำบลหาดเล็ก อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด มีระยะทางเพียง 450 เมตร และส่วนพื้นที่บ้านวังด้วน ตำบลห้วยทราย อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ วัดจากชายแดนประเทศพม่าจนถึงทะเลอ่าวไทย มีระยะทาง 10.6 กิโลเมตร สำหรับส่วนที่แคบที่สุดของแหลมมลายู (แผ่นดินระหว่างอ่าวไทยและทะเลอันดามัน) อยู่ในพื้นที่ของจังหวัดชุมพรและระนอง มีระยะทางประมาณ 50 กิโลเมตร เรียกส่วนนี้ว่า "คอคอดกระ" ลักษณะภูมิประเทศที่เห็นได้ชัดเจนที่สุดของประเทศไทย คือ ภูเขาสูง ที่ราบลุ่มตอนกลาง และที่ราบสูง ภาคเหนือของไทยมีภูเขาทอดผ่านเป็นจำนวนมาก ตั้งแต่ชายแดนพม่าผ่านคอคอดกระและคาบสมุทรมลายู ที่ราบตอนกลางเป็นพื้นที่ลุ่มซึ่งระบายน้ำโดยแม่น้ำเจ้าพระยาและแม่น้ำสายย่อย ทั้งนี้ แม่น้ำเจ้าพระยาถือเป็นระบบแม่น้ำที่สำคัญของประเทศ โดยไหลผ่านไปสู่อ่าวไทยที่ปากแม่น้ำซึ่งอยู่ที่หัวอ่าวกรุงเทพ แม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่านพื้นที่กว่าหนึ่งในสามของประเทศ ในพื้นที่ทางตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศเป็นที่ราบสูงโคราช พื้นที่มีเนินลาดและทะเลสาบตื้นเขิน มีแม่น้ำมูลไหลไปรวมกันเป็นแม่น้ำโขงซึ่งไหลลงสู่ทะเลจีนใต้ โดยมีคลองและเขื่อนเป็นจำนวนมาก

สภาพิจัยแห่งชาติได้แบ่งประเทศไทยออกเป็น 6 ภูมิภาค ตามลักษณะธรรมชาติ รวมไปถึงธรณีสัณฐานและทางน้ำ รวมไปถึงรูปแบบวัฒนธรรมมนุษย์โดยภูมิภาคต่าง ๆ ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันตก และภาคใต้ โดยมีกรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงอันตั้งอยู่บนที่ราบตอนกลางของประเทศ ภูมิภาคทางภูมิศาสตร์ทั้งหกนี้มีความแตกต่างกันโดยมีเอกลักษณ์ของตนเองในด้านประชากร ทรัพยากรพื้นฐาน ลักษณะธรรมชาติ และระดับของพัฒนาการทางสังคมและเศรษฐกิจ ความหลากหลายในภูมิภาคต่าง ๆ เหล่านี้ได้เป็นส่วนสำคัญต่อลักษณะทางกายภาพของประเทศไทย

ประเทศญี่ปุ่น (Japan)

สภาพกายภาพและภูมิศาสตร์ของประเทศญี่ปุ่นมีความแตกต่างไปจากประเทศไทย กล่าวคือญี่ปุ่นนั้นเป็นประเทศหมู่เกาะในภูมิภาคเอเชียตะวันออก ลักษณะทางภูมิศาสตร์เป็นประเทศที่มีความยาวเหนือจรดใต้ ล้อมรอบไปด้วยทะเลทั้งสี่ด้านประกอบไปด้วย 4 เกาะใหญ่ คือ ฮอกไกโด ฮอนชู ชิโกกุ กิวชู และเกาะเล็กๆ อีกเป็นจำนวนมาก มีพื้นที่โดยรวมประมาณ 378,000 ตารางกิโลเมตร โดยเกาะที่ใหญ่ที่สุด คือ เกาะฮอนชู ซึ่งมีพื้นที่ประมาณ 228,000 ตารางกิโลเมตร เป็นเกาะที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ 7 ของโลก



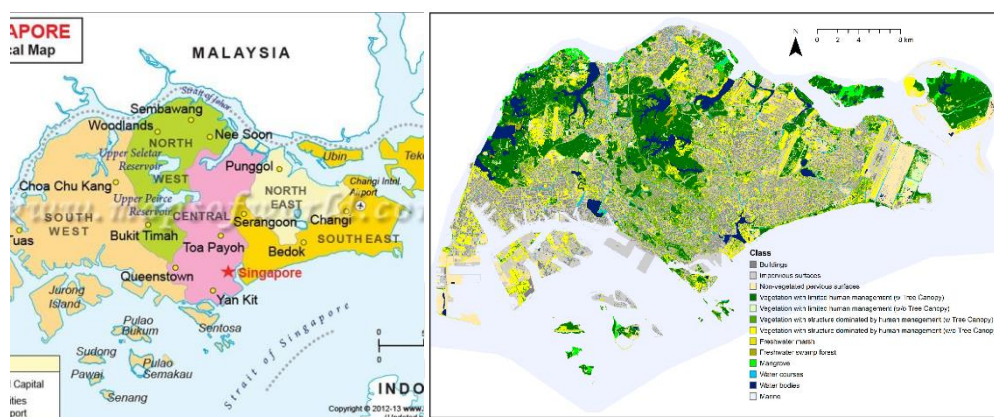
ภาพประกอบ 10 แผนที่และลักษณะทางภูมิศาสตร์ของประเทศญี่ปุ่น

ประเทศญี่ปุ่นตั้งอยู่ด้านทิศตะวันออกของทวีปเอเชียในบริเวณที่เรียกว่า เอเชียตะวันออกเฉียงเหนือ หรือเอเชียตะวันออก ล้อมรอบไปด้วยมหาสมุทรแปซิฟิก ทะเลโอค็อตสค์ ทะเลญี่ปุ่น และทะเลจีนตะวันออก ปลายสุดทางตะวันออกของประเทศญี่ปุ่น คือ เกาะมิเนมิ ไทริชิมะ ปลายสุดทางตะวันตกของประเทศญี่ปุ่น คือ เกาะโยนะงุนิจิมะ ใต้สุดของประเทศญี่ปุ่น คือ เกาะโอะคิโนะโทะริชิมะ เหนือสุดของประเทศญี่ปุ่น คือ เกาะเอะโทะโระฟู (เอกัครราชทูตญี่ปุ่นประจำประเทศไทย. 2560 : ออนไลน์) พื้นที่ของประเทศญี่ปุ่นมีลักษณะเป็นภูเขา พื้นที่ 2 ใน 3 ของประเทศถูกปกคลุมไปด้วยป่า พื้นที่ส่วนใหญ่มีสภาพภูมิอากาศแบบอบอุ่น แบ่งออกเป็น 4 ฤดูกาล นอกจากนี้ ยังมีพื้นที่ซึ่งอุดมไปด้วยระบบนิเวศที่สำคัญอยู่เป็นจำนวนมากกระจายอยู่ในแต่ละพื้นที่ทั่วประเทศ โดยมีพื้นที่ 4 แห่ง ได้แก่ คาบสมุทรชิเรโตโกะ เทือกเขาชิราคามิซันจิ หมู่เกาะโอะกะซาวาระ และเกาะยากุชิมะ ได้รับการขึ้นทะเบียนจาก UNESCO ให้เป็นมรดกโลก

ประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์ (Republic of Singapore)

สิงคโปร์เป็นนครรัฐสมัยใหม่และเป็นประเทศที่เป็นเกาะขนาดเล็กที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ตั้งอยู่นอกปลายทิศใต้ของคาบสมุทรมาลายูและอยู่เหนือเส้นศูนย์สูตร 1 องศา หรือประมาณ 137 กิโลเมตร ดินแดนของประเทศประกอบด้วยเกาะหลักรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน ซึ่งมักเรียกว่าเกาะสิงคโปร์ในภาษาอังกฤษ และเกาะจูง (Pulau Ujong) ในภาษามลายู และเกาะที่เล็กกว่ามากอีกกว่า 60 เกาะ ภาคกลางและภาคตะวันตกของเกาะเป็นเนินเขา ซึ่งเนิน

เขาทางภาคกลางเป็นเนินเขาที่สูงที่สุดของประเทศ เป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำสายสำคัญของสิงคโปร์ และภาคตะวันออกเป็นที่ราบต่ำ ชายฝั่งทะเลมักจะต่ำกว่าระดับน้ำทะเล

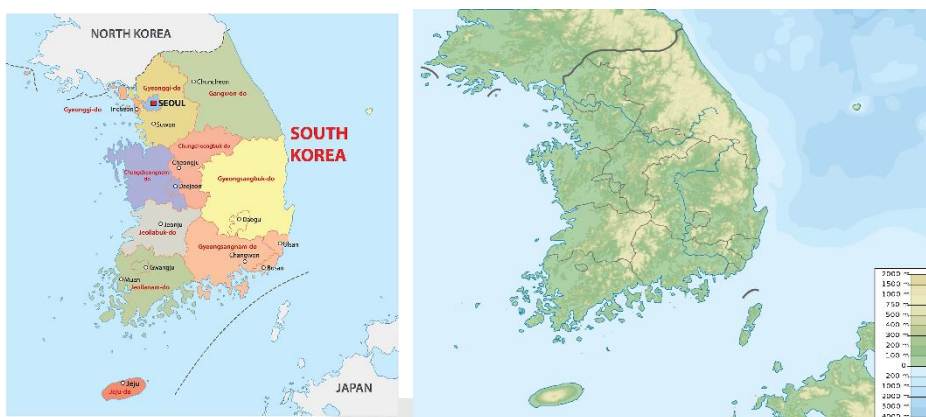


ภาพประกอบ 11 แผนที่และลักษณะทางภูมิศาสตร์ของประเทศสิงคโปร์

ประเทศสิงคโปร์เป็นศูนย์กลางพาณิชย์สำคัญของโลกแห่งหนึ่ง โดยเป็นศูนย์กลางการเงินใหญ่สุดเป็นอันดับสี่และเป็นหนึ่งในห้าท่าที่วุ่นวายที่สุด เศรษฐกิจซึ่งเป็นโลกาภิวัตน์และมีความหลากหลายอาศัยการค้าเป็นหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการผลิตซึ่งคิดเป็นประมาณ 30% ของ GDP ของสิงคโปร์ในปี พ.ศ. 2556 ในแง่ความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อ ประเทศสิงคโปร์มีรายได้ต่อหัวสูงสุดเป็นอันดับสามของโลกแต่มีความเหลื่อมล้ำของรายได้รุนแรงที่สุดในหมู่ประเทศพัฒนาแล้ว ประเทศสิงคโปร์ได้รับการจัดอันดับสูงในแง่การศึกษา สาธารณสุข และความสามารถแข่งขันทางเศรษฐกิจ

ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี (Republic of Korea)

สาธารณรัฐเกาหลี (อังกฤษ: Republic of Korea; เกาหลี: 대한민국; ฮันจา: 大韓民國) หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า เกาหลีใต้ (อังกฤษ: South Korea) เป็นประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออก มีพื้นที่ครอบคลุมส่วนใต้ของคาบสมุทรเกาหลี พรมแดนทางเหนือติดกับประเทศเกาหลีเหนือ ทางตะวันตกล้อมรอบด้วยทะเลเหลือง และมีประเทศญี่ปุ่นตั้งอยู่ทางตะวันออกเฉียงใต้โดยมีทะเลญี่ปุ่นและช่องแคบเกาหลีกั้นไว้ เกาหลีใต้ครอบคลุมพื้นที่ทางใต้ของคาบสมุทรเกาหลี ซึ่งทอดยาวประมาณ 1,100 กม. (680 ไมล์) จากแผ่นดินใหญ่ในทวีปเอเชีย คาบสมุทรนี้ประกอบด้วยภูเขาที่ขนาบข้างด้วยทะเลเหลืองทางทิศตะวันตก และทะเลญี่ปุ่นทางทิศตะวันออก ปลายด้านใต้อยู่ที่ช่องแคบเกาหลีและทะเลจีนตะวันออก



ภาพประกอบ 12 แผนที่และลักษณะทางภูมิศาสตร์ของประเทศเกาหลีใต้

แผ่นดินประเทศรวมทั้งหมู่เกาะทั้งหมดตั้งอยู่ระหว่างละติจูด 33° ถึง 39° N และลองจิจูด 124° ถึง 130° E พื้นที่ทั้งหมดบริเวณนี้มีเนื้อที่ 100,032 ตารางกิโลเมตร (38,622.57 ตารางไมล์) เกาหลีใต้แบ่งออกเป็นสี่ภูมิภาคหลัก: ภาคตะวันออกของเทือกเขาสูงและที่ราบชายฝั่งแคบ ภาคตะวันตกของที่ราบชายฝั่งทะเลกว้าง แอ่งน้ำ และเนินเขา พื้นที่ทางตะวันตกเฉียงใต้ของภูเขาและหุบเขา และภาคตะวันออกเฉียงใต้ที่ครอบงำโดยแอ่งกว้างของแม่น้ำนากดง เกาหลีใต้เป็นที่ตั้งของป่าไม้สำคัญ 3 แห่ง ได้แก่ ป่าผลัดใบของเกาหลีกลาง ป่าผสมผสานแมนจูเรีย และป่าดิบชื้นของเกาหลีใต้ ภูมิประเทศของเกาหลีใต้ส่วนใหญ่เป็นภูเขา ซึ่งส่วนใหญ่ไม่เหมาะแก่การเพาะปลูก ที่ราบลุ่มซึ่งส่วนใหญ่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกและตะวันออกเฉียงใต้ คิดเป็นสัดส่วนเพียง 30% ของพื้นที่ทั้งหมด เกาหลีใต้มีสภาพอากาศอยู่ในเขตอบอุ่น มี 4 ฤดู ได้แก่ ฤดูหนาว ฤดูใบไม้ผลิ ฤดูร้อน และฤดูใบไม้ร่วง

ประเทศเยอรมัน (Germany) หรือสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี (Federal Republic of Germany)

ประเทศเยอรมนีมีขนาด 357,021 ตารางกิโลเมตรโดยแบ่งเป็นพื้นดิน 349,223 ตารางกิโลเมตร และพื้นน้ำ 7,798 ตารางกิโลเมตร มีรัฐองค์ประกอบ 16 รัฐ มีเมืองหลวงและมหานครที่ใหญ่ที่สุดคือกรุงเบอร์ลิน และยังเป็นเมืองที่มีประชากรมากที่สุดในประเทศ เป็นประเทศที่ใหญ่เป็นอันดับ 7 ในทวีปยุโรปและใหญ่เป็นอันดับ 62 ของโลกและด้วยพรมแดนมีความยาวทั้งหมดรวม 3,757 กิโลเมตร ลักษณะภูมิประเทศมีความหลากหลาย มีแนวเขาสูงต่ำสลับกับที่ราบสูง ทะเลสาบ ที่ราบลุ่ม กว้างใหญ่ตั้งแต่เหนือถึงใต้แบ่งเป็น 5 เขตภูมิภาค ได้แก่ ที่ราบลุ่มตอนเหนือ เต็มไปด้วยเนินเขา ทุ่งหญ้า และท้องทุ่งพุ่มไม้ปกคลุม พื้นที่อุดมสมบูรณ์ถึง

แนวเทือกเขาตอนกลาง มีแนวอ่าวที่ราบต่ำ ชายฝั่งรัฐนีเดอร์ไรน์เวสต์ฟาเลนและซัคเซินแอนฮัลท์ ตอนเหนือและตอนใต้แบ่งแยกด้วยแนวเทือกเขาตอนกลาง มีที่ราบลุ่มแม่น้ำไรน์ตอนกลางกับที่ราบต่ำในรัฐเฮสเซน ตอนกลางมีแนวเขาฮาร์ซแนวเขาไบริเชวัลด์พิคเทิลและแอร์ซ ป่าชวาซวัลด์ชเปสซาร์ทและชเวบิชแอลป์เรียงราย ตามชายที่ราบลุ่มของแม่น้ำไรน์ตอนบน ตอนใต้เต็มไปด้วยเนินเขาและทะเลสาบขนาดใหญ่ ที่ราบและพื้นที่เนินเขาในรัฐไบเอิร์นทางใต้รวมทั้งที่ราบลุ่มแม่น้ำดานูบ เยอรมนีมีสภาพทางภูมิศาสตร์ ที่แตกต่างกันไปจากทางตอนเหนือถึงทางตอนใต้ โดยมีทั้งที่ราบทางตอนเหนือและเทือกเขาทาง ตอนใต้ มีพื้นที่เพาะปลูกและน้ำ เยอรมนียังมีทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ ได้แก่ แร่เหล็ก ถ่านหิน โพแทช ไม้ ลิกไนต์ ยูเรเนียม ทองแดง ก๊าซธรรมชาติ เกลือ นิกเกิล

ประเทศเยอรมันมีพรมแดนทางทิศเหนือติดทะเลเหนือ เดนมาร์ก และทะเลบอลติก ทิศตะวันออกติดโปแลนด์และเช็กเกีย ทิศใต้ติดออสเตรีย และสวิตเซอร์แลนด์ ทิศตะวันตกติดฝรั่งเศส ลักเซมเบิร์ก เบลเยียม และเนเธอร์แลนด์



ภาพประกอบ 13 แผนที่และลักษณะทางภูมิศาสตร์ของประเทศเยอรมัน

เยอรมนีเป็นประเทศพัฒนาแล้วและถือเป็นมหาอำนาจ และเป็นสมาชิกของสหภาพยุโรป ยูโรโซน สหประชาชาติ องค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สภายุโรป เนโท กลุ่ม 7 และกลุ่ม 20 เยอรมนีมีความสามารถในการแข่งขันระดับโลก เป็นหนึ่งในผู้นำทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจสูง โดยหากวัดจากผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ เยอรมนีมีขนาดเศรษฐกิจที่ใหญ่ที่สุดในยุโรปและใหญ่เป็นอันดับ 4 ของโลก และเป็นประเทศที่มีการนำเข้าและส่งออกมากที่สุดเป็นอันดับ 3 ของโลก

ผลการเปรียบเทียบบริบทด้านภูมิศาสตร์ของประเทศไทยและประเทศ
อุตสาหกรรมชั้นนำ สามารถจำแนกดังตารางที่ 1

1) ที่ตั้ง ประเทศที่ตั้งอยู่ในแถบภูมิภาคเอเชียตะวันออก ได้แก่
ประเทศไทย ประเทศญี่ปุ่น ประเทศสิงคโปร์ และประเทศเกาหลีใต้ ส่วนประเทศเยอรมันตั้งอยู่ใน
ทวีปยุโรป ทำให้ทั้ง 4 ประเทศมีลักษณะมีภูมิอากาศที่คล้ายกัน คือ ลักษณะภูมิอากาศร้อนชื้น
แต่จะมีประเทศสิงคโปร์ที่อยู่ในเขตรมสุ่มทำให้มีอากาศอบอุ่นเกือบตลอดปี ส่วนเยอรมันจัดว่า
เป็นประเทศศูนย์กลางยุโรปทำให้สภาพอากาศเป็นแบบค่อนข้างหนาวเย็น

2) ขนาดพื้นที่ ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีขนาดพื้นที่ใหญ่กว่าทุก
ประเทศ ได้ชื่อว่าเป็นประเทศที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ รองลงมาเป็นประเทศ
ญี่ปุ่นและเยอรมัน ทั้งสองประเทศนี้ได้ชื่อว่าเป็นประเทศที่มีความโดดเด่นทางวิทยาศาสตร์และ
เทคโนโลยี และมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจสูง ส่วนประเทศสิงคโปร์และเกาหลีใต้เป็นประเทศที่
เล็กลงมาเมื่อเทียบกับอีก 3 ประเทศ แต่เมื่อเปรียบเทียบทางด้านเศรษฐกิจภาคอุตสาหกรรมเรียก
ได้ว่าเป็นประเทศที่มีนวัตกรรมที่ล้ำสมัยในลำดับต้นๆ ของโลก อีกทั้งยังมีความหลากหลายอาศัย
การค้าเป็นหลักอีกด้วย

ตาราง 1 การเปรียบเทียบบริบทด้านภูมิศาสตร์ของประเทศไทยและประเทศไทยอุตสาหกรรมชั้นนำ

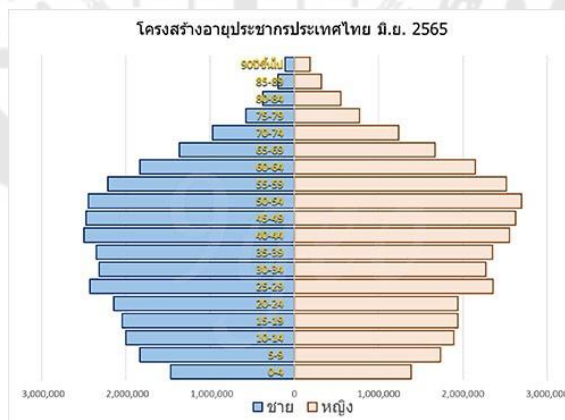
ประเทศไทย	ประเทศญี่ปุ่น	ประเทศสิงคโปร์	ประเทศเกาหลีใต้	ประเทศเยอรมัน
<p>ด้านภูมิศาสตร์</p> <p>ประเทศไทยตั้งอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีลักษณะยาวมากกว่าวง คล้ายขวานโบราณ ที่คได้ติดอ่าวไทยและมาเลเซีย มีพื้นที่ 513,115 ตารางกิโลเมตร ลักษณะภูมิอากาศโดยทั่วไปมีลักษณะอากาศร้อนชื้น ประเทศไทยมี 3 ฤดู ได้แก่ ฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว</p>	<p>ด้านภูมิศาสตร์</p> <p>ประเทศญี่ปุ่นตั้งอยู่ด้านฝั่งตะวันออกของทวีปเอเชียหรือทางตอนเหนือของมหาสมุทรแปซิฟิก ญี่ปุ่นมีลักษณะทอดตัวเป็นรูปโค้งเหมือนพระจันทร์เสี้ยว มีพื้นที่ 377,835 ตารางกิโลเมตร ลักษณะภูมิอากาศโดยทั่วไปมีลักษณะอากาศร้อนชื้น ประเทศไทยมี 4 ฤดูที่มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน ได้แก่ ฤดูใบไม้ผลิ ฤดูร้อน ฤดูใบไม้ร่วง และฤดูหนาว</p>	<p>ด้านภูมิศาสตร์</p> <p>ประเทศสิงคโปร์เป็นประเทศในกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ตั้งอยู่ปลายสุดของคาบสมุทรมาเลเซียโดยมีช่องแคบยะโฮร์ เป็นพรมแดนกับมาเลเซียและช่องแคบสิงคโปร์เป็นพรมแดนแยกจากอินโดนีเซีย มีเนื้อที่ประมาณ 800 ตารางกิโลเมตร สิงคโปร์อยู่ในเขตมรสุมทำให้มีอากาศอบอุ่นเกือบตลอดปี แบ่งเป็น 4 ฤดู ได้แก่ ฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ฤดูก่อนมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ฤดูมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และฤดูก่อนมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ</p>	<p>ด้านภูมิศาสตร์</p> <p>ประเทศเกาหลีใต้เป็นประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ซึ่งมีพื้นที่ครอบคลุมทางใต้ของคาบสมุทรเกาหลี พรมแดนทางเหนือติดกับประเทศเกาหลีเหนือมีประเทศญี่ปุ่นตั้งอยู่ทางตะวันออกเฉียงใต้ ตั้งอยู่บนคาบสมุทรเกาหลีมีพื้นที่ประมาณ 99,500 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วย 9 จังหวัด ไซตักิลโดเมตร ประกอบด้วย 6 เมือง คือ ปูซาน แทกู อินช็อน ควังจู แทจ็อน และอุลซัน รวมมีเมืองทั้งหมด 77 เมือง (ซี) 88 มณฑล (ตุน) ใน 9 จังหวัด เกาหลีใต้มีสภาพอากาศอยู่ในเขตอบอุ่น และมีฤดูกาลหรือในภาษาเกาหลีที่เรียกว่า "คเยจอล" ทั้งหมดมี 4 ฤดู ได้แก่ ฤดูหนาว ฤดูใบไม้ผลิ ฤดูร้อน และฤดูใบไม้ร่วง</p>	<p>ด้านภูมิศาสตร์</p> <p>ประเทศเยอรมันเป็นประเทศในทวีปยุโรป มีพรมแดนทางตอนเหนือของประเทศติดกับฝั่งทะเลเหนือ (North Sea) และทะเลบอลติกทางตอนใต้ จรดเทือกเขาแอลป์ในบาวาเรียน ระหว่างทางส่วนที่ยาวที่สุดจากเหนือจรดใต้ประมาณ 876 กิโลเมตร จากตะวันตกไปตะวันออกประมาณ 640 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 357,000 ตารางกิโลเมตร เยอรมันจัดว่าเป็นประเทศศูนย์กลางยุโรปที่มีสภาพอากาศเป็นแบบอบอุ่นทางหนาวเย็น มี 4 ฤดู คือ ฤดูร้อน ฤดูใบไม้ร่วง ฤดูหนาว และฤดูใบไม้ผลิ</p>

2. ด้านประชากร

มิติด้านประชากรเป็นมิติที่เชื่อมโยงกับองค์ประกอบทุกด้านของการพัฒนาประเทศ นักประชากรศาสตร์มีการแสดงโครงสร้างประชากรกระจายจำนวนตามอายุซึ่งจะปรากฏในรูปปิระมิดของอายุเพื่อแสดงความสมดุลของปริมาณการในอดีตและอนาคต ปิระมิดประชากร เป็นกราฟที่ แสดงการแจกแจง อายุ- เพศของ ประชากรที่กำหนดเป็นรายละเอียด กราฟิกของประชากรแต่ละประเทศ เพศแสดงทางด้านซ้าย/ขวา อายุแสดงบนแกน y หรือแนวตั้ง และสัดส่วนของประชากร แจกตามอายุบนแกน x รูปทรงของปิระมิดนี้เป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์ สำหรับการแสดงผลภาพพลวัตของประชากรที่เปลี่ยนแปลงไปในเกือบทุกประเทศในโลก

ประเทศไทย (Thailand)

ประเทศไทยมีประชากร 66,171,439 คน (ประกาศสำนักทะเบียนกลาง เรื่องจำนวนราษฎรทั่วราชอาณาจักร ตามหลักฐานทะเบียนราษฎร เมื่อวันที่ 18 มกราคม 2565) จากการค้นคว้าของผู้วิจัย พบว่า ประเทศไทยมีโครงสร้างประชากรเข้าสู่ “สังคมผู้สูงอายุ” มากขึ้น ขณะที่ประชากรวัยชราและประชากรวัยเด็กซึ่งเป็น “วัยฟุ้งฟิง” ต้องการการเลี้ยงดูและดูแลจาก “วัยแรงงาน” ภายใต้สภาวะประชากร “วัยเด็ก” ลดลง “วัยชรา” เพิ่มขึ้น “วัยแรงงาน” ต้องเผชิญสภาวะการเลี้ยงดูและรองรับภาระที่มีแนวโน้มสูงขึ้น



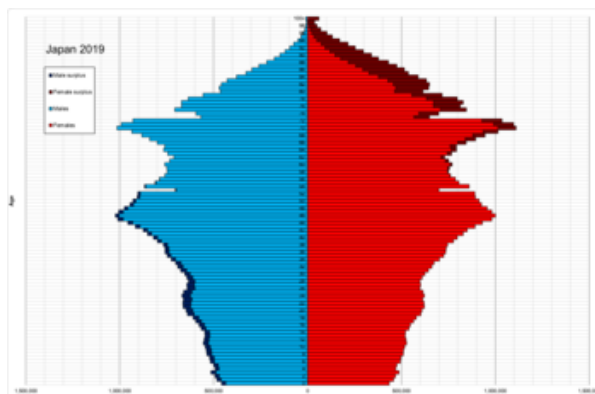
ภาพประกอบ 14 โครงสร้างประชากรไทย

จากร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566-2570 ได้มีการกำหนดแผนกลยุทธ์รายหมุดหมายที่มุ่งการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมไทยเอื้อตามศักยภาพแบบเป็นรูปธรรม เช่น การมุ่งพัฒนาไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตร

แปรรูปมูลค่าสูง การกำหนดกลยุทธ์ให้ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน มุ่งเป้าการพัฒนาไทยเป็นฐานการผลิตยานยนต์ไฟฟ้าที่สำคัญของโลก และมุ่งให้ไทยเป็นศูนย์กลางการแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูง ฯลฯ เมื่อพิจารณาข้างต้นจะพบว่าผู้บริหารการอาชีวศึกษาต้องเตรียมแรงงานจำนวนมากและต้องเป็นแรงงานที่มีคุณภาพเพื่อรองรับจุดหมายที่กำหนดไว้ (จะใช้ Robot เข้ามาแทนแรงงานมนุษย์คงไม่ได้ทั้งหมด) จากข้อมูลของสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ซึ่งเป็นข้อมูลประชากรกลางปี พ.ศ. 2565 เมื่อนำมาแสดงเป็นโครงสร้างประชากร (รูปที่ 1) พบว่า ประชากรทั้งชายและหญิงในวัยเด็ก (อายุต่ำกว่า 15 ปี ประมาณ 10 ล้านคน) กับกลุ่มที่เป็นวัยชราหรือสูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป ประมาณ 12 ล้านคน) ซึ่งถือว่าเป็นวัยพึ่งพิงจะมีจำนวนน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับวัยแรงงาน โดยเฉพาะถ้าว่าวัยแรงงานเป็นประชากรที่มีช่วงอายุ 15-59 ปี ซึ่งมีจำนวนประมาณ 42 ล้านคน ยังนับว่าเป็นประชากรกลุ่มใหญ่ แต่หากพิจารณาว่าปัจจุบันกลุ่มเยาวชน ซึ่งอายุ 15-24 ปีส่วนใหญ่มุ่งที่จะศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาแล้ว ประชากรวัยแรงงานจริง ๆ กลายเป็นกลุ่มประชากรที่มีอายุระหว่าง 25-60 ปี ซึ่งจำนวนจะลดน้อยลง โดยจะหายไปประมาณ 8 ล้านคนเหลือวัยแรงงานเพียง 34 ล้านคน ในขณะที่ประชากรวัยพึ่งพิงจะมีประมาณ 30 ล้านคน ซึ่งใกล้เคียงกับประชากรวัยแรงงานอย่างมาก

ประเทศญี่ปุ่น (Japan)

ประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่นขนาดพื้นที่มีขนาดพื้นที่ใกล้เคียงกันแต่มีตามแตกต่างกันด้านจำนวนประชากร ทำให้มีความต่างกันด้านพหุวัฒนธรรมและเชื้อชาติ ซึ่งในกลุ่มประเทศที่ศึกษาเหล่านี้ประเทศญี่ปุ่นได้ชื่อว่าเป็นประเทศที่มีประชากรหนาแน่นที่สุดโดยมากกว่าประเทศไทย 2 เท่า ญี่ปุ่นมีประชากรประมาณ 123.155 ล้านคน (ข้อมูล ณ ปี ค.ศ.2020) จำนวนประชากรนี้ยังไม่รวมชาวต่างชาติที่อาศัยอยู่ ในปี 2560 ที่ผ่านมญี่ปุ่นเป็นประเทศที่มีประชากรมากเป็นอันดับที่ 11 ของโลก โดยเฉพาะฝั่งมหาสมุทรแปซิฟิกที่มีอากาศอบอุ่นจะมีประชากรอาศัยอยู่มาก มีประชากรกว่าครึ่งของประชากรทั้งหมดของประเทศที่อาศัยอยู่ในเขต 3 เมืองใหญ่อันได้แก่ โตเกียว โอซาก้าและนาโกย่า มีกรุงโตเกียวเป็นเมืองหลวงของประเทศ

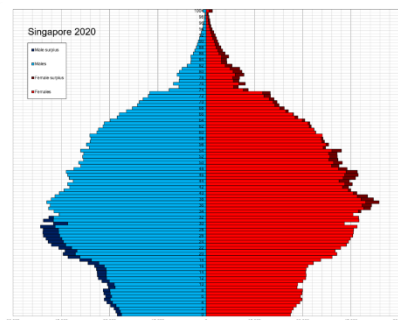


ภาพประกอบ 15 โครงสร้างประชากรญี่ปุ่น

รัฐบาลญี่ปุ่นมีนโยบายที่เข้มงวดในเรื่องการย้ายถิ่นระหว่างประเทศของแรงงานต่างด้าว เนื่องจากญี่ปุ่นไม่ค่อยให้สถานะผู้ลี้ภัยหรือสัญชาติแก่แรงงาน การย้ายถิ่นฐานของชาวต่างชาติเป็นข้อห้ามทางการเมืองของญี่ปุ่นมานานหลายทศวรรษแล้ว เนื่องจากกังวลว่าการไหลทะลักเข้ามาของแรงงานต่างชาติจะทำให้วัฒนธรรมของประเทศและความเข้มข้นทางชาติพันธุ์เจือจางลง

ประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์ (Republic of Singapore)

ณ เดือนมิถุนายน 2019 ประชากรของสิงคโปร์อยู่ที่ 5.70 ล้านคน ประชากรส่วนใหญ่ไม่ใช่ผู้อยู่อาศัยถาวรของประชากรทั้งหมด 5.70 ล้านคนในปี 2019 จำนวน 4.03 ล้านคนเป็นผู้อยู่อาศัย และ 1.68 ล้านคน เป็นคนไม่มีถิ่นที่อยู่ สิงคโปร์เป็นประเทศพหุเชื้อชาติและพหุวัฒนธรรมที่มีชาวจีน (76.2% ของประชากรทั้งหมด) ชาวมาเลย์ (15.0%) และชาวอินเดียแดง (7.4%) ชาวลิงคโปร์ชาวจีนเป็นประชากรส่วนใหญ่ นอกจากนี้ยังมียูเรเชียในสิงคโปร์ ชาวมาเลย์ได้รับการยอมรับว่าเป็นชุมชนพื้นเมือง ตั้งแต่ได้รับเอกราชประชากรของสิงคโปร์ได้รับการจัดระเบียบอย่างกว้างขวางภายใต้ระบบการจัดหมวดหมู่ CMIO (จีน-มาเลย์-อินเดีย-อื่นๆ) มี 4 ภาษาอย่างเป็นทางการในสิงคโปร์มาเลย์ ภาษาอังกฤษ ภาษาจีนกลางและภาษาทมิฬ มาเลย์เป็นภาษาประจำชาติ ในขณะที่ภาษาอังกฤษเป็นหลักภาษาการทำงาน การศึกษาในสิงคโปร์เป็นแบบสองภาษาโดยที่ภาษาอังกฤษเป็นสื่อหลักในการสอน และนักเรียนยังได้รับการสอนภาษาที่สองซึ่งอาจเป็นภาษามาเลย์ จีนกลาง หรือทมิฬ

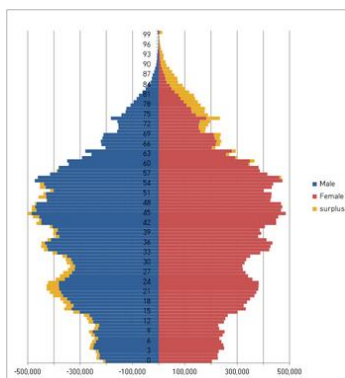


ภาพประกอบ 16 โครงสร้างประชากรสิงคโปร์

ประเทศเกาหลีใต้ (South Korea)

ในเดือนเมษายน 2016 สำนักงานสถิติแห่งชาติคาดการณ์ว่าประชากรของเกาหลีใต้จะอยู่ที่ประมาณ 50.8 ล้านคน เกาหลีใต้ขึ้นชื่อในเรื่องความหนาแน่นของประชากรซึ่งอยู่ที่ประมาณ 505 ต่อตารางกิโลเมตร ในปี 2015 มากกว่าค่าเฉลี่ยทั่วโลก 10 เท่า เกาหลีใต้ยังเป็นประเทศที่มีประชากรหนาแน่นเป็นอันดับสามของโลกในทางปฏิบัติเนื่องจากที่ดินส่วนใหญ่ของประเทศ ไม่เอื้ออำนวยเนื่องจากถูกใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่น เช่น เกษตรกรรม ชาวเกาหลีใต้ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเขตเมือง เนื่องจากการอพยพอย่างรวดเร็วจากชนบทในช่วงที่เศรษฐกิจของประเทศขยายตัวอย่างรวดเร็วในปี 1970, 1980 และ 1990 กรุงโซลยังเป็นเมืองที่ใหญ่ที่สุดของประเทศและเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมหลัก จากการสำรวจสำมะโนประชากรปี 2005 โซลมีประชากร 10 ล้านคน เขตเมืองหลวงแห่งชาติโซลมีประชากร 24.5 ล้านคน (ประมาณครึ่งหนึ่งของประชากรทั้งหมดของเกาหลีใต้) ทำให้เป็นเขตมหานครที่ใหญ่เป็นอันดับสองของโลก เมืองใหญ่อื่นๆ ได้แก่ ปูซาน (3.5 ล้าน) อินชอน (3.0 ล้าน) แทกู (2.5 ล้าน) แดจอน (1.4 ล้าน) กวางจู (1.4 ล้าน) และอุลซาน (1.1 ล้าน)

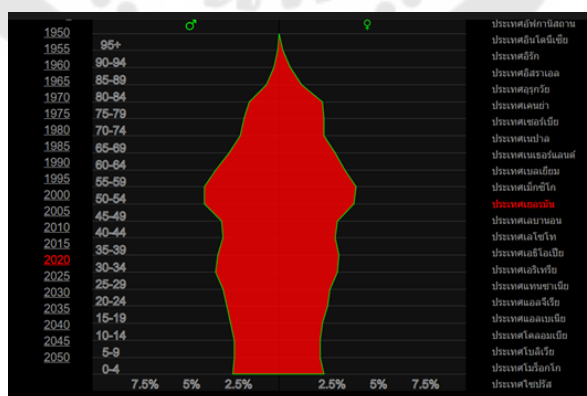
เกาหลีใต้ถือเป็นหนึ่งในสังคมที่มีผู้อยู่อาศัยซึ่งเป็นเชื้อชาติเดียวกันมากที่สุดที่สุดในโลก โดยที่ชาวเกาหลีมีสัดส่วนประมาณ 96% ของประชากรทั้งหมด แต่จำนวนชาวต่างชาติได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วตลอดหลายทศวรรษที่ผ่านมา ณ ปี 2016 เกาหลีใต้มีชาวต่างชาติ 1,413,758 คน คิดเป็น 2.75% ของประชากรรวม อย่างไรก็ตาม หลายคนยังถือเป็นชาวเกาหลีโดยกำเนิดแต่มีสัญชาติต่างประเทศ เช่น ผู้อพยพจากประเทศจีน (PRC) คิดเป็น 56.5% ของชาวต่างชาติ แต่ประมาณ 70% ของพลเมืองจีนในเกาหลีเป็น Joseonjok (조선족) ซึ่งเป็นพลเมืองที่มีเชื้อชาติเกาหลี



ภาพประกอบ 17 โครงสร้างประชากรเกาหลีใต้

ประเทศเยอรมัน (Germany)

สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีเป็นสหพันธ์สาธารณรัฐแบบรัฐสภาในภูมิภาคยุโรปกลาง มีรัฐองค์ประกอบ 16 รัฐ และมีประชากรปัจจุบันประเทศเยอรมนีมีประชากรทั้งสิ้น 82.3 ล้านคน (แบ่งเป็นผู้หญิง 42.0 ล้านคน) นอกจากนี้ยังมีชาวต่างชาติอาศัยอยู่ในประเทศเยอรมนีถึง 7.3 ล้านคน (คิดเป็น 8.8 เปอร์เซ็นต์ของประชากรทั้งหมด) (Sawadeedeutschland.com) ซึ่งถือเป็นประเทศที่มีประชากรมากที่สุดในสหภาพยุโรป และมากที่สุดเป็นอันดับสองในทวีปยุโรปรองจากรัสเซีย มีเมืองหลวงและมหานครที่ใหญ่ที่สุดคือกรุงเบอร์ลิน และยังเป็นเมืองที่มีประชากรมากที่สุดในประเทศ



ภาพประกอบ 18 โครงสร้างประชากรเยอรมัน

ผลการเปรียบเทียบบริบทด้านประชากรของประเทศไทยและประเทศ
อุตสาหกรรมชั้นนำ สามารถจำแนกได้ตารางที่ 2

1) จำนวนประชากร ประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่นขนาดพื้นที่มี
ขนาดพื้นที่ใกล้เคียงกันแต่มีตามแตกต่างด้านจำนวนประชากร ญี่ปุ่นเป็นประเทศที่มีประชากร
มากเป็นอันดับที่ 11 ของโลก มิติด้านประชากรเป็นมิติที่เชื่อมโยงกับองค์ประกอบทุกด้านของการ
พัฒนาประเทศ รองลงมา คือ ประเทศเกาหลีใต้และประเทศเยอรมันที่มีจำนวนประชากรที่
ใกล้เคียงกันแต่ถ้าเมื่อเทียบกับขนาดพื้นที่เรียกว่าในประเทศเกาหลีจำนวนประชากรที่แออัด
มาก ส่วนประเทศสิงคโปร์เป็นเกาะขนาดเล็กแต่มีจำนวนประชากรค่อนข้างมากเมื่อเทียบกับ
สัดส่วนของพื้นที่ประเทศ

2) ภาษาและศาสนา ด้วยความแตกต่างของด้านจำนวนประชากร
ของแต่ละประเทศ ทำให้มีความต่างกันด้านพหุวัฒนธรรมและเชื้อชาติ ในทุกประเทศมี
หลากหลายเชื้อชาติที่ต่างกันและมีความเชื่อทางศาสนาที่มีรูปแบบแตกต่างกัน ส่วนด้าน
ภาษาทุกประเทศมากกว่า 1 ภาษา โดยจะมีภาษาแม่เป็นภาษาหลัก

ตาราง 2 การเปรียบเทียบบริบทด้านประชากรของประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ

ประเทศไทย	ประเทศญี่ปุ่น	ประเทศสิงคโปร์	ประเทศเกาหลีใต้	ประเทศเยอรมัน
<p>ด้านประชากร</p> <p>ประเทศไทยเป็นสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ทำให้เกิดการแต่งงานข้ามชนเผ่าและชนชาติปัจจุบันจำนวนประชากรไทย ถ้าจำแนกเชื้อชาติแล้วเป็นไทยร้อยละ 75 จีนร้อยละ 14 อื่นๆ ร้อยละ 11 ส่วนอื่นๆ นี้ยังมีชาวไทยมุสลิม และชนเผ่า 24 ชนเผ่าพื้นเมืองและจำแนกโดยศาสนา ได้แก่ ศาสนาพุทธนิกายเถรวาท ร้อยละ 95 ศาสนาอิสลาม ร้อยละ 4 ศาสนาคริสต์และศาสนาอื่นๆ ร้อยละ 1 ปัจจุบันประเทศไทยมีจำนวนประชากรในประเทศไทยทั้งหมด 66,171,439 คน</p>	<p>ด้านประชากร</p> <p>ความเชื่อโดยทั่วไปบรรพบุรุษของชาวญี่ปุ่นกลุ่มเผ่าพันธุ์หนึ่งที่เกี่ยวข้องในปัจจุบันว่า เผ่าพันธุ์ยามาโตะผสมกับคนที่อพยพมาจากแผ่นดินใหญ่ ได้แก่ จีนและเกาหลี รวมทั้งเผ่าไอนุ ศาสนาในญี่ปุ่นถูกผสมผสานจนทำให้พิธีกรรมทางศาสนานั้นมีความหลากหลาย เช่น ศาสนาชินโต ศาสนาคริสต์ ศาสนาพุทธ และอื่นๆ ประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศหนึ่งในบรรดาประเทศที่มีประชากรหนาแน่นมากเป็นอันดับ 4 ของโลก เมืองที่มีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่นมากที่สุด ได้แก่ โตเกียว โอซากา โยโกฮามา และนาโงยา ปัจจุบันญี่ปุ่นมีประชากร 127 ล้านคน</p>	<p>ด้านประชากร</p> <p>สิงคโปร์เป็นประเทศพหุเชื้อชาติและความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่มีเชื้อสายจีน ร้อยละ 76.2 เป็นชาวมาเลย์ร้อยละ 15 เป็นชาวอินเดียแดง 7.4 อีกร้อยละ 1.4 เป็นประชากรเชื้อชาติอื่นๆ ความหลากหลายของประชากรทำให้สิงคโปร์มีภาษาพูด 4 ภาษา เช่น</p>	<p>ด้านประชากร</p> <p>ประชากรส่วนใหญ่เชื้อสายเกาหลี ซึ่งใช้ภาษาเกาหลี (ฮันกึล) เป็นหลัก และศาสนาที่นับถือ ได้แก่ ศาสนาพุทธ ศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ และนิกายโรมันคาทอลิก ปัจจุบันเกาหลีใต้มีประชากรรวมทั้งหมด 51 ล้านคน</p>	<p>ด้านประชากร</p> <p>ประชากรในประเทศเยอรมันส่วนใหญ่เป็นชาวเยอรมัน และนับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก คริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ คริสต์นิกายออร์ทอดอกซ์ และศาสนาอิสลาม โดยมีภาษาเยอรมันเป็นภาษาประจำชาติและภาษาราชการ ภาษาถิ่นมีหลายเผ่า อาทิ เผ่าฟรังค์ชาวเอเชียใต้จีน และไปเอิร์น มีภาษาเยอรมันเป็นภาษาประจำชาติและภาษาราชการ หลายเผ่า อาทิ เผ่าฟรังค์ชาวเอเชียใต้จีน และไปเอิร์น ประเทศเยอรมันมีประชากรประมาณ 79 ล้านคน (พ.ศ. 2564)</p>

3. ด้านการเมืองการปกครอง

จากการศึกษาข้อมูลประเทศไทยกับประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำทั้ง 4 ประเทศด้านการเมืองการปกครองซึ่งเป็นอีกมิติสำคัญที่สะท้อนการให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวเกี่ยวกับสถานการณ์ทางการเมืองและการปกครองของประเทศที่ชัดเจน ความคิดทางการเมืองเกี่ยวกับรูปแบบการปกครอง ลักษณะการใช้อำนาจปกครองกับลักษณะนิสัยทางการเมือง แต่มีรายละเอียดที่แตกต่างต่อการวิเคราะห์เพื่อเป็นความรู้พื้นฐานสำหรับการศึกษาเปรียบเทียบระบบบริหารอาชีพศึกษาต่อไป

ประเทศไทย (Thailand)

ประเทศไทยเป็นรัฐเดี่ยว ซึ่งมีการปกครองในกรอบประชาธิปไตยระบบรัฐสภาภายใต้ราชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญ โดยที่พระมหากษัตริย์ปัจจุบัน คือ พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นประมุขแห่งรัฐ ส่วนนายกรัฐมนตรี คือ ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นหัวหน้ารัฐบาล รัฐบาลไทยเป็นผู้ใช้อำนาจบริหาร อำนาจนิติบัญญัติอยู่กับรัฐสภาไทย ซึ่งแบ่งเป็น 2 สภาได้แก่ สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ฝ่ายตุลาการเป็นอิสระจากฝ่ายบริหารและนิติบัญญัติ โดยมีประธานศาลฎีกา ประธานศาลปกครองสูงสุด และประธานศาลรัฐธรรมนูญเป็นประมุขในส่วนของตน ระบบการเมืองของไทยส่วนใหญ่อยู่ในระบบหลายพรรคการเมือง ทำให้เกิดรัฐบาลผสมและรัฐบาลฝ่ายข้างน้อยซึ่งเป็นคุณลักษณะที่เกิดขึ้นได้บางครั้งในการเมืองระบบรัฐสภา

ประเทศญี่ปุ่น

ประเทศญี่ปุ่นปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยแบบเสรีภายใต้รัฐธรรมนูญ โดยโดยมีสมเด็จพระจักรพรรดิทรงเป็นประมุข มีรัฐสภาเป็นสถาบันสูงสุดของรัฐ และมีนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้ารัฐบาล โดยนายกรัฐมนตรีได้รับการเลือกจากสมาชิกรัฐสภา รัฐสภาประกอบด้วย 2 สภาระบบการเมืองของญี่ปุ่นยึดหลักการแบ่งแยกออกเป็น 3 ฝ่าย ได้แก่ อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการออกจากกัน กลุ่มบุคคลที่มีอำนาจสูงสุดในการบริหารประเทศ คือ คณะรัฐมนตรี (Thai Trade Center, Fukuoka, 2007, Online; กระทรวงต่างประเทศ, 2549, ออนไลน์) การปกครองท้องถิ่นญี่ปุ่นแบ่งเขตการปกครองท้องถิ่นออกเป็น 47 จังหวัด

ประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์ (Republic of Singapore)

ประเทศสิงคโปร์เป็นสาธารณรัฐระบบรัฐสภา รัฐเดี่ยว และใช้ระบบหลายพรรคการเมือง โดยมีการปกครองสภาเดียวระบบเวสต์มินสเตอร์ พรรคกิจประชาชนชนะการเลือกตั้งทุกครั้งนับแต่เริ่มการปกครองตนเองในปี พ.ศ. 2502 ระบอบการปกครองของสิงคโปร์คือ

ระบอบประชาธิปไตย มีประธานาธิบดีเป็นประมุข ประธานาธิบดีคนปัจจุบัน คือ นางฮาฮีมาห์ ยาคอบ ส่วนนายกรัฐมนตรี คือ นายลี เซียน ลุง ซึ่งรับตำแหน่งต่อจากนายโก๊ะ จ๊กตง สิงคโปร์ แยกตัวออกจากมาเลเซียเมื่อปี พ.ศ. 2508 มีการปกครองในระบอบสาธารณรัฐโดยมีประธานาธิบดีเป็นประมุขทางพิธีการ และมีนายกรัฐมนตรีเป็นประมุขทางด้านบริหาร สิงคโปร์ เป็นประเทศที่มีความมั่นคงทางการเมืองมากที่สุดประเทศหนึ่งของโลก เพราะนับแต่ตั้งประเทศเป็นต้นมา มีรัฐบาลที่มาจากพรรคเดียวและเป็นรัฐบาลเสียงข้างมาก และมีการควบคุมสิทธิเสรีภาพของสื่อสารมวลชนและประชาชนในการวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลอย่างค่อนข้างเข้มงวด ภาวะครอบงำของพรรคกิจประชาชน ประกอบกับระดับเสรีภาพสื่อต่ำและการปราบปรามเสรีภาพพลเมืองและสิทธิการเมืองทำให้ประเทศสิงคโปร์ถูกจัดเป็นประชาธิปไตยไม่สมบูรณ์ (flawed democracy) ประเทศสิงคโปร์เป็นหนึ่งในห้าสมาชิกผู้ก่อตั้งสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Asean) ยังเป็นที่ตั้งของสำนักเลขาธิการความร่วมมือทางเศรษฐกิจเอเชีย-แปซิฟิก (Apec) และสมาชิกรายประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก ขบวนการไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดและเครือจักรภพแห่งประชาชาติ การพัฒนาอย่างรวดเร็วของประเทศสิงคโปร์นำไปให้มีอิทธิพลอย่างสำคัญในกิจการโลก

ประเทศเกาหลีใต้ (South Korea)

สาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้) เป็นประเทศที่ผ่านประสบการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองการปกครอง การถูกรุกรานและกลายเป็นสมรภูมิรบในสงครามหลายครั้งระหว่างมหาอำนาจในช่วงระหว่างสงครามโลกและสงครามเกาหลี ได้สร้างปัญหา ความสูญเสีย และหายนะแก่ประเทศเกาหลีทั้งสองที่ต้องแยกจากกันเป็นสองประเทศถึงปัจจุบัน โดยเกาหลีเหนือกลายเป็นประเทศที่ปกครองด้วยระบอบคอมมิวนิสต์และเกาหลีใต้ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย แต่จุดแข็งที่เป็นความสำเร็จ คือ การพัฒนาประเทศจนรุดหน้าไปสู่การเป็นประเทศที่มีอุตสาหกรรมด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมชั้นนำ มีผลิตภัณฑ์ภายใต้แบรนด์สินค้าของตนเองในระดับโลก

ปัจจุบันเกาหลีใต้ปกครองด้วยระบบสาธารณรัฐ ซึ่งเป็นทางการ คือ สาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้) ปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่มีประมุขของประเทศ คือ ประธานาธิบดี ซึ่งได้รับการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนให้เป็นหัวหน้าฝ่ายบริหาร มีนายกรัฐมนตรีซึ่งได้รับการแต่งตั้งโดยประธานาธิบดีผ่านความเห็นชอบจากรัฐสภา รัฐสภาเป็นองค์กรนิติบัญญัติ และศาลทำหน้าที่ทางตุลาการ ทั้งนี้เกาหลีใต้มีการแบ่งเขตการปกครองเป็น 9 จังหวัดและ 6 เขตการปกครอง (โซล ปูซาน อินชอน แทกู ควังจู แดชอน) คณะรัฐมนตรี

ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรี ซึ่งประธานาธิบดีเป็นผู้แต่งตั้งโดยได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา นายกรัฐมนตรีเป็นผู้ช่วยประธานาธิบดีในด้านบริหารประเทศ รวมทั้งมีอำนาจในการพิจารณานโยบายต่าง ๆ ของประเทศ และการเข้าร่วมประชุมรัฐสภา นายกรัฐมนตรีคนปัจจุบัน คือ ฮันส์ ดีอ็อก-ซู คณะรัฐมนตรีมีจำนวน 20 คน นอกจากนี้ฝ่ายบริหารยังประกอบด้วย สภาที่ปรึกษาอาวุโส สภาความมั่นคงแห่งชาติ สภาที่ปรึกษาการรวมประเทศ สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจแห่งชาติ คณะกรรมการวางแผนและงบประมาณ คณะกรรมการเกี่ยวกับสิทธิสตรี สภาที่ปรึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะกรรมการเกี่ยวกับธุรกิจขนาดกลางและเล็ก คณะกรรมการตรวจสอบการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐบาล และสำนักงานข่าวกรองแห่งชาติ โดยประธานของคณะกรรมการชุดต่าง ๆ ได้รับการแต่งตั้งจากประธานาธิบดี ทั้งนี้ หน่วยงานเหล่านี้ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำต่อคณะรัฐบาลด้วย

ประเทศเยอรมัน (Republic of Germany)

เยอรมันปกครองแบบสหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยแบบรัฐสภา ประกอบด้วย 13 รัฐและ 3 รัฐอิสระที่ปกครองด้วยรัฐสภาและรัฐบาลของตนเอง มีประธานาธิบดีเป็นประมุขแห่งรัฐมาจากการสรรหาของสมัชชาแห่งสหพันธรัฐวาระ 5 ปีระบบการปกครองมีพื้นฐานจากรัฐธรรมนูญปี 2492 หรือเรียกว่า Grundgesetz (กฎหมายหลัก) มีการบริหารจาก 3 ฝ่ายเหมือนประเทศประชาธิปไตยทั่วไป คือ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายตุลาการ

ฝ่ายบริหาร : นายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้ารัฐบาลและมีอำนาจในการบริหารคณะรัฐมนตรี แต่งตั้งโดยประธานาธิบดีตามการเสนอของ นรม. ปัจจุบัน (ต.ค.2564) นาง อังเกลา แมร์เคิล สังกัดพรรค Christian Democratic Union (CDU) ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะนายกรัฐมนตรีรักษาการ โดยเยอรมนีอยู่ระหว่างการดำเนินการจัดตั้งรัฐบาล ชุดใหม่ภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อ 27 ก.ย.2564

ฝ่ายนิติบัญญัติ: ระบบ 2 สภา) สภาผู้แทนราษฎร (Bundestag) 709 ที่นั่ง มาจากการเลือกตั้งโดยตรง วาระ 4 ปีประธานสภาผู้แทนราษฎรปฏิบัติหน้าที่แทน นรม. ในกรณีที่ นรม. ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ 2) สภามลรัฐหรือสภาสูง (Bundesrat) เป็นผู้แทนจาก 16 รัฐ 69 ที่นั่งแต่ละรัฐมีสิทธิออกเสียงตามจำนวนประชากร

ฝ่ายตุลาการ : ศาลรัฐธรรมนูญสหพันธรัฐ ตุลาการครึ่งหนึ่งมาจากการเลือกตั้งของ สภาผู้แทนราษฎร อีกครึ่งหนึ่งมาจากการเลือกตั้งของสภามลรัฐพรรคการเมือง : พรรคการเมืองที่สำคัญ ได้แก่ 1) พรรค Christian Democratic Union(CDU) มีนาย Armin Laschet เป็นหัวหน้าพรรค 2) พรรค Christian Social Union of Bavaria (CSU) มีนาย Markus

Soder เป็นหัวหน้าพรรค โดยพรรค CSU มีฐานะเป็นพรรค sister party ที่จะร่วมมือกับพรรค CDU เสมอ 3) พรรค Social Democratic Party (SPD) มีนาง Saskia Esken และนาย Norbert Walter-Borjans เป็นหัวหน้าพรรค 4) พรรค Free Democratic Party (FDP) มีนาย Christian Lindner เป็นหัวหน้าพรรค 5) พรรค The Left (หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่าพรรค LINKE) มีนาง Susanne Hennig-Wellsow และน.ส. Janine Wissler เป็นหัวหน้าพรรค 6) พรรค The Greens (หรือพรรค Alliance 90) มีนาง Annalena Baerbock และนาย Robert Habeck เป็นหัวหน้าพรรค

ผลการเปรียบเทียบบริบทด้านการเมืองการปกครองของประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ จำแนกได้ตารางที่ 3 พบว่า ด้านการเมืองการปกครองซึ่งเป็นอีกมิติสำคัญที่สะท้อนการให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวเกี่ยวกับสถานการณ์ทางการเมืองและการปกครองของประเทศที่ชัดเจน รูปแบบการปกครองเป็นลักษณะการใช้อำนาจปกครองประเทศนั้น ในศึกษาเปรียบเทียบในด้านนี้ ประเทศทั้ง 5 แห่ง มีปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยที่มีหลักการบริหารมีการแบ่งอำนาจออกเป็น 3 ฝ่าย ได้แก่ 1) อำนาจบริหาร 2) อำนาจตุลาการ และ 3) อำนาจนิติบัญญัติ แต่มีประเทศสิงคโปร์ที่มีวิถีปฏิบัติแตกต่างจากแนวคิดแบบตะวันตกทั่วไป คือ มีการใช้อำนาจของรัฐอย่างเด็ดขาดในการควบคุมสิทธิเสรีภาพของพลเมืองอย่างเข้มงวด

ตาราง 3 การเปรียบเทียบด้านกลไกการปกครองของไทยและประเทศไทยดุษฎีนา

ประเทศไทย	ประเทศญี่ปุ่น	ประเทศสิงคโปร์	ประเทศเกาหลีใต้	ประเทศเยอรมัน
<p>ด้านการเมืองการปกครอง</p> <p>ประเทศไทยเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบราชาธิปไตยมาเป็นระบอบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ในปีพ.ศ. 2475 มีรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครอง ประเทศไทยมีการปกครองแบบรัฐเดี่ยวที่ไม่นานการแยกได้และมี การแบ่งอำนาจออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1) อำนาจตุลาการ และ 2) อำนาจบริหาร 3) อำนาจตุลาการ และ 3) อำนาจนิติบัญญัติ การจัดโครงสร้างการบริหารราชการแผ่นดินแบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1) การบริหารราชการส่วนกลาง 2) การบริหารราชการส่วนภูมิภาค ประกอบด้วยจังหวัดและอำเภอ และ 3) การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วยกรุงเทพมหานคร องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล และเมืองพัทยา</p>	<p>ด้านการเมืองการปกครอง</p> <p>ประเทศญี่ปุ่นปกครองโดยระบอบเสรีประชาธิปไตย โดยมีรัฐสภาเป็นสถาบันสูงสุดของรัฐ และมีนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้ารัฐบาล ระบบการเมืองของญี่ปุ่นยึดหลักการแยกอำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการออกจากกัน กลุ่มบุคคลที่มีอำนาจสูงสุดในการบริหารประเทศคือ คณะรัฐมนตรี (Thai Trade Center, Fukuoka. 2 0 0 7 . Online: กระทรวงต่างประเทศ. 2549, ออนไลน์) ภาครปกครองท้องถิ่นญี่ปุ่นแบ่งเขตการปกครองท้องถิ่นออกเป็น 47 จังหวัด</p>	<p>ด้านการเมืองการปกครอง</p> <p>สิงคโปร์จะมีการปกครองระบอบประชาธิปไตย แต่เป็นประชาธิปไตยที่มีสิทธิปฏิบัติแตกต่างจากแนวคิดแบบตะวันตกทั่วไป คือ มีการใช้อำนาจของรัฐอย่างเด็ดขาดในการควบคุมสิทธิเสรีภาพของพลเมืองอย่างเข้มงวด โดยผ่านกลไกต่าง ๆ ในการควบคุมพฤติกรรมและความคิด อำนาจการปกครองแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ 1) ตาการบริหาร (The Executive) ประกอบด้วยประธานาธิบดีและคณะรัฐมนตรี ซึ่งมีหน้าที่บริหารประเทศส่วนกระทรวง ทบวงกรม และหน่วยงานในสังกัดราชการอื่น ๆ ประธานาธิบดีสิงคโปร์มาจากกาเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน มีวาระดำรงตำแหน่ง 6 ปี 2) รัฐสภา (Parliament) มาจากการเลือกตั้งทั่วไป 3) ศาลตุลาการ (The Judiciary) แบ่งเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ศาลชั้นต้น (Subordinate Courts) และศาลฎีกา (Supreme Court)</p>	<p>ด้านการเมืองการปกครอง</p> <p>การปกครองเป็นแบบประชาธิปไตยที่มีพื้นฐานอยู่บนหลักการของกการแบ่งแยกอำนาจจากตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจ โดยมีรัฐธรรมนูญเป็นหลักประกันสิทธิพื้นฐานของประชาชนในเรื่องเสรีภาพ การได้รับประโยชน์จากรัฐ การมีส่วนร่วมในการปกครอง ความเสมอภาคทางกฎหมาย อำนาจการปกครองแบ่งเป็น 3 ฝ่ายคือ ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายตุลาการและฝ่ายบริหาร ฝ่ายบริหารมีผู้นำสูงสุดคือ ประธานาธิบดี ซึ่งอยู่ในตำแหน่งได้ 1 วาระเป็นเวลา 5 ปี คณะทำงานของประธานาธิบดี คือ คณะรัฐมนตรี จำนวน 15-35 คน มีการแยกอำนาจการบริหาร ออกเป็นรัฐบาลท้องถิ่น จำนวน 16 แห่ง โดยแบ่งเป็นระดับมหนคร 7 แห่ง ระดับจังหวัด 9 แห่ง</p>	<p>ด้านการเมืองการปกครอง</p> <p>การปกครองเป็นแบบสาธารณรัฐประชาธิปไตยที่มีประธานาธิบดีเป็นหัวหน้าประมุขและนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้ารัฐบาล เมืองหลวงของประเทศเยอรมันคือกรุงเบอร์ลิน แบ่งการปกครองออกเป็น 16 รัฐ แต่ละรัฐมีกฎหมายรัฐธรรมนูญ และมีการปกครองออกเป็น 16 รัฐ แต่ละรัฐมีกฎหมายรัฐธรรมนูญมีสิทธิปกครองตนเอง ในทกรเรื่องรัฐธรรมนูญของประเทศเยอรมันได้กำหนดไว้ว่าเป็นของรัฐบาลกลาง ใน 16 รัฐ แบ่งเป็นเขตปกครอง 29 แห่ง 543 อำเภอและ 16,043 ตำบล</p>

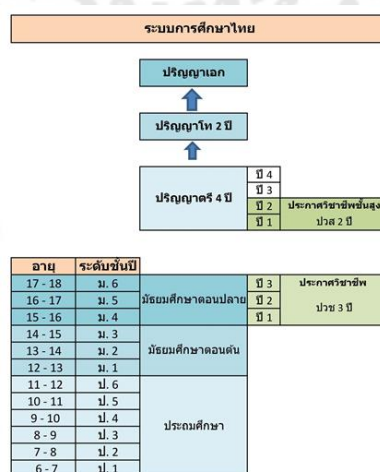
4. ด้านระบบการศึกษา

ในด้านการศึกษาทุกประเทศได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาเพื่อการพัฒนา และการศึกษาที่ต่อเนื่องตลอดชีวิต มีการสนับสนุนและทรัพยากรมนุษย์ในประเทศให้มีคุณภาพ ผู้วิจัยได้นำเสนอในภาพรวมของระบบการศึกษาของแต่ละประเทศ พอให้ทราบถึงการส่งต่อระหว่างช่วงชั้น การปูพื้นฐานการประกอบอาชีพการงาน การสอดแทรกทักษะอาชีพ ซึ่งมีส่วนต่อการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานในอนาคต

ประเทศไทย (Thailand)

ระบบการศึกษาไทยปัจจุบันตามที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) 2545 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) 2553 เป็นระบบ 6-3-3 คือมีการจัดระบบการศึกษาขั้นประถมศึกษา 6 ปี (6 ระดับชั้น) การศึกษาขั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 3 ปี (3 ระดับชั้น) และการศึกษาขั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 3 ปี (3 ระดับชั้น)

นอกจากนี้ระบบการศึกษาไทยยังจัดเป็นระบบการศึกษาในระบบ โรงเรียนการศึกษานอกระบบโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัย ในการจัดระบบการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติฉบับนี้จะไม่พิจารณาแบ่งแยกการศึกษาในระบบโรงเรียนนอกระบบโรงเรียน แต่จะถือว่าการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นเพียงวิธีการเรียนการสอน หรือรูปแบบของการเรียนการสอนที่ภาษาอังกฤษใช้คำว่า "Modes of learning" ฉะนั้น แนวทางใหม่ คือ สถานศึกษาสามารถจัดได้ทั้ง 3 รูปแบบ และให้มีระบบเทียบโอนการเรียนรู้ทั้ง 3 รูปแบบ



ภาพประกอบ 19 โครงสร้างระบบการศึกษาของประเทศไทย

ที่มา: <https://www.learningcurve-th.com/countries/australia/high-school/>

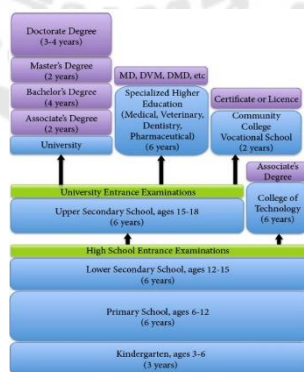
การศึกษาไทยในระบบแบ่งได้ 2 ระดับหลักๆ คือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษา มีรายละเอียดตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ดังนี้

1) การศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย การศึกษาซึ่งจัดไม่น้อยกว่าสิบสองปีก่อนระดับอุดมศึกษา การแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง การแบ่งระดับหรือการเทียบระดับการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัย ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

2) การศึกษาระดับอุดมศึกษาแบ่งเป็นสองระดับ คือ ระดับต่ำกว่าปริญญาและระดับปริญญา การใช้คำว่า "อุดมศึกษา" แทนคำว่า "การศึกษาระดับมหาวิทยาลัย" ก็เพื่อจะให้ครอบคลุมการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรหรืออนุปริญญา ที่เรียนภายหลังที่จบการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วทั้งนี้การศึกษาภาคบังคับจำนวนเก้าปีโดยให้เด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ดเข้าเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจนอายุย่างเข้าปีที่สิบหก เว้นแต่สอบได้ชั้นปีที่เก้าของการศึกษาภาคบังคับหลักเกณฑ์และวิธีการนับอายุให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ประเทศญี่ปุ่น (Japan)

ญี่ปุ่นเขามีระบบการศึกษาคัดคล้ายกับเรา การศึกษาภาคบังคับของญี่ปุ่นมีระยะเวลา 9 ปี เป็นประถมศึกษา 6 ปี และมัธยมต้น 3 ปี การศึกษาระดับมัธยมปลายไม่ใช่ภาคบังคับ แต่ 98% ของนักเรียนที่จบมัธยมต้นจะเข้าเรียนระดับมัธยมปลาย 53% ของนักเรียนจบมัธยมปลาย เข้าศึกษาต่อระดับวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย 63.6% ของนักศึกษาที่จบวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยจะเข้าสู่ภาคแรงงาน



ภาพประกอบ 20 โครงสร้างระบบการศึกษาของประเทศญี่ปุ่น

ที่มา: <https://edugatorsense.wordpress.com/2013/05/18/japans-educational-system>

ประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์ (Republic of Singapore)

ระบบการศึกษาของสิงคโปร์ตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ว่า นักเรียนแต่ละคนนั้นมีความถนัดและความสนใจแตกต่างกันไป ดังนั้นสิงคโปร์จึงมีการจัดระบบการศึกษาที่ยืดหยุ่นเพื่อให้ให้นักเรียนแต่ละคนสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่



ภาพประกอบ 21 โครงสร้างระบบการศึกษาของประเทศสิงคโปร์

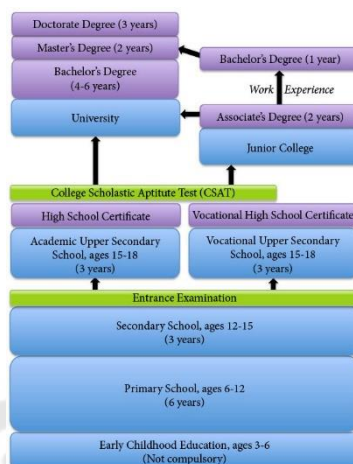
ที่มา: <https://edugatorsense.wordpress.com/2013/05/24/singapores-educational-system//>

สถาบันการศึกษาเอกชน ในสิงคโปร์คุณสามารถเลือกได้ว่าอยากเรียนสถาบันการศึกษาเอกชนแบบไหน เนื่องจากมีสถาบันการศึกษาเอกชนมากมายที่เปิดสอนหลักสูตรต่าง ๆ กันไปมากกว่า 300 สถาบัน ตั้งแต่ ธุรกิจ เทคโนโลยี ศิลปะ จนถึงโรงเรียนสอนภาษา เพื่อตอบสนองความต้องการของคนสิงคโปร์เองและนักเรียนจากต่างชาติ นักเรียนสามารถเลือกได้ว่า จะเรียนหลักสูตรระดับใดได้ในสถาบันการศึกษาเอกชน ตั้งแต่ระดับประกาศนียบัตร อนุปริญญา จนถึงปริญญาในระดับต่างๆ

ประเทศเกาหลีใต้ (South Korea)

เกาหลีใต้เป็นหนึ่งในประเทศที่มีอัตราการรู้หนังสือสูงเป็นอันดับต้นๆ ของโลก และมีคะแนนความถนัดในวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์สูงที่สุดชาติหนึ่งในบรรดาเด็กนักเรียนชาวเอเชีย (519 คะแนนตามค่าเฉลี่ย OECD) ซึ่งสูงเป็นอันดับ 9 ของโลก และแรงงานเกาหลีใต้ถือเป็นแรงงานที่มีการศึกษาสูงที่สุดชาติหนึ่งในทุกภาคอุตสาหกรรม อีกทั้งยังเป็นหนึ่งในประเทศที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และได้รับการจัด

อันดับให้เป็นชาติอันดับหนึ่งของโลกในการเป็นผู้นำทางด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ และ วิทยาศาสตร์ในช่วงปี 2014-19



ภาพประกอบ 22 โครงสร้างระบบการศึกษาของประเทศเกาหลีใต้

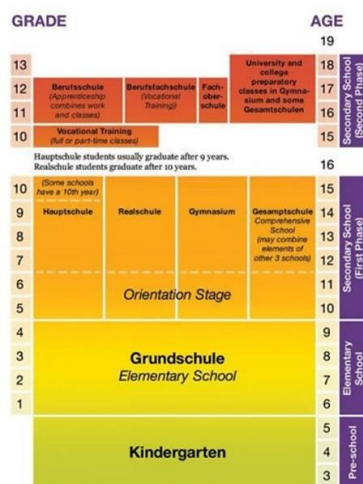
ที่มา: <https://sites.miis.edu/southkoreaeducation/introduction/relevant-graphs>

การศึกษาถือเป็นรากฐานสำคัญสำหรับชาวเกาหลีใต้ เนื่องจากความสำเร็จในการศึกษาเป็นความภาคภูมิใจของครอบครัวและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจในสังคม และเป็นสิ่งจำเป็นในการปรับปรุงฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม การสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยชั้นนำเป็นเครื่องหมายสูงสุดของศักดิ์ศรี สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม โอกาสการแต่งงาน การเลือกคู่ครอง และเส้นทางอาชีพที่มั่นคง การเข้าสู่สถาบันการศึกษาระดับสูงนำไปสู่งานที่ได้ค่าตอบแทนดี โดยเด็กจากสถาบันชั้นนำมักมีโอกาสเข้าทำงานกับองค์กรรัฐบาล ธนาคาร หรือกลุ่มบริษัทยักษ์ใหญ่ เช่น ซัมซุง, สุนได หรือ แอลจี อิเล็กทรอนิกส์ ชีวิตของเด็กชาวเกาหลีใต้มักหมกมุ่นอยู่กับการศึกษา เนื่องจากแรงกดดันในการประสบความสำเร็จนั้นฝังรากลึกอยู่ในเด็กตั้งแต่อายุยังน้อย โดยมีค่านิยมในการเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยชั้นนำสามอันดับแรกในเกาหลีใต้ซึ่งมักเรียกกันว่า "SKY" ได้แก่ มหาวิทยาลัยแห่งชาติโซล มหาวิทยาลัยเกาหลี และมหาวิทยาลัยยอนเซ

ประเทศเยอรมัน (Germany)

ประเทศเยอรมนีมีการศึกษาขั้นบังคับ คือ เด็กจะต้องไปโรงเรียน 9 ปี เหมือนประเทศไทย ปกติแล้วนักเรียนจะเข้าเรียนที่โรงเรียนรัฐเพราะไม่ต้องเสียค่าเล่าเรียน โรงเรียนเยอรมันมีอยู่หลายประเภท และระบบการศึกษาในแต่ละรัฐมีความแตกต่างกัน เด็กทุกคน

ตั้งแต่อายุ 6 หรือ 7 ปีต้องเข้าเรียนที่โรงเรียนประถม (Grundschule/Primarschule) หลังจากทีจบชั้นป. 4 (หรือป. 6 ในบางรัฐ) เด็กจะเข้าเรียนในโรงเรียนระดับถัดไปซึ่งมีอยู่หลายประเภท



ภาพประกอบ 23 โครงสร้างระบบการศึกษาของประเทศเยอรมัน

ที่มา: <https://thebest-edu.com/study-abroad/germany/study-in-germany/>

นอกจากนั้นแล้ว บางรัฐยังมีโรงเรียนแบบประสม (Gesamtschule) ซึ่งรวมโรงเรียนแบบ Hauptschule, Realschule และ Gymnasium เข้าด้วยกัน หากนักเรียนต้องการเปลี่ยนประเภทของโรงเรียน เช่น จากโรงเรียน Hauptschule เป็นโรงเรียน Realschule จะเปลี่ยนที่โรงเรียนประเภทนี้ได้ง่ายกว่า ในกรณีของโรงเรียนที่แบ่งประเภทชัดเจน นักเรียนก็สามารถเปลี่ยนโรงเรียนได้ แต่ไม่่ง่ายนัก ในแต่ละรัฐ มีโรงเรียนระบบสองภาษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ วิทยาลัยเฉพาะทาง และวิทยาลัยอาชีวศึกษาด้วย

ผลการเปรียบเทียบบริบทด้านระบบการศึกษาของประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ จำแนกได้ตารางที่ 4 พบว่า ในทุกประเทศให้การส่งเสริมคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ แต่ละประเทศมีการกำหนดการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี แต่ประเทศสิงคโปร์กำหนดกำหนดการศึกษาภาคบังคับไว้ 10 ปี ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นการศึกษาแบบให้เปล่า ในด้านช่วงชั้นระดับการศึกษาแต่ละประเทศจะมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน สัดส่วนของระดับการศึกษาจะแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ 1) ระดับประถมศึกษา 2) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และ 3) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่แตกต่างจะเป็นประเทศเยอรมันที่มีช่วงชั้นระดับประถมศึกษาเพียงแค่ 4 ปี ต่อจากนั้นจะเป็นระดับมัธยมศึกษา ซึ่งในระดับชั้นมัธยมศึกษาจะมีช่วงระยะเวลาการศึกษาที่ไม่เท่ากันขึ้นอยู่กับประเภทที่เลือกเรียน

ตาราง 4 การเปรียบเทียบบริบทด้านระบบการศึกษาของประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ

ประเทศไทย	ประเทศญี่ปุ่น	ประเทศสิงคโปร์	ประเทศเกาหลีใต้	ประเทศเยอรมนี
<p>ด้านระบบการศึกษา ระบบการศึกษาไทยปัจจุบันตามที่ได้กล่าวหา พบว่าใช้ในระบบการศึกษา 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีการจัดระบบการศึกษาเป็นระดับประถมศึกษา 6 ปี ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 3 ปี และระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 3 ปี หรือระบบ 6-3-3 เป็นปีการศึกษาภาคภาษาไทยในจำนวน 9 ปี ส่วนการศึกษาไทยใน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ใช้เวลาเรียน 3 ปี แบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้</p> <p>1) ประเภทสามัญศึกษา เป็นการจัดการศึกษาเพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา</p> <p>2) ประเภทอาชีวศึกษา เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อใน ระดับอาชีวศึกษาต่อไป</p>	<p>ด้านระบบการศึกษา ญี่ปุ่นจัดได้ว่า เป็นประเทศที่มีประชากรมีระดับการศึกษาสูงประเทศหนึ่งในโลก เด็กญี่ปุ่นทุกคนต้องเข้าเรียนตั้งแต่อายุ 6 ปี และต้องผ่าน การศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ซึ่งเป็น การศึกษาแบบใหม่แปล การจัดการระดับ การศึกษาแบ่งออกเป็นระดับต่างๆ ดังนี้</p> <p>1) ระดับก่อนประถมศึกษา ไม่เป็นการศึกษาภาคบังคับเป็นการจัด การศึกษาสำหรับเด็กที่มีอายุตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไป</p> <p>2) ระดับประถมศึกษา เป็นการศึกษาภาคบังคับใช้ระยะเวลาเรียน 6 ปี</p> <p>3) ระดับมัธยมศึกษา (Junior High School) แบ่งออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่ มัธยมศึกษาตอนต้นใช้ระยะเวลาเรียน 3 ปี และมัธยมศึกษาตอนปลาย ใช้ระยะเวลาเรียน 3 ปี การศึกษาในระดับนี้แบ่งออกเป็นหลักสูตรทั่วไป หลักสูตรเฉพาะ และหลักสูตรเฉพาะ</p>	<p>ด้านระบบการศึกษา การศึกษาของสิงคโปร์กำหนด การศึกษาชั้นพื้นฐาน 10 ปี เป็น การศึกษาภาคบังคับ การศึกษาภาค บังคับของสิงคโปร์จะตั้งอยู่ระดับ ภาษาคนดูที่ไม่ได้แก่ภาษาอังกฤษ และเลือกเรียนภาษาแม่อีก 1 ภาษา คือ จีน หรือทมิฬ การจัดการศึกษาของ สิงคโปร์แบ่งออกเป็นระดับต่างๆ ดังนี้</p> <p>1) การศึกษาภาคบังคับใช้ระยะเวลาเรียน ไม่เกินการศึกษาภาคบังคับระดับที่เหมาะสม สำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี</p> <p>2) การศึกษาในระดับประถมศึกษา เป็น การศึกษาภาคบังคับใช้ระยะเวลาเรียน 6 ปี และ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 4 ปี และ ระดับศึกษาตอนปลาย 2 ปี</p> <p>3) การศึกษาในระดับมัธยมศึกษา เป็น การศึกษาที่เลือกตามระดับการเรียน และตามผลการสอบ PSLE ใน ระดับประถมศึกษา แบ่งออกเป็น 3 หลักสูตร ได้แก่ 1) Special Course</p>	<p>ด้านระบบการศึกษา ระบบโรงเรียนของเกาหลีใต้ปัจจุบัน เป็นรูปแบบที่ได้เดี่ยวยาวแบบ 6-3-3-4 การศึกษาเป็นข้อบังคับ 9 ปี ซึ่งเป็น การศึกษาแบบใหม่แปล การจัดการระดับ การศึกษาแบ่งออกเป็นระดับต่างๆ ดังนี้</p> <p>1) การศึกษาภาคบังคับใช้ระยะเวลาเรียน ไม่เกินการศึกษาภาคบังคับระดับที่เหมาะสม สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี</p> <p>2) การศึกษาในระดับประถมศึกษา เป็น การศึกษาภาคบังคับใช้ระยะเวลาเรียน 6 ปี</p> <p>3) การศึกษาระดับมัธยมศึกษา เป็น การศึกษาภาคบังคับใช้ระยะเวลาเรียน 3 ปี ในหลักสูตรนี้จะมีการศึกษาอาชีวศึกษา เป็นวิชาเลือกเพื่อเชื่อมโยงระหว่าง การศึกษากับอาชีพ</p> <p>4) การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอน ปลาย เป็นการศึกษาที่ใช้ระยะเวลา 3 ปี ในระดับนี้มีการศึกษาที่ที่มีความ ซับซ้อนและเฉพาะเจาะจงมากขึ้น</p>	<p>ด้านระบบการศึกษา การศึกษาของประเทศไทยจะมีกำหนด การศึกษาภาคบังคับ 9 ปี เป็น การศึกษาแบบไม่เสียค่าใช้จ่าย โดยเป็นการศึกษาระดับประถมศึกษา 4 ปี ส่วนระดับมัธยมศึกษาสามารถเลือก ได้ 3 ประเภท ได้แก่ 1) โรงเรียน มัธยมศึกษาสายสามัญ 2) โรงเรียน มัธยมศึกษาสายอาชีวศึกษาระดับกลาง และ 3) โรงเรียนมัธยมศึกษาสาย วิชาการ การจัดระดับการศึกษาแบ่ง ออกเป็นระดับต่างๆ ดังนี้</p> <p>1) ระดับก่อนโรงเรียน (Preschool) เป็นการศึกษาที่เรียนโดยสมัครใจ สำหรับเด็กอายุ 3-6 ขวบ</p> <p>2) ระดับประถมศึกษา (Primary school) เป็นการเริ่มต้นการศึกษาภาค บังคับ ในโรงเรียน ที่เรียกว่า Grundschule ใช้ระยะเวลาเรียน 4 ปี</p> <p>3) ระดับมัธยมศึกษา (Secondary school) เป็นการศึกษาที่เลือกเรียนใน</p>

ตาราง 4 (ต่อ)

	<p>4) ระดับหลังมัธยมศึกษา เป็น การศึกษาระดับสูงกว่ามัธยมศึกษาของ เป็นใน แบ่งตามประเภทของสถานศึกษา ได้แก่ (1) มหาวิทยาลัย (2) วิทยาลัย จูเนียร์ (3) วิทยาลัยเทคโนโลยี (4) วิทยาลัยฝึกอบรบ</p>	<p>2) Express Course และ 3) Normal Course</p> <p>4) การศึกษาระดับหลังมัธยมศึกษา เป็นการการศึกษาในขั้นเตรียม มหาวิทยาลัย ซึ่งหลักสูตรการศึกษา ก่อนเข้ามหาวิทยาลัย</p> <p>แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ วิทยาลัยของจูเนียร์ (Junior College) ใช้ระยะเวลา 2 ปี หรือ เข้าศึกษาใน Centralized Institute ใช้ ระยะเวลาเรียน 3 ปี</p> <p>5) การศึกษาระดับอาชีวศึกษา เป็นระดับ การศึกษาที่จัดในวิทยาลัยโพลีเทคนิคและ สถาบัน ITE ได้แก่ (1) วิทยาลัยโพลีเทคนิค (2) สถาบันเทคนิคศึกษา</p> <p>6) การศึกษาระดับมหาวิทยาลัย เป็นการ ศึกษาในระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิต ศึกษา ผู้ที่จะเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยจะ ต้องผ่านการสอบ GCE "A" level หรือ ได้รับวุฒิปริญญา</p>	<p>โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายของ เกาหลีมี 2 ประเภท คือ โรงเรียนที่เน้น สอนสายอาชีพ นอกจากนี้ยังมี โรงเรียนเน้นการสอนเฉพาะด้าน วิทยาศาสตร์ หรือโรงเรียนที่เน้นการ สอน</p> <p>เฉพาะทางอื่นๆ</p> <p>5) การศึกษาระดับหลังมัธยมศึกษา เป็น การจัดการศึกษาในระดับที่ต่ำกว่าปริญญา และระดับปริญญา</p>	<p>สาขาที่ถนัด แต่ละประเภทมี จุดมุ่งหมายในการเรียนและระยะเวลา ที่ต่างกัน โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่</p> <p>(1) โรงเรียนมัธยมศึกษาศายตามัธย ูชี</p> <p>เวลาเรียน 5 ปี สำหรับนักเรียนที่ต้องการ เรียนรู้ด้านอาชีวศึกษาและศึกษาชีพ</p> <p>(2) โรงเรียนมัธยมศึกษาศายอาชีวะ ระดับกลาง ใช้เวลาเรียน 6 ปี สำหรับ นักเรียนที่ต้องการเรียนต่อในสาย อาชีวศึกษา</p> <p>(3) โรงเรียนมัธยมศึกษาศายตอนปลายสาย วิชาการ ใช้เวลาเรียน 9 ปี สำหรับนักเรียน ที่ต้องการเรียนต่อในมหาวิทยาลัยหรือ สถาบันอุดมศึกษาขั้นสูง</p> <p>4) การศึกษาระดับอุดมศึกษา เป็น การศึกษาในระดับสูงสำหรับผู้ที่เข้าศึกษา ต่อในระดับนี้ต้องเป็นผู้จบการศึกษาใน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายวิชาการ และได้ Abitur จะสามารถเข้าศึกษาต่อ ในมหาวิทยาลัยได้โดยไม่การสอบคัดเลือก ในขณะเดียวกันที่ผู้จบจากมัธยมศึกษาตอน ปลายประเภทอื่นๆ ก็สามารถเข้าศึกษาต่อ ในมหาวิทยาลัยได้เช่นกัน</p>
--	--	---	--	--

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบระบบบริหารอาชีวศึกษาของประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ

การศึกษาค้นคว้าเชิงวิเคราะห์ข้อมูลบริบท 4 ด้านของประเทศคู่เปรียบกับไทยทั้ง 5 ประเทศให้เห็นถึงสารสนเทศเชิงวิเคราะห์เพื่อเป็นฐานความรู้เชื่อมโยงสู่การพิจารณาการเปรียบเทียบระบบบริหารอาชีวศึกษา ผู้วิจัยได้ค้นคว้าข้อมูลตามองค์ประกอบหรือมิติการเปรียบเทียบ 4 ด้าน ได้แก่ 1) นโยบายจัดการศึกษา 2) โครงสร้างระบบอาชีวศึกษา 3) หลักสูตรอาชีวศึกษา และ 4) การพัฒนาครู ทำการวิจัยเอกสาร วิเคราะห์เนื้อหา สังเคราะห์คำอธิบายหรือตีความข้อมูลทางวิชาการอย่างเป็นระบบ โดยการวิเคราะห์เอกสารทางวิชาการ บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบบริหารอาชีวศึกษาตามองค์ประกอบและมิติต่างๆ ข้างต้น ที่มีความสอดคล้องกับระบบบริหารอาชีวศึกษาประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำตามบริบทสังคมและตามปรากฏการณ์จริง จากการศึกษาข้างต้นสรุปได้องค์ประกอบหลักสำคัญทั้งหมด 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. นโยบายการจัดการศึกษา

ประเทศไทย

แนวการจัดการศึกษาประเทศไทยให้ความสำคัญกับการศึกษาตลอดชีวิต การจัดเรียนรู้ให้มีคุณภาพและมาตรฐาน การจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และให้สอดคล้องกับชีวิตความเป็นอยู่ความต้องการของแต่ละท้องถิ่น รูปแบบการจัดการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ระบบการศึกษาไทยเป็นการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี แบ่งระดับการศึกษา ได้แก่ 1) การศึกษาขั้นประถมศึกษา 2) การศึกษาขั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 3) การศึกษาขั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

การจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาเป็นการศึกษาหลังจากสำเร็จการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยผู้เรียนเลือกเรียนตามความถนัดของแต่ละคน สถานศึกษาอาชีวศึกษามีทั้งที่เป็นของภาครัฐและภาคเอกชน โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ รูปแบบการเรียนการสอนมีลักษณะเป็นชิ้นงาน เรียนเป็นเรื่อง เรียนเป็นโครงการ แนวการจัดการอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคีเป็นอีกหนึ่งรูปแบบในการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นการสร้างสมรรถนะของคนในการประกอบอาชีพ

ประเทศญี่ปุ่น

ประเทศญี่ปุ่นใช้กฎหมายแม่บทการศึกษาแห่งชาติเป็นหลักพื้นฐานในการจัดการศึกษาของญี่ปุ่นยึดหลักความเท่าเทียมกันทางการศึกษาให้สามารถพัฒนาได้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ทำให้คนญี่ปุ่นเป็นคนที่มีความรู้และมีระเบียบวินัยสูง ญี่ปุ่นมีนโยบายการจัดการศึกษาแบบกระจายอำนาจทางการศึกษาไปสู่ส่วนภูมิภาคให้แต่ละท้องถิ่นให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต และให้มีระบบการเทียบโอนหน่วยกิตการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน

การจัดการศึกษาในด้านอาชีวศึกษาของประเทศญี่ปุ่นเริ่มในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีการดำเนินการ ดังนี้

- 1) จัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนหลักสูตรสายอาชีพ หรือเรียนในหลักสูตรมัธยมแบบประสม
- 2) การจัดการศึกษาวิชาชีพในวิทยาลัยขั้นต้น สำหรับผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
- 3) วิทยาลัยเทคนิครับผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ใช้สำหรับการศึกษาวิชาชีพเฉพาะทาง
- 4) การจัดในวิทยาลัยฝึกอาชีพเฉพาะทางมีทั้งระยะสั้นและระยะยาวตามความสนใจของผู้เรียน
- 5) การจัดฝึกอบบรมวิชาชีพ เป็นการฝึกอบรมขั้นพื้นฐานเป็นการให้ความรู้และฝึกทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงาน การฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะความสามารถในการปฏิบัติงานสำหรับการทำงานของช่างฝีมือที่มีความสามารถสูงขึ้น

ประเทศสิงคโปร์

สาธารณรัฐสิงคโปร์ ได้ชื่อว่า มีระบบการศึกษาที่ดีที่สุดแห่งหนึ่งของโลก การบริหารการศึกษาของสิงคโปร์มีกระทรวงศึกษาธิการ (Ministry of Education) เป็นหน่วยงานสูงสุดในการวางแผนและการนำแผนไปสู่การกำหนดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 10 ปี เป็นการศึกษาแบบให้เปล่า ด้วยวิสัยทัศน์และนโยบายการจัดการศึกษาของสิงคโปร์ที่โดดเด่นทำให้การศึกษาของสิงคโปร์ก้าวหน้าไปกว่าประเทศอื่นๆ รูปแบบการจัดการศึกษาของประเทศสิงคโปร์เน้นวิธีการเรียนรู้ในรูปแบบ “Teach Less, Learn More” (TLLM) ที่เน้นการสอนให้น้อยลงแต่ให้เด็กเกิดการเรียนรู้มากขึ้นและนำไปสู่การปฏิบัติด้วยกระบวนการสอนแบบ TLLM

การจัดการศึกษาในด้านอาชีวศึกษานั้นผู้เรียนจะได้เรียนตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษา โดยเรียนหลักสูตรปกติที่เลือกเรียนสายอาชีพ หรือเลือกเรียนสายสามัญในระดับมัธยมศึกษา โดยมีการจัดการศึกษาในสถานศึกษา 2 ประเภท คือ วิทยาลัยโพลีเทคนิค และสถาบันเทคนิคศึกษา (ITE) ดังนี้

1) วิทยาลัยโพลีเทคนิค เป็นการจัดการศึกษาเพื่อผลิตกำลังคนระดับกลาง โดยรับผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ผู้ที่ได้รับประกาศนียบัตรทักษะอาชีพ (National Technical Certificate)

2) สถาบันเทคนิคศึกษา (ITE) จัดการศึกษาและฝึกอบรมทางเทคนิคและอาชีวศึกษาให้แก่ผู้สำเร็จมัธยมศึกษาเพื่อเตรียมตัวสำหรับการทำงาน สามารถเลือกเรียนได้ 2 ลักษณะ คือ เรียนเต็มเวลา ณ ศูนย์ของ ITE และการฝึกแบบช่างฝึกหัด

ประเทศเกาหลีใต้

นโยบายการศึกษาของประเทศเกาหลีใต้มีความเกี่ยวข้องกับการจัดโครงสร้างการบริหารและการจัดระบบการศึกษา โดยมีหลักสำคัญ คือ การลดความแตกต่างทางการศึกษาระหว่างเมืองกับชนบท ระหว่างผู้มีรายได้สูงกับผู้ยากไร้ โดยระบบการศึกษาต้องเป็นระบบเปิดและเป็นการศึกษาตลอดชีวิตที่ชาวเกาหลีทุกคนสามารถเข้ามาใช้ประโยชน์จากการศึกษาได้ตลอดเวลาและทุกสถานที่โดยไม่มีข้อจำกัดด้านเงื่อนไขการทำงานและเงื่อนไขการดำรงชีวิต ประเทศเกาหลีจัดการศึกษาภาคบังคับ 6 ปี เป็นการศึกษาแบบให้เปล่า โดยยึดหลักความเท่าเทียมกันของโอกาสทางการศึกษาและการศึกษาตลอดชีวิต

การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในประเทศเกาหลีใต้ให้ความสำคัญเป็นอย่างมากมีการจัดสอนเป็นวิชาเอกในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย มีทั้งที่จัดในโรงเรียนและจัดร่วมมือกับสถานประกอบการในลักษณะทวิภาคี (Dual System) และความร่วมมือในรูปแบบอื่นๆ รวมทั้งมีระบบการทดสอบวุฒิปัตรีทางเทคนิคแห่งชาติเพื่อควบคุมดูแลมาตรฐานการอาชีวศึกษา การศึกษาด้านวิชาชีพทุกประเภทเมื่อจบแล้วผู้เรียนจะได้รับวุฒิปัตรีและประกาศนียบัตร

ประเทศเยอรมัน

ในประเทศเยอรมันนั้นการศึกษาถูกกำหนดโดยโครงสร้างของรัฐบาลกลางภายใต้กฎหมายพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วย บทบัญญัติพื้นฐานมีความเกี่ยวข้องกับการรับรองเสรีภาพและทุนการศึกษา การวิจัยและการสอน เสรีภาพในศรัทธาและความเชื่อ การเลือกอาชีพ และสถานที่ฝึกอบรม ความเท่าเทียมกันทางกฎหมาย และยังรวมไปถึงการสนับสนุนด้าน

การศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิต เนื่องจากประเทศเยอรมันมี 16 รัฐ จึงได้มีการจัดการศึกษาตามแต่ละรัฐของตนเอง

การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในประเทศเยอรมันมีกฎหมายเป็นครั้งแรกคือ กฎหมายฝึกอบรมอาชีพ โดยกำหนดแนวทางในการฝึกอบรมอาชีพไว้ 3 ประเภท คือ การฝึกเบื้องต้น การฝึกต่อเนื่อง และการฝึกอาชีพใหม่ การฝึกอบรมจะเน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติ

ผลการเปรียบเทียบนโยบายการจัดการศึกษาของประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ สามารถจำแนกได้ตารางที่ 5 ดังนี้

1) แนวคิดการจัดการศึกษา ประเทศคู่เปรียบทั้ง 5 ประเทศให้ความสำคัญกับการศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิตและความเท่าเทียมกันในเรื่องสิทธิเสรีภาพทางการศึกษา และได้เน้นนโยบายการจัดการศึกษาไว้ในแผนการศึกษาชาติ

2) การจัดการศึกษาอาชีวศึกษา เป็นมิติด้านที่สำคัญที่เป็นกลไกขับเคลื่อนในการพัฒนาประเทศจึงต้องมีการกำหนดรูปแบบที่ชัดเจนและมีหน่วยงานที่กำกับควบคุม การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาจะเริ่มต้นเมื่อจบหลักสูตรการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ได้แก่ ประเทศไทย ประเทศญี่ปุ่น และประเทศเกาหลีใต้ ส่วนประเทศสิงคโปร์และเยอรมันได้จัดรูปแบบการศึกษาอาชีวศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนได้ค้นหาตัวเองให้ด้านที่ตนถนัด เมื่อสำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นจะสามารถเลือกเรียนหลักสูตรวิชาชีพทั่วไปหรือหลักสูตรวิชาชีพเฉพาะทาง โดยจะต้องผ่านการทดสอบเพื่อทดสอบตามเกณฑ์ที่ทั้งสองประเทศกำหนดไว้ ความ

ตาราง 5 (ต่อ)

2) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และ	2) การจัดการศึกษาวิชาชีพใน	1) วิทยาลัยโพลีเทคนิค เป็นการจัด	2) อาชีวศึกษา เป็นหลักสูตรที่	3) การมีอาชีพใหม่ แรงงานที่ต้องการ
3) ปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสาย	วิทยาลัยชั้นต้น สำหรับผู้จบการศึกษา	การศึกษาเพื่อผลิตกำลังคนระดับกลาง	ประกอบด้วยวิชาทั่วไปที่เพิ่มเติม	เปลี่ยนอาชีพจะต้องเข้ารับการฝึกอบรม
ปฏิบัติการ	ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	โดยรับผู้จบ การศึ ก ษาระดับ	องค์ประกอบทางอาชีวศึกษา นักเรียน	เพื่อเปลี่ยนอาชีพซึ่งถือเป็นข้อกำหนดของ
รูปแบบการเรียนการสอนมีลักษณะ	3) วิทยาลัยเทคนิครับผู้สำเร็จ	มัธยมศึกษา ผู้ที่รับประกาศนียบัตร	สามารถเลือกตามความถนัดเฉพาะทาง	กฎหมายประการหนึ่ง
เป็นชั้นงาน เรียนเป็นเรื่อง เรียนเป็น	การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	ทักษะอาชีพ (National Technical	การรับสมัคร คือ ต้องสอบคัดเลือก	กฎหมายประการหนึ่ง
โครงการ แผนการจัดอาชีพศึกษาระบบ	เป็นการศึกษาวิชาชีพเฉพาะทาง	Certificate)	นอกจากนี้ยังรวมถึงการจัดในโรงเรียน	กฎหมายประการหนึ่ง
พหุภาคีเป็นอีกหนึ่งรูปแบบในการจัด	4) การจัดในวิทยาลัยฝึกอาชีพเฉพาะ	2) สถาบันเทคนิคศึกษา (ITE) จัด	และจัดร่วมกับสถานประกอบการใน	กฎหมายประการหนึ่ง
การศึกษาที่มุ่งเน้นการสร้างสมรรถนะ	ทางมีทั้งระยะสั้นและระยะยาว	การศึกษาและฝึกอบรวมทางเทคนิค	ลักษณะทวิภาคี (Dual System) และ	กฎหมายประการหนึ่ง
ของตนในการประกอบอาชีพ	5) การจัดฝึกอบรมวิชาชีพ เป็นการ	ให้ผู้สำเร็จมัธยมศึกษาเพื่อเตรียมตัว	ความพร้อมเมื่อในรูปแบบอื่นๆ การศึกษา	กฎหมายประการหนึ่ง
	ฝึกอบรมขั้นพื้นฐานเป็นการให้ความรู้	ทำงาน สามารถเลือกเรียนได้ 2	ด้านวิชาชีพทุกประเภทเมื่อจบแล้วผู้เรียน	กฎหมายประการหนึ่ง
	และฝึกทักษะที่จำเป็นสำหรับงาน	ลักษณะ คือ เรียนเต็มเวลา ณ ศูนย์	จะได้รับวุฒิบัตรและประกาศนียบัตร	กฎหมายประการหนึ่ง
	ทำงาน	ของ ITE และการฝึกแบบช่างฝึกหัด		กฎหมายประการหนึ่ง

2. โครงสร้างระบบอาชีวศึกษา

จากการวิเคราะห์โครงสร้างระบบอาชีวศึกษา พบว่า พื้นฐานโครงสร้างระบบอาชีวศึกษาของทุกประเทศอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการ ส่วนประเทศญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และเยอรมันจะมีกระทรวงแรงงานเข้ามาร่วมดูแลในการฝึกอบรมวิชาชีพเพิ่มอีกหนึ่งกระทรวง เนื่องจากเห็นว่าการฝึกอบรมวิชาชีพสอดคล้องกับการผลิตบุคลากรด้านแรงงาน โดยแต่ละประเทศมีการจัดความร่วมมือกับสถานประกอบการเพื่อมุ่งให้ความรู้และฝึกทักษะที่จำเป็นในการทำงาน อย่างเป็นขั้นตอน

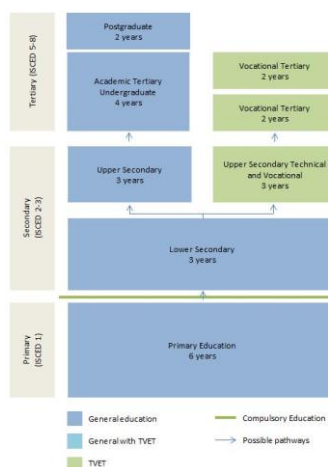
ประเทศไทย

โครงสร้างระบบ TVET ของประเทศไทย อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการ แบ่งการบริหารจัดการออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

1) การบริหารและการจัดการศึกษาระดับกลาง ในระดับกลาง บทบาทของการบริหารและการจัดการศึกษาเป็นส่วนใหญ่ดูแลโดยกระทรวงศึกษาธิการ : มีหน้าที่ส่งเสริมและกำกับดูแลทุกระดับและทุกประเภทของการศึกษา

2) การบริหารและการจัดการศึกษาในส่วนภูมิภาค การบริหาร การศึกษาและการจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในส่วนภูมิภาคอยู่ภายใต้การดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนการศึกษาด้านวิชาชีพอยู่ภายใต้การดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 แบ่งส่วนราชการของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ออกเป็น 7 สำนัก ดังนี้ (1) สำนักอำนวยการ (2) สำนักความร่วมมือ (3) สำนักติดตามและประเมินผลการอาชีวศึกษา (4) สำนักนโยบายและแผนการอาชีวศึกษา (5) สำนักพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรอาชีวศึกษา (6) สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ (7) สำนักวิจัยและพัฒนาการอาชีวศึกษา



ภาพประกอบ 24 โครงสร้างระบบอาชีวศึกษาของประเทศไทย

ประเทศญี่ปุ่น

โครงสร้างระบบ TVET ของประเทศญี่ปุ่น แบ่งการควบคุมออกเป็น 2 หน่วยงาน ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงแรงงาน โดยแบ่งหน้าที่การทำงาน ดังนี้

1) การจัดการอาชีวศึกษา เทคนิคการศึกษา ควบคุมโดยกระทรวงศึกษาธิการ คือกำหนดหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น กำหนดหลักสูตรวิชาชีพในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายกำหนดหลักสูตรของโรงเรียนฝึกอบรมเฉพาะทาง กำหนดหลักสูตรวิทยาลัยเทคโนโลยี

2) การจัดฝึกอบรมวิชาชีพ ควบคุมโดยกระทรวงแรงงาน ทำหน้าที่ดำเนินการจัดฝึกอบรมขั้นพื้นฐาน เป็นการให้ความรู้และฝึกทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานเพื่อเพิ่มทักษะความสามารถกับการปฏิบัติ เป็นการจัดหลักสูตรร่วมมือกับสถานประกอบการ

Age	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26					
School Year	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21					
Elementary School							Lower Secondary School (2,099)						Upper Secondary School (1,926)						College University (365)		Master Course		Doctoral Course			
													(1,701) → (482) → (3) → (6) → (291) • Placement • Junior College • Vocational Training College • Special Training School • Miscellaneous School • Vocational Training Centre						(11) Technical College		(9) • Vocational Training Centre		(37) • Special Training School • Miscellaneous School		(43) • Placement	

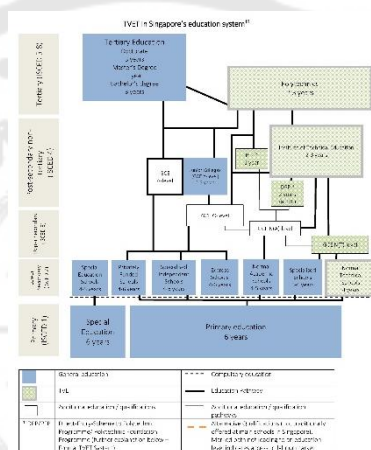
ภาพประกอบ 25 โครงสร้างระบบอาชีวศึกษาของประเทศไทย

ประเทศสิงคโปร์

โครงสร้างระบบ TVET ของประเทศสิงคโปร์ อยู่ในความรับผิดชอบของ กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีคณะกรรมการควบคุมทั้งหมด 18 คน แบ่งการจัดการฝึกอบรมด้าน อาชีวศึกษาและด้านเทคนิคศึกษาเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1) การจัดการด้านเทคนิคศึกษา วิทยาลัยโพลีเทคนิคเป็นสถาบันที่ พัฒนากำลังคนระดับกลางที่มีทักษะการปฏิบัติงานให้ก้าวทันเทคโนโลยี

2) การจัดการศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ สถาบันเทคนิคศึกษาเป็น หน่วยงานระดับชาติ ทำหน้าที่กำหนดมาตรฐานทักษะและการให้ใบประกาศนียบัตรรับรองใน ประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์



ภาพประกอบ 26 โครงสร้างระบบอาชีวศึกษาของประเทศสิงคโปร์

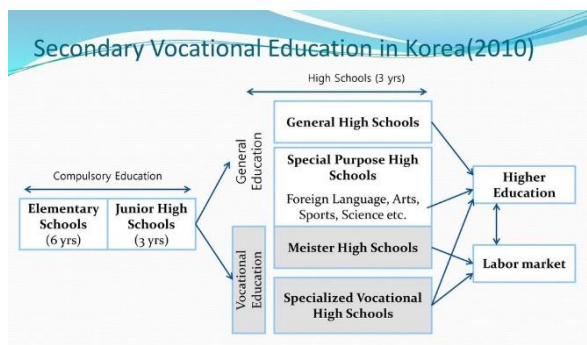
ประเทศเกาหลีใต้

โครงสร้างระบบ TVET ของประเทศเกาหลีใต้ อยู่ในความรับผิดชอบของ กระทรวงศึกษาธิการโดยมีกระทรวงแรงงานเป็นผู้จัดฝึกอบรมวิชาชีพ ซึ่งทำหน้าที่ในนามศูนย์ ผลิตกำลังคนของประเทศสาธารณรัฐเกาหลี (KOMA) ดังนี้

1) การจัดการอาชีวศึกษา เทคนิคการศึกษา โรงเรียนเทคนิคและ อาชีวศึกษาในระดับมัธยมตอนปลาย เป็นสถาบันที่ให้ทักษะความรู้และวิชาชีพแก่พนักงาน โดย ใช้โปรแกรมการศึกษาทางเทคนิควิชาชีพเฉพาะทาง

2) การฝึกอบรมวิชาชีพ เป็นการศึกษานอกระบบบนพื้นฐานของ กฎหมายการศึกษามีการจัดการฝึกอบรมวิชาชีพโดยกระทรวงแรงงาน โปรแกรมการฝึกอบรมแบ่ง

ออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1) การฝึกอบรมเบื้องต้น 2) การฝึกอบรมเพิ่มทักษะ 3) การฝึกอบรมเทียบโอนประสบการณ์



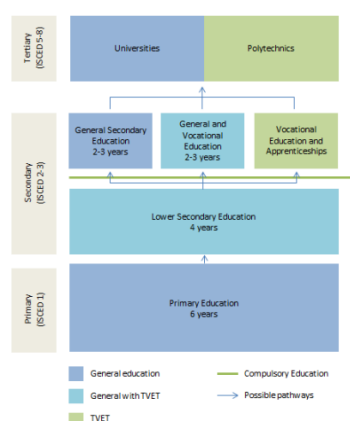
ภาพประกอบ 27 โครงสร้างระบบอาชีวศึกษาของประเทศเกาหลีใต้

ประเทศเยอรมัน

โครงสร้างระบบ TVET ของประเทศสาธารณรัฐเยอรมัน อยู่ในความรับผิดชอบโดยรัฐบาลกลางภายใต้กฎหมายพื้นฐาน ระบบการศึกษาของทุกรัฐจัดการศึกษาควบกับระบบทวิภาคี เป็นการจัดการเรียนรู้ด้านวิชาชีพและนำไปสู่มาตรฐานทางวิชาการ โดยจัดการศึกษาออกเป็น 2 ระดับ ดังนี้

1) การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นโปรแกรมการศึกษาที่ตั้งอยู่บนหลักการศึกษาระดับพื้นฐานทั่วไป

2) การศึกษาด้านวิชาชีพและการฝึกอบรม เป็นโปรแกรมฝึกอบรมต่างๆ ที่นำความรู้มารวมกันที่เรียกว่า “ระบบทวิภาคี” แบ่งการจัดฝึกอบรมระหว่างสถาบันอาชีวศึกษาร่วมกับสถานประกอบการ โดยสถานศึกษาเป็นผู้ให้ความรู้สามัญและความรู้ภาคทฤษฎี ส่วนการฝึกทักษะปฏิบัติจัดในสถานประกอบการเป็นการให้ประสบการณ์ตรงในการทำงานจากสถานการณ์จริง



ภาพประกอบ 28 โครงสร้างระบบอาชีวศึกษาของประเทศเยอรมัน

ผลการเปรียบเทียบโครงสร้างระบบอาชีวศึกษาของประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ สารธจำแนกได้ตารางที่ 6 ได้ดังนี้

1) โครงสร้างบริหารจัดการ ประเทศไทยมีรูปแบบการบริหารจัดการแบบศูนย์อำนาจ แต่ประเทศอื่นๆ มีการบริหารจัดการแบบกระจายอำนาจ ส่วนพื้นฐานโครงสร้างระบบอาชีวศึกษาของทุกประเทศเหมือนกัน คือ การบริหารจัดการอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการ แต่ประเทศญี่ปุ่น ประเทศเกาหลีใต้ และประเทศเยอรมันที่มีกระทรวงแรงงานเข้ามาร่วมดูแลในการฝึกอบรมวิชาชีพ โดยเยอรมันอยู่ในความรับผิดชอบของรัฐบาลกลางภายใต้กฎหมายพื้นฐาน

2) รูปแบบการจัดฝึกอบรมวิชาชีพ ทุกประเทศนั้นมีการจัดหลักสูตรร่วมมือกับสถานประกอบการเพื่อมุ่งให้ความรู้และฝึกทักษะที่จำเป็นในการทำงานและทักษะในการปฏิบัติ อย่างเป็นขั้นตอน โดยมีสถาบันในการรับรองการฝึกอบรมวิชาชีพ โดยแต่ละประเทศมีสถาบันที่มุ่งพัฒนาทักษะวิชาชีพเฉพาะทาง

ตาราง 6 การเปรียบเทียบโครงสร้างระบบอาชีพศึกษาของประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ

ประเทศไทย	ประเทศญี่ปุ่น	ประเทศสิงคโปร์	ประเทศเกาหลีใต้	ประเทศเยอรมัน
<p>โครงสร้างระบบ TVET ของประเทศไทย อยู่ใน ค ว ม รั บ ผิ ด ข อ บ ของ กระทรวงศึกษาธิการ แบ่งการบริหารจัดการออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค</p> <p>1) การบริหารและการจัดการศึกษาในระดับกลาง ในระดับกลางบทบาทของกรมการ บริหารและการจัดการศึกษาเป็นส่วนใหญ่ ดูแลโดยกระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่ที่ ส่งเสริมและกำกับดูแลทุกระดับและทุก ประเภทของการศึกษา</p> <p>2) การบริหารและการจัดการศึกษาในส่วนภูมิภาค การบริหารการศึกษาและการ จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในส่วน ภูมิภาคอยู่ภายใต้การดูแลของส่วนกลาง คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วน การศึกษาด้านวิชาชีพอยู่ภายใต้การดูแล ของส่วนกลาง คณะกรรมการ การอาชีวศึกษา</p>	<p>โครงสร้างระบบ TVET ของประเทศญี่ปุ่น แบ่งการควบคุมออกเป็น 2 หน่วยงาน ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงแรงงาน โดยแบ่งหน้าที่การทำงาน ดังนี้</p> <p>1) การจัดการอาชีวศึกษา เทคนิค การศึกษา ควบคุมโดยกระทรวงศึกษาธิการ คือกำหนดหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น กำหนดหลักสูตรวิชาชีพในระดับมัธยมศึกษา ตอนปลายกำหนดหลักสูตรของโรงเรียน ฝึกอบรมเฉพาะทาง กำหนดหลักสูตร วิทยาลัยเทคนิคในโตเกียว</p> <p>2) การจัดตั้งฝึกอบรมวิชาชีพ โดย กระทรวงแรงงาน ทำหน้าที่ดำเนินการจัด ฝึกอบรมขั้นพื้นฐาน เป็นการให้ความรู้และ ฝึกทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานเพื่อเพิ่ม ทักษะความสามารถกับสถาบันประกอบ การศึกษาด้านวิชาชีพอยู่ภายใต้การดูแล ของส่วนกลาง คณะกรรมการ การอาชีวศึกษา</p>	<p>โครงสร้างระบบ TVET ของประเทศ สิงคโปร์ อยู่ในความรับผิดชอบของ กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีคณะกรรมการ ควบคุมทั้งหมด 18 คน แบ่งการจัดการ ฝึกอบรมด้านอาชีวศึกษาและด้านเทคนิค การศึกษาเป็น 2 ประเภท ดังนี้</p> <p>1) การจัดการด้านเทคนิคศึกษา วิทยาลัย โพลีเทคนิคเป็นสถาบันที่พัฒนากำลังคน ระดับกลางที่มีทักษะการปฏิบัติงานให้ก้าว ทันเทคโนโลยี</p> <p>2) การจัดการศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ สถาบันเทคนิคศึกษาเป็นหน่วยงาน ระดับชาติ ทำหน้าที่กำหนดมาตรฐาน ทักษะและการให้ประกาศนียบัตรรับรอง ในประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์</p>	<p>โครงสร้างระบบ TVET ของประเทศ เกาหลีใต้ อยู่ในความรับผิดชอบของ กระทรวงศึกษาธิการโดยมีกระทรวง แรงงานเป็นผู้จัดฝึกอบรมวิชาชีพ ซึ่งทำ หน้าที่ในนามศูนย์ผลิตกำลังคนของประเทศสาธารณรัฐเกาหลี (KOMETA) ดังนี้</p> <p>1) การจัดการอาชีวศึกษา เทคนิค การศึกษา โรงเรียน เทคนิค นิต และ อาชีวศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปลาย เป็นสถาบันที่ทักษะความรู้และวิชาชีพ แยกกันทำงาน โดยใช้โปรแกรมการศึกษา ทางเทคนิควิชาชีพเฉพาะทาง</p> <p>2) การฝึกอบรมวิชาชีพ เป็นการศึกษา นอกกรอบบนพื้นฐานของกฎหมาย การศึกษา มีการจัดการฝึกอบรมวิชาชีพ โดยกระทรวงแรงงาน โปรแกรมการ ฝึกอบรมแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1) การฝึกอบรมเบื้องต้น 2) การฝึกอบรม เห็นทักษะ 3) การฝึกอบรมเทียบโอน ประสบการณ์</p>	<p>โครงสร้างระบบ TVET ของประเทศ สาธารณรัฐเยอรมัน อยู่ในความ รับผิดชอบโดยรัฐบาลกลางภายใต้ กฎหมายพื้นฐาน ระบบการศึกษาของ ทุกรัฐจัดการศึกษาความกับระบบทวิภาคี เป็นการจัดการเรียนรู้ด้านวิชาชีพและ นำไปสู่มาตรฐานทางวิชาการ โดยจัด การศึกษาออกเป็น 2 ระดับ ดังนี้</p> <p>1) การศึกษาในระดับมัธยมศึกษา เป็น ตอนต้นและมีระยะตอนปลาย เป็น โปรแกรมการศึกษาที่ตั้งอยู่ในหลัก การศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วไป</p> <p>2) การศึกษาด้านวิชาชีพและการ ฝึกอบรม เป็นโปรแกรมฝึกอบรมต่างๆ ที่ นำความรู้มารวมกันที่เรียกว่า "ระบบทวิ ภาคี" แบ่งการจัดฝึกอบรมระหว่าง สถาบันอาชีวศึกษาร่วมกับสถาน ประกอบการ โดยสถานศึกษาเป็นผู้ให้ ความรู้ตามวุฒิและความรู้ภาคทฤษฎี ส่วนการฝึกทักษะปฏิบัติจัดในสถาน ประกอบการเป็นการให้ประสบการณ์ตรง ในการทำงานจากสถานประกอบการจริง</p>

3. หลักสูตร

ประเทศไทย

หลักสูตรอาชีวศึกษาประเทศไทย แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่

1) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เป็นหลักสูตรที่รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนระดับฝีมือให้มีความชำนาญเฉพาะด้าน

2) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เป็นหลักสูตรที่รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือมัธยมศึกษาปลายสายสามัญ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนระดับฝีมือให้มีความชำนาญเฉพาะสาขาอาชีพ

3) หลักสูตรประกาศนียบัตรครูเทคนิคชั้นสูง (ปทส.) เป็นหลักสูตรเทียบเท่าปริญญาตรีที่รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เป็นหลักสูตรที่มุ่งผลิตครูวิชาชีพ

4) หลักสูตรปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ (ทลบ.) เป็นหลักสูตรที่รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เข้าศึกษาต่อเนื่องและจบการศึกษาภายใน 2 ปี

5) หลักสูตรพัฒนาอาชีพเฉพาะทาง เป็นหลักสูตรที่จัดรองรับผู้มีความรู้ทุกระดับการศึกษา มีระยะเวลาในการเรียน 6 – 225 ชั่วโมงและหลักสูตร 108 อาชีพ เปิดการสอนตามวาระโอกาสต่างๆ มีระยะเวลาในการเรียน 1 – 4 ชั่วโมง

หลักสูตรในการเรียนการสอน มีจำนวน 9 หลักสูตร แบ่งออกเป็น 68 สาขาวิชา ดังนี้ 1) หลักสูตรวิชาอุตสาหกรรม 2) หลักสูตรวิชาพาณิชยกรรม/บริหารธุรกิจ 3) หลักสูตรวิชาศิลปกรรม 4) หลักสูตรวิชาคหกรรม 5) หลักสูตรวิชาเกษตรกรรม 6) หลักสูตรวิชาประมง 7) หลักสูตรวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว 8) หลักสูตรวิชาอุตสาหกรรมสิ่งทอ และ 9) หลักสูตรวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ประเทศญี่ปุ่น

หลักสูตรอาชีวศึกษาประเทศญี่ปุ่น แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่

1) วิทยาลัยเทคนิค เรียกว่า “โคเซน” เป็นหลักสูตรที่รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนใหญ่เป็นหลักสูตรด้านอุตสาหกรรมระยะเวลาเรียนต่อเนื่อง 5 ปี (ยกเว้นหลักสูตรพาณิชยนาวี 5 ปีครึ่ง เมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้รับวุฒิ “ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง” ผู้ที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรนี้สามารถเข้าศึกษาต่อมหาวิทยาลัยเพียง 2 ปี

2) วิทยาลัยอาชีวศึกษา เรียกว่า “เซ็มมิง” เป็นหลักสูตรที่รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ (1) หลักสูตรที่ระยะเวลาเรียน 2 ปีขึ้นไป และมีจำนวนชั่วโมงเรียน 1,700 ชั่วโมง เมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้รับวุฒิ “ประกาศนียบัตรวิชาชีพ” (2) หลักสูตรที่ระยะเวลาเรียน 4 ปีขึ้นไป และมีจำนวนชั่วโมงเรียน 3,400 ชั่วโมง เมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้รับวุฒิ “ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง” หลักสูตรนี้เป็นการเรียนการสอนวิชาชีพเฉพาะทาง ผู้เรียนจะได้รับทักษะที่จำเป็นรวมถึงเทคนิควิชาชีพเพื่อนำไปประกอบอาชีพ

กลุ่มอาชีพที่เปิดสอน ได้แก่

- (1) กลุ่มอาชีพด้านวิศวกรรม เกษตรกรรม
- (2) กลุ่มอาชีพด้านบริการการแพทย์/สาธารณสุข/สังคมสงเคราะห์

(3) กลุ่มอาชีพด้านกีฬาและนันทนาการ สื่อสารมวลชน

(4) กลุ่มอาชีพด้านธุรกิจการค้า และการท่องเที่ยว

(5) กลุ่มอาชีพด้านคหกรรม ศิลปกรรม และการออกแบบ

3) มหาวิทยาลัย เรียกว่า “ไดกะซุ” รับผู้สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษา มีระยะเวลาเรียน 4 ปี เมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้รับวุฒิ “ปริญญาตรี” ส่วนวิทยาลัยอนุปริญญา เรียกว่า เรียกว่า “ทันชิ-ไดกะซุ” ระยะเวลาเรียน 2 ปี เมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้รับวุฒิ “อนุปริญญา” เป็นสถาบันระดับอุดมศึกษาสายสามัญ

ประเทศสิงคโปร์

หลักสูตรอาชีวศึกษาประเทศสิงคโปร์ แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่

1) วิทยาลัยโพลีเทคนิค เป็นหลักสูตรที่รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ใช้ระยะเวลาเรียน 3 ปี เมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้รับวุฒิ “ประกาศนียบัตรวิชาชีพ” หลักสูตรนี้เน้นการเรียนการสอนทั้งทฤษฎีและลงมือปฏิบัติ และเมื่อจบหลักสูตรสามารถเข้าศึกษาต่อมหาวิทยาลัยในระดับปริญญาต่อเนื่อง 2 ปี

2) มหาวิทยาลัย เป็นหลักสูตรที่รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตร หรืออนุปริญญา มีระยะเวลาเรียน 3-5 ปี ขึ้นอยู่กับสาขาวิชาที่เลือกเรียน

โดยมีหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน จำนวน 14 หลักสูตร แบ่งออกเป็น 97 สาขาวิชา ดังนี้ 1) หลักสูตรด้านกฎหมาย 2) หลักสูตรด้านการดูแลส่วนบุคคลและการออกกำลังกาย 3) หลักสูตรด้านการศึกษาและการฝึกอบรม 4) หลักสูตรด้านท่องเที่ยวและการบริการ 5) หลักสูตรด้านธุรกิจและบริหาร ครอบคลุมการเงิน การบัญชี การตลาด การจัดการ

ทรัพยากรบุคคลและการบริหารงาน 6) หลักสูตรด้านมนุษยศาสตร์ 7) หลักสูตรด้านวิทยาศาสตร์ คอมพิวเตอร์และไอที 8) หลักสูตรด้านวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ 9) หลักสูตรด้านวิศวกรรมศาสตร์ 10) หลักสูตรด้านศิลปะและการออกแบบ 11) หลักสูตรด้านสถาปัตยกรรมกรรมและการก่อสร้าง 12) หลักสูตรด้านสังคมศาสตร์และสื่อ 13) หลักสูตรด้านสุขภาพและการแพทย์ และ 14) หลักสูตรด้านเกษตรกรรมและสัตวแพทยศาสตร์

ประเทศเกาหลีใต้

หลักสูตรอาชีวศึกษาประเทศเกาหลีใต้ แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่

1) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เรียกว่า Godeung Hakgyo เป็นหลักสูตรช่วงสุดท้ายของการศึกษาระดับมัธยม ใช้ระยะเวลา 3 ปี การศึกษาระดับนี้แบ่งออกได้หลายประเภท ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วไป โรงเรียนมัธยมศึกษาสายอาชีพ โรงเรียนมัธยมศึกษาวิทยาศาสตร์ โรงเรียนมัธยมศึกษาพิเศษ รวมไปถึงโรงเรียนสอนภาษาต่างประเทศ และโรงเรียนมัธยมศึกษาศิลปะ ใช้ระยะเวลาเรียน 3 ปีแต่สามารถเรียนจบได้ภายใน 2 ปี

2) อาชีวศึกษา เป็นหลักสูตรที่นักเรียนสามารถเลือกตามความถนัดเฉพาะทางด้านวิชาชีพ ใช้ระยะเวลาเรียน 3 ปี เมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้รับใบประกาศนียบัตรด้านวิชาชีพ

หลักสูตรเฉพาะทางมี 6 กลุ่มอาชีพ ได้แก่ 1) เกษตรกรรม 2) เทคโนโลยี 3) การค้า 4) การประมง 5) อุตสาหกรรม และ 6) คหกรรมศาสตร์

3) วิทยาลัยและมหาวิทยาลัย เป็นการศึกษาระดับอุดมศึกษา ใช้ระยะเวลาเรียน 4 ถึง 6 ปี หลักสูตรนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสอนและศึกษาทฤษฎีทางวิชาการขั้นพื้นฐานและการประยุกต์ใช้ต่างๆ ตามความจำเป็น

ประเทศเยอรมัน

หลักสูตรอาชีวศึกษาประเทศเยอรมันนี้ ใช้หลักสูตรระบบ Dual System จัดการเรียนการสอนออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

1) ช่างฝึกหัดจาก Industrie ใช้ระยะเวลาเรียน 4 ปี .เป็นการเรียนควบคู่กับการฝึกงานภายใต้การดูแลของหอการค้าและอุตสาหกรรม มีสถานที่สำหรับฝึกงานโดยเฉพาะและมีความพร้อมด้านเครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ

2) ช่างฝึกหัดจาก Handwerk ใช้ระยะเวลาเรียน 4 ปี เป็นการเรียนควบคู่กับการฝึกงานภายใต้การดูแลของหอการค้าหัตถกรรม มีสถานที่สำหรับฝึกงานโดยเฉพาะและมีความพร้อมด้านเครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ น้อยกว่าการฝึกช่างฝึกหัดแบบ Industrie

หลักสูตรหรือโปรแกรมการจัดการเรียนการสอนด้านวิชาชีพ มีให้เลือกทั้งหมด 4 หลักสูตร ได้แก่ 1) หลักสูตรการท่องเที่ยวและการบริการ 2) หลักสูตรธุรกิจและบริหาร 3) สังคมศาสตร์และสื่อ และ 4) หลักสูตรสุขภาพและการแพทย์

ผลการเปรียบเทียบหลักสูตรอาชีวศึกษาของประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรม ชี้แนะ จำแนกตามตารางที่ 7 พบว่า ในทุกประเทศมีการนำเอาหลักสูตรด้านวิชาชีพสอดแทรกเนื้อหาตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งในการจัดการเรียนการสอนด้านวิชาชีพที่เต็มรูปแบบจะเริ่มต้นหลังจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในแต่ละประเทศจะมีการจัดหลักสูตรระบบภาคีที่คล้ายคลึงกัน ในการจัดทำหลักสูตรจะเกิดจากความร่วมมือหลายภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐ สถานประกอบการ หรือสถาบันที่เกี่ยวข้องอื่นๆ กำหนดระยะเวลาในการเรียนขั้นต่ำ 3 ปี ขึ้นอยู่กับหลักสูตรที่เลือกเรียน และเมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้รับประกาศนียบัตร ส่วนรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของประเทศไทยมีการจัดหลักสูตรที่อิงรูปแบบมากขึ้นไป ซึ่งแตกต่างกับประเทศคู่เปรียบที่มีการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ และสอดคล้องกับความต้องการของประเทศ

ตาราง 7 การเปรียบเทียบหลักสูตรของประเทศไทยกับประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ

ประเทศไทย	ประเทศญี่ปุ่น	ประเทศสิงคโปร์	ประเทศเกาหลีใต้	ประเทศเยอรมัน
<p>หลักสูตรอาชีวศึกษาประเทศไทย</p> <p>สามารถแบ่งได้ดังนี้</p> <p>1) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เป็นหลักสูตรที่รับผู้สำเร็จการศึกษาจากระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนระดับฝีมือให้มีความชำนาญเฉพาะด้าน</p> <p>2) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เป็นหลักสูตรที่รับผู้สำเร็จการศึกษาจากระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนระดับฝีมือให้มีความชำนาญเฉพาะด้านอาชีพ</p> <p>3) หลักสูตรประกาศนียบัตรครูเทคนิคชั้นสูง (ปทส.) เป็นหลักสูตรเทียบเท่าปริญญาตรีที่รับผู้สำเร็จการศึกษาจากระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)</p> <p>เป็นหลักสูตรที่มุ่งผลิตครูวิชาชีพ</p>	<p>หลักสูตรอาชีวศึกษาประเทศญี่ปุ่น</p> <p>สามารถแบ่งได้ดังนี้</p> <p>1) วิทยาลัยเทคนิค เรียกว่า "โคเซ็น" เป็นหลักสูตรที่รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนใหญ่เป็นหลักสูตรด้านอุตสาหกรรมระยะเวลาเรียนต่อเนื่อง 5 ปี (ยกเว้นหลักสูตรพาณิชยน์าวี 5 ปีครึ่ง) เมื่อสำเร็จการศึกษารับวุฒิสถาบันวิชาชีพชั้นสูง</p> <p>"ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง" ผู้ที่สำเร็จการศึกษานี้สามารถเข้าศึกษาต่อมหาวิทยาลัยเพียง 2 ปี</p> <p>2) วิทยาลัยอาชีวศึกษา เรียกว่า "เซ็นมง" เป็นหลักสูตรที่รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ (1) หลักสูตรที่ระยะเวลาเรียน 2 ปีขึ้นไป เมื่อสำเร็จการศึกษารับวุฒิสถาบันวิชาชีพชั้นสูง (2) หลักสูตรที่ระยะเวลาเรียน 4 ปีขึ้นไป เมื่อสำเร็จการศึกษารับวุฒิสถาบันวิชาชีพชั้นสูง</p> <p>"ประกาศนียบัตรวิชาชีพ" (2) หลักสูตรที่ระยะเวลาเรียน 4 ปีขึ้นไป เมื่อสำเร็จการศึกษารับวุฒิสถาบันวิชาชีพชั้นสูง</p> <p>"ประกาศนียบัตรครูเทคนิคชั้นสูง" หลักสูตรนี้เป็นการผลิตบุคลากร</p>	<p>หลักสูตรอาชีวศึกษาประเทศไทย</p> <p>สิงคโปร์ สามารถแบ่งได้ ดังนี้</p> <p>1) วิทยาลัยโพลีเทคนิค เป็นหลักสูตรที่รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ใช้ระยะเวลาเรียน 3 ปี เมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้รับวุฒิปประกาศนียบัตรวิชาชีพ</p> <p>"ประกาศนียบัตรวิชาชีพ" หลักสูตรนี้เน้นการเรียนการสอนทั้งทฤษฎีและลงมือปฏิบัติ และเมื่อจบหลักสูตรสามารถเข้าศึกษาต่อมหาวิทยาลัยในระดับปริญญาตรีต่อเนื่อง 2 ปี</p> <p>2) มหาวิทยาลัย เป็นหลักสูตรที่รับผู้สำเร็จการศึกษาจากระดับประกาศนียบัตร หรืออนุปริญญา มีระยะเวลาเรียน 3-5 ปี ขึ้นอยู่กับสาขาวิชาที่เลือกเรียน</p>	<p>หลักสูตรอาชีวศึกษาเกาหลีใต้</p> <p>สามารถแบ่งได้ ดังนี้</p> <p>1) ระดับมัธยมศึกษาปลาย เรียกว่า Godeung Hakgyo เป็นหลักสูตรช่วงสุดท้ายของการศึกษาระดับมัธยม ใช้ระยะเวลา 3 ปี การศึกษาระดับนี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วไป โรงเรียนมัธยมศึกษาสายอาชีพ โรงเรียนมัธยมศึกษาสายวิทยาศาสตร์ โรงเรียนมัธยมศึกษาพิเศษ รวมไปถึงโรงเรียนสอนภาษาต่างประเทศและโรงเรียนมัธยมศึกษาศิลปะ ใช้ระยะเวลาเรียน 3 ปี แต่สามารถเรียนจบได้ภายใน 2 ปี</p> <p>2) อาชีวศึกษา เป็นหลักสูตรที่นักเรียนสามารถเลือกตามความถนัดเฉพาะทางด้านวิชาชีพ ใช้ระยะเวลาเรียน 3 ปี เมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้รับประกาศนียบัตรด้านวิชาชีพ</p> <p>3) วิทยาลัยและมหาวิทยาลัย เป็น</p>	<p>ประเทศไทย</p> <p>หลักสูตรอาชีวศึกษาประเทศไทยนั้นใช้หลักสูตรระบบ Dual System จัดการเรียนการสอนออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่</p> <p>1) ช่วงฝึกหัดจาก Industrie ใช้ระยะเวลาเรียน 4 ปี เป็นการเรียนควบคู่กับการฝึกงานภายใต้การดูแลของหอการค้าและอุตสาหกรรม มีสถานที่สำหรับฝึกงานโดยเฉพาะและมีความพร้อมในด้านเครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ</p> <p>2) ช่วงฝึกหัดจาก Handwerk ใช้ระยะเวลาเรียน 4 ปี เป็นการเรียนควบคู่กับการฝึกงานภายใต้การดูแลของหอการค้า ห้างสรรพสินค้า มีสถานที่สำหรับฝึกงานโดยเฉพาะและมีความพร้อมด้านเครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ โดยทำการฝึกช่างฝึกหัดแบบ Industrie</p>

ตาราง 7 (ต่อ)

<p>4) หลักสูตรปริญญาตรีสาขาเทคโนโลยี หรือสาขาปฏิบัติการ (ทตบ.) เป็นหลักสูตรที่รับผู้สำเร็จการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เข้าศึกษาต่อเนื่องและจบการศึกษาภายใน 2 ปี</p> <p>5) หลักสูตรพัฒนาอาชีพเฉพาะทาง เป็นหลักสูตรที่จัดสรรรับผู้มีความรู้ทุกระดับการศึกษา มีระยะเวลาในการเรียน 6 – 225 ชั่วโมงและหลักสูตร 108 อาชีพ เปิดการสอนตามวาระโอกาสต่าง ๆ มีระยะเวลาในการเรียน 1 – 4 ชั่วโมง</p>	<p>สอนวิชาชีพเฉพาะทาง ผู้เรียนจะได้รับทักษะที่จำเป็นรวมถึงเทคนิควิชาชีพเพื่อนำไปประกอบอาชีพ</p> <p>3) มหาวิทยาลัย เรียกว่า "โคกชะงู" รับผู้สำเร็จการศึกษามัธยมปลาย มีระยะเวลาเรียน 4 ปี เมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้รับวุฒิปริญญาตรี" ส่วนวิทยาลัยอาชีวศึกษา เรียกว่า "ห้วยฉัตร-โคกชะงู" ระยะเวลาเรียน 2 ปี เมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้รับวุฒิปริญญาตรี" เป็นสถาบันระดับอุดมศึกษา สายสามัญ</p>		<p>การศึกษาระดับอุดมศึกษา ใช้ระยะเวลาเรียน 4 ถึง 6 ปี หลักสูตรไม่มีจุดมุ่งหมายเพื่อสอนและศึกษา ทฤษฎีทางวิชาการขั้นพื้นฐานและการประยุกต์ใช้ต่างๆ ตามความจำเป็น</p>
---	---	--	---

4. การพัฒนาครู

ประเทศไทย

ในปัจจุบันระบบการพัฒนาครูมีการจัดการพัฒนาค่อนข้างมาก การอบรมพัฒนาครูบางหลักสูตรมีความซ้ำซ้อน รวมทั้งยังมีการพัฒนาโดยใช้รูปแบบเดิม ๆ โดยมีรูปแบบการพัฒนา ดังนี้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550)

- 1) การส่งครูไปเข้าร่วมการประชุม อบรม สัมมนาตามที่หน่วยงานต่าง ๆ จัดขึ้น
- 2) การไปศึกษาดูงาน การจัดอบรมสัมมนาในโรงเรียน โดยเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้
- 3) การส่งครูไปศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น
- 4) การนิเทศภายใน
- 5) การทำวิจัยในชั้นเรียน
- 6) การมอบหมายให้ครูอ่านหนังสือเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้และงานที่เกี่ยวข้องกับครู
- 7) การเรียนรู้จากการปฏิบัติโดยหมุนเวียนครูให้ปฏิบัติงานในหลายหน้าที่
- 8) การจัดทีมงานเพื่อเรียนรู้และปฏิบัติงานร่วมกัน
- 9) การนำโครงการต่าง ๆ จากภายนอกเข้ามาดำเนินการภายในโรงเรียนเพื่อกระตุ้นการทำงานของครูภายในโรงเรียน
- 10) การสนับสนุนครูให้ทำผลงานทางวิชาการเพื่อเลื่อนวิทยฐานะและขอรับรางวัลจากหน่วยงานต่าง ๆ
- 11) การส่งครูไปเป็นวิทยากรในโอกาสต่างๆ
- 12) การเข้าร่วมโครงการต่าง ๆ ทั้งระดับประเทศและระดับภูมิภาค เพื่อกระตุ้นให้ครูตื่นตัวพัฒนาตนเอง เป็นต้น

ประเทศญี่ปุ่น

การพัฒนาครูของประเทศญี่ปุ่นจะมีการดำเนินการตั้งแต่เริ่มต้นชีวิตความเป็นครู โดยผู้ที่มีหน้าที่การจัดการฝึกอบรมแบ่งออกเป็น 2 ระดับหลัก คือ การฝึกอบรมที่จัดในระดับชาติและการฝึกอบรมที่จัดระดับจังหวัด สาระที่จัดการฝึกอบรมมีการจัดหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาครูเป็นระยะได้ครูที่มีประสบการณ์ 5 ปี ครูที่มีประสบการณ์ 10 ปี และครูที่มี

ประสบการณ์ 20 ปี หลักสูตรที่ออกแบบเพื่อครูและผู้บริหารระดับต่างๆ เช่น หลักสูตรสำหรับครู
แนะแนว หลักสูตรสำหรับครูใหญ่และผู้ช่วยครูใหญ่ หลักสูตรสำหรับผู้ดูแลนักเรียน เป็นต้น
(มนตรี แย้มกสิกร. 2548)

ประเทศสิงคโปร์

ระบบการพัฒนาครูที่กระทรวงศึกษาธิการของสิงคโปร์กำหนดให้ครูที่
สอนวิชาเดียวกัน ระดับชั้นเดียวกัน ต้องเข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การทำงานร่วมกันทุกสัปดาห์ซึ่ง
ครูแต่ละคนจะได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงาน ปัญหาอุปสรรค และจะได้รับข้อเสนอแนะ
จากสมาชิกคนอื่น ๆ ที่เข้าร่วมกิจกรรม นอกจากนี้ เวทีดังกล่าวยังเป็นพื้นที่สำหรับการแลกเปลี่ยน
นวัตกรรมการสอนที่ดีของครูแต่ละคนด้วย จึงเรียกได้ว่าเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ
(Professional learning community: PLC) ที่กระทรวงศึกษาธิการของสิงคโปร์ถือว่าเป็นกิจกรรม
บังคับ โดยครูที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมจะไม่ได้รับการพิจารณาความดีความชอบประจำปี กิจกรรม
ดังกล่าวนี้เป็นองค์ประกอบที่จำเป็นสำหรับวิชาชีพครูของสิงคโปร์

ประเทศเกาหลีใต้

การให้ความสำคัญวิชาชีพครูของเกาหลีใต้ ความจริงประการแรก คือ
การให้คุณค่าและความสำคัญของการศึกษาที่ยกย่องให้การศึกษาเป็นพื้นฐานของทุกอย่างรวมทั้ง
ของชีวิตด้วย ประการที่สอง ครู คือปัจจัยความสำเร็จของเกาหลีใต้ ครูเกาหลีใต้ถูกคัดเลือกมา
จากคนที่เก่งที่สุด กว่าเจ็ดล้านคนจะผ่านเข้าไปเป็นนักเรียนครูได้ไม่ใช่เรื่องง่าย เพราะนักเรียนที่มีคะแนนสูง
5% บนเท่านั้นที่มีสิทธิเข้าศึกษาในสถาบันผลิตครู เมื่อเข้าทำงานครูจึงไม่ได้มีหน้าที่ทำตามคำ
บอกแต่มีอิสระและมีความมุ่งมั่นเสียสละในการทำงานสูงและทำงานอย่างหนัก อีกทั้งในเกาหลี
ใต้มองว่าผู้ประกอบวิชาชีพด้านการศึกษาเป็นหนึ่งในวิชาชีพชั้นสูงสุด ให้เกียรติและยกย่องครู ครู
มีสถานะทางสังคมสูง มีค่าตอบแทน และมีความมั่นคงในอาชีพสูงมาก คนเกาหลีใต้รุ่นใหม่
ส่วนมากจึงต้องการเข้าสู่อาชีพครู ซึ่งตรงกันข้ามกับไทย

ประเทศเยอรมัน

ในประเทศเยอรมนีแต่ละรัฐมีการควบคุมด้านการศึกษาของครู แม้ว่ามติ
ที่ตกลงโดย Standing Conference จะรับรองการรับรองการสอบของมหาวิทยาลัยสำหรับวิชาชีพ
ครูในรัฐต่างๆ การศึกษาของครูในประเทศเยอรมนีมีโครงสร้างเป็นการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย
สองขั้นตอนและการฝึกอบรมการสอนบางส่วนภายใต้การดูแลในห้องเรียนของโรงเรียนซึ่งกินเวลา
ตั้งแต่หนึ่งถึงสองปี ระยะเวลาแรกมีการปรับโครงสร้างใหม่เมื่อเร็วๆ นี้ จากหลักสูตรการศึกษาที่ลงท้าย
ด้วยการสอบของรัฐเป็นหลักสูตรการศึกษาโดยทั่วไปประกอบด้วย 10 ภาคเรียน (5 ปี) และสิ้นสุด

ในระดับปริญญาโทด้านการศึกษา (กศ.บ. และ ก.พ.) มติในที่ประชุมปี พ.ศ. 2547 ได้ออกมาตรฐานการศึกษาของครูแห่งชาติโดยระบุข้อกำหนดที่สำคัญและความสามารถทั่วไป (การสอน การศึกษา การประเมิน และนวัตกรรม) ตลอดจนความสามารถเฉพาะสาขาวิชา (Heike Wendt. 2015 : 14-15)

เพื่อให้เกิดการพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ครูต้องเข้าร่วมการฝึกอบรมและการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ การฝึกอบรมระหว่างรับราชการสำหรับครูตั้งอยู่ในรัฐที่ดำรงตำแหน่งและควบคุมโดยกฎหมายของรัฐ โอกาสในการพัฒนาทางวิชาชีพมีให้ในระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค และระดับกลาง และจัดโดยหน่วยงานกำกับดูแล (Schulämter) ภายใต้เขตอำนาจของการประชุมอื่น 28 การฝึกอบรมในบริการมุ่งเน้นไปที่การรักษาให้ครูได้รับข้อมูลล่าสุดในเรื่องที่พวกเขาสอนและ วิธีการสอนที่พวกเขาใช้ตลอดจนในสาขาจิตวิทยาและสังคมวิทยาการศึกษาที่กว้างขึ้น

ผลการเปรียบเทียบหลักสูตรวิชาชีพศึกษาของประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ จำแนกตามตารางที่ 8 พบว่า ประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำให้ความสำคัญกับวิชาชีพครูเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นอาชีพที่มีเกียรติและให้ค่าตอบแทนสูง มีระบบการคัดเลือกครูที่เป็นขั้นตอน มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะวิชาชีพและเทคโนโลยีเตรียมความพร้อมในการถ่ายทอดวิชาความรู้ให้ผู้เรียนอย่างเต็มแตกต่างกับประเทศไทยที่การพัฒนาครูเป็นเพียงข้อปฏิบัติที่ขาดความตระหนัก ในการพัฒนาครูทุกประเทศจะเป็นลักษณะการฝึกอบรมโดยพิจารณาจากประสบการณ์ทำงาน ส่วนประเทศสิงคโปร์จะเน้นการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แลกประสบการณ์ โดยมีการจัดกิจกรรมอยู่เสมอ

ตาราง 8 การเปรียบเทียบการพัฒนาครูของประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ

ประเทศไทย	ประเทศญี่ปุ่น	ประเทศสิงคโปร์	ประเทศเกาหลีใต้	ประเทศเยอรมัน
<p>ในปัจจุบันระบบการพัฒนาครูมีการพัฒนาครูมีการจัดการพัฒนาครูอย่างเป็นระบบ การอบรมพัฒนาครูบางหลักสูตรมีความเข้าซ้อน รวมทั้งยังมีการพัฒนาในรูปแบบเดิม ๆ โดยมีรูปแบบการพัฒนา ดังนี้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) การส่งครูไปเข้าร่วมการประชุมอบรม สัมมนาตามหน่วยงานต่างๆ (จัดขึ้น 2) การไปศึกษาดูงาน การจัดอบรมสัมมนา ในโรงเรียน โดยเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้ 3) การส่งครูไปศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น 4) การนิเทศภายใน การทักวิดิโอชั้นเรียน 6) การมอบหมายให้ครูอ่านหนังสือเกี่ยวกับกฎระเบียบ การเรียนรู้และงานที่เกี่ยวข้องกับครู 7) การเรียนรู้จากกรณีปฏิบัติโดยหมุนเวียนครูให้ปฏิบัติงานในหลายหน้าที่ 	<p>การพัฒนาครูของประเทศญี่ปุ่นจะมีภารกิจทางวิชาชีพตั้งแต่เริ่มต้นชีวิตความเป็นครู โดยผู้ที่ทำหน้าที่จัดการศึกษามีกรอบแบ่งออกเป็น 2 ระดับหลัก คือ การฝึกอบรมที่จัดในระดับชาติและกาฝึกอบบรมที่มีระดับจังหวัด สาธารณรัฐจัดให้มีการฝึกอบรม การจัดหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาครู เป็นระยะได้ครูที่มีประสบการณ์ 5 ปี ครูที่มีประสบการณ์ 10 ปี และครูที่มีประสบการณ์ 20 ปี หลักสูตรที่ออกแบบเพื่อครูและผู้บริหารครูและแนวหว หลักสูตรสำหรับครูและแนวหว หลักสูตรสำหรับครูใหญ่ และผู้ช่วยครูใหญ่ หลักสูตรสำหรับผู้ดูแลนักเรียน เป็นต้น (มนตรี แย้มกสิกร. 2548)</p>	<p>ระบบการศึกษาของสิงคโปร์ ที่กระทรวงศึกษาธิการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกันระดับชั้นเดียวกัน ต้องเข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การทำงานร่วมกันทุกสัปดาห์ซึ่งครูแต่ละคนจะได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงาน ปัญหา อุปสรรค และจะได้รับข้อเสนอแนะจากสมาชิกคนอื่น ๆ ที่เข้าร่วมกิจกรรม นอกจากนี้ เวทีดังกล่าวยังเป็นพื้นที่สำหรับการแลกเปลี่ยนนวัตกรรม การสอนที่ดีของครูแต่ละคนด้วย ซึ่งเรียกได้ว่า เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (Professional learning community: PLC) ที่กระทรวง ศึกษาธิการของสิงคโปร์ถือว่าเป็นกิจกรรมบังคับ โดยครูที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมจะไม่ได้รับการพิจารณาความดีความชอบประจำปี กิจกรรมดังกล่าวนี้เป็นองค์ประกอบที่จำเป็นสำหรับวิชาชีพครูของสิงคโปร์</p>	<p>กระทรวงศึกษาธิการของเกาหลีใต้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูในทุกสาขาวิชา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาและส่งเสริมจริยธรรมของครูดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) การฝึกอบรม เพื่อ อบรมประกาศนียบัตร เป็นกรอบบรมครูโดยสำนักฝึกอบรมครูในระดับภูมิภาค ประมาณ 180 ชั่วโมง 2) การฝึกอบรมทั่วไปเกี่ยวกับทฤษฎี และเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยโรงเรียนและสำนักฝึกอบรมครูในระดับภูมิภาคประมาณ 60 ชั่วโมง 3) การฝึกอบรมวิชาชีพ เป็นกรอบบรมอาจารย์ใหญ่ ครูระดับสูง ผู้บริหารการศึกษา โดยสำนักฝึกอบรมครูในระดับภูมิภาคและสถาบันแห่งชาติว่าด้วยการวิจัยและฝึกอบรม 4) การฝึกอบรมพิเศษซึ่งจะใช้เวลา 2-3 ปี เพื่อผลิตบุคลากรที่มีความชำนาญ 	<p>ในประเทศไทยมีแต่ละรัฐมีการควบคุมด้านการศึกษารัฐบาล แม้ว่ามติ ที่ ต ก ด ง โดย Standing Conference จะรับรองการรับรองการสอบของมหาวิทยาลัยสำหรับวิชาชีพครูในรัฐต่างๆ การศึกษาของครูในประเทศไทยมีโครงสร้างเป็น การศึกษาระดับมหาวิทยาลัย 2 ชั้นตอนและการฝึกอบรมและจะต้องฝึกสอนในห้องเรียน 1-2 ปี จากหลักสูตรการศึกษาที่ลงท้ายด้วยการสอบของรัฐเป็นหลักหลักสูตรการศึกษาโดยทั่วไปประกอบด้วย 10 ภาคเรียน (5 ปี) และสิ้นสุดในระดับปริญญาโท ด้านการศึกษา (กศ.บ. และ ก.พ.) มติในที่ประชุมปี พ.ศ. 2547 ได้ออกมาตรฐานการศึกษาของครูแห่งชาติ โดยระบุข้อกำหนดที่สำคัญและ ความสามารถทั่วไป ตลอดจน ความสามารถเฉพาะทางสาขาวิชา</p>

ตาราง 8 (ต่อ)

<p>8) การจัดทีมงานเพื่อเรียนรู้และปฏิบัติงานร่วมกัน ๑) การนำโครงการต่างๆ จากภายนอกเข้ามาดำเนินการภายในโรงเรียนเพื่อกระตุ้นการทำงานของครูภายในโรงเรียน 10) การสนับสนุนครูให้ทำงานทางวิชาการเพื่อเลื่อนวิทยฐานะและรับรางวัลจากหน่วยงานต่างๆ 11) การส่งครูไปเป็นวิทยากรในโอกาสต่างๆ และ 12) การเข้าร่วมโครงการต่างๆ ทั้งระดับประเทศและระดับภูมิภาคเพื่อกระตุ้นให้ครูตื่นตัวพัฒนาตนเอง เป็นต้น</p>		<p>เฉพาะด้าน</p> <p>5) การฝึกอบรมในต่างประเทศหรือการไปทัศนศึกษาใช้เวลาประมาณ 1-2 สัปดาห์</p> <p>6) การฝึกอบรมครูเพื่อการใช้ ICT อย่างต่อเนื่องดำเนินการโดยสถาบัน KERIS และให้การรับรองสถาบันอีก ๒6 แห่งในการสอนทางไกลเพื่อการฝึกอบรมครูในสถาบันต่างๆ ทั้งของรัฐและเอกชน</p>	<p>(Heike Wendt. 2015 : 14-15)</p> <p>เพื่อให้เกิดการพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ครูต้องเข้าร่วมการฝึกอบรมและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ การฝึกอบรมจะครอบคลุมโดยกฎหมายของรัฐ โอกาสในการพัฒนาทางวิชาชีพมีให้ในระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค และระดับกลาง และจัดโดยหน่วยงานกำกับดูแล (Schulämter)</p>
--	--	---	--



ตอนที่ 3 ผลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับองค์ประกอบระบบบริหารอาชีวศึกษาประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ

จากข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับองค์ประกอบระบบบริหารอาชีวศึกษาประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ โดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 กลุ่ม สามารถสรุปได้ดังนี้

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านกำหนดนโยบาย

เห็นด้วยกับองค์ประกอบระบบบริหารอาชีวศึกษาในแต่ละด้านที่กล่าวมา โดยให้ข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านนโยบายการจัดการศึกษา

แนวทางการจัดการศึกษาของประเทศไทยพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545) มีจุดมุ่งหมายสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ และลดการเหลื่อมล้ำด้านการศึกษาระหว่างชนบทและสังคมเมือง แต่ไม่ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้ควบคุมดูแลในการให้การศึกษา ซึ่งต่างจากประเทศอื่นๆ ที่มีกำหนดการศึกษาภาคบังคับโดยให้ผู้ปกครองส่งบุตรหลานเข้าเรียนตามเกณฑ์ที่ภาครัฐกำหนด หากไม่ดำเนินการใดๆ จะมีความผิดทางกฎหมาย

2. ด้านโครงสร้างระบบอาชีวศึกษา

โครงสร้างการบริหารการศึกษาของประเทศไทยมีการแบ่งแยกการบริหารตามระดับของการศึกษา ทำให้การศึกษาในแต่ละระดับขาดความเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน ผู้บริหารเป็นผู้ที่ได้รับตำแหน่งมาจากการเมืองทำให้การบริหารงานไม่ต่อเนื่อง ซึ่งแตกต่างจากเหล่าประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำที่มีการดำเนินงานตามโครงสร้างที่ชัดเจนและต่อเนื่อง

3. ด้านหลักสูตรอาชีวศึกษา

ด้านหลักสูตรอาชีวศึกษาที่รูปแบบการจัดการที่คล้ายคลึงกับประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำเป็นเดิม แนวทางการปรับหลักสูตรทุก 5 ปี ยังสามารถดำเนินการต่อไปได้ แต่ด้วยปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจึงควรปรับเปลี่ยนรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรทุกๆ ปีในบางรายวิชา แต่ยังคงใช้โครงสร้างของหลักสูตรเดิมเอาไว้

4. ด้านการพัฒนาครู

ในการพัฒนาครูยุคใหม่ควรให้ครูศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมในด้านที่สอน เพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญและทันสมัย ครูควรจะต้องสำรวจความต้องการของสถานประกอบการว่าต้องการอะไร เพื่อที่จะได้พัฒนาผู้เรียนให้ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านผู้บริหารสถานศึกษา
เห็นด้วยกับองค์ประกอบระบบบริหารอาชีวศึกษาในแต่ละด้านที่กล่าวมา โดยให้
ข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ด้านนโยบายการจัดการศึกษา

ผู้กำหนดนโยบายควรจะต้องวางแผนกำหนดนโยบายที่ชัดเจน ซึ่งแผนการ
ศึกษาชาติที่กำหนดไว้นานเกินไปทำให้การดำเนินงานไม่เกิดประสิทธิภาพเท่าที่ควร ควรจะต้อง
ให้ผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย เพื่อจะได้ตอบโจทย์ความต้องการของผู้
ปฏิบัติ เพื่อให้การพัฒนาการศึกษาด้านอาชีวศึกษามีความเข้มแข็งและก้าวหน้าดังเช่นประเทศ
อุตสาหกรรมชั้นนำที่กล่าวมา

2. ด้านโครงสร้างระบบอาชีวศึกษา

มุมมองด้านผู้บริหารสถานศึกษามองว่า โครงสร้างด้านการบริหาร
อาชีวศึกษามีความล่าช้า ไม่ทันสมัย มีความคลุมเครือและมีรูปแบบการทำงานที่ซ้ำซ้อน การ
กระจายอำนาจทางการบริหารไม่ทั่วถึงอีกทั้งมีความเหลื่อมล้ำระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่ง
ในประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำที่กล่าวมามีการดำเนินงานตามโครงสร้างที่เข้มแข็ง มีความ
เชื่อมโยงกันในระดับการศึกษาทำให้การพัฒนาประสิทธิภาพด้านการศึกษาอาชีวศึกษาตอบสนอง
ความต้องการทางกำลังคนของประเทศได้เป็นอย่างดี

3. ด้านหลักสูตรอาชีวศึกษา

ถึงแม้ว่าหลักสูตรอาชีวศึกษาจะมีการปรับในทุก 5 ปี แต่ด้านเนื้อหา
รายวิชายังคงเดิมหรือมีการปรับเปลี่ยนเพียงเล็กน้อย ทำให้ระบบการศึกษาไม่ทันสมัยและไม่
ตอบโจทย์ความต้องการของประเทศ หลักสูตรด้านอาชีวศึกษาไม่ควรยึดหลักรายวิชาด้าน
สมรรถนะพื้นฐานทั่วไปมากเกินไป ควรเน้นรายวิชาเชิงปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้จาก
การปฏิบัติจริง ดังเช่นในประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำจะมีการสำรวจความต้องการการพัฒนา
ภาคอุตสาหกรรมในอนาคตเพื่อพัฒนาการศึกษาให้ตอบโจทย์ความต้องการภาคเศรษฐกิจ

4. ด้านการพัฒนาครู

ในการพัฒนาครูของประเทศไทยยังคงใช้แนวปฏิบัติในรูปแบบเดิมถึงแม้
จะเพิ่มมาตรฐานวิชาชีพครู ครูยังขาดความเข้าใจด้านการวิเคราะห์เนื้อหาวิชาในหลักสูตร
ทำงานแบบเดิมๆ และยังขาดการตื่นตัวในการพัฒนาตนเองด้านวิชาชีพ เมื่อกระบวนการจัดการ
เรียนการสอนมีความล่าช้าจึงทำให้ผู้เรียนเลือกเรียนสายสามัญมากกว่าสายอาชีพ รวมถึงการ
สร้างค่านิยมอาชีพครูในประเทศไทยดูด้อยค่า ในทางกลับกันทั้งประเทศญี่ปุ่น เกาหลีใต้ สิงคโปร์

และเยอรมันให้ความสำคัญกับอาชีพครูเป็นอันดับ 1 ของประเทศ การคัดเลือกบุคลากรเข้าเป็นครูมีความเข้มแข็งอย่างมาก

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านผู้ประกอบการที่ใช้แรงงานอาชีวศึกษา

เห็นด้วยกับองค์ประกอบระบบบริหารอาชีวศึกษาในแต่ละด้านที่กล่าวมา โดยให้ข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ด้านนโยบายการจัดการศึกษา

การขับเคลื่อนนโยบายการศึกษามีเข้มแข็งในเชิงทฤษฎีแต่ภาคปฏิบัติยังไม่สามารถสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการเท่าที่ควร

2. ด้านโครงสร้างระบบอาชีวศึกษา

โครงสร้างระบบอาชีวศึกษามีความชัดเจนในด้านรูปธรรม แต่ในกระบวนการมีการเอื้อเฟื้อกันระหว่างรัฐกับรัฐ ทำให้ผลผลิตด้านกำลังคนด้านอาชีวศึกษาไม่เพียงพอกับความต้องการภาคอุตสาหกรรม

3. ด้านหลักสูตรอาชีวศึกษา

ในด้านหลักสูตรอาชีวศึกษาไม่ตอบโจทย์ความต้องการภาคอุตสาหกรรม ทักษะด้านวิชาการของผู้เรียนอ่อนซึ่งตรงข้ามกับหลักความจริงที่ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาควรจะต้องมีทักษะด้านภาษาที่เข้มแข็ง เพราะเป็นหัวใจสำคัญในการทำงานไม่ว่าจะเป็นทฤษฎีหรือปฏิบัติ สถานศึกษาควรจะต้องปรับปรุงแบบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะด้านวิชาการที่เป็นเลิศ

4. ด้านการพัฒนาครู

ในฐานะผู้ประกอบการมีความเชื่อว่าครู คือ หัวใจสำคัญในการผลิตกำลังคนด้านวิชาชีพ ดังนั้นครูควรจะมีวิสัยทัศน์ในการมองเห็นความต้องการที่ทันสมัยปรับเปลี่ยนกระบวนการสอน เลือกลงเป็นผู้ฟังมากกว่าผู้พูด และสอนโดยการให้ผู้เรียนเป็นผู้คิดอย่างสร้างสรรค์และลงมือปฏิบัติด้วยตัวเองเพื่อทำให้เกิดการเรียนรู้ เน้นการปฏิบัติจริงไม่ยึดติดในตำรามากเกินไป

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบระบบบริหารอาชีวศึกษาประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำเป็นงานวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary research) ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีผู้วิจัยได้เรียบเรียงไว้เป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลัก 2 ข้อ คือ การศึกษาระบบบริหารอาชีวศึกษาประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ และวิเคราะห์เปรียบเทียบระบบการบริหารอาชีวศึกษาของประเทศไทยกับประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำจาก 4 ประเทศข้างต้น ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยในบทที่ 4 เรียบร้อย การสรุปผลวิจัยมีดังนี้

1. การศึกษาระบบบริหารอาชีวศึกษาประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ โดยการศึกษาบริบทพื้นฐานของประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลเชิงเอกสาร รายงานการวิจัย การศึกษาวิเคราะห์ระบบบริหารอาชีวศึกษาของ 5 ประเทศ ได้แก่ ไทย สิงคโปร์ ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และเยอรมัน ทำการแจกแจงสาระสำคัญและตามองค์ประกอบ 4 ด้าน ในรูปแบบตารางวิเคราะห์ไขว้ (Cross Tabulation Table) จากนั้นทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และจับประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับบริบทและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารอาชีวศึกษาของประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำใน 4 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านภูมิศาสตร์

ประเทศไทยตั้งอยู่ใจกลางคาบสมุทรอินโดจีนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ พื้นที่ตั้งทางภูมิศาสตร์มีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ และมีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์อยู่อย่างมากมาย ลักษณะภูมิประเทศเป็นรูปคล้ายขวานมีขนาดพื้นที่ 513,115 ตารางกิโลเมตร ประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศหมู่เกาะตั้งอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงเหนือที่ถูกล้อมรอบไปด้วยทะเลทั้ง 4 ด้าน มีเกาะใหญ่ที่สำคัญ คือ ฮอกไกโด ฮอนชู ชิโกกุ คิวชู พื้นที่ 70% ของประเทศญี่ปุ่นเป็นพื้นที่ภูเขาและป่าไม้ จึงมีความหลากหลายทางด้านชีวภาพ ทั้งพืชและสัตว์

และทำให้อุดมสมบูรณ์ไปด้วยแหล่งรวมอาหารของสัตว์ทะเล ประเทศสิงคโปร์เป็นประเทศที่เป็นเกาะขนาดเล็กที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ตั้งอยู่นอกปลายทิศใต้ของคาบสมุทรมลายู เป็นศูนย์กลางพาณิชย์สำคัญของโลกและมีความหลากหลายทางการค้าเป็นหลัก ประเทศเกาหลีใต้ตั้งอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออก มีพื้นที่ครอบคลุมส่วนใต้ของคาบสมุทรมลายู บริเวณโดยรอบประเทศ ประกอบด้วย เกาะประมาณ 3,000 เกาะ ซึ่งส่วนใหญ่มีขนาดเล็กและไม่มีผู้คนอาศัยอยู่ ภูมิประเทศของเกาหลีใต้ส่วนใหญ่เป็นภูเขาจึงไม่เหมาะแก่การเพาะปลูก โดยภาพรวมจาก 4 ประเทศที่กล่าวมา ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีขนาดพื้นที่ใหญ่ที่สุดและมีลักษณะภูมิอากาศที่คล้ายกัน แต่ประเทศไทยมีความอุดมสมบูรณ์ด้านทรัพยากรมีแม่น้ำโขงถือได้ว่าคำจุนเศรษฐกิจเกษตรกรรมของไทย ส่วนประเทศเยอรมันเป็นประเทศที่ตั้งอยู่ศูนย์กลางยุโรปตั้งอยู่ฝั่งแถบยุโรปทำให้สภาพอากาศเป็นแบบค่อนข้างหนาวเย็น มีลักษณะของขนาดพื้นที่ใกล้เคียงกับประเทศไทย เป็นประเทศที่มีขนาดเศรษฐกิจที่ใหญ่ที่สุดในยุโรปและใหญ่เป็นอันดับสี่ของโลก และเป็นประเทศที่มีการนำเข้าและส่งออกมากที่สุดเป็นอันดับสามของโลก

1.2 ด้านประชากร

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีจำนวนประชากรน้อยกว่าประเทศญี่ปุ่นครึ่งหนึ่ง เมื่อเทียบกับสัดส่วนของขนาดพื้นที่ ความเป็นอยู่ประชากรในประเทศค่อนข้างหนาแน่น ประเทศญี่ปุ่นได้ชื่อว่าเป็นประเทศที่มีจำนวนประชากรมากเป็นอันดับที่ 11 ของโลก รองลงมาประเทศเกาหลีใต้เมื่อเทียบกับประเทศเยอรมันมีสัดส่วนที่มีจำนวนประชากรที่ใกล้เคียงกันแต่ถ้าเมื่อเทียบกับขนาดพื้นที่เรียกว่าในประเทศเกาหลีมีจำนวนประชากรในประเทศค่อนข้างแออัดมาก ประเทศสิงคโปร์เป็นเกาะขนาดเล็กแต่มีจำนวนประชากรค่อนข้างมากประเทศหนึ่งในจำนวนเหล่านี้ 70% เป็นผู้อยู่อาศัยถาวรส่วนที่เหลือเป็นผู้ที่ไม่มีถิ่นที่อยู่ เกาหลีใต้ถือเป็นหนึ่งในสังคมที่มีผู้อยู่อาศัยซึ่งเป็นเชื้อชาติเดียวกันมากที่สุดในโลกสัดส่วนประมาณ 96% ของประชากรทั้งหมด ประเทศเยอรมันเป็นประเทศที่มีจำนวนประชากรมากอีกประเทศหนึ่งซึ่งถือว่ามากที่สุดในสหภาพยุโรป ด้วยสภาพความแตกต่างของด้านจำนวนประชากรทำให้มีแตกต่างกันด้านพหุวัฒนธรรมและเชื้อชาติ ในทุกประเทศมีหลากหลายเชื้อชาติที่แตกต่างกันและมีความเชื่อทางศาสนาที่มีรูปแบบแตกต่างกัน ส่วนด้านภาษาทุกประเทศมากกว่า 1 ภาษา โดยจะมีภาษาแม่เป็นภาษาหลัก กล่าวได้ว่ามิติด้านประชากรเป็นมิติที่เชื่อมโยงกับองค์ประกอบทุกด้านของการพัฒนา

1.3 ด้านการเมืองการปกครอง

ด้านการเมืองการปกครองซึ่งเป็นอีกมิติสำคัญที่สะท้อนการให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวเกี่ยวกับสถานการณ์ทางการเมืองและการปกครองของประเทศที่ชัดเจน รูปแบบการปกครองเป็นลักษณะการใช้อำนาจปกครองประเทศนั้น ประเทศไทยเป็นรัฐเดี่ยวซึ่งมีการปกครองในกรอบประชาธิปไตยระบบรัฐสภาภายใต้ราชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญ ประเทศญี่ปุ่นปกครองโดยระบอบเสรีประชาธิปไตย โดยมีรัฐสภาเป็นสถาบันสูงสุดของรัฐ และมีนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้ารัฐบาล ประเทศสิงคโปร์เป็นสาธารณรัฐระบบรัฐสภา รัฐเดี่ยว และใช้ระบบหลายพรรคการเมือง โดยมีการปกครองสภาเดี่ยวระบบเวสต์มินสเตอร์ ประเทศเกาหลีใต้ปกครองด้วยระบบสาธารณรัฐ ชื่อเป็นทางการคือสาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้) ปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่มีประมุขของประเทศคือประธานาธิบดี ซึ่งได้รับการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน ให้เป็นหัวหน้าฝ่ายบริหาร และเยอรมันปกครองแบบสหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยแบบรัฐสภา ประกอบด้วย 13 รัฐและ 3 รัฐอิสระที่ปกครองด้วยรัฐสภาและรัฐบาลของตนเอง มีประธานาธิบดีเป็นประมุขแห่งรัฐ ในศึกษาเปรียบเทียบในด้านนี้ประเทศทั้ง 5 แห่ง มีปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยที่มีหลักการบริหารมีการแบ่งอำนาจออกเป็น 3 ฝ่าย ได้แก่ 1) อำนาจบริหาร 2) อำนาจตุลาการ และ 3) อำนาจนิติบัญญัติ แต่มีประเทศสิงคโปร์ที่มีวิถีปฏิบัติแตกต่างจากแนวคิดแบบตะวันตกทั่วไป คือ มีการใช้อำนาจของรัฐอย่างเด็ดขาดในการควบคุมสิทธิเสรีภาพของพลเมืองอย่างเข้มงวด

1.4 ด้านระบบการศึกษา

ในทุกประเทศให้การส่งเสริมคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ แต่แต่ละประเทศมีการกำหนดการศึกษาไว้ในแผนพัฒนาแห่งชาติ ประเทศไทยจัดเป็นระบบการศึกษาในระบบโรงเรียน การศึกษานอกระบบโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัย ในการจัดระบบการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติฉบับนี้จะไม่พิจารณาแบ่งแยกการศึกษาในระบบโรงเรียนนอกจากการศึกษานอกระบบโรงเรียน แต่จะถือว่าการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นเพียงวิธีการเรียนการสอน หรือรูปแบบของการเรียนการสอนที่ภาษาอังกฤษใช้คำว่า "Modes of learning" การจัดการศึกษาของประเทศญี่ปุ่นยึดหลักความเท่าเทียมกันทางการศึกษาให้สามารถพัฒนาได้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล นักเรียนชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นจึงไม่ได้ถูกแบ่งกลุ่มหรือสอนตามความสามารถของแต่ละคน ประเทศสิงคโปร์มีระบบการศึกษาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ว่า นักเรียนแต่ละคนนั้นมีความถนัดและความสนใจแตกต่างกันไป ดังนั้นสิงคโปร์จึงมีการจัดระบบการศึกษาที่ยืดหยุ่นเพื่อให้นักเรียนแต่ละคนสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่ เกาหลีใต้ถือเป็นหนึ่งในประเทศที่ประสบความสำเร็จในการ

พัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การศึกษาถือเป็นรากฐานสำคัญสำหรับชาวเกาหลีใต้ เนื่องจากความสำเร็จในการศึกษาเป็นความภาคภูมิใจของครอบครัวและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจในสังคม และเป็นสิ่งจำเป็นในการปรับปรุงฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม เกาหลีใต้เป็นหนึ่งในประเทศที่มีอัตราการรู้หนังสือสูงเป็นอันดับต้นๆ ของโลก ประเทศเยอรมันมีโรงเรียนอยู่หลายประเภท และระบบการศึกษาในแต่ละรัฐมีความแตกต่างกัน เด็กทุกคนตั้งแต่อายุ 6 หรือ 7 ปี หลังจากที่ยังชั้นป. 4 (หรือป. 6 ในบางรัฐ) เด็กๆ จะเข้าเรียนในโรงเรียนระดับถัดไป

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบระบบการบริหารอาชีวศึกษาของประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำตามองค์ประกอบและมิติสำคัญ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลบริบท 4 ด้านของประเทศคู่เปรียบกับไทยทั้ง 5 ประเทศ ได้แก่ ด้านนโยบายการจัดการศึกษา 2) ด้านโครงสร้างระบบอาชีวศึกษา 3) ด้านหลักสูตรอาชีวศึกษา และ 4) ด้านการพัฒนาครู ด้วยการวิจัยเอกสารและวิเคราะห์เนื้อหาเชิงเปรียบเทียบระบบบริหารอาชีวศึกษา 5 ประเทศ คือ ไทย ญี่ปุ่น สิงคโปร์ เกาหลีใต้ และเยอรมัน ก่อนเข้าสู่วิธีวิทยาการเชิงคุณภาพเพื่อสังเคราะห์เนื้อหาเพิ่มเติมจากผู้ทรงคุณวุฒิด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม เพื่อเป็นฐานความรู้เชื่อมโยงสู่การพิจารณาการเปรียบเทียบระบบบริหารอาชีวศึกษาตามองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

2.1 นโยบายการจัดการศึกษา

แนวคิดการจัดการศึกษา ประเทศคู่เปรียบทั้ง 5 ประเทศนโยบายการจัดการศึกษาของทุกประเทศมีจุดเน้นร่วม คือ การมุ่งให้ผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาในระบบมีการเรียนรู้และพัฒนาความรู้ทักษะอย่างต่อเนื่องด้วยแนวทางการศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life long learning) และความเท่าเทียมกันในเรื่องสิทธิเสรีภาพด้านการศึกษา และได้นโยบายการจัดการศึกษาไว้ในแผนการศึกษาชาติ ในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาจะต้องมีการกำหนดรูปแบบที่ชัดเจนและมีหน่วยงานที่กำกับควบคุม การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาจะเริ่มต้นเมื่อจบหลักสูตรการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ได้แก่ ประเทศไทย ประเทศญี่ปุ่น และประเทศเกาหลีใต้ ส่วนประเทศสิงคโปร์และเยอรมันได้จัดรูปแบบการศึกษาอาชีวศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนได้ค้นหาตัวเองให้ด้านที่ตนถนัด เมื่อสำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นจะสามารถเลือกเรียนหลักสูตรวิชาชีพทั่วไปหรือหลักสูตรวิชาชีพเฉพาะทาง โดยจะต้องผ่านการทดสอบเพื่อทดสอบตามเกณฑ์ที่ทั้งสองประเทศกำหนดไว้

2.2 โครงสร้างระบบอาชีวศึกษา

โครงสร้างบริหารจัดการ ประเทศไทยมีรูปแบบการบริหารจัดการแบบศูนย์อำนาจ แต่ประเทศอื่นๆ มีการบริหารจัดการแบบกระจายอำนาจ ส่วนพื้นฐานโครงสร้างระบบอาชีวศึกษาของทุกประเทศเหมือนกัน คือ การบริหารจัดการอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการ แต่ประเทศญี่ปุ่น ประเทศเกาหลีใต้ และประเทศเยอรมันที่มีกระทรวงแรงงานเข้ามาร่วมดูแลในการฝึกอบรมวิชาชีพ โดยเยอรมันอยู่ในความรับผิดชอบของรัฐบาลกลางภายใต้กฎหมายพื้นฐาน ด้านการจัดฝึกอบรมวิชาชีพมุ่งเน้นให้ความรู้และฝึกทักษะที่จำเป็นในการทำงานและทักษะในการปฏิบัติอย่างเป็นขั้นตอน โดยมีสถาบันในการรับรองการฝึกอบรมวิชาชีพ

2.3 หลักสูตรอาชีวศึกษา

การกำหนดนโยบายการจัดทำหลักสูตรจะต้องมีความสอดคล้องกับนโยบายของการจัดการศึกษา และให้องค์กรที่เกี่ยวข้องด้านวิชาชีพเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร ในทุกประเทศมีการนำเอาหลักสูตรด้านวิชาชีพสอดแทรกเนื้อหาตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งในการจัดการเรียนการสอนด้านวิชาชีพที่เต็มรูปแบบจะเริ่มต้นหลังจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในแต่ละประเทศจะมีการจัดหลักสูตรระบบภาคีที่คล้ายคลึงกัน แต่หลักสูตรของประเทศญี่ปุ่นและสิงคโปร์จะมีความหลากหลายและทัน ประเทศเกาหลีใต้ได้พัฒนาหลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของประเทศ ซึ่งมีประเทศเยอรมนีเป็นต้นแบบการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีให้กับประเทศไทยและประเทศอื่นๆ หลักสูตรอาชีวศึกษามีระยะเวลาในการเรียนขั้นต่ำ 3 ปีขึ้นอยู่กับหลักสูตรที่เลือกเรียน และเมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้รับประกาศนียบัตร ส่วนรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของประเทศไทยมีการจัดหลักสูตรที่อิงรูปแบบมากเกินไป ซึ่งแตกต่างกับประเทศคู่เปรียบที่มีการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการและสอดคล้องกับความต้องการของประเทศ

2.4 การพัฒนาครู

ประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำให้ความสำคัญกับวิชาชีพครูเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นอาชีพที่มีเกียรติและให้ค่าตอบแทนสูง มีระบบการคัดเลือกครูที่เป็นขั้นตอน มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะวิชาชีพและเทคโนโลยีเตรียมความพร้อมในการถ่ายทอดวิชาความรู้ให้ผู้เรียนอย่างเต็มแตกต่างกับประเทศไทย ในการพัฒนาครูทุกประเทศจะเป็นลักษณะการฝึกอบรมโดยพิจารณาจากประสบการณ์ทำงาน ส่วนประเทศสิงคโปร์จะเน้นการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แลกประสบการณ์ โดยมีการจัดกิจกรรมอยู่เสมอ

การอภิปรายผล

การศึกษาเปรียบเทียบระบบการบริหารอาชีวศึกษาของประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ โดยการวิเคราะห์ระบบบริหารอาชีวศึกษาของ 5 ประเทศ ได้แก่ ประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์ ประเทศญี่ปุ่น ประเทศเกาหลีใต้ และประเทศเยอรมัน ตามองค์ประกอบและมิติสำคัญมี 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านนโยบายการจัดการศึกษา

แนวคิดการจัดการศึกษา ประเทศคู่เปรียบทั้ง 5 ประเทศนโยบายการจัดการศึกษาของทุกประเทศมีจุดเน้นร่วม คือ การมุ่งให้ผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาในระบบมีการเรียนรู้และพัฒนาความรู้ทักษะอย่างต่อเนื่องด้วยแนวทางการศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life long learning) และความเท่าเทียมกันในเรื่องสิทธิเสรีภาพด้านการศึกษา และได้นโยบายการจัดการศึกษาไว้ในแผนการศึกษาชาติ ในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาจะต้องมีการกำหนดรูปแบบที่ชัดเจนและมีหน่วยงานที่กำกับควบคุม การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเริ่มตั้งแต่อายุ 15 ปีขึ้นไป เมื่อจบหลักสูตรการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ได้แก่ ประเทศไทย ประเทศญี่ปุ่น และประเทศเกาหลีใต้ โดยที่ประเทศเกาหลีใต้เน้นมีการจัดสอนสายอาชีพเป็นวิชาเอกตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนประเทศสิงคโปร์จะเริ่มเรียนตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในหลักสูตรปกติที่เลือกเรียนสายอาชีพ หรือเลือกเรียนสายสามัญ แล้วจะเปลี่ยนมาเรียนสายอาชีพเต็มรูปแบบในระดับหลังมัธยมศึกษาในวิทยาลัยโพลีเทคนิค หรือสถาบันเทคนิค ในการเข้าศึกษาต่อทั้งสองสถาบันนี้จะต้องผ่านการทดสอบก่อน ประเทศเยอรมันได้จัดรูปแบบการศึกษาอาชีวศึกษาตั้งแต่จบชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 การศึกษาในระดับมัธยมศึกษานี้จะรับนักเรียนที่มีอายุตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีให้เลือกเรียน 3 ประเภท ได้แก่ 1) มัธยมศึกษาตอนต้นสายสามัญ 2) มัธยมศึกษาสายอาชีวะระดับกลาง และ 3) มัธยมศึกษาตอนปลายสายวิชาการ ในแต่ละประเภทมีจุดมุ่งหมายในการเรียนและระยะเวลาในการเรียนแตกต่างกัน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนได้ค้นหาตัวเองให้ด้านที่ตนถนัด เมื่อสำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นจะต้องผ่านการทดสอบที่เรียกว่า Mittlerer Bildungsabschluss เพื่อศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

ประเทศไทย

ประเทศไทยวางแผนกำหนดแนวการจัดการศึกษาให้ความสำคัญกับการศึกษาที่ต่อเนื่องหรือใช้แนวคิดของการศึกษาตลอดชีวิต (Life Long Learning Education) และเห็นได้ว่ามีจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา (Education for Development) เช่น มีการกำหนดสมรรถนะเป็นเป้าหมาย มุ่งความเป็นเลิศของการบริหารจัดการ การยกระดับสู่ระดับภูมิภาคและระดับสากล มุ่งการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพและมาตรฐาน การจัดหลักสูตรและกระบวนการ

เรียนรู้ที่มุ่งให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และให้สอดคล้องกับชีวิตความเป็นอยู่ ความต้องการของแต่ละท้องถิ่น บูรณาการรูปแบบการจัดการศึกษาทั้ง 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เชื่อมโยงส่งต่อการศึกษาแต่ละระดับ ได้แก่ 1) การศึกษาขั้นประถมศึกษา 2) การศึกษาขั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 3) การศึกษาขั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่งเสริมการอาชีวศึกษาให้ส่งต่อกันจนถึงอาชีวศึกษาได้อย่างเป็นระบบมากขึ้น

ประเทศไทยมีการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษารองรับผู้มุ่งเป้าการประกอบอาชีพการงานหรือการพัฒนากำลังแรงงานได้ตั้งแต่การศึกษาหลังจากสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยผู้เรียนเลือกเรียนตามความถนัดของแต่ละคน สถานศึกษาอาชีวศึกษามีทั้งที่เป็นของภาครัฐและภาคเอกชน โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ รูปแบบการเรียนการสอนมีลักษณะเป็นชิ้นงาน เรียนเป็นเรื่อง เรียนเป็นโครงการ แนวการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นอีกหนึ่งรูปแบบในการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นการสร้างสมรรถนะของคนในการประกอบอาชีพ ซึ่งปัจจุบันในด้านนโยบายการจัดการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้มีประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564) แสดงหลักการว่ากระทรวงมุ่งการจัดการศึกษาตอบสนองภารกิจหลักตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) ในฐานะเจ้าภาพขับเคลื่อนทุกแผนย่อยในประเด็น 12 การพัฒนาการเรียนรู้ และแผนย่อยที่ 3 ในประเด็น 11 การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต รวมทั้งแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา (ฉบับปรับปรุง) และนโยบายเร่งด่วน เรื่อง การเตรียมคนไทยสู่ศตวรรษที่ 21 และพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย สนับสนุนการขับเคลื่อนแผนแม่บทอื่นที่เกี่ยวข้อง คือ ร่าง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566-2570)

ประเทศญี่ปุ่น

หากพิจารณาระบบอาชีวศึกษาของประเทศที่มีระบบการศึกษาและมีการบริหารระบบอาชีวศึกษาที่ประสบความสำเร็จในเอเชีย วิทยาลัยอาชีวศึกษาญี่ปุ่นก็มีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับ ประเทศญี่ปุ่นใช้กฎหมายแม่บทการศึกษาแห่งชาติเป็นหลักพื้นฐานในการจัดการศึกษาของญี่ปุ่นยึดหลักความเท่าเทียมกันทางการศึกษาให้สามารถพัฒนาได้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคลทำให้คนญี่ปุ่นเป็นคนที่มีความรู้และมีระเบียบวินัยสูง ญี่ปุ่นมีนโยบายการจัดการศึกษาแบบกระจายอำนาจทางการศึกษาไปสู่ส่วนภูมิภาคให้แต่ละท้องถิ่นให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต และให้มีระบบการเทียบโอนหน่วยกิตการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน

การจัดการศึกษาในด้านอาชีวศึกษาของประเทศญี่ปุ่นเริ่มในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีการดำเนินการ ดังนี้

- 1) จัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนหลักสูตรสายอาชีพ หรือเรียนในหลักสูตรมัธยมแบบประสม
- 2) การจัดการศึกษาวิชาชีพในวิทยาลัยขั้นต้น สำหรับผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
- 3) วิทยาลัยเทคนิครับผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ใช้สำหรับการศึกษาวิชาชีพเฉพาะทาง
- 4) การจัดในวิทยาลัยฝึกอาชีพเฉพาะทางมีทั้งระยะสั้นและระยะยาวตามความสนใจของผู้เรียน
- 5) การจัดฝึกอบรมวิชาชีพ เป็นการฝึกอบรมขั้นพื้นฐานเป็นการให้ความรู้และฝึกทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงาน การฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะความสามารถในการปฏิบัติงานสำหรับการทำงานของช่างฝีมือที่มีความสามารถสูงขึ้น

ในด้านการบริหารอาชีวศึกษาญี่ปุ่น รัฐบาลญี่ปุ่นได้มีนโยบายยกระดับคุณภาพอาชีวศึกษาด้วยการปรับระบบการศึกษาขึ้นใหม่ โดยได้จัดตั้งสถาบันวิชาชีพเฉพาะทางในระดับที่สูงขึ้น คือ “มหาวิทยาลัยวิชาชีพและอาชีวศึกษา” หรือ Professional and Vocational Universities ที่เน้นการเรียนการสอนในวิชาชีพเฉพาะทางระดับมืออาชีพรุ่นสูงและเน้นการทำวิจัย ระยะเวลาการศึกษาคือ 4 ปี เหมือนมหาวิทยาลัยทั่วไป เมื่อจบการศึกษาแล้วจะได้วุฒิเทียบเท่าระดับปริญญาตรี (วิชาชีพเฉพาะทาง) ซึ่งได้ดำเนินการในปี 2019 ทางรัฐบาลญี่ปุ่นได้ปรับเปลี่ยนระบบการศึกษาของ “เซ็มมง กักโค” ใหม่ จากเดิมที่มีเพียงวิทยาลัยระดับที่คล้าย ปวช. และ ปวส. ของบ้านเรา ก็ได้เพิ่มมหาวิทยาลัยวิชาชีพและอาชีวศึกษา ที่เทียบได้กับระดับมหาวิทยาลัยเข้าไป เพื่อให้ให้นักศึกษาได้มีโอกาสศึกษาในระดับมืออาชีรมากขึ้น

ประเทศสิงคโปร์

สาธารณรัฐสิงคโปร์ได้ชื่อว่า มีระบบการศึกษาที่ดีที่สุดแห่งหนึ่งของโลก การบริหารการศึกษาของสิงคโปร์มีกระทรวงศึกษาธิการ (Ministry of Education) เป็นหน่วยงานสูงสุด ในการวางแผนและการนำแผนไปสู่การกำหนดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 10 ปี เป็นการศึกษาแบบให้เปล่าด้วยวิสัยทัศน์และนโยบายการจัดการศึกษาของสิงคโปร์ที่โดดเด่นทำให้การศึกษาของสิงคโปร์ก้าวหน้าไปกว่าประเทศอื่นๆ รูปแบบการจัดการศึกษาของประเทศสิงคโปร์เน้นวิธีการ

เรียนรู้ในรูปแบบ “Teach Less, Learn More” (TLLM) ที่เน้นการสอนให้น้อยลงแต่ให้ได้เกิดการเรียนรู้มากขึ้นและนำไปสู่การปฏิบัติด้วยกระบวนการสอนแบบ TLLM

การจัดการศึกษาในด้านอาชีวศึกษานั้นผู้เรียนจะได้เรียนตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษา โดยเรียนหลักสูตรปกติที่เลือกเรียนสายอาชีพ หรือเลือกเรียนสายสามัญในระดับมัธยมศึกษา โดยมีการจัดการศึกษาในสถานศึกษา 2 ประเภท คือ วิทยาลัยโพลีเทคนิค และสถาบันเทคนิคศึกษา (ITE) ดังนี้

1) วิทยาลัยโพลีเทคนิค เป็นการจัดการศึกษาเพื่อผลิตกำลังคนระดับกลาง โดยรับผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ผู้ที่ได้รับประกาศนียบัตรทักษะอาชีพ (National Technical Certificate)

2) สถาบันเทคนิคศึกษา (ITE) จัดการศึกษาและฝึกอบรมทางเทคนิคและอาชีวศึกษาให้แก่ผู้สำเร็จมัธยมศึกษาเพื่อเตรียมตัวสำหรับการทำงาน สามารถเลือกเรียนได้ 2 ลักษณะ คือ เรียนเต็มเวลา ณ ศูนย์ของ ITE และการฝึกแบบช่างฝึกหัด

ด้านนโยบายสำคัญที่ทำให้อาชีวศึกษาสิงคโปร์ก้าวไปสู่ระดับโลก ผู้วิจัยค้นคว้า 50 Years of Technical Education in Singapore พบว่าอาชีวศึกษาและการฝึกวิชาชีพ (Technical and Vocational Education and Training – TVET) มีพัฒนาการที่คู่ขนานไปกับการเติบโตทางเศรษฐกิจของสิงคโปร์ กล่าว คือ สิงคโปร์ประสบความสำเร็จในการใช้การศึกษาขับเคลื่อนพร้อมการพัฒนาเศรษฐกิจ ประกอบกับความมุ่งมั่นของผู้นำการเมืองและการมีเสถียรภาพของรัฐบาล

ประเทศเกาหลีใต้

นโยบายการศึกษาของประเทศเกาหลีใต้มีความเกี่ยวข้องกับการจัดโครงสร้างการบริหารและการจัดระบบการศึกษา โดยมีหลักสำคัญ คือ การลดความแตกต่างทางการศึกษาระหว่างเมืองกับชนบท ระหว่างผู้มีรายได้สูงกับผู้ยากไร้ โดยระบบการศึกษาต้องเป็นระบบเปิดและเป็นการศึกษาตลอดชีวิตที่ชาวเกาหลีทุกคนสามารถเข้ามาใช้ประโยชน์จากการศึกษาได้ตลอดเวลาและทุกสถานที่โดยไม่มีข้อจำกัดด้านเงื่อนไขการทำงานและเงื่อนไขการดำรงชีวิต ประเทศเกาหลีจัดการศึกษาภาคบังคับ 6 ปี เป็นการศึกษาแบบให้เปล่า โดยยึดหลักความเท่าเทียมกันของโอกาสทางการศึกษาและการศึกษาตลอดชีวิต

การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในประเทศเกาหลีใต้ให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก มีการจัดสอนเป็นวิชาเอกในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย มีทั้งที่จัดในโรงเรียนและจัดร่วมมือกับสถานประกอบการในลักษณะทวิภาคี (Dual System) และความร่วมมือใน

รูปแบบอื่นๆ รวมทั้งมีระบบการทดสอบวุฒิบัตรทางเทคนิคแห่งชาติเพื่อควบคุมดูแลมาตรฐาน การอาชีวศึกษา การศึกษาด้านวิชาชีพทุกประเภทเมื่อจบแล้วผู้เรียนจะได้รับวุฒิบัตรและ ประกาศนียบัตร

ในการปรับปรุงนโยบายอาชีวศึกษาที่ผ่านมาได้เน้นไปที่เรื่องความสามารถ การทำงานระบบเนื้อหาเทคโนโลยี ทักษะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานอุตสาหกรรม ตลอดจน ความสามารถมาตรฐานชาติ (National Competency Standard) หรือ NCS ที่มีความจำเป็นใน การนำมาใช้ในหลักสูตรและประยุกต์ใช้จริง อีกทั้งยังช่วยขยายระบบคู่ขนานที่ยึดการฝึกงานเป็น ทำให้แนวโน้มนักเรียนมัธยมปลายของประเทศเกาหลีใต้ ให้ความสนใจหันมาเรียนอาชีวศึกษา

ประเทศเยอรมัน

ในประเทศเยอรมันนั้นการศึกษาถูกกำหนดโดยโครงสร้างของรัฐบาลกลาง ภายใต้กฎหมายพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วย บทบัญญัติพื้นฐานมีความเกี่ยวข้องกับการรับรอง เสรีภาพและทุนการศึกษา การวิจัยและการสอน เสรีภาพในศรัทธาและความเชื่อ การเลือกอาชีพ และสถานที่ฝึกอบรม ความเท่าเทียมกันทางกฎหมาย และยังรวมไปถึงการสนับสนุนด้าน การศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิต เนื่องจากประเทศเยอรมันมี 16 รัฐ จึงได้มีการจัดการศึกษาตามแต่ ละรัฐของตนเอง

การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในประเทศเยอรมันมีกฎหมายเป็นครั้งแรก คือ กฎหมายฝึกอบรมอาชีพ โดยกำหนดแนวทางในการฝึกอบรมอาชีพไว้ 3 ประเภท คือ การฝึก เบื้องต้น การฝึกต่อเนื่อง และการฝึกอาชีพใหม่ การฝึกอบรมจะเน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติ

2. โครงสร้างระบบอาชีวศึกษา

โครงสร้างบริหารจัดการ ประเทศไทยมีรูปแบบการบริหารจัดการแบบศูนย์ อำนาจ แต่ประเทศอื่นๆ มีการบริหารจัดการแบบกระจายอำนาจ ส่วนพื้นฐานโครงสร้างระบบ อาชีวศึกษาจะอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการเหมือนกันทุกประเทศ แต่ประเทศ ญี่ปุ่น ประเทศเกาหลีใต้ และประเทศเยอรมันที่มีกระทรวงแรงงานเข้ามาร่วมดูแลในการฝึกอบรม วิชาชีพ โดยเยอรมันอยู่ในความรับผิดชอบของรัฐบาลกลางภายใต้กฎหมายพื้นฐาน ด้านการจัด ฝึกอบรมวิชาชีพมุ่งเน้นให้ความรู้และฝึกทักษะที่จำเป็นในการทำงานและทักษะในการปฏิบัติอย่าง เป็นขั้นตอน โดยมีสถาบันในการรับรองการฝึกอบรมวิชาชีพ

ประเทศไทย

โครงสร้างระบบ TVET ของประเทศไทย อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการ แบ่งการบริหารจัดการออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

1) การบริหารและการจัดการศึกษาระดับกลาง ในระดับกลางบทบาทของการบริหารและการจัดการศึกษาเป็นส่วนใหญ่ดูแลโดยกระทรวงศึกษาธิการ : มีหน้าที่ส่งเสริมและกำกับดูแลทุกระดับและทุกประเภทของการศึกษา

2) การบริหารและการจัดการศึกษาในส่วนภูมิภาค การบริหารการศึกษาและการจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในส่วนภูมิภาคอยู่ภายใต้การดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนการศึกษาด้านวิชาชีพอยู่ภายใต้การดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 แบ่งส่วนราชการของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ออกเป็น 7 สำนัก ดังนี้ (1) สำนักอำนวยการ (2) สำนักความร่วมมือ (3) สำนักติดตามและประเมินผลการอาชีวศึกษา (4) สำนักนโยบายและแผนการอาชีวศึกษา (5) สำนักพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรอาชีวศึกษา (6) สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ (7) สำนักวิจัยและพัฒนาการอาชีวศึกษา

ประเทศญี่ปุ่น

โครงสร้างระบบอาชีวศึกษาและการฝึกแรงงานอาชีพ (Vocational Education and Training: VET) ของประเทศญี่ปุ่น แบ่งการควบคุมออกเป็น 2 หน่วยงาน ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงแรงงาน โดยแบ่งหน้าที่การทำงาน ดังนี้

1) การจัดการอาชีวศึกษา เทคนิคการศึกษา ควบคุมโดยกระทรวงศึกษาธิการ คือกำหนดหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น กำหนดหลักสูตรวิชาชีพในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายกำหนดหลักสูตรของโรงเรียนฝึกอบรมเฉพาะทาง กำหนดหลักสูตรวิทยาลัยเทคโนโลยี

2) การจัดฝึกอบรมวิชาชีพ ควบคุมโดยกระทรวงแรงงาน ทำหน้าที่ดำเนินการจัดฝึกอบรมขั้นพื้นฐาน เป็นการให้ความรู้และฝึกทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานเพื่อเพิ่มทักษะความสามารถกับการปฏิบัติ เป็นการจัดหลักสูตรร่วมมือกับสถานประกอบการ

ประเทศสิงคโปร์

โครงสร้างระบบ TVET ของประเทศสิงคโปร์ อยู่ในความรับผิดชอบของ กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีคณะกรรมการควบคุมทั้งหมด 18 คน แบ่งการจัดการฝึกอบรมด้าน อาชีวศึกษาและด้านเทคนิคศึกษาเป็น 2 ประเภท ดังนี้

- 1) การจัดการด้านเทคนิคศึกษา วิทยาลัยโพลีเทคนิคเป็นสถาบันที่ พัฒนากำลังคนระดับกลางที่มีทักษะการปฏิบัติงานให้ก้าวทันเทคโนโลยี
- 2) การจัดการศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ สถาบันเทคนิคศึกษาเป็น หน่วยงานระดับชาติ ทำหน้าที่กำหนดมาตรฐานทักษะและการให้ใบประกาศนียบัตรรับรองใน ประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์

ประเทศเกาหลีใต้

โครงสร้างระบบ TVET ของประเทศเกาหลีใต้ อยู่ในความรับผิดชอบของ กระทรวงศึกษาธิการโดยมีกระทรวงแรงงานเป็นผู้จัดฝึกอบรมวิชาชีพ ซึ่งทำหน้าที่ในนามศูนย์ ผลิตกำลังคนของประเทศสาธารณรัฐเกาหลี (KOMA) ดังนี้

- 1) การจัดการอาชีวศึกษา เทคนิคการศึกษา โรงเรียนเทคนิคและ อาชีวศึกษาในระดับมัธยมตอนปลาย เป็นสถาบันที่ให้ทักษะความรู้และวิชาชีพแก่พนักงาน โดย ใช้โปรแกรมการศึกษาทางเทคนิควิชาชีพเฉพาะทาง
- 2) การฝึกอบรมวิชาชีพ เป็นการศึกษาในระบบบนพื้นฐานของ กฎหมายการศึกษา มีการจัดการฝึกอบรมวิชาชีพโดยกระทรวงแรงงาน โปรแกรมการฝึกอบรม แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1) การฝึกอบรมเบื้องต้น 2) การฝึกอบรมเพิ่มทักษะ 3) การ ฝึกอบรมเทียบโอนประสบการณ์

ประเทศเยอรมัน

โครงสร้างระบบ TVET ของประเทศสาธารณรัฐเยอรมัน อยู่ในความ รับผิดชอบโดยรัฐบาลกลางภายใต้กฎหมายพื้นฐาน ระบบการศึกษาของทุกรัฐจัดการศึกษาควบ กับระบบทวิภาคี เป็นการจัดการเรียนรู้ด้านวิชาชีพและนำไปสู่มาตรฐานทางวิชาการ โดยจัด การศึกษาออกเป็น 2 ระดับ ดังนี้

- 1) การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมตอนปลาย เป็น โปรแกรมการศึกษาที่ตั้งอยู่บนหลักการศึกษาระดับพื้นฐานทั่วไป
- 2) การศึกษาด้านวิชาชีพและการฝึกอบรม เป็นโปรแกรมฝึกอบรมต่างๆ ที่นำความรู้มารวมกันที่เรียกว่า “ระบบทวิภาคี” หรือ Dual System แบ่งการจัดการฝึกอบรมระหว่าง สถาบันอาชีวศึกษาร่วมกับสถานประกอบการ โดยสถานศึกษาเป็นผู้ให้ความรู้สามัญและความรู้

ภาคทฤษฎี ส่วนการฝึกทักษะปฏิบัติจัดในสถานประกอบการเป็นการให้ประสบการณ์ตรงในการทำงานจากสถานการณ์จริง

3. หลักสูตรอาชีวศึกษา

การกำหนดนโยบายการจัดทำหลักสูตรจะต้องมีความสอดคล้องกับนโยบายของการจัดการศึกษา และให้องค์กรที่เกี่ยวข้องด้านวิชาชีพเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร ในทุกประเทศมีการนำเอาหลักสูตรด้านวิชาชีพสอดแทรกเนื้อหาตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งในการจัดการเรียนการสอนด้านวิชาชีพที่เต็มรูปแบบจะเริ่มต้นหลังจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในแต่ละประเทศจะมีการจัดหลักสูตรระบบภาคที่คล้ายคลึงกัน แต่หลักสูตรของประเทศญี่ปุ่นและสิงคโปร์จะมีความหลากหลายและทัน ประเทศเกาหลีใต้ได้พัฒนาหลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของประเทศ ซึ่งมีประเทศเยอรมนีเป็นต้นแบบการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีให้กับประเทศไทยและประเทศอื่นๆ หลักสูตรอาชีวศึกษามีระยะเวลาในการเรียนขั้นต่ำ 3 ปีขึ้นอยู่กับหลักสูตรที่เลือกเรียน และเมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้รับประกาศนียบัตร ส่วนรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของประเทศไทยมีการจัดหลักสูตรที่อิงรูปแบบมากเกินไป ซึ่งแตกต่างกับประเทศคู่เปรียบที่มีการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการและสอดคล้องกับความต้องการของประเทศ

ประเทศไทย

หลักสูตรอาชีวศึกษาประเทศไทย แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่

- 1) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เป็นหลักสูตรที่รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนระดับฝีมือให้มีความชำนาญเฉพาะด้าน
- 2) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เป็นหลักสูตรที่รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนระดับฝีมือให้มีความชำนาญเฉพาะสาขาอาชีพ
- 3) หลักสูตรประกาศนียบัตรครูเทคนิคชั้นสูง (ปทส.) เป็นหลักสูตรเทียบเท่าปริญญาตรีที่รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เป็นหลักสูตรที่มุ่งผลิตครูวิชาชีพ
- 4) หลักสูตรปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ (ทลบ.) เป็นหลักสูตรที่รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เข้าศึกษาต่อเนื่องและจบการศึกษากายใน 2 ปี

5) หลักสูตรพัฒนาอาชีพเฉพาะทาง เป็นหลักสูตรที่จัดรองรับผู้มีความรู้ทุกระดับการศึกษา มีระยะเวลาในการเรียน 6 – 225 ชั่วโมงและหลักสูตร 108 อาชีพ เปิดการสอนตามวาระโอกาสต่างๆ มีระยะเวลาในการเรียน 1 – 4 ชั่วโมง

ประเทศญี่ปุ่น

หลักสูตรอาชีวศึกษาประเทศญี่ปุ่น แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่

1) วิทยาลัยเทคนิค เรียกว่า “โคเซน” เป็นหลักสูตรที่รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนใหญ่เป็นหลักสูตรด้านอุตสาหกรรมระยะเวลาเรียนต่อเนื่อง 5 ปี (ยกเว้นหลักสูตรพาณิชยน์าวี 5 ปีครึ่ง) เมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้รับวุฒิ “ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง” ผู้ที่สำเร็จการศึกษหลักสูตรนี้สามารถเข้าศึกษาต่อมหาวิทยาลัยเพียง 2 ปี

2) วิทยาลัยอาชีวศึกษา เรียกว่า “เซ็มมง” เป็นหลักสูตรที่รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ (1) หลักสูตรที่ระยะเวลาเรียน 2 ปีขึ้นไป เมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้รับวุฒิ “ประกาศนียบัตรวิชาชีพ” (2) หลักสูตรที่ระยะเวลาเรียน 4 ปีขึ้นไป เมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้รับวุฒิ “ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง” หลักสูตรนี้เป็นการเรียนการสอนวิชาชีพเฉพาะทาง ผู้เรียนจะได้รับทักษะที่จำเป็นรวมถึงเทคนิควิชาชีพเพื่อนำไปประกอบอาชีพ

3) มหาวิทยาลัย เรียกว่า “ไดกะงุ” รับผู้สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย มีระยะเวลาเรียน 4 ปี เมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้รับวุฒิ “ปริญญาตรี” ส่วนวิทยาลัยอนุปริญญา เรียกว่า เรียกว่า “ตันชิ-ไดกะงุ” ระยะเวลาเรียน 2 ปี เมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้รับวุฒิ “อนุปริญญา” เป็นสถาบันระดับอุดมศึกษาสายสามัญ

ประเทศสิงคโปร์

หลักสูตรอาชีวศึกษาประเทศสิงคโปร์ แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่

1) วิทยาลัยโพลีเทคนิค เป็นหลักสูตรที่รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ใช้ระยะเวลาเรียน 3 ปี เมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้รับวุฒิ “ประกาศนียบัตรวิชาชีพ” หลักสูตรนี้เน้นการเรียนการสอนทั้งทฤษฎีและลงมือปฏิบัติ และเมื่อจบหลักสูตรสามารถเข้าศึกษาต่อมหาวิทยาลัยในระดับปริญญาต่อเนื่อง 2 ปี

2) มหาวิทยาลัย เป็นหลักสูตรที่รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตร หรืออนุปริญญา มีระยะเวลาเรียน 3-5 ปี ขึ้นอยู่กับสาขาวิชาที่เลือกเรียน

ประเทศเกาหลีใต้

หลักสูตรอาชีวศึกษาประเทศเกาหลีใต้ แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่

1) ระดับมัธยมตอนปลาย เรียกว่า Godeung Hakgyo เป็นหลักสูตร ช่วงสุดท้ายของการศึกษาระดับมัธยม ใช้ระยะเวลา 3 ปี การศึกษาระดับนี้แบ่งออกได้หลายประเภท ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วไป โรงเรียนมัธยมศึกษาสายอาชีพ โรงเรียนมัธยมศึกษา วิทยาศาสตร์ โรงเรียนมัธยมศึกษาพิเศษ รวมไปถึงโรงเรียนสอนภาษาต่างประเทศและโรงเรียนมัธยมศึกษาศิลปะ ใช้ระยะเวลาเรียน 3 ปีแต่สามารถเรียนจบได้ภายใน 2 ปี

2) อาชีวศึกษา เป็นหลักสูตรที่นักเรียนสามารถเลือกตามความถนัด เฉพาะทางด้านวิชาชีพ ใช้ระยะเวลาเรียน 3 ปี เมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้รับใบประกาศนียบัตร ด้านวิชาชีพ โพลีเทคนิคหรือมหาวิทยาลัยเปิดทางอุตสาหกรรม (Open Industrial University) สถาบันนี้มุ่งให้การศึกษาทางอาชีวะแก่ผู้ใหญ่ที่กำลังทำงานและประสงค์จะเรียนในระดับอุดมศึกษา

3) วิทยาลัยและมหาวิทยาลัย เป็นการศึกษาระดับอุดมศึกษา ใช้ระยะเวลาเรียน 4 ถึง 6 ปี หลักสูตรนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสอนและศึกษาทฤษฎีทางวิชาการขั้น พื้นฐานและการประยุกต์ใช้ต่างๆ ตามความจำเป็น

ประเทศเยอรมัน

หลักสูตรอาชีวศึกษาประเทศเยอรมันนี้ ใช้หลักสูตรระบบ Dual System จัดการเรียนการสอนออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

1) ช่างฝึกหัดจาก Industrie ใช้ระยะเวลาเรียน 4 ปี .เป็นการเรียนควบคู่กับการฝึกงานภายใต้การดูแลของหอการค้าและอุตสาหกรรม มีสถานที่สำหรับฝึกงานโดยเฉพาะ และมีความพร้อมด้านเครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ

2) ช่างฝึกหัดจาก Handwerk ใช้ระยะเวลาเรียน 4 ปี เป็นการเรียนควบคู่กับการฝึกงานภายใต้การดูแลของหอการค้าหัตถกรรม มีสถานที่สำหรับฝึกงานโดยเฉพาะ และมีความพร้อมด้านเครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ น้อยกว่าการฝึกช่างฝึกหัดแบบ Industrie

นอกจากนี้สามารถจำแนกแนวทางในการฝึกอบรมอาชีพไว้ 3 ประเภท คือ การฝึกเบื้องต้น (initial training) การฝึกต่อเนื่อง (further training) และการฝึกอาชีพใหม่ (retraining) การฝึกอบรมจะเน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติ (learning by doing) ให้สถานประกอบการเป็นศูนย์กลางการฝึก ดังนี้

1) การฝึกอบรมอาชีพเบื้องต้น (initial training) เป็นการศึกษาดูงานเพื่อเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพในเยอรมนีแต่เดิมปฏิบัติกันมาอย่างไม่มีระบบเป็นเวลาช้านานแล้ว ผู้เรียนไปสมัครฝึกเป็นช่างลูกมือกับเจ้าของกิจการ (นายจ้าง) ที่ตนสนใจจนมีความชำนาญสามารถปฏิบัติงานได้ ต่อมาได้พัฒนาเป็นระบบสถานประกอบการจัดการฝึกอบรมเอง

2) การฝึกอบรมอาชีพต่อเนื่อง (further training) ตามกฎหมายฝึกอบรมอาชีพกระทรวงศึกษาและวิทยาศาสตร์ รัฐบาลกลาง มีหน้าที่ในการกำหนดกฎระเบียบการอบรมอาชีพต่อเนื่องเพื่อให้เป็นระบบเดียวกันทั่วประเทศ ทั้งนี้ได้กำหนดให้หอการค้าจัดการอบรมอาชีพต่อเนื่องใน 2 ลักษณะ คือ การศึกษาอบรมเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพ (advancement) และการศึกษาอบรมเพื่อการปรับตัว (adaptation)

3) การฝึกอบรมอาชีพใหม่ (retraining) แรงงานที่ต้องการเปลี่ยนอาชีพสามารถเข้ารับการอบรมเพื่อเปลี่ยนอาชีพใหม่ได้เช่นกันโดยไปขอรับข้อมูลและปรึกษากับเจ้าหน้าที่ของหอการค้า

4. การพัฒนาครู

ประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ มีสถาบันในการผลิตครูและพัฒนาครู มีการกำหนดหลักเกณฑ์และคุณสมบัติในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาทุกด้าน เพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่ลึกซึ้งและเท่าทันการพัฒนาด้านระบบการศึกษา รวมถึงการปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนการสอนอยู่เสมอ แต่ประเทศไทยมีระบบการพัฒนาครูที่ยึดสถาบันที่เกี่ยวข้องทำให้ผลการพัฒนาบุคลากรขาดประสิทธิภาพอีกทั้งขาดแคลนคุณทรัพย์ในการพัฒนา ส่วนต่างประเทศได้ให้ความสำคัญกับอาชีพครูและมีความพร้อมสนับสนุนในด้านการพัฒนาครูอาชีพครูจึงเป็นอาชีพที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างยิ่ง เพราะถือว่าเป็นอาชีพที่มั่นคง มีเกียรติ และมีรายได้สูงมาก

ประเทศไทย

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา กำหนดว่า ครูซึ่งประกอบวิชาชีพหลักทางด้านการเรียนการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจะต้องมีใบประกอบวิชาชีพครูซึ่งใบอนุญาตมีอายุ 5 ปี ผู้ต่อใบประกอบวิชาชีพครู นอกจากจะมีวุฒิต่ำปริญญาตรีแล้วจะต้องมีผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐาน การปฏิบัติงานโดยมีการพัฒนาตนเอง หรือมีกิจกรรมการพัฒนาในด้านต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน การจัดการเรียนรู้การบริหารจัดการสถานศึกษา การบริหารจัดการหน่วยงาน รวมทั้งกิจกรรมที่ก่อประโยชน์ต่อการศึกษาโดยรวม ไม่น้อยกว่า 3 กิจกรรม ภายในเวลา 5 ปี โดยเป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติ

ตั้งแต่วันที่ออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทางการศึกษาจนถึงปัจจุบันและกิจกรรมจะต้องไม่ซ้ำกันทั้ง 3 กิจกรรม (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2556 : 16-18)

ประเทศญี่ปุ่น

ในปี พ.ศ. 2492 ได้มีการจัดตั้งกฎหมายรับรองครู ใบรับรองมี 3 ระดับ ได้แก่ ใบรับรองปกติ (ระดับ 1 และระดับ 2) ใบรับรองพิเศษ และใบรับรองชั่วคราว ซึ่งใบรับรองระดับ 1 จะมอบให้กับผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบัน 4 ปี ในขณะที่ใบรับรองระดับ 2 มอบให้กับผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับวิทยาลัยจูเนียร์ กฎหมายและระเบียบข้อบังคับได้กำหนดจำนวนหน่วยกิตขั้นต่ำที่บุคคลต้องได้รับในหลักสูตรฝึกอบรมครูที่มหาวิทยาลัย บัณฑิตวิทยาลัย และวิทยาลัย เป็นข้อกำหนดพื้นฐานและจำนวนหน่วยกิตขั้นต่ำเพื่อรับใบรับรองการสอน โดยแบ่งเป็น 5 ประเภท ได้แก่ ครูประถมศึกษาศรีมัธยมต้น ครูมัธยมปลาย ครูอนุบาล และครูโรงเรียนพิเศษ (Hirotoshi Yamasaki. 2016 : P.22-23)

ประเทศสิงคโปร์

ระบบการพัฒนาครูที่กระทรวงศึกษาธิการของสิงคโปร์กำหนดให้ครูที่สอนวิชาเดียวกัน ระดับชั้นเดียวกัน ต้องเข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การทำงานร่วมกันทุกสัปดาห์ ซึ่งครูแต่ละคนจะได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงาน ปัญหาอุปสรรค และจะได้รับข้อเสนอแนะจากสมาชิกคนอื่นๆ ที่เข้าร่วมกิจกรรม นอกจากนี้เวลาดังกล่าวยังเป็นพื้นที่สำหรับการแลกเปลี่ยนนวัตกรรมการสอนที่ดีของครูแต่ละคนด้วย จึงเรียกได้ว่าเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (Professional learning community: PLC) ที่กระทรวงศึกษาธิการของสิงคโปร์ถือว่าเป็นกิจกรรมบังคับ โดยครูที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมจะไม่ได้รับการพิจารณาความดีความชอบประจำปี กิจกรรมดังกล่าวนี้เป็นองค์ประกอบที่จำเป็นสำหรับวิชาชีพครูของสิงคโปร์

ประเทศเกาหลีใต้

เกาหลีใต้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูในทุกสาขาวิชา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาและส่งเสริมจริยธรรมของครูดังนี้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2006 : 49)

- (1) การฝึกอบรมเพื่อรับประกาศนียบัตร เป็นการอบรมครูโดยสำนักฝึกอบรมครูในระดับภูมิภาคประมาณ 180 ชั่วโมง
- (2) การฝึกอบรมทั่วไปเกี่ยวกับทฤษฎีและเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยโรงเรียนและสำนักฝึกอบรมครูในระดับภูมิภาคประมาณ 60 ชั่วโมง

(3) การฝึกอบรมวิชาชีพ เป็นการอบรมอาจารย์ใหญ่ ครูระดับสูง ผู้บริหารการศึกษา โดยสำนักฝึกอบรมครูในระดับภูมิภาคและสถาบันแห่งชาติว่าด้วยการวิจัยและฝึกอบรม

(4) การฝึกอบรมพิเศษใช้ระยะเวลา 2-3 ปี เพื่อผลิตบุคลากรที่มีความชำนาญเฉพาะด้าน

(5) การฝึกอบรมในต่างประเทศหรือการไปทัศนศึกษาใช้เวลาประมาณ 1-2 สัปดาห์

(6) การฝึกอบรมครูเพื่อการใช้ ICT อย่างต่อเนื่องดำเนินการโดยสถาบัน KERIS และให้การรับรองสถาบันอีก 46 แห่งในการสอนทางไกลเพื่อการฝึกอบรมครูในสถาบันต่างๆ ทั้งของรัฐและเอกชน

ประเทศเยอรมัน

การฝึกอบรมครูในประเทศเยอรมันเป็นความรับผิดชอบของแต่ละรัฐ (Länder) ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ (Bernd Hainmüller. 2013 : Online)

1) การเรียนในมหาวิทยาลัย นักศึกษาจะศึกษาต่อในสาขาวิชาเอกในสาขาวิชาที่จะสอนและในสาขาการศึกษาและสังคมศาสตร์ นักศึกษายังได้รับการฝึกอบรมด้านการสอนเฉพาะสำหรับสาขาวิชาหลักของตน และมีโอกาสได้นำความรู้เชิงทฤษฎีไปประยุกต์ใช้ในระหว่างการฝึกปฏิบัติต่างๆ ระยะเวลาของการฝึกอบรมขึ้นอยู่กับระดับที่ต้องการสอน เช่น ระดับประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษาต้องใช้เวลาฝึกอบรมอย่างน้อย 3.5 ปี

2) การฝึกสอนนักเรียน ในขั้นตอนนี้เป็นการฝึกอบรมการสอนภายใต้การดูแลของพี่เลี้ยงและเข้าร่วมสัมมนาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการสอนเป็นระยะเวลา 1.5 - 2 ปี เมื่อเรียนจบจะมีการสอบ

แต่ละรัฐในเยอรมนีควบคุมการศึกษาของครู แม้ว่ามติที่ตกลงโดย Standing Conference จะรับรองการรับรองการสอบของมหาวิทยาลัยสำหรับวิชาชีพครูในรัฐต่างๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ครูต้องเข้าร่วมการฝึกอบรมและการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ การฝึกอบรมระหว่างรับราชการสำหรับครูตั้งอยู่ในรัฐที่ดำรงตำแหน่งและควบคุมโดยกฎหมายของรัฐ โอกาสในการพัฒนาทางวิชาชีพมีให้ในระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค และระดับกลาง

ข้อเสนอเชิงนโยบาย

1. นโยบายการจัดการ

- 1.1 พัฒนาระบบอาชีวศึกษาเพื่อยุทธศาสตร์เศรษฐกิจอุตสาหกรรมของชาติ
- 1.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาหลักสูตรและการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานสอดคล้องกับความต้องการแนวโน้มเศรษฐกิจอุตสาหกรรมโลกแบบมีพลวัต
- 1.3 นโยบายนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเข้าสู่การเรียนการสอนอย่างเข้มข้นขึ้นให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติที่กำลังผลักดัน
- 1.4 ยุทธศาสตร์กำหนดพัฒนาอุตสาหกรรมด้วยเทคโนโลยีระดับสูงขึ้น
- 1.5 เพิ่มบทบาทอาชีวศึกษาอย่างจริงจังเพิ่มสัดส่วนผู้ศึกษาในระบบอาชีวศึกษา
- 1.6 เพิ่มคุณภาพความร่วมมือรัฐ-เอกชน ความมีส่วนร่วมและทวิภาคีที่ประสบผล
- 1.7 ยกภาพลักษณ์สร้างการรับรู้เชิงบวกต่ออาชีวศึกษา
- 1.8 ยุทธศาสตร์วิจัยพัฒนานวัตกรรมของชาติและผลักดันอาชีวศึกษาตอบสนองยุทธศาสตร์
- 1.9 นโยบายกระจายอำนาจ เพิ่มความมีส่วนร่วม การจัดตั้งสถาบันอาชีวศึกษาชุมชน
- 1.10 ยกคุณภาพการศึกษา ตั้งมาตรฐานคุณภาพอาชีวศึกษา

2. โครงสร้างระบบอาชีวศึกษา

- 2.1 มีโครงสร้างเชิงระบบและมีกลไกการบริหารที่มีประสิทธิภาพประสิทธิผล
- 2.2 มีองค์กรกลางบริหารระบบทวิภาคี
- 2.3 มีโครงสร้างระบบการศึกษาที่มีการสอดแทรกการพัฒนาทักษะฝีมือในแรงงานในระหว่างช่วงชั้น
- 2.4 คณะกรรมการความร่วมมือระหว่างภาคอุตสาหกรรม-สถาบันการศึกษา (Industry-School Cooperation Committee)
- 2.5 เพิ่มบทบาทกระทรวงแรงงานในภาคพัฒนาฝีมือแรงงาน
- 2.6 ปรับโครงสร้างระบบการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและเทคนิค เพื่อให้คนรุ่นใหม่มาเรียนอาชีวศึกษา
- 2.7 มีโครงสร้างระบบการศึกษาที่รองรับการเข้าสู่สายอาชีพและมีการสอดแทรกการฝึกทักษะแรงงาน

3. หลักสูตรอาชีวศึกษา

3.1 การปรับหลักสูตรอาชีวศึกษาที่เข้มแข็ง หลากหลายทั้งรูปแบบ เป้าหมาย และสัมฤทธิ์บัตรปริญญา (เฉพาะทาง ระยะสั้น แยกเน้นอาชีพเน้นปริญญา)

3.2 การสอดแทรกฝึกอบรม การพัฒนาทักษะอาชีพในทุกระดับชั้นการศึกษา

3.3 รูปแบบการเรียนรองรับผู้เรียนให้หลากหลาย

3.4 การเพิ่มน้ำหนัก คุณภาพการฝึกงานในสถานประกอบการคู่การศึกษาในสถานศึกษา

3.5 การจัดตั้งรูปแบบสถานศึกษาอาชีวศึกษาแบบประสม วิทยาลัยเฉพาะทาง

3.6 หลักสูตรแบบปรับตัวเน้นเทรนเศรษฐกิจโลก

3.7 หลักสูตรแบบปรับตัวเน้นเทรนเศรษฐกิจโลก

3.8) เทคโนโลยี วิทยาการ อุปกรณ์ที่ทันสมัย เป็นจริง ใช้ทำงานได้จริงเมื่อไปปฏิบัติงานอาชีพและสร้างทักษะฝีมือแรงงานระดับสูง

4. การพัฒนาครู

4.1 การสำรวจ ประเมิน วิเคราะห์ทักษะแรงงานเป้าหมายที่ควรพัฒนาเพื่อเป็นเป้าหมายการพัฒนาบุคลากรอาชีวศึกษา

4.2 ให้ความสำคัญกับสถาบันผลิตครูทั้งชั้นพื้นฐานและอาชีวะที่ส่งต่อสอดรับกัน

4.3 การพัฒนาบุคลากรอาชีวะ แรงงานจากการขยายอุตสาหกรรมและการพัฒนานวัตกรรม

4.4 การยกสถานภาพครูอาชีวศึกษา

4.5 การพัฒนาครูและบุคลากรอาชีวศึกษาจากระบบทวิภาคี

4.6 ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพทางอาชีวศึกษา

4.7 เป้าหมายมุ่งผลสัมฤทธิ์, ทักษะครูและบุคลากรอาชีวะที่หลากหลาย และทันต่อวิทยาการ (up-to-date multiple skills)

4.8 รูปแบบ วิธีการพัฒนาที่มีผลต่อการพัฒนาที่ได้ผล

บรรณานุกรม

- Abbas Khakpour .(2012) .Methodology of comparative studies in education .
Contemporary Educational Researches Journal, .26-20Retrived from
<https://www.researchgate.net/publication/272492215/>
- Benjamin S .Bloom .(1976) .Human Characteristic and School Learning .New York :
McGraw –Hill Book Company .
- Bernd Hainmüller .(2013) .Teachers Training College in Offenburg, Germany .Reteived
from :https://www.ltu.se/cms_fs.
- Colombo Plan Staff College for Technician Education .(1993) .Technical and vocational
education :Japan .Retrieved from
<https://www.voced.edu.au/content/ngv3/A14367>
- Federal Statistical Office of Germany .(2007) .Vocational education and training in
Germany .Retrieved from https://www.destatis.de/EN/Home/_node.html
- George Z .F .Bereday .(1964) .Comparative Method in Education .New York :Holt,
Rinehart and Winston .
- Griffiths .(1959) .Administrative Theory .
- Hans .(1964) .Comparative Education .Retived from
https://books.google.co.th/books?id=v0haDwAAQBAJ&pg=PT134&lpg=PT134&dq=Hans+1964+Comparative+Education&source=bl&ots=Div2hRTGL1&sig=ACfU3U1k0irWVBYXTzkE-Yyr7kEg9JBA&hl=th&sa=X&ved2=ahUKEwiciK-_sZPqAhWffH0KHTUEDHQQ6AEwE3oECAgQAQ#v=onepage&q=Hans+1964+Comparative+Education&f=false
- Hirotoishi Yamasaki .(2016) .Teachers and Teacher Education in Japan .Bull Grad
School Educ Hiroshima University .Part 3 No65. Page .28-19
- Holmes .(1965) .Problems in Educations A Comparative Approach Condon .
- Husen .(1967) .Inyernational Study OF Achievement in Mathematics .New York :Wiley .

- Jeffray Hays .(2014) .School Curriculum in Japan.
- Kandel .(1955) .The New Era in Education .London: Harrap .
- Kast, F .E., & Rosenzweig, J .E, .(1985) .Organization and management .(4)New York : McGraw-Hill .
- Korea Research Institute for Vocational Education and Training .(2000) .Technical and Vocational Education and Training in Korea .Retrieved from [http://:www.krivet.re.kr](http://www.krivet.re.kr)
- Ludwig Von Bertalanffy1972) ., December .(The History and Status of General Systems Theory .The Academy of Management Journal, General Systems Theory, .(4)15 Retrieved from [http://:perflensburg.se/Bertalanffy.pdf](http://perflensburg.se/Bertalanffy.pdf)
- Miner .(2002) .Organizational behavior :Foundations, theories, and analyses .New York : Oxford University Press .
- National Center on Education and the Economy .(2019) .Retireved from [https //: www.k12academics.com/education-reform/ncee-national-center-education-economy](https://www.k12academics.com/education-reform/ncee-national-center-education-economy)
- Roger Goodman & others .(2009) .The Changing status of Voactional high education in contemporary Japan and the republuc of Korea .
- Schoderbek, P.P., Schoderbek C .G .and A .G .Kefalas) .1990 .(Management Systems : Conceptual Consideration .Boston :Richard D .Irwin
- Shoji Murata&Sam Stern .(1993) .Technology Education in Japan .Journal of Technology Education, .(1)5Retrieved from [http//:scholar.lib.vt.edu/ejournals](http://scholar.lib.vt.edu/ejournals)
- T .Manichander .(2016) .Comparative Education .Retrieved from [https//:www.lulu.com/shop/t-manichander/comparative-education/paperback/product.22754732.html](https://www.lulu.com/shop/t-manichander/comparative-education/paperback/product.22754732.html)
- Trethewey .(1976) .Introducing Comparative Education .United State of America : Pergamon .
- UNESCO .(1995) .National Profiles in Technical and Vocational Education in Asia and the Pacific :Japan .Bangkok .Retrieved from

<https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED.399373.pdf>

Vivien Stewart(2016) ., March .(7Singapore :Innovation in Technical Education .

Retrieved from asiasociety.org

เฉลียว บุรีภักดี .(2549) .ทฤษฎีระบบการประยุกต์ใช้ในการพัฒนา) .คະຊື່ນິພົນໜີ້ປຣິຣຸຊາດຸຊື່ນິ
ບັດທິຕ .(มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, เพชรบุรี .

กรรต์น์ พิพัฒน์ผล .(2557) .องค์ประกอบความสำเร็จของการจัดการอาชีวศึกษาในสถาน
ประกอบการขนาดใหญ่) .วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต .(มหาวิทยาลัยศิลปากร,
กรุงเทพฯ .

กระทรวงต่างประเทศ(2560) ., 29กันยายน .(การลงนามข้อตกลงความร่วมมือเพื่อผลิตและ
พัฒนากำลังคนด้านอาชีวศึกษาระหว่างกระทรวงการต่างประเทศกับสำนักงาน
คณะกรรมการการอาชีวศึกษา .สืบค้นจาก <http://mfa.go.th>

กระทรวงศึกษาธิการ .(2540) .การปฏิรูปการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
แห่งชาติ .กรุงเทพฯ :คุรุสภาลาดพร้าว .

กฤษมันต์ วัฒนานรงค์ .(2549) .เทคโนโลยีการศึกษาวิชาชีพ .กรุงเทพฯ :สินทวี .

กองนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ .(2561) .World Economic Forum)WEF .(สืบค้นจาก
<http://www.mfa.go.th>

ขจรศักดิ์ อินทรโสภะ .(2557) .รูปแบบการบริหารการศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนสู่
ประชาคมอาเซียน) .วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต .(มหาวิทยาลัยศิลปากร .

จรีพร จารุกรสกุล .(2562) .การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย .สืบค้นจาก
<https://www.bangkokbiznews.com/recommended/detail1233/>

จันทร์ธานี สงวรรณนาม .(2545) .ทฤษฎีแนวปฏิบัติการบริหารสถานศึกษา .กรุงเทพฯ :บุ๊คพ้อยท์ .

จินตนา รอมชมรัตน์ .(2558) .รูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในวิทยาลัยอาชีวศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา) .คະຊື່ນິພົນໜີ້ປຣິຣຸຊາດຸຊື່ນິບັດທິຕ .(
มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี .

ชลิตา สุขุติมานนท์ .(2550) .การจัดการบริหารอาชีวศึกษา ของโรงเรียนเทคโนโลยียานยนต์
โตโยต้า ตามมาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษาต่ำกว่าปริญญา ของสำนักงานรับรอง
มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา) .วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต .(
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, กรุงเทพฯ .

ณรงค์ ฤทธิเดช .(2552) .การพัฒนารูปแบบการดำเนินการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระดับ

- อาชีวศึกษาจังหวัด โดยใช้กระบวนการเครือข่ายศูนย์กำลังคนอาชีวศึกษาจังหวัด) .วิทยานิพนธ์
ปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต .(มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ .
ถาวร นามลาพุทธา .(2549) .การพัฒนาครูด้านการจัดทำแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการโรงเรียน
บ้านขามคุรุราษฎร์อุบลรัตน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต .2
)วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต .(มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, เลย .
ทวีศักดิ์ อุ่นจิตติกุล2562) ., 4กรกฎาคม .(บทบาทประธานอาเซียนไทยร่วมประชุม G .20
เดลินิวส์ .
- ทิตินา แชนมณี และสร้อยสน สกลรักษ์ .(2540) .แบบแผนและเครื่องมือการวิจัยทางการศึกษา .
กรุงเทพฯ :จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .
- ธงชัย คำปวง .(2561) .การพัฒนาครูแบบองค์รวมโดยการเทียบเคียงสมรรถนะ) .วิทยานิพนธ์
ปริญญาการศึกษาศึกษาศาสตรบัณฑิต .(มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก .
- ธงชัย สมบูรณ์ และคณะ .(2552) .การศึกษาเปรียบเทียบการจัดการอาชีวศึกษาของประเทศญี่ปุ่น
กับประเทศไทย .สืบค้นจาก
http://www.researcher.ru.ac.th/Research_Action0000000106/_1.pdf
- ธำรง บัวศรี .(2542) .ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบและการพัฒนา .(2) กรุงเทพฯ :
ธนัชชาการพิมพ์ .
- ธีรยุทธ หล่อเลิศรัตน์ .(2543) .เอกสารการสอนชุดวิชา การบริหารบุคคลภาครัฐ หน่วยที่ .15-8
วารสารข้าราชการ .(10)นนทบุรี :มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช .
- ธีระวุฒิ ไสภณ .(2542) .การบริหารอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษาเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรม .กรุงเทพฯ :
ศูนย์ผลิตตำราเรียนสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ .
- นวลศรี บุญรักษ์ .(2542) .การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาบุคลากรของข้าราชการ
ครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญ จังหวัดพังงา) .วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต .(มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี .
- บรรเลง ศรีนิล และคณะ .(2548) .รายงานการวิจัยเส้นทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษาและ
เทคโนโลยี .กรุงเทพฯ :สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา .
- ปกป้อง จันวิทย์ และศุภณัฐ ศศิวิวัฒน์ .(2556)การพัฒนาทุนมนุษย์เพื่อผลิตภาพ
)บทความ .(สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศ เมื่อ 18 พฤศจิกายน 2556
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ .(2542) .การวัดและการบริหารอาชีวศึกษา .กรุงเทพฯ :ศูนย์สื่อเสริม
กรุงเทพ .

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์).2542). การจัดและการบริหารอาชีวศึกษา. ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

กรุงเทพฯ : บริษัท พิมพ์ดี จำกัด

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ .(2543) .การบริหารงานวิชาการ .กรุงเทพฯ :ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ .

พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ .(2551) .2551 .ราชกิจจานุเบกษา) เล่ม 125 ตอนที่ 43 ก .(

สืบค้นจาก <http://www.nykpeo.moe.go.th/images/Laws/ngpj2682hza.pdf>

พรรณนอร อุฑุภาพ. (2561). การศึกษาและวิชาชีพครู. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย.

พิทยา ชินะจิตพันธ์ .(2553) .รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

สาขาช่างอุตสาหกรรม) .วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมดุสิต .(มหาวิทยาลัย

เทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, กรุงเทพฯ .

รุ่งนภา จิตรโรจน์รักษ์ .(2548) .การพัฒนารูปแบบการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาชั้น

พื้นฐานสำหรับประเทศไทย) .วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์ดุสิต .(จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ .

วนศาสตร์ วัฒนาสกุลลี2558) ., กรกฎาคม-กันยายน .(องค์ประกอบการบริหารวิทยาลัย

อาชีวศึกษาเอกชนคุณภาพในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ .วารสารศึกษาศาสตร์, .(3)9

วิชัย ต้นศิริ .(2539) .โฉมหน้าการศึกษาไทยในอนาคต .กรุงเทพฯ :สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย .

วีระพันธ์ สิทธิพงศ์).2541). ปรัชญาอาชีวะและเทคนิคศึกษา .กรุงเทพฯ :คณะครุศาสตร์ สถาบัน

เทคโนโลยีราชมงคล

วงศ์พันธ์ อมรินทร์เทวา .(2564) .ถอดบทเรียนต่างประเทศ ไขสูตรสำเร็จปั้นอาชีวศึกษาสู่กระดูก

สันหลังสร้างชาติ .สืบค้นจาก www.eef.or.th

ศักดิ์ดา สถาพรวงษา .(2549) .การพัฒนาแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน .

)วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์ดุสิต .(จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ .

ศิริพรรณ ชุมนุม" .(2546) .สถานประกอบการ หัวใจของการอาชีวศึกษา "ความร่วมมือ

ภาคเอกชน

กระบวนทัศน์ใหม่ของการปฏิรูปการอาชีวศึกษา .กรุงเทพฯ :สำนักงานคณะกรรมการการ

อาชีวศึกษา .

สมพร ปานดำ .(2563) .ยุทธศาสตร์การผลิตกำลังคนอาชีวศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

- ประเภทอุตสาหกรรมรองรับนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจฐานนวัตกรรม .วารสารพัฒนา
เทคนิคศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, (116) 33, -22
.28
- สุรัชย์ เทียนขาว .(2562) .การผลิตกำลังคนอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาประเทศต้อง Demand Side
)บทความ .(มติชนออนไลน์ สืบค้นเมื่อ 18 กรกฎาคม 2562
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ .(2543) .ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด .
กรุงเทพฯ :บริษัทพิมพ์ดี
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา .(2562) .หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติการจัดการ
อาชีวศึกษา .มีนบุรี : วิทยาลัยเทคนิคมีนบุรี
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา .(2547) .แนวทางการพัฒนานครแห่งความรู้ .กรุงเทพฯ :
ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์ .
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา .(2560) .กรอบคุณวุฒิแห่งชาติฉบับปรับปรุง .กรุงเทพฯ :
กลุ่มยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการศึกษาเฉพาะด้านสำนักนโยบายและแผนการศึกษา .
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา .(2561) .รายงานการศึกษาไทย พ.ศ .2561.กรุงเทพฯ :
บริษัท ฟริกหวานกราฟฟิค จำกัด .
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา .(2563) .สภาวะการศึกษาไทย 2562/2561การปฏิรูป
การศึกษาในยุคดิจิทัล .สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา สำนักประเมินผลการจัด
การศึกษา :บริษัท ภาพพิมพ์ จำกัด .พิมพ์ครั้งที่ 1 มกราคม2563
- สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ .(2561) .ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ-2561 .
.2580 สืบค้นจาก <https://www.nesdb.go.th>
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ) .(2564) .ร่าง (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ ฉบับที่) 13พ.ศ .(2570 – 2566.สำนักนายกรัฐมนตรี
สุทธิพงษ์ จักรธรสิทธิ์2561) ., มกราคม-มิถุนายน .(2561 การศึกษาการเปรียบเทียบการบริหาร
การศึกษาระดับอาชีวศึกษาประเทศไทยและประเทศสิงคโปร์ .วารสารวิชาการมหาวิทยาลัย
ปทุมธานี, .10สืบค้นจาก <http://:tci-thaijo.org>
- สุรเจต ไชยพันธ์พงษ์ .(2549) .การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่มี
อิทธิพลต่อการบริหารต่อโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนอาชีวศึกษา) .วิทยานิพนธ์
ปริญญาคุชฎบัณฑิต .(มหาวิทยาลัยนเรศวร/, พิษณุโลก .
- อภิภา ปรัชญพฤทธิ์ .(2560) .การพัฒนารูปแบบการผลิตครูเพื่อรองรับการศึกษายุค .4.0 วารสาร

ร่วมพฤษ .ปีที่ 35 ฉบับที่ 3 กันยายน-ธันวาคม : 2560 มหาวิทยาลัยเกริก.







ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้ทางคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ

ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง
.1 เรืออากาศโท สมพร ปานดำ	รองเลขาธิการคณะกรรมการอาชีวศึกษา
.2 ดร. กมล รอดคล้าย.	ที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
.3 นายวิฑูรย์ ปัญญะวัต	ผู้อำนวยการด้านนโยบายและแผนการอาชีวศึกษา
.4 ดร. ศรีนงา แสงหิรัญ.	ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคโนโลยีบริหารธุรกิจ สมุทรปราการ
.5 ดร. เบญจมาภรณ์ คุณะรังษี.	ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาสตรีราชบุรีใน พระอุปถัมภ์
นางสาวนาเรีรัตน์ ทรัพย์ประเสริฐ .6	ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคโนโลยีรัตนโกสินทร์
นางนฤมล .7 เลี้ยงรักษา	ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคโนโลยีไทยอาชีวศึกษา
8. นายโสภณ อารยสถาพร	ผู้อำนวยการด้านเทคนิค บริษัท ระยองวิศวกรรมและ ซ่อมบำรุง จำกัด
.9 นางบุษบง กิจโอสถ	กรรมการผู้จัดการ บริษัท ศิธา โลจิสติกส์ จำกัด

ที่ อว 8718/2164



บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

26 สิงหาคม 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
เรียน รองเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

เนื่องด้วย นางสาวฉัตรกุล เชื้อพิพัฒน์กุล นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง "การศึกษาเปรียบเทียบระบบอาชีวศึกษาประเทศไทยกับประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรภาพ เพชรมาลัยกุล และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวีศิลป์ กุลภาค เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ เรื่อง "การศึกษาเปรียบเทียบระบบอาชีวศึกษาประเทศไทยกับประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ" ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ให้ นางสาวฉัตรกุล เชื้อพิพัฒน์กุล และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ธีรชัย เอกปัญญากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 082 224 5996

ที่ อว 8718/2164



บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

26 สิงหาคม 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
เรียน ดร.กมล รอดคล้าย

เนื่องด้วย นางสาวฉัตรกุล เชื้อพิพัฒน์กุล นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง "การศึกษาเปรียบเทียบระบบอาชีวศึกษาประเทศไทยกับประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระภาพ เพชรมาลัยกุล และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวีศิลป์ กุศลภาตล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ เรื่อง "การศึกษาเปรียบเทียบระบบอาชีวศึกษาประเทศไทยกับประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ" ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ให้ นางสาวฉัตรกุล เชื้อพิพัฒน์กุล และ ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ธีระชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเลข : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 082 224 5996

ที่ อว 8718/2164



บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

26 สิงหาคม 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
เรียน ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการอาชีวศึกษา

เนื่องด้วย นางสาวฉัตรกุล เชื้อพิพัฒน์กุล นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง "การศึกษาเปรียบเทียบระบบอาชีวศึกษาประเทศไทยกับประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรภาพ เพชรมาลัยกุล และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวีศิลป์ กุลนาคาล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ เรื่อง "การศึกษาเปรียบเทียบระบบอาชีวศึกษาประเทศไทยกับประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ" ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ให้ นางสาวฉัตรกุล เชื้อพิพัฒน์กุล และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ธีรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 082 224 5996

ที่ อว 8718/2164



บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

26 สิงหาคม 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาสันติราษฎร์ ในพระอุปถัมภ์ฯ

เนื่องด้วย นางสาวฉัตรกุล เชื้อทิพัฒน์กุล นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง "การศึกษาเปรียบเทียบระบบอาชีวศึกษาประเทศไทยกับประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระภาพ เพชรมาอี้อกุล และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวีศิลป์ กุลนาคถล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ เรื่อง "การศึกษาเปรียบเทียบระบบอาชีวศึกษาประเทศไทยกับประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ" ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ให้ นางสาวฉัตรกุล เชื้อทิพัฒน์กุล และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ธีระชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 082 224 5996

ที่ อว 8718/2164



บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

26 สิงหาคม 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคโนโลยีบริหารธุรกิจสมุทรปราการ

เนื่องด้วย นางสาวฉัตรกุล เชื้อพิพัฒน์กุล นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง "การศึกษาเปรียบเทียบระบบอาชีวศึกษาประเทศไทยกับประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระภาพ เพชรมาลัยกุล และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวีศิลป์ กุลนาคต เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเค้าโครงนิพนธ์แบบสัมภาษณ์ เรื่อง "การศึกษาเปรียบเทียบระบบอาชีวศึกษาประเทศไทยกับประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ" ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ให้ นางสาวฉัตรกุล เชื้อพิพัฒน์กุล และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ธีระชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 082 224 5996

ที่ ฮว 8718/2164



บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

26 สิงหาคม 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคโนโลยีรัตนโกสินทร์

เนื่องด้วย นางสาวฉัตรกุล เอื้อพิพัฒน์กุล นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง "การศึกษาเปรียบเทียบระบบอาชีวศึกษาประเทศไทยกับประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระภาพ เพชรมาลัยกุล และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวีศิลป์ กุลนาคล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ เรื่อง "การศึกษาเปรียบเทียบระบบอาชีวศึกษาประเทศไทยกับประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ" ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ให้ นางสาวฉัตรกุล เอื้อพิพัฒน์กุล และ ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ธีระชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 082 224 5996

ที่ อว 8718/2164



บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

26 สิงหาคม 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เชิญบุคลากรในสังกัดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
เรียน ประธานกรรมการ บริษัทศึกษาโอซิสลีกส์ จำกัด

เนื่องด้วย นางสาวฉัตรกุล เชื้อพิพัฒน์กุล นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง "การศึกษาเปรียบเทียบระบบอาชีวศึกษาประเทศไทยกับประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระภาพ เพชรมาลัยกุล และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวีศิลป์ กุศลภาตล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ นางบุษบง กิจโอสถ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ เรื่อง "การศึกษาเปรียบเทียบระบบอาชีวศึกษาประเทศไทยกับประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ" ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับบุคลากรของท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ให้ นางสาวฉัตรกุล เชื้อพิพัฒน์กุล และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ธีระชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเลข : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 082 224 5996

ที่ อว 8718/2164



บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

26 สิงหาคม 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคโนโลยีไทยอาชีพศึกษา

เนื่องด้วย นางสาวฉัตรกุล เชื้อพิพัฒนากุล นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง "การศึกษาเปรียบเทียบระบบอาชีวศึกษาประเทศไทยกับประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระภาพ เพชรมาลัยกุล และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวีศิลป์ กุลมาตล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ เรื่อง "การศึกษาเปรียบเทียบระบบอาชีวศึกษาประเทศไทยกับประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ" ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ให้ นางสาวฉัตรกุล เชื้อพิพัฒนากุล และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ธีระชัย เอกปัญญากุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 082 224 5996

ที่ อว 8718/2164



บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

26 สิงหาคม 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เชิญบุคลากรในสังกัดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
เรียน ประธานกรรมการ บริษัทระยองวิศวกรรมและซ่อมบำรุง จำกัด

เนื่องด้วย นางสาวฉัตรกุล เอื้อพิพัฒน์กุล นิติระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง "การศึกษาเปรียบเทียบระบบอาชีวศึกษาประเทศไทยกับประเทศอุตสาหกรรมจีนนำ" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระภาพ เพชรมาลัยกุล และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวีศิลป์ กุลนาคล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ นายโสภณ อารยสถาพร เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ เรื่อง "การศึกษาเปรียบเทียบระบบอาชีวศึกษาประเทศไทยกับประเทศอุตสาหกรรมจีนนำ" ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับบุคลากรของท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดอีกต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ให้ นางสาวฉัตรกุล เอื้อพิพัฒน์กุล และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ธีระชัย เอกปัญญากุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 082 224 5996



ภาคผนวก ข
เครื่องมือการวิจัย

แนวข้อคำถามในการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม
วิจัยเรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบระบบบริหารอาชีวศึกษาประเทศไทยและประเทศ
อุตสาหกรรมชั้นนำ”
สำหรับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ / กลุ่มผู้ประกอบการ / กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา

ชื่อผู้สัมภาษณ์และจัดบันทึก.....
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....สถานที่ประชุม.....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปและภูมิลักษณะผู้เชี่ยวชาญ

ชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....พ.ศ.....อายุ.....ปี
 ตำแหน่ง.....
 สถานที่ทำงาน.....

 ประสบการณ์ในการทำงาน.....ปี ระดับการศึกษา.....

ส่วนที่ 2 ประเด็นในการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มกับผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการวิเคราะห์
เปรียบเทียบองค์ประกอบระบบบริหารอาชีวศึกษาประเทศไทยและประเทศอุตสาหกรรม
ชั้นนำ มีประเด็นดังนี้

ประเด็นที่ 1 องค์ประกอบระบบบริหารอาชีวศึกษามีลักษณะอย่างไร

.....

ประเด็นที่ 6 ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

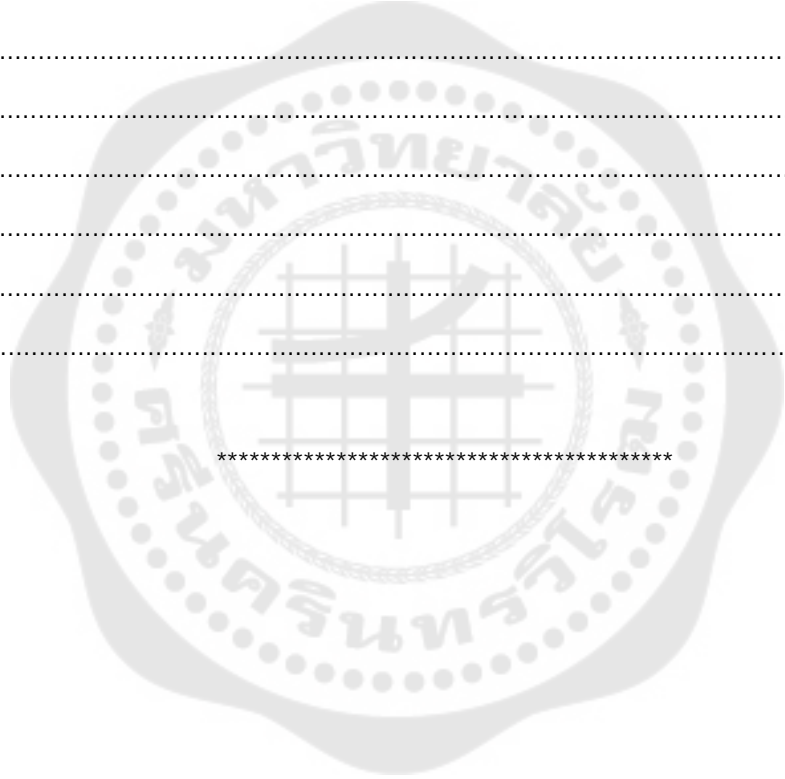
.....

.....

.....

.....

.....



ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	ฉัตรกุล เอื้อพัฒนากุล
วัน เดือน ปี เกิด	21 กุมภาพันธ์ 2522
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา	
ที่อยู่ปัจจุบัน	39/269 ถนนกัลปพฤกษ์ แขวงบางแค เขตบางแค กรุงเทพฯ 10160

